

§ 1 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Nina Lundström* (FP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Birgitta Ohlsson* (FP) under hennes fortsatta ledighet den 8 april–3 juli.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Folkpartiets riksdagsgrupp anmält *Nina Lundström* som suppleant i EU-nämnden under *Birgitta Ohlssons* fortsatta ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 8 april–3 juli* till

suppleant i EU-nämnden
Nina Lundström (FP)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:383

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:383 Lågstadielöftet och Lågstadielyftet
av *Ida Drougge* (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 april 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten.

Stockholm den 20 mars 2015

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2014/15:391

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:391 Kvalitet i Arbetsförmedlingens integrationsarbete

av Solveig Zander (C)

Interpellationen kommer att besvaras den 17 april.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 24 mars 2015

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:394

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:394 Regeringens exportstrategi avseende Mellanöstern

av Hans Rothenberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 april 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang och resa.

Stockholm den 23 mars 2015

Utrikesdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:398

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:398 Ojnareskogen och bevarandet av unika naturvärden

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2015. Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 24 mars 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:410

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:410 Demokrati och mänskliga rättigheter i svensk handelspolitik
av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 april 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang och resa.

Stockholm den 23 mars 2015

Utrikesdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:427

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:427 Ratificering av ILO-konvention 169
av Mia Sydow Mölleby (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 24 mars 2015

Kulturdepartementet

Alice Bah Kuhnke (MP)

Enligt uppdrag

Daniel Ström

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:431

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:431 Förutsättningar för havsbaserad vindkraft
av Rickard Nordin (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2015.

Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 24 mars 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

§ 4 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Redogörelse

2014/15:RR3 till utbildningsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2014/15:MJU9 Jakt och viltvård
2014/15:MJU11 Skogspolitik

Kulturutskottets betänkande
2014/15:KrU10 Kulturarvsfrågor

Civilutskottets betänkande
2014/15:CU9 Ersättningsrätt och insolvensrätt

Luftfartsfrågor

§ 6 Luftfartsfrågor

Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU7
Luftfartsfrågor
föredrogs.

Anf. 1 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera trafikutskottets betänkande TU7 som handlar om luftfartsfrågor.

Först och främst vill jag skänka en tanke till de anhöriga och vänner till alla dem som i går miste livet i den fruktansvärda tragedin i franska alperna. Det vittnar om de ofattbara konsekvenser som en olycka inom flyget kan få, och det vittnar om hur alla våra insatser måste sättas in för att så långt möjligt förebygga att det händer. Oavsett vad debatten kommer att handla om i dag och hur den kommer att gå vet jag att alla de som arbetar med luftfartsfrågor här i Sveriges riksdag, på statliga myndigheter och i organisationer gör sitt yttersta för att prioritera just flygsäkerheten.

Herr talman! I betänkandet som vi nu behandlar finns två reservationer som vi från Socialdemokraterna står bakom, men jag kommer för tids vinnande att yrka bifall enbart till reservation 2 från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Jag återkommer till den om en stund.

Målet för transportpolitiken som denna riksdag enats om är att säkerställa en samhällsekonomisk, effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. I detta sammanhang är luftfarten en viktig del, men den är inte fristående från andra transportslag. Det är så här jag tror att man måste se den debatt som vi har här i dag: Delarna skapar en helhet, och vi måste vara öppna för omprövningar och omprioriteringar och ta till oss nya lösningar för att nå de övergripande målen.

Herr talman! Jag tror också att det är viktigt när vi behandlar enskilda betänkanden att vi sätter in dem i ett sammanhang.

Flyget globalt och här i Sverige har en rad utmaningar. Om vi utgår från den svenska situationen har vi regionala flygplatser som kämpar för lönsamhet eller åtminstone för att få det att gå runt utan för stor förlust. Detta gör man därför att man ser hur betydelsefulla kommunikationerna är för människors och företags möjligheter att bo, finnas och verka i just deras del av landet.

På detta område har jag erfarenheter som tidigare aktiv regionpolitiker – en erfarenhet jag delar med många andra här i riksdagen. I det perspektivet är tillgängligheten till Stockholm viktig, inte nödvändigtvis knutet till ett visst transportslag eller en viss geografisk punkt i Stockholm. Men i dagsläget innebär det att flygplatsen regionalt på hemmaplan och möjligheterna att flyga till Stockholm vid rätt tid på dygnet är väldigt viktiga.

Det finns en miljödebatt som i allra högsta grad påverkar flyget. För att nå våra mål om att ställa om till ett mer hållbart samhälle behöver insatser göras inom hela transportsektorn och inom alla transportslag. Vi måste förändra strukturen så att de klimatsmartaste alternativen är enklast att välja också ur andra perspektiv, till exempel ekonomiskt.

Vi har tidigare under våren sett strejker inom flyget som en signal på en arbetsmarknad för sjysta villkor och bra anställningsförhållanden kopplat till säkerhet och konkurrens från lågprisflyget. Jag har förstått i de diskussioner vi haft att det finns en stor samstämmighet bland de politiska partierna om detta. Det gläder mig. Det gläder mig därför att det är viktigt att vi bevarar och utvecklar den nordiska modellen som har tjänat vårt samhälle så väl. Därför ser jag fram emot ett gemensamt arbete både här och i EU för att värna vår modell med kollektivavtal och bra arbetsvillkor.

En annan utmaning är att Arlanda som Sveriges internationella flygplats ska kunna dra till sig relevanta direktlinjer för att bland annat tillfredsställa näringslivets behov. Den utvecklingen ser vi för övrigt också på andra flygplatser som näringslivet i Sverige drar nytta av, exempelvis i Köpenhamn.

Flygets utmaningar är inte frikopplade från samhällets övriga utmaningar. Jag tror att de flesta är överens om behovet av fler bostäder och att vi står inför utmaningen att bygga ett samhälle som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart. Vi har en arbetslöshet som är alltför hög för att den svenska välfärden ska kunna utvecklas på det sätt som många av oss vill. Vi behöver företag som växer i hela landet. Turismen och besöksnäringen måste ges rätt förutsättningar. Därför måste vi vara beredda att ompröva och se helheten. Oppositionen får ursäkta mig, men mot den bakgrunden blir jag lite förvånad över allianspartiernas agerande.

Vi har nu en regering som har inlett ett arbete med att ta fram en flygstrategi. De flesta tycker att det är bra. I samma stund som detta görs skriver Alliansen interpellationer och vill rösta igenom ett tillkännagivande som i huvudsak bygger på att man inte litar på regeringen.

Alla vi som har hört infrastrukturministern och läst intentionerna från Näringsdepartementet förvånas något över det höga tonläget från alliansföreträdarna. Vad hände när alliansregeringen styrde när det gällde flygstrategi? Ingenting – ingenting förrän 7 år, 10 månader och 20 dagar efter det att man tillträdde i oktober 2006.

Ca 20 dagar innan regeringen Reinfeldt lämnade in sin avskedsansökan bjöd man in till ett möte på Näringsdepartementet där man hade inspel från branschen. Det är bra, och utifrån denna grund kan regeringen arbeta vidare. Men det är mot den bakgrunden lite magstarkt att skriva upp tonläget och misstänksamheten mot den nuvarande regeringens arbete.

Låt oss i stället konstatera att regeringen nu bedriver ett arbete och fortsätta diskussionen framöver om innehållet, de utmaningar och alla de frå-

gor som kommer fram från företrädare från branschen, fackliga organisationer, myndigheter med flera.

Herr talman! Låt mig nu återkomma till reservation 2 från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet som handlar om Bromma flygplats. Det är en reservation som egentligen handlar lika mycket om Arlanda.

Anledningarna till att vi yrkar bifall till reservationen är flera. Anledningen är däremot inte att vi bestämt oss för att i förtid stänga Bromma flygplats. Något sådant beslut har inte fattats. Det är dock inte seriöst att riksdagen säger till regeringen vad man inte får utreda och vad man inte ska lägga ned.

Med detta sagt är det klart att Bromma flygplats inte är vilken infrastruktur som helst. Det är i dag en mycket betydelsefull flygplats och en förutsättning för inte minst näringslivet i stora delar av landet. Därför är det viktigt att se hela det uppdrag som samordnaren nu har fått.

Oavsett slutsatserna när det gäller framtiden för Bromma flygplats tror jag att det är nödvändigt att titta på flygplatsstrukturen i Stockholm. Arlanda behöver stärka sin ställning när det gäller internationell trafik men också när det gäller kopplingen mellan inrikes och utrikes flyg och hur olika transportslag kan komplettera varandra. Samtidigt med detta ska samordnaren titta på möjligheten för ökat bostadsbyggande i Stockholm. Detta är ett seriöst ansvarstagande för viktiga framtidsfrågor.

Den tidigare regeringen misslyckades med att pressa tillbaka arbetslösheten och att skapa en väl fungerande bostadsmarknad, inte minst i Stockholmsområdet. Man misslyckades med att skapa en väl fungerande infrastruktur – tågkaoset är ett tydligt exempel. Man har fört en politik som gör att det verkar bli svårt att uppnå de miljömål som vi själva satt upp. Därför tror jag att det skulle behövas en lite mer ödmjuk inställning till en omprövning av tingens nuvarande ordning.

Jag säger inte detta för att lägga politiska misslyckanden i knät på vissa partier. Jag säger det i ärlig och uppriktig förhoppning om att vi öppet ska kunna diskutera nya förslag och handlingsvägar för att nå de mål som vi faktiskt många gånger är överens om: fler jobb, bra miljö, möjlighet att bo och arbeta där man vill och fler växande företag.

Jag yrkar ännu en gång bifall till reservation 2 av S, MP och V.
(Applåder)

Anf. 2 JAKOP DALUNDE (MP):

Herr talman! Dagens debatt om flyget handlar huvudsakligen om två frågor, dels flygets allmänna förutsättningar och konkurrenskraft i ljuset av att dess utsläpp som påverkar klimatet måste minska, dels Bromma flygplats framtid. Jag tänkte börja med det allmänna.

Flygtrafiken ökar i dag kraftigt och därmed dess utsläpp. Med nuvarande ökningstakt kommer svenskarnas flygresor att orsaka större klimatutsläpp än dagens samlade biltrafik.

För Miljöpartiet är det av största betydelse att flyget, precis som alla andra transportslag, betalar sina miljökostnader och minskar sin miljöpåverkan.

Varken nuvarande utsläppshandel, teknikutveckling eller satsningar på bland annat gröna inflygningar räcker för att minska klimatpåverkan. Vi vill därför skapa rättvisa spelregler och förbättra konkurrenskraften för de

miljövänliga alternativen genom utbyggnad av höghastighetståg, bekväma nattåg och tågcharter i Europa.

Herr talman! Det är inte rimligt att flyget inte står för sina egna kostnader för klimatpåverkan. Det är inte rimligt att flyget slipper den skatt och moms som andra trafikslag betalar och att så många flygplatser och flyglinjer subventioneras med skattemedel.

Flyget betalar i motsats till biltrafiken varken koldioxidskatt eller energiskatt. I teorin ska flyget betala för sin klimatpåverkan genom EU:s utsläppshandel, men eftersom det systemet har havererat är priset i dag i praktiken rent symboliskt. För övrig klimatpåverkan betalar flyget noll och ingenting.

Länder som Storbritannien, Frankrike, Österrike och Tyskland har sedan flera år en flygskatt. Det vore en tänkbar lösning även för Sverige.

Många skulle hellre ta tåg än flyg. En vanlig fråga som uppstår när jag möter medborgare är: Hur kommer det sig att det dyrare att välja tåg? Det borde ju vara billigare att välja det som är bättre för miljön.

Det är en bra fråga. En annan bra fråga är varför den förra regeringen gjorde det dyrare att ta tåget genom att höja banavgifterna för tåget och vägrade låta flyget betala för sin klimatpåverkan. Detta var och är en orimlig och oansvarig politik.

Miljöpartiet menar att det ska vara tvärtom: De klimatsmarta valen ska vara de billigaste. Vi behöver därför satsa mer på tågtrafiken men också låta flyget betala för sig.

Herr talman! Vissa säger att teknikutvecklingen kommer att lösa problemen med flygets klimatpåverkan. Visst kommer teknikutvecklingen att vara en del av lösningen, och vi ska arbeta för att främja teknikutvecklingen och för att den ska implementeras.

Men låt oss komma ihåg att tidsperioden från att en ny generation flygplan börjar utvecklas till det sista flygplanet av denna generation pensioneras är ca 50 år. Hur mycket teknikutveckling vi än ser kommer det att ta många decennier innan de framtida miljösnåla flygplanen utgör en majoritet av flygflottan.

Den tiden har vi inte, herr talman. Forskarna är eniga om att utsläppen måste börja vända nedåt inom några få år. Även om teknikutvecklingen gör att de nya flygplanen har marginellt lägre klimatpåverkan äts den förbättringen upp av den ökade trafikvolymen. Därför måste vi lösa problemen med fler verktyg än teknikutveckling.

Herr talman! Regeringen är överens om att miljöskatternas styrande effekt ska öka och att transportsektorn i större utsträckning än tidigare ska bidra till att nå miljö- och klimatmålen.

Planeringen av transportinfrastrukturen ska baseras på behovet av energieffektiva och hållbara transporter. Regeringen har därför tillsatt en samordnare som ska utreda framtiden för Bromma flygplats.

Bedömningen av flygtrafikens utveckling ska ske utifrån underlag från Trafikanalys och utgå från framtida trafikutveckling för andra transportslag såsom utbyggnad av höghastighetståg. Man ska också se över de legala, ekonomiska och praktiska förutsättningarna för att utveckla Bromma flygplats och i stället överföra kapacitet till Arlanda och andra närliggande flygplatser och till tåg.

Herr talman! Ca 90 procent av trafiken på Bromma är inrikestrafik. Det är resor som till stor del inte skulle behöva göras med flyg. Med ett bra

nationellt järnvägsnät skulle tåget kunna ersätta mycket av Stockholms inrikesflyg till och från södra Sverige.

Men även i framtiden kommer vi att behöva inrikesflyg på de längre sträckorna, framför allt till och från norra Sverige där flyget i dag och i framtiden spelar en viktig roll.

Detta kommer att vara möjligt även om vi lägger ned Bromma flygplats, framför allt genom att vi flyttar trafiken dels till tåg, dels till Arlanda och andra flygplatser i närheten av Stockholm.

Vi bedömer att det är möjligt eftersom det under nästan alla dygnets timmar finns gott om kapacitet på Arlanda för ytterligare trafik. Det är endast under peaktid två gånger per dygn som Arlanda är nära kapacitetstaket. Genom en bättre och mer marknadsanpassad prissättning av slottiderna skulle trafiken kunna spridas ut över dygnet mer ekonomiskt effektivt och till en betydligt lägre kostnad än att ha hel extra flygplats bara för att hantera denna lilla marginaltrafik.

Dessutom ska vi komma ihåg att 14 av Brommas 17 destinationer redan trafikeras från Arlanda, och man skulle kunna hantera en stor del av ökningen genom större flygplan snarare än genom fler avgångar.

Herr talman! Det är min bedömning att det vore mer effektivt att flytta trafiken från Bromma till tåget och till Arlanda och andra flygplatser. En utredning har tillsatts för att se över om det är möjligt att genomföra.

Om utredningen landar i att vi kan planera för att så småningom lägga ned Bromma skulle vi ha gott om tid att hantera de många utmaningar och frågor som jag tror att oppositionen kommer att nämna i dagens debatt. Då har vi möjlighet att minska klimatutsläppen, bygga ut järnvägen och möjliggöra fler än 50 000 nya bostäder i en del av Sverige som verkligen behöver nya bostäder. Jag yrkar därför bifall till reservation 2.
(Applåder)

I detta anförande instämde Karin Svensson Smith (MP).

Anf. 3 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 2 om Bromma flygplats.

De borgerliga partierna har visat med tydlighet att de inte tar klimatutmaningen på allvar genom att om och om igen gynna flyget. När de var i majoritet underlättade de för flyget samtidigt som de försvårade för tåget. Det gällde underhåll av järnväg, banavgifter och så vidare.

Detta är olyckligt. Vi står inför en enorm klimatutmaning. Vi har bara några få år på oss att vända utvecklingen. Det är därför viktigt att vi tar denna fråga på djupaste allvar, och så tror jag att alla egentligen känner.

Det är mycket ohälsosamt med stadsnära flygplatser. I Uppsala kommun har vi diskuterat en stadsnära flygplats vid Årna, där försvaret eventuellt vill ha civilflyg för att finansiera sin verksamhet. Detta är olyckligt då miljöprovningar visar att det kommer att drabba miljön väldigt hårt. Miljödomstolen har sagt sitt; det är allvarliga miljöproblem och så vidare.

Det är olyckligt att man låter människors närmiljö drabbas så hårt bara för att vi vill använda ett trafikslag som varken är bra för klimatet och miljön på lång sikt eller för närmiljön.

Detsamma gäller Bromma. Där skulle man kunna bygga ett stort antal bostäder. Den politiska majoriteten har enats om en långsiktig lösning för

bostadsbyggande för att kunna få minskad klimatpåverkan samtidigt som man jobbar med infrastrukturen i Stockholm. Det är viktigt att vi tar hänsyn till deras vilja i den här frågan.

Samtidigt ska vi självklart se till att transporterna är till fyllest i Sverige och att vi kan gynna ett hållbart näringsliv och så vidare. För att kunna leva upp till detta behövs höghastighetståg och att man satsar på järnvägsunderhåll, inte att man gynnar mer flyg.

En flygresa står för väldigt stora utsläpp. En resa till Thailand släpper till exempel ut 7 ton koldioxid tur och retur. Det kan jämföras med vad som är en hållbar nivå för en person om man fördelar utsläppen jämnt över världen: 2 ton per år. Det är dessa dimensioner vi pratar om.

Flyget släpper ut både koldioxid och vattenånga. Vattenånga är egentligen en starkare växthusgas än koldioxid. Den finns naturligt i atmosfären, men när den ökar förstärks även klimateffekten. Dessutom bildas cirrusmoln, som också påverkar klimatet.

Forskarna har räknat på detta och har sett att man kan få fram en ganska säker effekt, och den uppgår till det dubbla jämfört med vad koldioxidutsläppen orsakar. Cirrusmolnen tillkommer alltså, och man är osäker på hur man ska räkna, men flyget kan ha en ännu starkare påverkan än de siffror vi ser i dag.

Det är viktigt att vi tar detta på allvar och jobbar för att minska flyget, inte öka det. Det är en grundläggande tes som vi måste utgå ifrån om vi ska ta klimatutmaningen på allvar.

Jag vill gå in på säkerheten inom flygbranschen. Antalet döda i flygkrascher ökade förra året, vilket är väldigt olyckligt. Det beror bland annat på att man tummar på säkerheten i och med att man pressar branschen, precis som man pressar många andra branscher för att få ut vinst i slutändan. Det drabbar säkerheten.

Olyckan i Frankrike nu i veckan är ett exempel. Man vet ännu inte vad som orsakade den, men vid flera andra olyckor har man visat att den mänskliga faktorn spelade in. Den påverkas just av arbetsmiljön och de pressade arbetsvillkoren.

Det förekommer att piloter kör onyktra, och det är viktigt vi har rutiner för att förebygga det. I betänkandet finns det en motion om att införa alkoholtester för piloter. Vänsterpartiet stöder den motionen. I betänkandet hänvisas till att annan personal såsom flygmekaniker och andra ska hjälpa till att hålla koll på piloterna, förutom att stickkontroller ska göras.

I och med den stressade arbetssituationen tycker jag inte att man kan lita på ett sådant tillvägagångssätt. Vi måste ha mycket säkrare sätt om vi ska kunna garantera en god säkerhet.

Det förekommer tyvärr att piloter dricker alkohol då och då. Det är viktigt att vi på alla sätt garanterar säkerheten när det gäller ett så riskabelt transportmedel som flyget ändå är – man vistas ju högt upp i luften. Det kan drabba mycket hårt om något sker.

Anf. 4 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! I det här motionsbetänkandet om luftfart behandlar vi bland annat luftfartsstrategi, Bromma flygplats och transportstyrelsens avgifter för tillsyn.

Riksdagen skickar i betänkandet tre tillkännagivanden till regeringen. Jag återkommer till dessa senare.

Jag instämmer i min kollega Rikard Larssons första ord om den tragiska olyckan i går. Våra tankar går givetvis till de anhöriga, som drabbats av detta.

Säkerhetsfrågor måste alltid vara i fokus och sättas främst när det gäller flyget. Men jag vill fortfarande tydligt säga att flyget är ett säkert transportmedel. Trots att vi blir allt fler som reser runt om i världen minskar antalet omkomna i flygolyckor över tid. Det är oerhört tragiskt varje gång en människa mister livet, men det blir allt säkrare att transportera sig med flyg.

Jag vill lyfta fram flygets betydelse i transportsystemet. Flyget får inte bara vara en del av miljödebatten. Alltför ofta nämns flyget bara som ett miljöproblem och som en förklaring till att det bör satsas mer på tåg och järnväg.

Jag menar att vi måste bli bättre på att se flygets alla goda värden. Flyget binder ihop alla delar av vårt avlånga land samtidigt som det binder ihop Sverige med övriga världen. För ett litet, handelsberoende land som Sverige är flyget livsnödvändigt för jobb, företag och tillväxt. Men givetvis ska även flyget ta sin del av miljöansvaret.

Sedan 1960-talet fram till i dag har flygen blivit mer än 70 procent mer bränsleeffektiva per personkilometer. Arbetet med att ta fram nya och bättre flygplansmotorer fortsätter samtidigt som nya och mer miljövänliga bränslen utvecklas. Delar av forskningen kring effektivare flygplansmotorer sker i just Sverige, och Sverige ligger mycket långt fram när det gäller miljövänliga bränslen.

Flyget jobbar med gröna inflygningar, rakare flygvägar och mycket mer som kraftigt bidrar till att minska utsläppen när vi flyger. Dessutom kan vi känna oss stolta över den statliga flygplatskoncernen Swedavia, som är världsledande i arbetet med att utveckla klimatsmarta flygplatser.

Vi som tror på flygets roll som en viktig del i det svenska transportsystemet i framtiden måste bli bättre på att möta den ensidiga svartmålningen av flyget som enbart miljöbov. Flyget blir allt bättre på att ta sin del av miljöarbetet, och många av framstegen sker i just vårt land. Det skapar också många arbetstillfällen i Sverige.

Flyget behövs för att hela Sverige ska leva och utvecklas. Flyget är en helt nödvändig del av dagens och morgondagens transporter. Flyget möjliggör arbets- och nöjesresor. Passagerare som anländer till Sverige spenderar årligen drygt 60 miljarder kronor här. Drygt 80 000 personer i Sverige har sin försörjning inom någon del av flyget.

Herr talman! Handel med andra länder har gjort vårt land till ett av världens rikaste länder. Det gör att vi är extremt beroende av att röra oss över långa avstånd både inom och utom landets gränser. För en stor del av alla dessa transporter är flyget det enda realistiska alternativet.

I de delar av vårt land där det inte är möjligt att flyga på helt kommersiella grunder behövs ett fortsatt starkt statligt åtagande. Inte minst till mindre orter i Norrland behövs fortsatt stöd för att upprätthålla goda kommunikationer.

Flygplatsinfrastrukturerna i Sverige hänger ihop och är till stora delar beroende av varandra. Jag kommer från Umeå och Norrland och brukar ofta säga att Arlanda och Bromma flygplats faktiskt inte är en Stockholmsfråga. Det är en fråga som i allra högsta grad berör oss som bor

i andra delar av landet. Det handlar om vår möjlighet att ta oss till huvudstaden.

Båda flygplatserna är viktiga delar av det svenska transportsystemet och garanten för god tillgänglighet i hela vårt land. Mot den bakgrunden är det väldigt oroande att den rödgröna regeringen, trots ett tidigare tillkännagivande från riksdagen, ännu inte har avbrutit sina ansträngningar att lägga ned Bromma flygplats och därmed kraftigt försämra tillgängligheten i stora delar av Sverige.

I det här betänkandet riktar riksdagen tre tillkännagivanden till regeringen.

I det första tillkännagivandet vill riksdagen att regeringen återkommer med en flygstrategi för att stärka svenskt flygs konkurrenskraft. Det handlar om att ge flyget bra förutsättningar att utvecklas inom och utom landets gränser. Vi är väldigt bekymrade över att den rödgröna regeringen genom flygskatt och allmän motvilja mot flyget tvärtom vill försämra flygets konkurrenskraft i Sverige. Mot den bakgrunden är det första tillkännagivandet mycket viktigt.

Min ärade kollega Rikard Larsson från Socialdemokraterna förstår inte varför en majoritet i Sveriges riksdag inte litar på hans socialdemokratiska och miljöpartistiska regering. Flygskatt, Bromma flygplats och många andra uttalanden gör att vi har väldigt lite förtroende för den sittande regeringen när det gäller de här frågorna. Min ärade kollega får ursäkta, men regeringen har faktiskt inte kommit med ett enda positivt förslag för att stärka svenskt flygs konkurrenskraft. Tvärtom kommer man i fråga efter fråga med förslag på att försämra svensk konkurrenskraft.

Även om Rikard Larsson från Socialdemokraterna försöker undvika att lyssna till sina kolleger från Miljöpartiet och Vänsterpartiet, när de är uppe i talarstolen, är det faktiskt så att Socialdemokraterna nu sitter i regering med Miljöpartiet. Men vi andra lyssnar och förstår vad de säger. När Jakop Dalunde från Miljöpartiet är uppe i talarstolen låter det helt annorlunda än när Rikard Larsson från Socialdemokraterna är uppe i talarstolen. Men märk väl: De representerar samma regering.

När Miljöpartiet pratar säger de: Vi kan mycket väl tänka oss att lägga ned Bromma, och så sprider vi ut tillgängligheten på Arlanda över dagen. Men har man ett möte kl. 9 i Stockholm och kommer från någon annan del av Sverige är det inte bra om man får en landningstid kl. 11 i Stockholm, för då kommer man för sent till sitt möte. Alternativet blir då att åka ned kvällen innan. Helt plötsligt har vi försämrat tillgängligheten till huvudstaden för stora delar av Sverige. Det är det som är problemet om man lägger ned Bromma flygplats.

I det andra tillkännagivandet vill riksdagen att regeringen återkommer med förslag på hur Transportstyrelsens avgifter ska kunna ordnas så att avgifterna för tillsyn hamnar på en rimlig och hållbar nivå och tar hänsyn till alla delar av flyget. Här vill jag säga att det är väldigt glädjande att vi kunde nå en bred politisk enighet kring detta.

I det tredje tillkännagivande som riksdagen riktar till regeringen bör det nu stå utom allt rimligt tvivel att den rödgröna regeringen saknar stöd i Sveriges riksdag för att gå vidare med sina planer på att lägga ned Bromma flygplats. Om regeringen inte har någon plan på att lägga ned Bromma flygplats, som min kollega Rikard Larsson säger i talarstolen, kan

ett första rimligt steg för att visa den viljeinriktningen vara att ta bort den förhandlingsperson som har till uppdrag att avveckla Bromma flygplats.

Här kommer problemet återigen, alla ni som lyssnar. Om två partier sitter i regering och man släpper till, till det andra partiet, och säger ”Okej, vi tillsätter en förhandlingsperson för att lägga ned och avveckla Bromma flygplats”, då finns det risk för att de som lyssnar på debatten faktiskt tolkar att det är på väg att ske.

I trafikutskottet lyssnade vi till den förhandlingsperson som regeringen har tillsatt. Han verkade ha uppfattat sitt uppdrag precis så som det står i beskrivningen, att Bromma flygplats ska avvecklas. Då blir det väldigt svårt att känna något större förtroende för politiker från Socialdemokraterna som påstår att det inte alls är detta som det syftar till. Förlåt oss, men vi litar inte på regeringen i den här frågan heller!

Utan Bromma flygplats riskerar många orter i landet att skäras av från Stockholm och övriga delar av världen. Enligt Stockholms handelskammare hotas inte mindre än 24 000 arbetstillfällen runt om i landet om Bromma flygplats läggs ned, eftersom Arlanda inte har den kapacitet som krävs för att till fullo kunna ersätta de flygningar som sker till och från just Bromma flygplats. En flytt av inrikes resor till Arlanda leder till färre avgångar, färre flygbolag och högre biljettpriser. Även de orter som i dag inte trafikerar Bromma flygplats kommer att drabbas ifall man lägger ned Bromma, just därför att det då blir högre tryck på Arlanda och färre tider att ta sig in, och då händer det som jag talade om tidigare: Man kommer inte att kunna landa vid lämplig tid på morgonen i Stockholm, och då tvingas man antingen ställa in möten eller åka ned kvällen innan, och helt plötsligt har vi försämrat tillgängligheten.

Redan i höstas riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen inte skulle tillsätta en förhandlingsperson för att avveckla Bromma flygplats. När regeringen trots detta tillsatte en förhandlingsperson för att avveckla Bromma flygplats valde Socialdemokraterna och Miljöpartiet att bortse från en riksdagsmajoritet och därmed folkviljan.

Herr talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att riksdagen förväntar sig att regeringen i fortsättningen kommer att beakta att den representerar en minoritet av Sveriges befolkning. Vi förutsätter att regeringen kommer att följa riksdagens uttalade viljeförklaringar och därmed grundläggande demokratiska principer.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C), Said Abdu (FP) och Robert Halef (KD).

Anf. 5 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Som Edward Riedl påpekade i sitt anförande är Bromma en fråga som berör hela landet. Det är frågan om flygplatsstrukturen i Stockholm som berör hela landet. Vad samordnarens uppdrag handlar om är om man kan ändra denna struktur utan negativa konsekvenser men med positiva konsekvenser för miljö och bostadsbyggande?

Vi kan stå här och tycka olika, tro olika och argumentera olika. Men det är viktigt att man, innan man fattar eventuella beslut, vet vilka

konsekvenser besluten får. Det är det uppdraget som samordnaren har – inget annat.

Därför har jag en fråga till Edward Riedl. Om man läser samordnarens uppdrag ser man att det resoneras om ett antal frågor. Varför tycker inte Moderaterna att det är viktigt att utveckla Arlanda flygplats? Varför tycker inte Moderaterna att det är viktigt att skapa förutsättningar för bostadsbyggande i Stockholm? De frågorna tycker jag att Edward Riedl och Moderaterna borde svara på.

Edward Riedl var inne på flygstrategin. Moderaterna är starkt kritiska till regeringen och misstänksamma mot regeringens ambitioner. Detta är uppenbarligen en viktig fråga. Vi tycker att det är en viktig fråga att få fram en flygstrategi. Men om det är en viktig fråga för Moderaterna, varför tog det 7 år, 10 månader och 20 dagar innan ni tog något initiativ? Varför väntade ni till 20 dagar innan ni avgick som regering innan ni började arbeta med frågan om en flygstrategi?

Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! När det gäller Bromma flygplats tvivlar jag inte på Rikard Larssons goda ambitioner – jag tror gott om min kollega Rikard Larsson. Men det han har missförstått är att hans regering samarbetar med Miljöpartiet, som har helt andra ambitioner. Regeringen har gemensamt tillsatt en förhandlingsperson med uppdrag att avveckla Bromma flygplats. Frågan är: På vilket sätt kan det ske? Det är Miljöpartiet jättetydligt med här i talarstolen. Det kan ske genom att man sprider ut tillgängligheten till Arlanda under dygnets alla timmar. Men då blir problemet att flygen kommer att landa när ingen behöver komma till Stockholm. Det är grundproblemet.

Den andra del som man kan hävda när det gäller Bromma flygplats är att den här regeringen representerar en mycket liten del av Sveriges befolkning. Man har inget stöd i riksdagen och inget stöd i svenska folket för att gå vidare med de här planerna. När man inte har det är det lite dumt att kasta ut miljontals kronor på att utreda någonting som det inte finns stöd för att sedan genomföra.

När det sedan kommer till vad Moderaterna och även Alliansen tycker när det gäller Arlanda och bostäder har vi aldrig uttalat något negativt om Arlanda. Vi har sagt att Arlanda behöver utvecklas i ordentlig takt för att mäta med sitt uppdrag. Jag har inte tolkat in att det finns några olika synpunkter på detta. Möjligen är det dina samarbetspartier, Rikard Larsson, som inte riktigt delar denna uppfattning.

När det sedan gäller flygstrategin har vi haft en dialog med branschen. Branschen aviserade detta relativt sent, förra våren. Ganska snabbt plockade alliansregeringen upp bollen i denna fråga.

Jag återkommer i nästa replik till detta.

Anf. 7 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Det är regeringens beslut om uppdraget till samordnaren som jag utgår från i mina inlägg och i min bedömning av hur man hanterar frågan. Jag tror att det hade varit bra om Edward Riedl hade utgått från det när han diskuterar Brommafrågan. I stället för att måla upp andra bilder av vad regeringen vill och inte vill göra kan man titta på vad regeringen gör. Då kan man läsa uppdraget till samordnaren.

Då kommer vi tillbaka till utvecklingen av Arlanda och bostadsbyggande i Stockholm. Edward Riedl säger att han inte har någonting emot utvecklingen av Arlanda. Men varför vill ni då stoppa det uppdrag som i dag föreligger om att utveckla Arlanda? Det blir lite falskt att i ena stunden säga att man vill utveckla någonting och i nästa stund säga att man vill stoppa den utredning som har till syfte att utveckla någonting.

Jag kan notera att den borgerliga regeringen uppenbarligen satt och väntade på att någon annan skulle säga till den vad den skulle göra. Det tog 7 år, 10 månader och 20 dagar innan någon sa till den borgerliga regeringen att man ville att den skulle göra en flygstrategi. Då sa den borgerliga regeringen att man skulle ha en flygstrategi.

Jag har länge trott att när jag kom hit till Sveriges riksdag skulle jag få se en allians som var mycket frustrerad över att man hade hamnat i opposition. Men vad jag nu ser är snarare en allians som är frustrerad över att man har suttit i majoritet. Då tror jag att det är välgärning för utvecklingen i Sverige att vi har fått en annan regering.

Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp det som jag inte hann ta upp i min förra replik.

När det gäller flygstrategin deklarerade den svenska flygbranschen ganska tydligt, men relativt sent under de åtta alliansregeringsåren, vad man ville ha men också vad som skulle kunna tänkas ingå i denna flygstrategi. Eftersom jag har lyssnat på branschen kan jag lova dig, Rikard Larsson, att vad de allra minst vill ha är en flygskatt, och det är vad ni har lovat att införa.

Branschen vill ha kvar Bromma flygplats, som ni har sagt att ni ska lägga ned. Jag är jättespänd på vad denna flygstrategi faktiskt ska innehålla. Jag tror nämligen inte att branschen kommer att känna sig särskilt nöjd när ni levererar den. Därför har en majoritet av Sveriges riksdag berättat vad man vill ska ingå i denna flygstrategi och att detta arbete bör ske skyndsamt.

Rikard Larsson försöker sig på ett urgammalt sätt att argumentera. Han säger att Alliansen och en majoritet av riksdagen är emot att utveckla Arlanda. Jag kan säga följande till Rikard Larsson. Om ni skulle lägga fram ett utredningsförslag som går ut på att utveckla Arlanda flygplats och införa barnaga skulle ni också ha en majoritet av Sveriges riksdag mot er. Det är precis det som ni har gjort. Ni har villkorat det ena med det andra. Ni ska avveckla Bromma flygplats för att kanske sedan någon gång utveckla Arlanda. Det håller inte, och det hänger inte ihop. Därför har ni en majoritet i riksdagen emot er.

Men ingenstans finns det något förslag, vare sig från Socialdemokraterna eller från den andra delen av regeringen, om att utveckla Arlanda flygplats utan att försämra andra delar av infrastrukturen. Det är därför som ni inte har en majoritet av riksdagen med er.

Jag har lyssnat på förhandlingspersonen, och jag har lyssnat på Miljöpartiet. Jag tycker att det är dags för Rikard Larsson och Socialdemokraterna att också lyssna in hur verkligheten ser ut.

(Applåder)

Anf. 9 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! Jag har tre frågor till ledamoten Edward Riedl. Riedl och Moderaterna säger att de vill minska utsläppen från flyget, vilket är en god ambition.

Under de åtta år som Moderaterna satt vid makten ökade utsläppen successivt från flyget. Min första fråga är: Hur hänger detta ihop med er ambition? Om Moderaterna vill att vi ska nå klimatmålen och att flyget ska minska, varför säger ni då nej till alla åtgärder för att uppnå detta mål?

Min andra fråga är: Om Moderaterna är emot bara just våra åtgärder och egentligen vill ha några andra åtgärder – vilka är dessa åtgärder, och varför vidtog ni inte dem under era åtta år vid makten?

Min tredje fråga är: Vill Moderaterna ha planekonomi eller marknadsekonomi för tilldelningen av slottiderna på Arlanda flygplats?

Anf. 10 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Min ambition är alltid att besvara frågor när jag får dem i talarstolen. Jag vet inte om jag hängde med på alla, men om Jakob Dalunde upprepar frågorna ska jag givetvis besvara dem. Jag tycker att Miljöpartiet är bra i debatterna om flyget. Ni är mycket tydliga, och det är jag tacksam för. Jag hoppas att även andra delar av kammaren lyssnar på det som du säger, Jakob Dalunde.

Din första fråga, om jag tolkade den rätt, handlar om att vi har en ambition att minska utsläppen, vilket är helt sant. Du frågade: Varför har utsläppen då ökat?

Utsläppen från flyget har ökat av flera anledningar. Bland annat når allt fler delar av världen ett ökat ekonomiskt välstånd, vilket innebär att resandet totalt sett ökar. Det är i grunden bra att fler människor får en god ekonomi och också kan ta del av det som världen har att erbjuda. Samtidigt hade vi i Sverige en fantastisk god ekonomisk utveckling under åtta år med alliansregeringen. Allt fler människor fick en allt bättre privatekonomi. Resandet i Sverige ökade snabbare än i andra delar av Europa till följd av en mycket god inhemsk svensk ekonomi.

Det som vi har jobbat med är, som jag sa, en stor del av utvecklingen på detta område, nämligen att få effektivare flygplansmotorer och bättre och miljövänliga bränslen för flyget. Utvecklingen av flygplansmotorer skedde även under alliansåren och givetvis också före alliansåren. Svensk ingenjörskonst bidrar till att minska utsläppen i hela världen. En stor del av världens flygplansmotorer har teknisk kompetens från just Sverige för att få ned utsläppen.

Mycket sker. Politiskt har vi bidragit med att korta bland annat flygvägarna i samarbete med Europa, det vill säga att minska de avstånd som är mellan flygplatserna. I dag är vägen mellan en flygplats och en annan mycket krokig, det vill säga det som man kallar Single European Sky.

Jag ska besvara dina andra två frågor om du upprepar dem.

Anf. 11 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! De åtgärder som nu nämns och som bidrar lite grann i marginalen när det gäller viss teknikutveckling och hur man kan landa är bra, och det är vi för. Men problemet är att den förbättringen är mindre än den totala ökningen av utsläppen. Det räcker därför inte riktigt.

Min fråga kvarstår därför: Om man ska nå klimatmålen, vilka är då era åtgärder för att nå hela vägen dit och inte bara några få steg?

Min tredje fråga tidigare var: Vill Moderaterna ha planekonomi eller marknadsekonomi för tilldelningen av slottiderna på Arlanda flygplats?

Anf. 12 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Till att börja med vill jag vara mycket tydlig när Jakop Dalunde talar om att åtgärderna bidrar i marginalen. Sedan 60-talet har man minskat utsläppen per personkilometer med 70 procent. Det är inte bara lite grann i marginalen, tycker jag i alla fall.

Sedan har vi haft en utveckling i världen som i grunden är bra. Allt fler människor får ett allt bättre välbefinnande. Det gör att resandet ökar. Det ökar inte primärt i Europa utan faktiskt i andra delar av världen, i Mellanöstern och i delar av Asien, där man mycket snabbt får ett ökat välbefinnande.

Detta innebär att mycket måste göras för att möta klimatutmaningarna. Det finns mängder av saker, som jag tog upp i mitt anförande. Men det finns också annat som är lågt hängande frukter, till exempel rakare flygvägar och så vidare. Man gör flygrummet betydligt bättre, och där finns det mycket mer att hämta.

Det sker också en utveckling när det gäller flygbränslen som är väldigt glädjande. Sverige ligger långt fram. Man satsade under alliansregeringen och fick också den första tankstationen för miljövänligt bränsle i Värmland. Det är jättekul att Sverige ligger i framkant när det gäller detta.

Mycket av forskningen och den tekniska utvecklingen för att få bättre och mer bränsleeffektiva motorer sker i Sverige med svensk ingenjörskonst. Det vill vi bejaka i den flygstrategi som vi har diskuterat. Där har vi inte hört regeringen säga flaska, men det tycker vi är viktigt för att Sverige ska vara med och bidra till att göra världen bättre.

Den andra frågan som handlar om Arlanda flygplats, om vi för en planekonomi eller en marknadsekonomi, tror jag är svår för åhörarna att förstå, men det handlar helt enkelt om tilldelning av slottider. Där gäller grandfather rights, det vill säga den som har haft tiderna får ha dem för all evig framtid.

Vår uppfattning är ju att vi inte ska lägga ned flygplatser – låt mig vara tydlig med det! Vi vill inte lägga ned flygplatser, och då är tilldelningen av attraktiva tider när folk faktiskt vill flyga till och från Stockholm ett mindre problem.

Anf. 13 TONY WIKLANDER (SD):

Herr talman! Vi behandlar i dag flygstrategi och Bromma för andra eller tredje gången. Låt mig bara först säga att samtliga våras tankar naturligtvis går till offren för den förfärliga olyckan i går. Något sådant hoppas jag att vi slipper se på väldigt lång tid.

För någon vecka sedan föreslog Sverigedemokraterna genom mig en studie i alla märkliga anställningsformer inom flyget, inklusive de skattetekniska ingenjörskonster som har förändrat alla begrepp i branschen och skapat en osund konkurrens. Det är ännu en bransch som är utsatt för de här märkvärdigheterna. Jag hoppas att studien kommer till stånd, och det ska bli väldigt intressant att se vart vi kan komma med den.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Vad gäller strategin för flyget har vi ännu inte utarbetat någon plan för den, men vi kommer tillbaka med detta. Det gäller ett bättre stöd till de flygplatser som i dag hålls igång med kommunala bidrag. Vi tror att en rimlig utjämning skulle vara bra här.

Jag lyssnade på Socialdemokraterna som reserverar sig angående Bromma på ett något oortodoxt sätt med tanke på deras partner i regeringen som faktiskt – det ger jag Riedl rätt i – för ett annat språk.

Jag undrar: Vill Socialdemokraterna avveckla Bromma eller vill man det inte? Eller är det bara ännu ett sätt att hålla ert lilla samarbetsparti på gott humör? Av debatten undrar man om man avlyssnar en regeringsrepresentants framställan eller om man avlyssnar ett partibråk.

Jag lyssnade också på Miljöpartiet och Jakob Dalunde. Deras känsla inför flyg känner jag väl till sedan fyra och ett halvt år i det här utskottet. Den är närmast fientlig. Det Dalunde framhåller om den planerade flygskatten har egentligen väldigt lite att göra med fakta omkring flyget. Hade han själv fått råda tror jag att vi kunde glömma alla semesterresor med flyg. Det fick väl bli cykeln till Thailand.

I en programsammanfattning som jag tror att han nämnde här står det att flyget ska stå för sina faktiska kostnader. I stället ska tågtrafiken byggas ut och rustas upp. I sammanhanget fick vi då också höra om klimatet, som sedvanligt är.

Låt mig upplysa om att inrikesflyget står för ungefär 1 procent av Sveriges totala utsläpp av koldioxid. Flygskatt betecknas inom branschen som ungefär den dumaste skatt de någonsin har hört talas om. Det gjordes en beräkning om de ca 300–350 miljoner kronor man skulle kunna dra in på det. Skulle vi bygga järnväg för de pengarna hade vi kommit någonstans mellan 7 och 8 kilometer. Vad vi behöver är hundratals mil.

Sverigedemokraterna anser att Bromma inte ska avvecklas, och det anser vi i likhet med övrig riksdagsmajoritet. Vad som däremot känns angeläget är att titta på frågan utifrån konstitutionell synpunkt. I utskottet för en tid sedan uttryckte jag min stora förvåning då ordföranden bjöd in denne utredare som riksdagen inte vill ha. Jag förstod liksom inte varför han skulle ut och föreläsa om detta i trafikutskottet. Jag gick heller inte dit den dagen, för jag såg ingen mening med det.

Vad jag tycker är mer intressant är att gå tillbaka – det överlåter jag i och för sig till KU – och titta på portalmeningen ”All makt utgår från folket.” Det vill säga, vi företräder folket i den meningen. Det är inte regeringen som bestämmer; det är faktiskt riksdagen.

Det ska bli väldigt intressant att se hur man kommer fram till att det ska vara någon annan ordning. I så fall får Grundlagsutredningen ta sig en närmare titt.

Mycket mer har vi inte att säga. Nej till kommande flygskatt, nej till nedläggning av Bromma och ja till en flygstrategi som är värd namnet i framtiden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Per Klarberg och Jimmy Ståhl (båda SD).

Anf. 14 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag måste säga att jag inte riktigt förstår den här inställningen från Sverigedemokraterna – rädslan för fakta, rädslan för kunskap.

Sverigedemokraterna säger att man är övertygad om att Bromma ska vara kvar. Man vill inte lägga ned Bromma. Men man vill inte ens låta någon titta på om man kan utveckla flygplatsstrukturen i Stockholm. Är man rädd för att det faktiskt går att lägga ned Bromma? Är man rädd för att det ska komma fram fakta som gör att det skulle vara bra att lägga ned Bromma och att man då måste ändra sina åsikter?

Sverigedemokraterna och Tony Wiklander frågar vad det är som gäller och hur uppdraget ser ut. Man anser att man får olika besked. Men det är det som är fördelen med vårt sätt att fatta beslut i det här landet: Vi fattar beslut, och så lägger vi ut besluten så att vem som helst kan läsa dem. Då finns det beslutet om uppdrag till en statlig samordnare för Bromma flygplats. Det går att läsa, rakt upp och ned.

Där står inte någonstans att beslutet är fattat om att lägga ned Bromma flygplats. Där resoneras om att pröva förutsättningarna. Man ställer ett antal krav. Det ska kunna visas vilka konsekvenser det skulle få, hur Arlanda kan utvecklas och hur bostadsbyggandet i Stockholm kan utvecklas.

Där finns inte ett ord om att vi redan nu har bestämt oss för att lägga ned Bromma flygplats, och därför är min fråga till Tony Wiklander: Vad är det som är så fel med att titta på flygplatsstrukturen och infrastrukturen i Stockholm? Fungerar den perfekt i dag? Vad är det som är så fel med att titta på hur man kan öka förutsättningarna för bostadsbyggande i Stockholm? Fungerar bostadsmarknaden perfekt i dag?

Anf. 15 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Nej, Rikard Larsson, vi är inte rädda. Till skillnad från Socialdemokraterna är vi heller inte kluvna i frågan. Vi ser heller ingen anledning att ständigt stå och upprepa vad Riedl och andra redan har framfört, och vilkas synpunkter vi delar, om olämpligheten i att lägga ned Bromma.

Naturligtvis kan vi tillsätta utredningar, men de är inte gratis. Jag tycker att det är bra när en majoritet säger ifrån, att eftersom vi inte ser någon framtid i det här finns det heller ingen anledning att kasta ut pengar och tid på en utredning. Lik förbaskat tillsätter regeringen en sådan. Det var det jag menade med mitt inlägg; det får prövas konstitutionellt.

Vi är varken rädda eller kluvna, och jag hoppas att Rikard Larsson så småningom kan säga detsamma om sitt parti.

Anf. 16 RIKARD LARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan säga samma sak. Jag är inte rädd och jag är inte kluven. Däremot är jag öppen för att titta på förändringar i min omvärld. Jag är öppen för att se om man kan göra saker på ett annat sätt.

Den politik, herr talman, som i det här fallet Sverigedemokraterna representerar är en politik som utgår från att allt är perfekt, att det fungerar

bra i dag. Vi har inte några utmaningar och behöver inte titta på någonting. Vi vet vad vi tycker, vi vet vad vi vill och vi kör på den linjen.

För Socialdemokraternas del vill jag säga att vi gick in i den här mandatperioden, och sitter nu i regeringsställning tillsammans med Miljöpartiet, eftersom vi ser ett samhälle som inte räcker till. Vi ser en arbetslöshet som är för hög. Vi ser ett transportsystem och en bostadsmarknad som inte fungerar. Om vi vill göra någonting åt det, vilket vi vill, måste vi vara beredda att titta på nya lösningar, titta på alla de strukturer och system vi i dag har och fundera över om det är bästa sättet att organisera dem på eller om det finns andra sätt.

Det, herr talman, är inte en linje som gäller för Sverigedemokraterna. För Sverigedemokraterna är det bra som det är. Det är färdigt. Det är dagens lösningar som gäller. Man vill inte titta på någonting. Man vill inte utveckla Arlanda. Man vill inte förbättra bostadsbyggandet i Stockholm. Det tycker jag är synd.
(Applåder)

Anf. 17 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Herr talman! Jag har suttit i trafikutskottet i fyra år, under hela förra mandatperioden. Det var trevligt att samarbeta med Socialdemokraterna vad gällde flygpolitiken då. Den var både vettig och klar, och vi kunde gå samman i åtskilliga voteringar. Den tiden verkar tyvärr vara förbi.

Rikard Larsson underhåller oss med hur vi ser på arbetsmarknadspolitik och bostadspolitik, även om det inte precis tillhör dagens ämne. Med er invandringspolitik, Rikard Larsson, tror jag att båda skändligen kommer att misslyckas. Det var lite vid sidan av, eftersom Rikard Larsson tog upp frågan.

Jag ska ställa en motfråga rakt upp och ned: Vill Socialdemokraterna införa flygskatt eller inte?

Anf. 18 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Låt mig inleda med att säga att det var intressant att följa debatten från bänken. Det är noterbart hur Socialdemokraterna, här företrädda av Rikard Larsson, glider från total förnekelse av att Bromma flygplats av nuvarande regering skulle vara utsatt för ett nedläggningsförsök till att börja bejaka de uppenbara syftena med att tillsätta en förhandlingsperson. Det är en glidning som kammaren kan konstatera och notera.

Herr talman! I Sverige finns tio flygplatser som utgör det nationella basutbudet. Det rör sig om flygplatser över hela landet – Göteborg, Kiruna, Ronneby, men även Stockholm Bromma, Gotland och så vidare.

Under 2013 reste drygt 3 miljoner resenärer till eller från Bromma. En stor del av dessa var affärsresenärer. Den totala mängden starter och landningar var drygt 60 000. Totalt har Bromma flygplats 17 destinationer, varav 4 utrikes och 13 inrikes. Bromma flygplats i Stockholm är klassad som riksintresse för kommunikationer. Man skulle kunna sammanfatta det som att Bromma flygplats är en nationell angelägenhet av rang. Det är ingen Stockholmsfråga. Det är en fråga som rör hela landets utveckling och existens.

Den politiska processen runt Bromma flygplats är däremot oerhört Stockholmscentrerad. Den 15 oktober i fjol enades den nya

stadshusmajoriteten i Stockholms stad, bestående av Feministiskt initiativ, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, om en ny så kallad plattform för Stockholms stad. Enligt den ska Stockholms stad verka för att området där Bromma flygplats i dag ligger ställs om till ett stadsutvecklingsområde för bostäder. Överläggning med regeringen Löfven–Romson inleddes.

Den 18 december i fjol, alltså lite drygt två månader efter beslutet i Stockholms stadshus och den inledda diskussionen med regeringen, beslutade riksdagen att rikta ett tydligt tillkännagivande till regeringen med rakt motsatt innebörd, det vill säga att inte i förtid avveckla Bromma flygplats. En riksdagsmajoritet menar att den av Stockholms stadshus och regeringen aviserade intentionen, att i förtid stänga Bromma flygplats, är en politisk signal som i sin tur framkallar en osäkerhet om flygplatsens framtid, en osäkerhet som påverkar framför allt näringslivet negativt men även riskerar att få återverkningar på till exempel människors val av bostads- och arbetsort.

Herr talman! Det är mot den bakgrunden som en majoritet i riksdagens trafikutskott i dag anser att regeringens aviserade avsikt att verka för en nedläggning av Bromma flygplats är mycket olycklig. Enligt utskottet är Bromma flygplats viktig för ett väl fungerande flygsystem i landet och en angelägen lösning vad gäller goda flygförbindelser. Bromma flygplats är genom sitt huvuduppdrag inom reguljärtrafik, stadsflyg och affärsflyg unik i landet.

Bromma flygplats är inte bara en fråga för Stockholm. Det är en infrastrukturlösning som i högsta grad rör tillgängligheten i hela Sverige. Flygplatsen är viktig för tillväxt och utveckling i hela landet. För näringslivet är tillgången till pålitliga och snabba transporter oerhört betydelsefull. Socialdemokraterna brukar inse sambandet mellan näringsliv, tillväxt och välfärd. Att de inte gör det i just detta fall förvånar.

Det finns skäl, herr talman, att befara att en nedläggning av Bromma flygplats skulle leda till att ett stort antal arbetstillfällen förloras både i Stockholmsregionen och i hela landet. Jag är övertygad om att osäkerheten om flygplatsen medfört att man tillsatt en förhandlingsperson att utreda en förtida nedläggning. Den osäkerhet det skapar ger en mycket olycklig politisk signal som påverkar beslutsfattandet hos enskilda människor, hos näringslivet i hela vårt land och även utanför landet.

Det är mot bakgrund av detta som en majoritet av riksdagen i dag på nytt kommer att göra ett tillkännagivande om Bromma flygplats, ett tillkännagivande där man är mycket tydlig med att Bromma flygplats inte bör avvecklas. Utskottet och riksdagsmajoriteten förväntar sig därför att regeringen i fortsättningen kommer att beakta att den representerar en minoritet av Sveriges befolkning också i den här frågan och förutsätter att regeringen kommer att följa riksdagens uttalade viljeförklaringar och därmed respektera grundläggande demokratiska principer. Det är således rimligt att regeringen utifrån det tillkännagivande som riksdagen fattar beslut om i eftermiddag befriar den av regeringen utsedde förhandlingspersonen från dennes uppdrag att utreda förutsättningarna för att i förtid lägga ned Bromma flygplats.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet som innebär att vi riktar ett mycket tydligt tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M) samt Said Abdu (FP) och Robert Halef (KD).

Anf. 19 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! För några år sedan gjorde Centerpartiet en stor kampanj där man slog fast att man ville kämpa för att vi ska ha ett mål om att klimatförändringarna ska begränsas till två grader. När det gäller vissa sektorer, exempelvis biltrafiken, har en trend börjat vändas. Den politik som både tidigare regering och i viss utsträckning den föregående regeringen bedrivit har bidragit till att utsläppen börjat minska. Det är bra.

Men flygsektorn är ett av de stora undantagen. Där ökar utsläppen fortfarande kraftigt. Vi hörde från Moderaterna tidigare att man ska förbättra bränslet lite grann, ha lite teknikutveckling och ha bättre inflygningar – gott så. Jag välkomnar förslag från oppositionen om hur vi kan göra det bättre under den här mandatperioden. Men frågan kvarstår. Detta når inte hela vägen fram. Centerpartiet har kampanjat för att det som mest ska bli två graders temperaturökning, och vi instämmer. Men hur ska vi då vända trenden inom flyget för att detta mål ska nås? Varför säger ni nej och motarbetar våra åtgärder, som syftar till att nå detta mål?

Anf. 20 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det är jätteroligt att Jakop Dalunde uppmärksammar den väldigt framgångsrika kampanj som Centerpartiet bedrev inom ramen för alliansregeringen för att begränsa klimatpåverkan till att inte bli större än två grader. Vi nådde också framgångar i det internationella arbetet. Dessvärre havererade förhandlingarna i Köpenhamn, som säkert ledamoten Dalunde känner till.

Åter till den konkreta frågan! Transportsektorn i vårt land och resten av världen är i all huvudsak fossil och icke omställd. Väldigt många andra sektorer av vårt samhälle är omställda. Det gäller till exempel icke-fossil uppvärmning av bostäder, icke-fossil framdrivning inom vår industri etcetera. Men transportsektorn är i all huvudsak fortfarande fossil. Detta måste vi med alla krafter bekämpa i syfte att få fram bränslen och metoder som innebär en hållbar ekonomi baserad på hållbar ekologi, sociala förutsättningar etcetera. Jag tror att Dalunde och jag är fullständigt överens i den här frågan.

Att då, herr talman, fokusera sina åtgärder till en sektor av transportväsendet som står för ungefär 2 procent av utsläppen i vårt land, nämligen flyget, blir något av den pubertala trofépolitik som en och annan före detta statsminister anklagat den nuvarande regeringen för att ägna sig åt. Vi kan självklart rikta skatter mot flyget i Sverige som innebär att folk slutar resa från mitt hemlän Kalmar till Stockholm därför att de inte har råd. Visst kan man kväsa flyget och på så sätt uppnå något synbart. Men därmed löser vi inte det verkliga problemet, herr talman, nämligen att hela transportsektorn fortfarande inte är omställd. Därför, herr talman, tillsatte vi FFF-utredningen, som jag är övertygad om att ledamoten Dalunde väl känner till. Där talar man om betydligt kraftfullare åtgärder än att införa en flygskatt.

Anf. 21 JAKOP DALUNDE (MP) replik:

Herr talman! Då måste jag ändå fråga: Betyder detta att Centerpartiet menar att utsläppen från flyget inte behöver minska, att de inte är något problem? Menar man att flyget står för en relativt liten del av de totala utsläppen och att vi därför ska fokusera på det andra och låta utsläppen från flyget öka? Jag vill ha ett klart och tydligt svar på det. Menar Centerpartiet att man vill tillåta att flygets utsläpp ska öka? Det tycker jag skulle innebära en klar och tydlig brytning med det man tidigare kommunicerat. Dessutom har andra partier sagt att de vill att flygets klimatpåverkan ska minska.

Anf. 22 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Dalunde för frågan. Självklart ska utsläppen från flyget liksom all annan transportverksamhet minska, vilket också sker. Utsläppen per transportkilometer och passagerarkilometer minskar. Oavsett hur Dalunde väljer att räkna kan vi konstatera att utsläppen per transporterad passagerare och transporterat gods över tid har minskat inom flyget tack vare många av de åtgärder som räknats upp tidigare i debatten, inte minst teknikutveckling och bränsleutveckling. Vi ser de första flygen som går reguljärt med andra bränslen än fossila. Det är en god utveckling, och självklart ska den fortsätta. Naturligtvis ska flyget belastas för sin del av utsläppen.

Men att ensidigt inrikta sig på att släcka inrikesflyget i södra Sverige och förhindra människor att mötas, utvecklas och bedriva arbete är bara ett uttryck för en pubertal trofépolitik. Man pekar ut Bromma flygplats och tror sig vinna någonting, men man blundar för att 98 procent av utsläppen från svensk transportnäring kommer från andra trafikslag än flyget. Där är man fullständigt handlingsförlamad. Man tror att Stockholm är en sorts glasbubbla varigenom man kan styra och uppnå det goda livet. Lämna Söders höjder, Dalunde, och se till hela landets behov av väl fungerande transportpolitik! Då är jag övertygad om att vi kan närma oss varandra i en realistisk syn även på flyget, som i dag står för 2 procent av utsläppen. Det ska självklart förändras där med, men låt oss tala om helheten! Det här blir inte effektivt annars.

(Applåder)

Anf. 23 SAID ABDU (FP):

Herr talman! Som jobbskapande företagare vet jag hur viktigt flyget är för Sverige. Sverige är ett stort land med stora avstånd mellan landsändarna. För att möjliggöra affärer, kundmöten och tillväxt måste landet byggas samman. Tack vare flyget kan företag i Trollhättan träffa affärspartner i Ängelholm och Sundsvall samma dag. Genom Bromma ges en näringsfylld livlina till kontinenten och den internationella handeln. Allting hänger samman, förstår ni. Flyget bidrar till att hålla samman vårt land och stärka tillväxten.

Folkpartiet har alltid stått upp för tillväxt och en fri ekonomi. Vi vet att tydlighet och förutsägbarhet är förutsättningar för ett gott näringslivsklimat. Sommaren 2014 initierade vi tillsammans med våra kolleger i Alliansen en strategi för att stärka flygets konkurrenskraft.

Mot våra ställningstaganden står i dag hot i form av orealistiska utopier och mörka moln från den nuvarande osäkerhetsregeringen och Vänstern. I

Regeringskansliets korridorer viskas det för närvarande om höjda flygskatter och om Bromma flygplats – hjärtat i affärsflygets blodomlopp – som nu hotas än en gång. Det ska bli en park om 50 år, i stället för att man bejakar affärstillfällena och affärer i morgon.

Detta är ett exempel på regeringens företagsfientliga politik. Genom vår motion vill vi i Alliansen sätta stopp för regeringens verklighetsfrånvända planer. Vårt budskap till Sveriges företag är tydligt: Flygbranschen ska värnas, och Bromma flygplats ska få fortsätta pumpa näring i företagens blodomlopp.

Jag vet att det är mycket begärt, herr talman, men jag rekommenderar regeringen att för en gångs skull lyssna till näringslivet och riksdagen. Enligt beräkningar hotar en nedläggning av Bromma flygplats över 24 000 jobb i hela landet. Många av företagen kommer att få svårt att ha kvar sin verksamhet på de orter som i dag trafikerar Bromma. Genom regeringspartiernas plakatpolitik hotas nu jobb och arbetstillfällena i min egen region.

Herr talman! I december reste jag till norra Älvsborg. Jag besökte min hembygds luftventil för företagande: Trollhättan–Vänersborgs flygplats. Jag träffade flygplatschefen och chefen för ett lokalt flygbolag som trafikerar Brommalinjen. De berättade att Brommalinjen står för all reguljär och befintlig linjetrafik. 80 procent av linjens passagerare reser i jobbet. Det här är ingen fantasi. Om nedläggningen av Bromma blir verklighet hotas jobb och företag i min hembygd.

Regeringens osäkerhetspolitik börjar redan nu synas hos det lokala flygföretaget. En hotande nedläggning av Bromma gör att välbehövliga investeringar hos dem läggs på is. Varför ska de köpa flygplan och investera i ny infrastruktur när mattan när som helst kan ryckas undan av politiker i Stockholm?

Herr talman! För att ge stad och land verktyg för hållbar tillväxt och utveckling behövs bra politik för företagande samt för satsningar på infrastruktur och samhällsservice. Här måste vi i det offentliga ta vårt ansvar och garantera goda kommunikationer för såväl väg- som flygtransporter.

Vi i Alliansen har varit och är tydliga. Flyget behövs för vårt land och för vår tillväxt. Som många andra har upprepat i dag är flygplatsen en riksangelägenhet och en motor för regional tillväxt. Vi kommer att bevara affärsflyget och Bromma för landets företag och landets arbetsplatser.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet med tillkännagivandena. Jag gör det för företagen i norra Älvsborg, i Stockholm och i hela landet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Borian Åberg (alla M) samt Anders Åkesson (C) och Robert Halef (KD).

Anf. 24 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Flyget spelar en viktig roll för Sveriges konkurrenskraft och är jobbskapande. Goda kommunikationer är en förutsättning för att Sverige ska växa. Ett väl fungerande flygsystem är viktigt för tillväxt och utveckling i hela landet.

Flyget är också ett viktigt transportmedel och bör ges goda förutsättningar. Därför ska inte luftfarten åläggas mer flygskatter som kommer att öka kostnader för flygresenärer eller öka flygbolagens driftskostnader när de redan konkurrerar i en hårt konkurrensutsatt bransch.

Höga krav bör ställas på flyget som transportmedel för att det ska bli ett miljövänligare alternativ. Det vilar ett stort ansvar på det offentliga, forskningen och inte minst på flygplansaktörerna att bidra till och påskynda utvecklingen av fossilfria flygbränslen för att minska de utsläpp som flygtrafiken orsakar och för att uppnå miljömålen om minskade utsläpp.

Herr talman! Den luftfartstrategi som alliansregeringen initierade under 2014 är viktig, och regeringen bör skyndsamt arbeta fram en sammanhållen och långsiktig luftfartstrategi för inrikes- och utrikesflyget i Sverige. Vårt fokus måste vara att öka Sveriges förutsättningar för jobb och tillväxt inom såväl flygbranschen som näringslivet i stort men också säkra resenärernas möjligheter till god kommunikation nationellt och internationellt.

Sverige är ett litet land till antalet invånare men ett stort och avlångt land. Vi är exportberoende och reser alltmer både inom Sverige och utanför Sverige. Vi är beroende av en välfungerande och tillgänglig luftfart för att säkra Sveriges välfärd. Onödigt krångel och skattehöjningar som försvårar flygets konkurrenskraft måste motverkas.

Herr talman! Vi ser nu att införandet av alkoholbommar i våra gränshamnar blir till verklighet snart. Det är en fråga som Kristdemokraterna aktivt drivit för att förhindra alkoholpåverkade förare i trafiken. Det bör gälla även piloter.

Jag har personligen motionerat om att alkotester även bör gälla för piloter. Många passagerare utsätts för allvarlig fara om piloten är onycter vid flygning och kan orsaka flygplansolyckor. Nuvarande nykterhetskontroll bör förstärkas för att förhindra onyktra piloter i tjänst och säkerställa passagerarnas trygghet och säkerhet.

Det gläder mig därför att regeringen uttalat att den även i fortsättningen aktivt kommer att driva frågor om flygsäkerhet inom såväl Europeiska unionen som International Civil Aviation Organization som inrymmer frågan om ett säkerställande av piloters nyktra tillstånd i tjänst.

Herr talman! Regeringens hot om nedläggning av Bromma flygplats är skrämmande. Kristdemokraterna har agerat kraftigt mot en nedläggning av Bromma flygplats, en fråga som kan komma att ha en otroligt negativ inverkan på Sveriges kommunikationer och tillväxt. Flygplatsens vara eller inte vara har diskuterats under en lång tid, men en citynära flygplats i anslutning till Stockholm är nödvändig.

Stockholm är en av de storstäder där befolkningen ökar snabbast i Europa. Före 2030 spås Stockholmsregionen ha gått om London och blivit den snabbast växande staden i Västeuropa. Under förra året reste 2,3 miljoner passagerare från Bromma flygplats, vilket är den högsta siffran någonsin för flygplatsen.

Behovet av Bromma flygplats existens är stort inte enbart för Stockholmregionens tillväxt utan även för den regionala utvecklingen runt om i landet där andra, mindre flygplatser och kommuner skulle påverkas

negativt av nedläggningen då Bromma flygplats samverkar med många andra flygplatser runt om i Sverige.

Herr talman! Planerna på att förflytta all trafik från Bromma flygplats till Arlanda avvisas från det statliga flygbolaget Swedavia. Vi ser redan en kraftig ökning av flygtrafiken på Arlanda och Bromma flygplats. En sådan förflyttning kommer att hämma Arlandas utveckling som stor internationell flygplats med möjlighet till ytterligare expansion, detta enligt Swedavia som driver både Arlanda och Bromma flygplats.

Vi kristdemokrater anser att både Arlanda och Bromma flygplats är viktiga och ska ges möjligheter att utvecklas i respektive område. Socialdemokraterna lovade väljarna före valet i höstas att Bromma flygplats inte skulle stängas. Redan en månad efter valet, den 15 oktober förra året, meddelade den nya rödgröna majoriteten i Stockholms stad att de vill se en nedläggning av Bromma flygplats år 2022. Det vore ett utvecklingshämmande beslut för både Stockholm och Sverige. Det är allvarligt att den sittande regeringen för en politik som inte gynnar näringslivet utan hotar jobben och tillväxten i regionen och i hela Sverige.

Herr talman! Bromma flygplats knyter samman vårt land på många sätt. Enligt Stockholms Handelskammare kommer detta beslut, om det förverkligas, att leda till att tusentals jobb försvinner och att Stockholms konkurrenskraft minskar internationellt. Bromma flygplats är därför ingen lokal fråga utan ett nationellt intresse. Ledande personer från näringslivet och ledande kommunpolitiker runt om i landet är kritiska och oroliga över vad som kommer att hända vid en nedläggning.

Herr talman! De rödgröna politikerna i Stockholms stad vill lägga ned Bromma flygplats för att bygga bostäder. Vi delar de rödgrönas bedömning att behovet av bostäder i regionen är stort. Under alliansregeringen, med en kristdemokratisk bostadsminister, ökade bostadsbyggandet avsevärt. Under 2013 var, enligt Boverket, ökningen 65 procent jämfört med året innan. I år påbörjas byggandet av 40 500 bostäder, enligt Boverkets prognos. Alliansens Sverigebygget, som numera kallas Sverigeförhandlingen av regeringen, innehåller många förslag om hur man både skapar tillväxt och samtidigt ökar byggandet av bostäder. Dessa två mål ska inte och kan inte ställas mot varandra.

Herr talman! Den 18 december fattade riksdagen beslut om att en förhandlingsperson med syfte att lägga ned citynära flygplatser som Bromma inte ska tillsättas. Bromma flygplats skulle därmed få vara kvar. Den 18 december, samma dag som riksdagen bestämde detta, meddelade ansvarig minister att regeringen ändå tillsätter en statlig samordnare för Bromma flygplats med syfte att utreda en avveckling av Bromma flygplats – helt i strid med riksdagens beslut.

Beslutet är en kompensation till Miljöpartiet för att de samma dag fick gå med på att bygget av att Förbifarten skulle återupptas vid nyår. Utan allianspartierna i riksdagen hade även detta mycket viktiga och välbehövliga vägprojekt, Förbifart Stockholm, stoppats av de rödgröna partierna. Äntligen kan näringslivet och resenärerna se fram emot en bättre framkomlighet med Förbifarten så småningom på plats.

Herr talman! Stockholm och Sverige behöver mer tillväxtskapande åtgärder och ökade satsningar på utbyggnaden av infrastruktur – inte mindre. Därför vill Kristdemokraterna och Alliansen, till skillnad från de

rödgröna, göra det möjligt för Swedavia att fortsätta sina planerade satsningar på Bromma flygplats och Arlanda flygplats.

Beslutet att stänga Bromma flygplats är fel väg att gå. Trots protester och varningar från representanter i näringslivet, det statliga flygbolaget Swedavia, boende i Bromma och andra berörda kommuner vill regeringen gå vidare med planerna på en nedläggning av Bromma flygplats. Vi ser här att samhällsnyttan offras. Det är inte acceptabelt.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M) samt Anders Åkesson (C) och Said Abdu (FP).

Anf. 25 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Robert Halef talar mycket i sitt anförande om att vi ska vara rädda om jobben och tillväxten. Jag har bara en liten fråga. Jag undrar om det inte är meningen att jobben ska vara till för människan, och inte människan till för jobben. Är det inte viktigt att vi bygger ett samhälle där vi kan skapa jobb på hållbara sätt? Vi ska skapa jobb inom naturens ramar så att vi inte spränger dessa ramar och förstör den civilisation vi lever i. Jobben ska väl bygga samhället och inte bryta ned samhället; det är i alla fall min åsikt.

Jag tycker att vi måste tänka nytt, och vi måste tänka miljövänligt. Vi måste ta i med ganska kraftfulla metoder för att styra om båten, för vi är på väg mot stupet när det gäller klimatförändringen.

Därför undrar jag lite grann över retoriken. Vi ska värna jobben, heter det hela tiden. Hur får du ihop det med att det ska rymmas inom naturens ramar när till exempel flyget släpper ut så pass mycket och när ni i er politik lägger så lite på järnvägen? Järnvägen är det hållbara transportmedlet och det som skulle kunna ersätta flyget inom Sverige och gynna företagande inom Sverige och inom naturens gränser.

Anf. 26 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Emma för frågan. Jag tycker inte att det ena behöver utesluta det andra. Utan företagare och utan näringsliv har vi inga skatteintäkter så att vi kan göra satsningar och behålla vår välfärd och dessutom utveckla den så att vi får det bättre ställt i framtiden.

Utän näringslivet och företagandet finns det inte heller resurser för att bekämpa miljöförstöringen. Men lösningen är inte att höja flygskatten. Vi har vidtagit många åtgärder. Vi är egentligen världsledande på att hålla nere miljöförstöringen. Vi håller oss till de mål som vi har satt upp, och vi har alltid ribban högre än andra länder. Det tycker jag är jättebra.

När det gäller miljöförstöringen från våra flygplan måste vi satsa mer på teknikutvecklingen, som en del talare har nämnt här i talarstolen. Vi måste få flygbolagen att vara med och bidra till denna utveckling. Det är så man minskar bränslen som är miljöförstörande. Det gör man inte genom att beskatta bolagen, hämma deras utveckling och göra det dyrare för resenärer att flyga.

Anf. 27 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Vi bygger mycket av våra satsningar på skatteintäkter; det håller jag med om. Men tyvärr handlar de styrmedel vi använder ofta om att öka konsumtionen och öka transportererna. Det är en del av grundproblemet. Det är därför vi står inför detta jobbiga scenario. Vi har överanvänt jordens resurser och de fossila reserverna på jorden.

Två ton koldioxid är egentligen en hållbar nivå för människan att använda. Om man flyger använder man upp dem väldigt snabbt. Tyvärr är tekniken inte alls framme än för att kunna uppbära ett hållbart resande när det gäller flyget. Det kan komma i framtiden, och jag vill absolut att vi ska gynna sådan forskning. Men vi har kort tid på oss.

Jag förstår inte hur man kan hindra järnvägen och samtidigt gynna flyget när vi har ett tidsfönster på ungefär tio år för att vända utsläppstrenden. Annars hamnar vi i en ohanterlig klimatförändring där vi kommer att stå försvarslösa. Då kommer vi inte att ha någon som helst chans att göra någonting om vi inte agerar nu.

Anf. 28 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Emma för frågan och inlägget.

Jag har inte i mitt anförande uteslutit något transportmedel till förmån för ett annat. I dag debatterar vi flyget, och det var just därför jag valde att bara tala om flygets fördelar som transportmedel för oss. Vi har tåg, bil, båt och andra transportmedel som är viktiga. Alla dessa kompletterar varandra. Samhället och samhällets utveckling och konkurrenskraft behöver alla dessa. Inget av dem kan ersätta något annat, men vi kan styra.

Jag tycker precis som du att det är bättre att åka tåg och att gods transporteras via tåg. Men den möjligheten kan inte utesluta att människor också behöver flyga. Därför behöver vi flyget, och flyget behöver bra förutsättningar för att kunna verka så att människor kan flyga både inrikes och utrikes.

Jag tycker inte att detta är något som strider mot de miljömål som vi har satt upp och som vi ska uppnå. Vi ska se till att även flyget gör om sitt bränsle så att planen får mindre miljöförstörande medel i motorerna och därmed blir mer miljövänliga.

Det är tekniken, det offentliga och det privata i samspel som ska vara med och bidra till denna utveckling.

Anf. 29 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 2 om Bromma flygplats.

Vi har talat mycket om klimat i dag. Jag skulle vilja utgå från den utredning som tillsattes av den förra regeringen när det gäller en fossilbränsleoberoende fordonsflotta.

Om man tittar på fossilanvändningen inom transportsektorn ser man att det är ett gigantiskt problem. Över 90 procent av bränslet i transportererna kommer från fossila bränslen. Flyget är i särklass mest fossilberoende av alla.

Frågan är då hur man ska attackera problemet. Utredningen som gjordes av Thomas B Johansson är mycket seriös, och delar in åtgärds paketerna i olika grupper. En grupp som framhålls särskilt är att minska mängden energi i transportererna. Oavsett vilket bränsle vi försöker använda för att ersätta olja kommer det att vara mindre energitätt. De

räcker helt enkelt inte till för att ersätta den stora volym energi som i dag åtgår i transportsektorn även om vi använder all tillgänglig biogas, etanol, el och annat.

Då måste man fundera på hur vi hittar energismarta transportlösningar. I det sammanhanget måste flyget definitivt spela en mycket mindre roll än det gör i dag.

Energianvändningen beror ytterst på friktion. Flyget är till sin natur det som kräver absolut mest energi per transporterad enhet per transporterad person.

I ljuset av detta funderade jag väldigt länge på om jag skulle vara för eller emot nedläggning av Bromma flygplats. Tittar man på olika länder och ser på andelen flyg i förhållande till andra transportslag som används beror det delvis på hur rationellt man har organiserat flygtrafiken. I länder som inte har sitt nav koncentrerat till ett ställe används flyget mindre. Om man vill minska flyget är det kanske bättre att behålla Bromma flygplats. Det kommer snabbare att minska och underminera möjligheten för overseas flights.

Jag funderade länge på om det kanske är bra att ha kvar Bromma. Det kan snabbare få ned flygets verksamhet. SAS möjligheter att upprätthålla flygningarna på Asien och Nordamerika kommer i så fall att minska, om man insisterar på att kvar Bromma.

Men så tänkte jag efter. Det handlar ju inte bara om klimat, utan det handlar också om luftkvalitet och möjligheten till en god stadsmiljö. Då är onekligen Brommas existens en hämsko för att få en värdig miljö när det gäller buller, luftkvalitet och för att kunna bygga bostäder. Den hämskon gör att flera kommuner i dag har ett tak och får inte bygga bostäder, framför allt inte höga hus så länge Bromma finns kvar. Då vill jag hävda att fastklamrandet vid Bromma är direkt tillväxtfientligt för Stockholm.

Ni kan diskutera det med mig, men det flyttar in 35 000 människor till Stockholm varje år. Jag vet inte om man ska tycka att det är dåligt. De måste ju ha någonstans att bo, och i det sammanhanget är Bromma ett enormt hinder.

Frågan om vi ska bry oss om EU:s regler kan man ha åsikter om. Jag tror att alla partier framhåller de regler i EU som man tycker är bra medan man försöker att glömma bort de regler som man tycker är dåliga. Det är mänskligt att man gör på det viset. Men EU har flera gånger riktat kritik mot Sverige för att vi behåller grandfather rights, det vill säga den princip som tidigare gällde då man hade monopol på en sträcka tills man lämnade den ifrån sig. Det har de stora flygbolagen i dag på de mest attraktiva tiderna, trots att det egentligen strider mot EU:s slottidsbestämmelser.

Skulle vi anpassa oss till EU-regelverket skulle vi ge de regionala flygen de bästa tiderna för start och landning så att de får den tillgänglighet som Edward Riedl talade sig varm för. Sedan kan man utauktionera start- och landningstiderna för övrig trafik. Ska man bejaka direktiven i Sverigeförhandlingarna är det kanske just precis det som vi ska göra. Ska vi lägga kraft och resurser på att bygga ett klimatsmart höghastighetsnät i

Sverige är det meningen att det ska ta hand om lejonparten av de långa transporterna i Sverige.

Vi i Miljöpartiet bejakar teknikutveckling, men den teknik som i dag står till buds inom flyget räcker uppenbart inte för att lösa flygsektorns problem. Hur ska man då se på det hela? Jo, vi ska bejaka fortsatt teknikutveckling, men man kan fundera på hur det kan komma sig att flygets klimat- och miljöbelastning ökade under alliansregeringens tid. Men det är en effekt av något helt annat som inte har med transportsektorn att göra. Jag vill hävda att det är en väldigt tydlig effekt av jobbskatteavdraget.

Jobbskatteavdraget innebar de facto att inkomstskillnaderna i Sverige ökade. De som hade låga inkomster fick mindre kvar att leva på. Folk med medelinkomster och höga inkomster fick mer kvar i börsen. I takt med att skatteintäkterna minskade så minskade också resurserna för våra gemensamma angelägenheter.

Vad har denna inkomstökning framför allt använts till? De som redan tidigare åkte till Thailand kanske gjorde det två gånger i stället för en. Många fler fick möjlighet att göra långa resor. Jag missunnar ingen att resa, men man måste också betänka vilket ansvar man har. Vilket ansvar har man för sina medmänniskor? Vilket ansvar har man för kommande generationer?

Vi inom politiken måste se till att använda framför allt utbyggnad av miljövänlig infrastruktur och ekonomiska styrmedel för att rädda planeten, det är vår uppgift. Dessutom kan jag inte inse varför just ökade klassklyftor skulle vara något som gör Sverige mer hållbart. Det minskar den sociala hållbarheten.

Jag vill avsluta med att säga någonting angående Robert Halefs inlägg. Den kristdemokratiska motionen som vill ha nolltolerans för alkohol inom flyget är mycket sympatisk. Jag har väldigt god erfarenhet av tidigare samarbete med Kristdemokraterna när det gäller alkohol i trafiken. Vi fick så småningom med oss alla partier i det dåvarande trafikutskottet, utom Moderaterna, om att obligatoriskt alkohol skulle införas i nya fordon. Vi var på god väg. Frågan utreddes – jag fick själv förmånen att göra det – och det fanns en majoritet inför valet 2006 för att det inte längre skulle vara möjligt att starta ett fordon om det fanns alkohol i utandningsluften. Det var vår vision att testa detta i fordonsparken och införa det som ett obligatoriskt krav.

Jag beklagar att mycket av denna fråga har försvunnit under den tid som alliansregeringen har suttit vid makten och att de andra borgerliga partierna gav efter för Moderaternas inställning att trafiksäkerheten ska vara upp till individens ansvar. Därför är det glädjande att vi nu har kunnat enas om alkobommar när det gäller lastbilstransporter. Jag ser fram emot att vi ska ta ytterligare steg för att transporter ska ske utan att människor i onödan kommer till skada.

Anf. 30 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Moderaterna och Alliansen är positiva till flyget, men vi tar miljöutmaningarna på stort allvar. Karlstad var först i världen med biobaserat flygbränsle. I Linköping bidrar svensk ingenjörskonst till att göra flygplansmotorer över hela världen alltmer bränsleeffektiva. Sverige är världsledande, och vi bidrar till att göra världen bättre samtidigt som det ger jobb och tillväxt i Sverige.

Jag lyssnade på Rikard Larsson från Socialdemokraterna som vill låta positiv till flyget. Därav har jag ett par frågor till Karin Svensson Smith från Miljöpartiet som är Socialdemokraternas regeringspartner, om någon skulle ha missat det.

Vad vill Miljöpartiet göra för att möta miljöutmaningarna inom flyget? Ni sitter nu i regeringsställning, och min följdfråga blir då: Vad är regeringens politik när det gäller Bromma flygplats, flygskatt och så vidare? Det framgår inte riktigt tydligt i den här debatten.

Socialdemokraterna säger en sak. Miljöpartiet och Vänsterpartiet, som man samarbetar med på olika sätt, säger en annan sak. Såvitt jag vet kan en regering ha bara en uppfattning. Därför ställer jag frågan till trafikutskottets ordförande miljöpartisten Karin Svensson Smith: Vad är regeringens politik?

Jag lyssnade intresserat på det som säs om jobbskatteavdraget i anförandet. Då vill jag bara göra ett förtydligande, så att ingen missförstår det. Alla fick ta del av jobbskatteavdraget, allra mest de som tjänar minst. Det gav ett ökat ekonomiskt utrymme till väldigt många människor i det här landet, vilket givetvis är en bidragande orsak till att resandet i Sverige ökade mer än i övriga Europa.

Under alliansregeringens år vid makten ökade det ekonomiska välståndet väldigt snabbt i Sverige.
(Applåder)

Anf. 31 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista. Jag är för ekologisk hållbarhet, men jag är också för social hållbarhet. Jag är djupt bekymrad över att klyftorna i samhället har ökat. Äldre, pensionärer, sjuka, arbetslösa och studenter fick inte ta del av denna privata inkomstökning. De drabbades dubbelt därför att jobbskatteavdraget finansierades genom att man drog ned på ersättningarna i det sociala välfärdssystemet som är till för att hålla ihop samhället.

Jag tog upp jobbskatteavdraget för det är egentligen det som möjliggjorde den ökning av flygtrafiken, som mångdubbelt har kunnat få del av de positiva effekterna av de tekniska åtgärder som kan vidtas för att minska flygets klimatpåverkan.

Edward Riedl frågade var regeringen står. Det som regeringen har gjort är att man har tillsatt en förhandlingsman som ska se över hur Arlanda kan utnyttjas bättre och hur man långsiktigt ska ha en bra transportförsörjning som håller ihop landet.

Jag bejakar detta uppdrag. Det är klokt uttryckt. Jag tänker att vi i första hand ska utnyttja de transportslag som kan uppkomma utan att vi påverkar klimatet negativt, men det finns också sammanhang där vi inte kan klara oss utan flyg. Hur ska detta tillgodoses på ett bra sätt?

Gotland har inte nämnts här, men det är ett exempel på ett område som inte skulle klara sig utan bra flygtransporter. Jag vill inte föregå vad förhandlingsmannen ska komma fram till. Det pågår också ett arbete med flygstrategin. Innan den är färdig har inte regeringen formulerat sin slutliga syn på flyget.

Anf. 32 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Miljöpartiet tycker att fler jobb och ökad tillväxt i Sverige är ett problem. Där tycker vi faktiskt helt olika. Jag tycker att det är bra när ökat ekonomiskt välstånd kommer allt fler människor till del. Det ger oss bättre möjligheter att göra en mängd olika saker och fatta en mängd fler beslut vid köksbordet. Det kan gälla allt från att köpa en miljöbil som man inte hade råd med tidigare, så att det blir mindre utsläpp, till att man kan köpa närodlat ekologiskt därför att man faktiskt har råd.

Ökat ekonomiskt välstånd är i grunden bra, framför allt när det kommer många till del – vilket det gjorde under alliansregeringens år vid makten.

Det finns utmaningar. Ökat resande är en sådan utmaning. Det finns olika sätt att möta dem. Jag försökte beskriva de sätt som vi anser att vi ska möta framtidens miljöutmaningar på, med svensk ingenjörskonst som bidrar till jobb och tillväxt i Sverige, samtidigt som vi förbättrar världen. Det handlar också om utvecklandet av miljöbränslen, där Sverige är världsledande. Det är ett bra sätt att möta framtidens klimatutmaningar.

Herr talman! Jag skulle egentligen bara vilja ha ett ja- eller nej-svar på mina två frågor från trafikutskottets ordförande – om det är möjligt, givetvis.

Vill Karin Svensson Smith lägga ned Bromma flygplats? Vill Karin Svensson Smith införa flygskatt? Det är två enkla frågor. Ja eller nej. Vad är viljeinriktningen? Det är dessa frågor vi försöker föra debatten om. Vi får olika svar från de två regeringspartierna. Socialdemokraterna försöker låta som att de fortfarande tycker om flyg samtidigt som de har gett sig i fråga efter fråga.

Herr talman! Ja eller nej på två enkla frågor, skulle jag önska mig.

Anf. 33 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag börjar med flygskatten. Ja, flygskatt bör införas, därför att alla transportslag ska bära de kostnader de ger upphov till. Det är en sund marknadsekonomisk strategi att man inte ska övervältra kostnader på andra. I dag är flyget i princip obeskattat. Om biltrafiken skulle ha lika låg beskattningsgrad skulle bensinen kosta ungefär 4 kronor litern. Det inser alla är irrationellt. Vi måste använda de ekonomiska styrmedlen för att låta kostnader belastas av dem som ger upphov till dem, inte lägga över kostnaderna på andra – vare sig kommande generationer eller andra.

Sedan var det frågan om vi tycker om flyget eller inte. Det som kännetecknar regeringen är att vi använder mindre känslor och mer rationella överväganden. Vi vill hitta en kombination av transportslag för både persontransporter och godstransporter som är rationella utifrån de transportpolitiska mål vi har fastlagt i kammaren. Då behöver vi ha mindre flyg- och biltrafik samt mer cykel- och kollektivtrafik för att persontrafiken ska flyta bra och samtidigt tillgodose människors behov av att förflytta sig.

Motsvarande gäller godstransporter. Vi behöver mer järnväg och sjöfart, mindre flyg och lastbil, för att vi ska klara de mål som bland annat satts upp av utredningen Fossiloberoende fordonsflotta. Den står jag bakom.

Dessutom står jag till hundra procent bakom den ambition som framgick i regeringsförklaringen om att öka antalet jobb. Till skillnad från Alliansen satsar vi på framtidens sektorer. Det handlar om järnvägsutbyggnad och biogas. Det handlar om framtiden – 2000-talet och inte 1900-talets teknik, som Edward Riedl så ihärdigt försvarar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 7 Trafiksäkerhet

Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU8
Trafiksäkerhet
föredrogs.

Anf. 34 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! För cirka tio år sedan fick mitt team på socialtjänsten i Helsingborg ett mycket tragiskt ärende. En pojke hade blivit föräldralös efter att familjens bil hade blivit påkörd av en onykter lastbilsförare. Jag minns sorgen, känslan av vanmakt och önsketänkandet att olyckan aldrig hade hänt. Olyckan skulle troligtvis inte ha skett om alkobommarna vid våra gränshamnar hade funnits då.

Herr talman! Min kollega Sten Bergheden har motionerat i alla år om alkobommar, och nu har hans ihärdighet gett resultat. Han själv kommer att berätta om tillkännagivandet som utskottet riktar till regeringen gällande ett snabbt införande av alkobommar i våra gränshamnar. Dessvärre finns andra ej utländska förare som kör drog- och alkoholpåverkade på våra vägar.

Trafikverkets djupstudier av dödsolyckor visar att i genomsnitt var 500:e bilist kör rattfull. Hälften av alla personbilsförare i åldern 15–24 år som omkommer i singelolyckor är påverkade av alkohol. Det är mycket oroande att unga människor riskerar sina och andras liv genom att köra påverkade. Därför är det viktigt att informera redan från unga år. Trafikverket har utformat skolmaterial för dialog och reflexion om alkohol

och droger i trafiken. Materialet syftar till att ge ungdomar verktyg för att ta avstånd från att köra påverkade, åka med någon som är onycter eller hindra andra från att göra det.

Men det är varken Trafikverket eller skolan som ensamma kan påverka ungdomarna. Det största ansvaret ligger naturligtvis på föräldrarna. En förtroendefull relation är en stark skyddsfaktor när det gäller att förebygga alkohol- och drogrelaterade olyckor där ungdomar är inblandade.

Alkoholdebut och övningskörning sammanfaller ofta, och då är det viktigt att klargöra att alkohol och trafik är en livsfarlig kombination. Dessutom behövs flera kraftfulla åtgärder mot rattfylleri. Alkolås är ett exempel. Sedan alliansregeringen införde systemet för körkortsinnehav villkorat med alkolås har antalet rattfyllerister som använder denna möjlighet ökat avsevärt. På sikt bör teknik som hindrar påverkade förare att köra bil bli standard i alla nya fordon. Men ingen teknik kan ersätta det egna ansvaret och omdömet. Nyligen fanns ett fall i Hässleholm där en person på morgonen gick runt och blåste i alla alkolåsen på bussarna. Vilken var nyttan av alkolåsen då?

Herr talman! År 1997 beslutade riksdagen att godkänna ett långsiktigt mål om nollvision, eller med andra ord att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i vägtransportsystemet. För att uppnå detta ska transportsystemet utformas enligt människans förutsättningar, alltså vara anpassad till att vi människor kan göra misstag och gör misstag.

Det slutliga ansvaret ligger hos utformarna, men det är också viktigt att lyfta fram trafikanternas ansvar. Just förarens eget ansvar handlar det om i frågan om användning av kommunikationsutrustning vid körning. Mobiltelefonen är bara ett av flera distraktionsmoment. Ett specifikt förbud mot användning av mobiltelefon utan handsfree skulle strida mot teknikneutraliteten.

Ska en eventuell lag om förbud uppdateras varje gång tekniken gör framsteg? Det blir omöjligt för lagstiftaren att hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen. Dessutom är det inte tekniken i sig som distraherar utan samtalet. Ska vi då förbjuda även passagerare i bilen?

Det står klart och tydligt i trafikförordningen som infördes hösten 2013 att det är förbjudet att vid bilkörning använda kommunikationsutrustning som tar uppmärksamhet från körningen och därmed hotar trafiksäkerheten – klart och tydligt.

Redan under året då förordningen trädde i kraft lagfördes ett åttiotal personer för användning av mobiltelefon på ett trafikfarligt sätt.

Herr talman! Trafiksäkerheten i Sverige är god. Genom omfattande insatser under förra mandatperioden, till exempel ändrade hastighetsgränser, mötesseparering och planskilda järnvägs korsningar har infrastrukturen blivit säkrare. Detsamma gäller för fordonen, som i allt större utsträckning blir säkrare genom ny teknik.

Trots detta omkom förra året 275 personer i trafiken, vilket är 15 personer fler än året dessförinnan.

2013 var året med lägst antal omkomna i trafiken sedan 1944. Längre såg det ut som om trenden med minskande antal dödsolyckor på vägarna skulle fortsätta, men i december 2014 omkom 30 personer.

Det är främst antalet omkomna cyklister och gående som har ökat jämfört med 2013. Antalet omkomna bilister och motorcyklister har minskat. Det är uppenbart att fokus måste ligga på de oskyddade trafikanterna om vi ska nå målet om högst 220 omkomna i trafiken år 2020.

Sedan målet om nollvisionen infördes har trafiksäkerheten förbättrats, men det finns mycket kvar att göra. Så länge människor omkommer eller skadas svårt i trafiken finns det ett politiskt ansvar att bidra till att nödvändiga insatser görs för att förbättra trafiksäkerheten.

Alliansregeringen fattade viktiga beslut om säkerhetshöjande insatser på flera vägar, bland annat längs väg E22 och delar av väg 108 mellan Lund och Trelleborg. Därtill har viktiga förslag för bättre säkerhet och regelefterlevnad i den tunga yrkestrafiken tagits fram.

När det gäller att trafiksäkerheten bör vara ett tungt vägande skäl vid beslut om infrastrukturåtgärder vill jag nämna alliansregeringens proposition *Investeringar för ett starkt och hållbart transportsystem*. I den angavs att transportsystemens utformning, funktion och användning ska anpassas till nollvisionen.

Moderaterna anser att staten fortsatt ska ta sitt ansvar för säkrare vägtrafik och är därför oroliga över samlingsregeringens kritiska inställning när det gäller investeringar i nya, säkra vägar. Vi förutsätter att

regeringen tar fortsatta steg för att uppnå nollvisionens mål utan att försämra förutsättningarna för jobb och tillväxt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet förutom punkt 3, Kommunikationsutrustning och körning. Där yrkar jag bifall till Alliansens reservation.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Edward Riedl och Jessica Rosencrantz (alla M) samt Said Abdu (FP) och Robert Halef (KD).

Anf. 35 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! I dag diskuterar vi ett mycket viktigt ämne: trafiksäkerhet.

Säkerheten för dem som vistas i trafiken är det viktigaste, inte minst för våra oskyddade trafikanter som far illa då många fordonsägare är mer uppmärksamma på annat än att framföra sitt fordon.

Teknikutvecklingen går i dag i raketfart. Det ska vi naturligtvis ta till vara och försöka utnyttja så gott det går. Tekniken är ett hjälpmedel, men fel använt kan det bli en dödsfälla.

Mobiltelefoner har funnits länge, och användandet av handhållen mobiltelefon har inte varit ett stort problem. Men sedan den smarta telefonen kom har det blivit ett enormt problem.

Jag vill vara tydlig med att det inte är okej att använda sig av teknik som gör att man inte är koncentrerad på körningen. Det finns bilister och chaufförer i tunga fordon som sitter och ”facebookar”, spelar Wordfeud, sms:ar och vad man nu mer kan göra med dessa telefoner i dag. Ni kanske inte tror mig, men jag har även sett motorcyklister och cyklister hålla på med sina mobiltelefoner under färd.

Herr talman! När cyklister lagligt får cykla på gatan fast det finns en cykelbana bredvid kommer antalet oskyddade trafikanter att öka och olycksrisken att bli ännu större, då många fordonsförare inte låter bli sina handhållna mobiltelefoner under färd.

Det är nu viktigt att få ett slut på det negativa beteendet med handhållna mobiltelefoner under färd. Vi sverigedemokrater anser att den nya regeln i trafikförordningen är otillräcklig och att förordningstexten är alltför otydlig. Vi anser därför att det måste införas ett tydligt förbud mot att sända sms och att använda handhållen mobiltelefon samtidigt som man kör bil.

Vi är öppna för kraftigare signaler genom till exempel dagsböter så att det blir oerhört kännbart att bryta mot detta. Det skulle skicka en tydlig signal och därmed få trafikanter att ändra sitt trafikfarliga beteende.

Herr talman! Jag vill även passa på att beröra motion 2014/15:1007 av Patrik Jönsson och Nina Kain. Motionärerna vill pröva att höja hastigheten på våra motorvägar till 130 kilometer i timmen.

Genom att höja hastigheten tror vi att förarna blir mer koncentrerade på själva körningen än om de upplever att det går långsamt och att de har för mycket tid över och de då väljer att ta upp sina mobiltelefoner.

Det vore önskvärt att man väljer ut en sträcka och utvärderar detta under en tid för att undersöka om det ger det positiva resultat som motionärerna hoppas på.

Herr talman! Jag yrkar därmed bifall till Sverigedemokraternas reservation 1 under punkt 3. Vi ställer oss bakom reservation 3 under punkt 5, men för tids vinnande yrkar vi inte bifall till den reservationen.

I detta anförande instämde Per Klarberg (SD).

Anf. 36 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Det här betänkandet handlar ju om trafiksäkerhet. Låt oss då konstatera att vi har lyckan att bo i ett land som är bland världens säkraste vad gäller trafiksäkerhet. Förmodligen har unisona beslut om att nollvision för antal döda ska gälla varit starkt bidragande till detta.

Jag vill särskilt fästa uppmärksamheten på de två motioner i betänkandet som är inlämnade av Miljöpartiet och Sverigedemokraterna, där man argumenterar för ett förbud för bilförare att använda handhållen mobiltelefon och annan kommunikationsutrustning samtidigt som man kör bil.

Det är klart att det är lätt att komma till den slutsatsen när man resonerar som tidigare talare, Ståhl, gjorde. Men låt oss komma ihåg att alliansregeringen så sent som 2013 vidtog en rad åtgärder för att motverka just användning av kommunikationsutrustning vid bilkörning som tar uppmärksamhet från körningen och som därmed riskerar att hota trafiksäkerheten.

Den ändring av trafikförordningen som genomfördes under hösten 2013 innebar att polisen redan under det första året som förordningsändringen var i kraft kunde lagföra ett åttiotal personer, som fick böter för att ha använt mobilen på ett trafikfarligt sätt i samband med körning. Jag är övertygad om att man i samband med det fick just det signalsystem som motionärerna från Miljöpartiet och Sverigedemokraterna efterfrågar.

Att vara en säker förare och trafikant handlar om att ha fokus på vad man håller på med och inte låta sig distraheras. I sammanhanget finns det därför skäl att upprepa att mobiltelefoni är endast ett av många potentiella distraktionsmoment i samband med att man framför ett fordon. Min tolkning blir då, när det gäller viljan hos motionärerna från Miljöpartiet och Sverigedemokraterna att införa ett specifikt förbud mot användning av mobiltelefon vid bilkörning, att man mycket medvetet underlåter att göra regelverket så allround och teknikneutralt som möjligt. I så fall är det ju inget annat än populism man bedriver.

Om detta skulle bli verklighet riskerar vi att hamna i en situation där det blir oklart vilken typ av teknik som avses i regelverket. Redan i dag kan vi se en utveckling där folk använder smartphones och olika typer av teknisk utrustning medan de färdas i ett fordon, men man använder dem kanske inte primärt för att kommunicera, tala eller sms:a utan kanske för att navigera, ta reda på information för att ta sig dit man ska, eller för att lyssna på musik.

Takten i teknikutvecklingen är snabb, och det går i dag inte att säga vilken typ av teknik som kommer att ersätta den nuvarande. Av det skälet

är det oklokt att införa en lagstiftning specifikt mot mobiltelefoner eftersom detta skulle innebära att man medvetet föreslår gårdagens lagstiftning för såväl dagens som morgondagens teknik. Det är mot bakgrund av detta som vi centerpartister och övriga allianspartier avstyrker nämnda motioner från MP och SD i de berörda delarna.

Jag vill i sammanhanget yrka bifall till den reservation som vi allianspartier gemensamt har i det här ämnet.

Låt mig också ta upp något om viltolyckor. Det är också en del av trafiksäkerheten.

Varje år inträffar mer än 40 000 viltolyckor i Sverige. Många menar dessutom att det finns ett stort mörkertal, vilket innebär att antalet trafikolyckor med koppling till vilt är långt fler än 40 000. Kollisioner med rådjur är vanligast och står för 80 procent.

Detta är en fråga som engagerar många människor. Det märks när vi från riksdagen och trafikutskottet är ute och träffar människor. Då tar man ofta upp frågan vad vi kan göra för att förhindra att viltolyckor sker.

Nationella viltolycksrådet är ett nationellt samarbetsorgan där myndigheter och frivilligorganisationer arbetar tillsammans med frågor som rör viltolyckor. Bland medlemmarna i detta nationella råd finns Trafikverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, polisen, Statens väg- och transportforskningsinstitut i Linköping, Lantbrukarnas Riksförbund, jägarorganisationerna med flera. Trafikverket ansvarar för den del i rådet som avser de viltolycksförebyggande åtgärderna, till exempel trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder som stängsel, naturliga passager med mera. Även detta är kopplat till modern teknik, så att man med sin smartphone ska kunna få upp information om var viltolyckor är frekventa.

Låt mig återkoppla till vår reservation och framhålla att detta visar hur tokigt det skulle kunna bli med ett förbud mot användning av handhållen, modern kommunikationsteknologi. Det skulle kunna komma att motverka ett syfte kopplat till viltolycksutvecklingen.

Jag välkomnar att Trafikverket har inlett ett arbete med pilotprojekt i Östergötland och Värmland i samarbete med Nationella viltolycksrådet. Som förtroendevalda i Sveriges riksdag har vi en skyldighet att ta folks oro på allvar också i samband med viltolyckor eftersom de är frekventa och finns i hela landet. Därför måste vi uppmärksamma frågan och på alla sätt se till att den drivs framåt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson, Edward Riedl och Borian Åberg (alla M), Said Abdu och Lars Tysklind (båda FP) samt Robert Halef (KD).

Anf. 37 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Jag vill bara förtydliga vad jag sa. Då det har kommit ut fler trafikanter i gatan är också olycksrisken större för cyklister med mera. Jag ser väldigt ljust på framtiden och den teknikutveckling som sker.

Det jag vill klargöra är att vårt förslag gäller just handhållna mobiler. Om man väljer att placera mobiltelefonen som en gps är den inte handburen.

I framtiden kommer vi att sitta i bilar där vi inte ens kör. Då är mobiltelefonen inget problem. Man kan sitta och jobba med sin dator eller, som i Stockholm i dag, raka sig, pudra sig eller sminka sig på väg till arbetet.

Vi vill inte på något sätt vara teknikfientliga. Men som Borianan var inne på förut dör det alldeles för många i trafiken i dag. Med den utveckling som pågår i dag, där folk ständigt är uppkopplade med sina telefoner, är nyfikenheten alldeles för stor för att man ska hålla sig ifrån telefonerna under färd. Jag hoppas att detta går att ändra utan regeländring eller hårdare restriktioner, men det ser inte ut så i dag.

Anf. 38 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Tack för förtydligandet, Jimmy Ståhl! Men jag blev nog inte klokare. Jag tror att vi i grunden har en samsyn. En intensiv trafik, oavsett vilket fordon vi nyttjar, förutsätter vakenhet, nykterhet och ett fokuserat beteende. Det är så vi klarar nollvisionen.

Till stöd har vi modern teknologi, till exempel i form av välbyggda bilar från Ståhls hemstad Göteborg. Bilarna är nedlusade med teknologi i syfte att stödja mig som fordonsförare. Jag tror liksom Ståhl att de autonoma fordonen kommer.

Men att då väcka en motion i syfte att specifikt förbjuda handhållen mobiltelefoni, sms och samtal, leder, är jag rädd, helt fel. Detta är ju bara ett av väldigt många distraktionsmoment som riskerar att jag eller Jimmy Ståhl som fordonsförare tappar den nödvändiga uppmärksamheten.

Att kommunicera via Facebook och samtidigt köra bil leder till ett beteende snarlikt att vara berusad. Man tappar uppmärksamhet. Det är självklart lika tokigt och felaktigt oavsett om man är berusad eller tittar i sin Facebook. Men att då specifikt förbjuda Facebookanvändning kopplat till en apparat är jag rädd leder fel. Därav min invändning mot Ståhls propå.

Anf. 39 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Vi är överens, Anders. Det finns inga skillnader där. Jag vill bara vara tydlig med att det är just handburen mobiltelefoni som jag upplever som den största faran. Jag är säker på att framtiden och innovationstekniken driver oss i en utveckling där vi inte ens behöver köra våra bilar. Vi kommer inte ens att behöva ta körkort i framtiden, utan vi har beställningsfordon. Jag tror inte att det är så långt borta.

Fordonstillverkaren i min hemstad är fruktansvärt långt framme i tekniken. Jag vet att de redan i dag har prov på de här grejerna. Men det är den direkta faran i dag som jag ser.

Det klubbades igenom att cyklister ska ha en ökad närvaro på stadens gator. Vi hörde också av Borianan att det är de som tar mest stryk. Tyvärr är beteendet sådant i dag att folk många gånger har uppmärksamheten på

annat än just trafiken. Jag ser det alltför ofta när jag är ute och går med mina hundar.

Du får kalla det populism, Anders, men jag känner att vi måste agera ganska fort och granska kraftfullt, så att beteendet ändras.

Anf. 40 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Ja, Jimmy Ståhl, i fråga om nollvision och att vi inte ska ha några dödade och skadade i svensk trafik har vi en samsyn, inte i fråga om allt annat.

Den teknikoptimism som ledamoten ger uttryck för delar jag. Jag tror att den är fullständigt nödvändig för att klara utmaningar. Det handlar om säkerhet i trafik och om miljöutmaningar, som vi har talat om tidigare. Men jag är rädd för att det leder helt fel att specifikt förbjuda en tillämpning av modern teknologi kopplad till bilkörning. Jag tror mer på att vi ska skriva lagar och fatta beslut om lagar och förordningar i riksdagen och inom de myndigheter som är till för att förverkliga riksdagens beslut som gör att jag som fordonsförare alltid har det odelade ansvaret för att framföra mitt fordon, oavsett om det är en lastbil, en Volvobil, en cykel eller en snöskoter.

I det odelade ansvaret ingår att jag aldrig någonsin ska låta mig distraheras av en mobiltelefon, ett inslag på radion, en annan trafikant eller någon som sitter i bilen och betar sig dumt mot mig som förare. Jag har alltid det odelade ansvaret. Den lagstiftningen finns.

Jag tror på individen, herr talman, och individens odelade ansvar även som fordonsförare. Jag tror att vi ska fullfölja det hållningssättet. Jag tror att det leder mer rätt. Jag är rädd för att vi låser in oss i återvändsgränder och fattar beslut om lagar som kommer att vara omoderna och inte tillämpbara i samma ögonblick som de kommer ut för att användas. Det leder fel.

Vi har olika syn när det gäller tillämpningen. Jag tror att vi vill väl båda två.

Anf. 41 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt positivt att utskottet vill utreda alkobommar vid gränshamnarna. Det är ett stort problem med trafiksäkerheten, särskilt på grund av det kaos som råder inom cabotage- och lastbilstransporterna. Det är enorma mängder lastbilar på våra vägar, och det är väldigt viktigt att på olika sätt arbeta med trafiksäkerheten.

Jag skulle också vilja lyfta frågan om trafiksäkerheten för vägarbetare. Det är viktigt att vi har trygga arbetsplatser för alla, inte bara för oss som sitter tryggt i riksdagen på våra stolar, i våra kontor, utan också för den som faktiskt bygger samhället ute på vägarna och som skapar den infrastruktur som vi sedan kan använda.

Just när man ska arbeta på vägarna är det ganska farliga moment. Då är det viktigt att säkerheten fungerar. Det dör fler vägarbetare nu för tiden. Dödligheten har ökat med 20 procent mellan 2003 och 2009. Det är väldigt enkla åtgärder som skulle kunna förbättra det här. Det handlar bland annat

om att förbättra skyltningen och om att ha tvingande skyltning i stället för rådgivande skyltning när det gäller hastighetsbegränsningar eftersom människor tyvärr inte respekterar att det är andra människor ute på vägarna utan kör för fort. Det är väldigt sorgligt att dödligheten har ökat så mycket. Det är viktigt att vi tar det här på allvar.

Vi ska inte blunda för de arbetsmiljöproblem som råder inom de här sektorerna, särskilt nu också inom transportbranschen. Det är viktigt att vi gör något åt detta. Alla arbetsplatser ska vara bra arbetsplatser. När dödstalen ökar måste man ta frågan på allvar. Vi ska aldrig acceptera den utveckling som har skett på arbetslivsområdet.

Det här är en del i avregleringen av många branscher. Vi har fått bemanningsföretag. Inom transportbranschen gäller det taxi, vägarbeten och järnvägsunderhållsarbete. Det finns även inom flygbranschen. Vi ser det överallt. Vinstintressen går före liv och hälsa hos arbetarna. Det här kommer av EU:s avregleringar.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och de borgerliga partierna – alla partier – måste inse att vi faktiskt måste gå in i det här ordentligt. Vi kan inte tillåta att vi sänker nivån på arbetsmarknaden så mycket som vi har gjort.

Vi i trafikutskottet har ett ganska stort ansvar, eftersom det är många branscher just inom vårt område där dödstalen och olyckstalen ökar och där det är väldigt dåliga lönevillkor och stressiga arbetsmiljöer.

Det handlar om en kultur i samhället: att vi faktiskt värnar människan framför vinsten. Det är det som är grunden i det hela.

Jag vill med det yrka bifall till reservation 4.

Anf. 42 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Nu har vi ett betänkande om trafiksäkerhet som bygger på ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden.

Från Folkpartiets sida vill vi först framhålla att vi tycker att det är väldigt glädjande att vi har kunnat ena oss i utskottet om ett tillkännagivande när det gäller att man ska se över frågan om alkobommar. Det handlar om att man ska kunna införa det så snabbt som möjligt i våra hamnar. Vi har sett i de försök som har gjorts i Stockholm och Göteborg att detta har haft en stor förebyggande effekt. Det är naturligtvis det som är det viktigaste i sammanhanget.

Sedan vill jag yrka bifall till Folkpartiets och övriga allianspartiers motivreservation nr 2, under punkt 3, som handlar om kommunikationsutrustning och körning – jag kommer att återkomma till det lite senare. I övrigt ställer vi oss bakom betänkandet som det är skrivet.

Trafiksäkerhet är väldigt centralt i vår diskussion när det gäller trafikfrågor över huvud taget. Vi fattade i Sverige ett unikt och mycket framåtsyftande beslut 1997 när vi fattade beslut om nollvisionen. Man kan alltid ha synpunkter på det. Man kan aldrig nå noll och så vidare. Men det går aldrig att resonera om ett lämpligt antal döda, utan i ett sådant här sammanhang är det egentligen bara noll som gäller.

Sedan är det viktigt att ha med sig att vi måste jobba på två sätt. Själva transportsystemet måste byggas så att det finns utrymme för mänskliga misstag. Det är det som pågår med mötteseparering, breda vägar och så vidare. Och det handlar om att separera olika trafikslag och hela den biten. Men det handlar naturligtvis också om det personliga ansvaret. Vi får inte glömma bort det. Det har diskuterats här i några punkter.

När vi pratar om trafiksäkerhet kan jag säga att det som Emma Wallrup tar upp kring vägarbeten och sådant naturligtvis också är viktigt. Det är viktigt att vi respekterar de hastighetsgränser och de regler som ställs upp där. Det har mycket med det personliga ansvaret att göra.

När det gäller målen för att komma mot noll har vi ett etappmål till 2020 om 220 omkomna i trafiken. Det blir, som sagt, lite bisarrt att ha ett mål om ett antal döda. Men så är det i alla fall. Det målet finns klart inom räckhåll.

Det blir intressant nu när vi gör en översyn av detta. Skulle vi inte, trots allt, kunna skärpa den målsättningen, så att vi når det som EU har sagt om en halvering från 2010? Det skulle betyda 133 i Sverige. Om vi kan få till åtgärder så att vi kan hamna där vore det väldigt glädjande.

Sedan gäller det statistik. Det finns väldigt mycket statistik. Det handlar om vad som händer, vem som omkommer i trafiken och vad det är för typ av trafikanter. Vi kan nog säga att vi, när det gäller bilresenärer, är på den lägsta nivån någonsin. Man kan fråga sig vad "någonsin" är, men det är naturligtvis i modern tid. Det kan väl i alla fall ses som efter kriget. Vi når då en siffra på 141 omkomna under 2014.

Som påpekades tidigare har även antalet omkomna motorcyklister minskat.

Trots att vi nu har historiskt låga siffror – jag tror att 2013 var den lägsta siffran sedan andra världskriget, och då måste väl 2014 vara den näst lägsta siffran – kan vi se att de minskningar som finns när det gäller bilresenärer och motorcyklister vägs upp av att antalet omkomna cyklister och gående har ökat. Det visar väl med all önskvärd tydlighet att det måste läggas stor kraft på just de oskyddade trafikantgrupperna i framtiden.

Vi hade en debatt för två veckor sedan, tror jag att det var, där vi diskuterade cykling. Det gjordes då ett tillkännagivande till regeringen om en nationell cykelstrategi och hur viktigt det var. Det handlar just om att främja ökad och säker cykling. Det är alltså inte bara ökad cykling som ligger i fokus, utan det ska även vara säker cykling. Det finns mycket mer att säga om nollvisionen och hur vi ska ta oss dit, men det är ändå något som kommer att finnas på agendan varje dag, varje vecka, varje månad och varje år framöver. Det är alltså en fråga vi lär återkomma till ett antal gånger.

Herr talman! När det gäller att man ska ta personligt ansvar är frågan om mobiltelefoni och annan kommunikationsutrustning under bilkörning ett typiskt exempel. Vi har debatterat det ett antal gånger under de senaste åren. Utgångspunkten är att man under bilkörning inte ska hålla på med aktiviteter som tar bort koncentrationen från bilkörningen och därmed påtagligt ökar olycksrisken. Vi kan nog vara helt ense om att det är så.

Vårdslös och omdömeslös användning av mobiltelefon är naturligtvis ett exempel på beteenden som inte kan accepteras.

Det har blivit mycket diskussioner om handsfree eller inte handsfree. Handsfree är naturligtvis ett bra hjälpmedel i många sammanhang, men det fråntar inte bilisten ansvaret för hur teknisk utrustning används i bilen i ett bredare perspektiv. Jag vill upprepa det som kanske har blivit lite av ett mantra från min sida – Anders Åkesson var också inne på det i debatten – nämligen att det om vi är alltför specifika i våra förbud blir stor risk att andra vårdslösa beteenden upplevs som per definition tillåtna.

Om vi tittar på de två motioner som finns ser vi att man vill vara väldigt specifik när man förbjuder saker och ting. Jag kan bara konstatera att den rödgröna utskottsmajoriteten vidhåller den typen av resonemang, men de som är riktigt tydliga på den punkten är Sverigedemokraterna. De går in och vill verkligen förbjuda ett specifikt beteende när det gäller icke handhållen telefon och så vidare.

Herr talman! Det handlar i stället om att bryta attityder och beteenden. Det är det som måste förändras. Då handlar det mycket om riskmedvetenhet och definitivt inte om att förbjuda specifik teknisk utrustning. Det är nämligen viktigt att vi har en lagstiftning som är teknikneutral, för annars hamnar vi i en så kallad kataloglagstiftning där vi måste exemplifiera i all evighet vad som är förbjudet och vad som är tillåtet.

När jag läser utskottstexten kan jag ändå notera att det på något sätt känns som att den nuvarande regeringen är ganska nöjd med de åtgärder alliansregeringen genomförde i sammanhanget. Det gäller både den ändring i trafikförordningen som infördes den 1 december 2013 och de uppdrag som gavs till Transportstyrelsen att just jobba med informationsinsatser och öka medvetenheten om risken med en viss typ av beteende – och då speciellt när det gäller kommunikationsutrustning vid bilkörning. Det finns även ett uppdrag att göra en uppföljning av hur lagstiftningen kring detta fungerar.

I den förordningsändring som infördes står det så här: ”Vid färd på väg med ett motordrivet fordon får föraren ägna sig åt aktiviteter som användande av mobiltelefon och annan kommunikationsutrustning endast om det inte inverkar menligt på förandet av fordonet.” När man läser detta inser man att sms:ande, facebookande och sådant naturligtvis är förbjudet. Det vore väl svårt att säga att det *inte* inverkar menligt på förandet av fordonet.

Av allt att döma har vi nu ett fungerande lag- och regelverk, genom att vi har en förordning som bygger på lag. Redan under det första året efter att förordningsändringen trätt i kraft var det ett åttioal personer som fick böter för att ha använt mobiltelefonen på ett trafikfarligt sätt. Jag tycker därför att vi egentligen borde kunna avsluta den diskussionen, för vi har ett fungerande regelverk i Sverige i dag.

Sedan gäller det naturligtvis att jobba med attityder och beteenden, men det gäller ju alla de här frågorna. Det handlar till exempel om att hålla hastigheter; där finns det tydliga förbud och gränser för hur fort man får

köra, men folk kör ändå för fort. Det är den typen av problematik vi måste jobba med.

Herr talman! Jag vill avrunda med att konstatera att vi, trots den sista diskussionen jag berörde, har en väldigt stor samsyn om trafiksäkerhet. Det vore väl märkligt om vi inte hade haft det – det blir ju mycket konstigt att fråga sig om man är för eller emot trafiksäkerhet. Vi har dock lite olika syn på exakt hur regelverket ska se ut, men det kanske är en krusning i sammanhanget.

Vi kan dock, som sagt, inte ha en lagstiftning som inte är bred och teknikneutral. Det kommer nämligen inte att fungera över tid.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Erik Ottoson och Boriana Åberg (alla M) samt Anders Åkesson (C) och Robert Halef (KD).

Anf. 43 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Vi behandlar i dag ett betänkande om trafiksäkerhetsfrågor inom vägtrafiken. Det är en fråga som bland annat handlar om säker framkomlighet och om att minska riskerna för trafikolyckor.

Under 2014 kunde vi se att antalet omkomna personer i vägtrafiken ökade jämfört med året före. Detta är något som måste tas på största allvar. Trafiksäkerheten måste vara en prioriterad fråga för att vi ska kunna uppnå visionen om noll omkomna i trafiken. Ansvaret för våra vägars trafiksäkerhet och deras utformning delas av såväl offentliga som privata organ, och inte minst av trafikanterna själva. Hos myndigheterna ligger ett stort ansvar att utforma ett vägtransportsystem med god säkerhet, och trafikanterna är skyldiga att följa de trafikregler som finns, ta hänsyn till medtrafikanter samt uppvisa ett gott omdöme i trafiken.

Herr talman! Transportpolitiken måste säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig, hållbar transportförsörjning i hela landet där tillgänglighet, säkerhet, miljö och hälsa står i fokus för politikens inriktning. Sverige tillhör de länder med lägst andel omkomna i vägtrafiken, trots att vi kunde se en ökning under 2014. Enligt uppgifter omkom 275 personer i den svenska vägtrafiken, och vi klarar inte det uppsatta målet om högst 220 omkomna personer per år.

Vi ser en betydande ökning omkomna främst bland cyklister och fotgängare. Denna negativa utveckling måste vända, och vårt arbete för ytterligare säkerhetsåtgärder i vägtrafiken behöver intensifieras för att antalet omkomna och skadade personer på våra vägar ska minimeras.

Herr talman! Vi ser nu att införandet av alkobommar blir verklighet. Alkobommar är ett effektivt och kraftfullt verktyg för att säkra våra vägar från onyktra förare och på så vis minimera risken för olyckor i trafiken. Genom alkobommar kan vi förhindra att lastbils-, buss- och bilförare som kommer med färjor från andra länder kör i onyktert tillstånd i Sverige.

Vi ser att försöken med automatiska alkobommar vid Tysklandsterminalen i Göteborg har fungerat tillfredsställande.

Alkobommarna har visat sig fungera snabbt, effektivt och utan negativ påverkan på trafikflödet i hamnen. Tydlig information om automatisk nykterhetskontroll i hamnen har också visat sig ha positiv effekt i form av en minskning av antalet onyktra förare. Samma resultat kan vi se vid Frihamnen i Stockholm. Där kunde man utläsa en minskning av andelen alkoholpåverkade förare redan en vecka efter införandet av alkobommar.

Herr talman! Kristdemokraterna har motionerat om och drivit på i frågan om behovet av alkobommar för att minska andelen alkoholpåverkade förare. Detta är en viktig åtgärd för att öka trafiksäkerheten på våra vägar och för medtrafikanter.

Försöksverksamheterna har varit lyckade och gett betydande effekt för minskningen av andelen alkoholpåverkade förare. Därför anser vi att alkobommar är ytterst nödvändiga i våra gränshamnar och bör installeras permanent så fort som möjligt.

Kristdemokraterna välkomnar utskottets ställningstagande att ställa sig bakom förslaget om införande av alkobommar i våra gästhamnar. Utskottet riktar ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen med skyndsamhet bör se över frågan om hur ett införande av alkobommar i gränshamnarna kan genomföras. Det är ett bra initiativ från trafikutskottet som behöver följas upp.

Herr talman! Att använda mobiltelefon utan handsfree vid bilkörning kan vara en risk för trafiksäkerheten. Alliansregeringen vidtog vissa åtgärder för att motverka sådan användning av kommunikationsutrustning vid bilkörning som tar betydande uppmärksamhet från körningen och därmed hotar trafiksäkerheten.

Den skärpning av trafikförordningen som gjordes under alliansregeringen har lett till fällande domar för olaglig användning av mobiltelefoner under körning. Polisen har sedan förordningsändringen lagfört ett åttiotal personer, som tilldelats böter för att ha använt mobilen på ett sätt som bedömts ha haft farlig inverkan på körningen och trafiksäkerheten.

Mobiltelefoni utgör endast ett av flera potentiella distraktionsmoment vid körning.

När det gäller att införa ett förbud specifikt mot användning av mobiltelefon utan handsfree vid bilkörning kan vi konstatera att detta inte utgår från teknikneutralitet. Vi ser i dag en snabb teknisk utveckling. Det bör därför inte införas en lag om förbud mot användning av mobiltelefon utan handsfree vid körning. En sådan lag skulle innebära att det blir mycket oklart vilken teknik som avses.

Vi kristdemokrater vill liksom tidigare vidhålla att vi inte vill införa en lagstiftning mot mobiltelefoner, eftersom det skulle innebära att man medvetet föreslår gårdagens lagstiftning för såväl dagens som morgondagens teknik.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till Alliansens reservation.
(Applåder)

Anf. 44 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till tillkännagivandet och är i likhet med många andra glad över att vi har kunnat ena oss kring ett tillkännagivande om alkobommar. Jag är också mycket nöjd över att regeringen snabbt responderade och berättade att det låg i linje med vad regeringen hade planerat när det gäller åtgärder för att förhindra att människor kommer till skada på grund av alkohol i trafiken.

Sverige ligger mycket bra till jämfört med andra länder när det gäller skador i trafiken i förhållande till hur många persontrafikkilometer som förekommer. Det är ett antal reformer som ligger bakom detta. Det har inte kommit till av en slump, genom Guds försyn eller något annat, utan det är medvetna ansträngningar och politiska beslut som ligger bakom.

Det finns några saker som är gemensamma i de här reformerna som har bidragit till att vi jämfört med andra länder har få döda i trafiken. En sak som är gemensam är att reformerna vållar mycket protester innan de genomförs. Efteråt är de som har protesterat i regel ganska tysta.

Jag kan börja med bilbälten. Det fanns en lång och livlig debatt om hur det skulle medföra att den enskilde motorförarens ansvar skulle förtas om man införde bilbälten som obligatorisk utrustning i bilar. Jag vill bara erinra om det i dag, för jag känner igen lite grann av tongångarna från debatten som vi hade innan vi införde bilbälten som obligatorium. Sverigedemokraterna har förvisso inte någon motion om att man ska ta bort det, men deras föregångare här i riksdagen tyckte faktiskt att man skulle ta bort kravet på bilbälten. Jag tror dock att det är rätt få människor i Sverige som tycker att det är en bra idé att bilbälten inte ska finnas i bilar.

Två-plus-ett-vägar med mittvajer har visat sig vara ett synnerligen effektivt sätt att förhindra kanske inte olyckor men att olyckor får dödlig utgång, för det är just frontalkollisioner som gör att människor kommer till skada. Det började diskuteras när jag var ny som riksdagsledamot, 1998, då det ansågs vara extremt provocerande att föreslå något sådant i stället för att bygga riktiga motorvägar. Men när vi så småningom, med stöd av forskning, kunde visa att man kan trafiksäkra en 20 gånger längre väg för samma summa pengar lade sig motståndet. Folk inser nu att användning av den tekniken, som används där det förekommit dödsolyckor, är ett trafiksäkerhetsmässigt och samhällsekonomiskt klokt sätt att förhindra att människor kommer till skada i trafiken.

När det gäller hastighetsövervakning med ATK var det samma visa. Det sas också vara ett oerhört ingrepp i individens frihet man att kunde övervaka hastigheten, men det är också något som forskarna säger är en viktig förklaring till att Sverige jämfört med andra länder har få som dödas på vägarna.

När vi nu diskuterar alkoholås känner jag igen tankegångarna. Det finns ingen ände på vilka problem man kan se i samband med alkoholås, en utrustning som är tänkt att förhindra att fordonet startas om det finns alkohol i utandningsluften hos den som försöker starta bilen.

Det här är en fråga som går i vågor. År 2006 hade vi en mycket stor majoritet för detta i Sveriges riksdag. Det var bara Moderaterna som inte

tyckte att vi skulle prova obligatoriskt alkolås i bilar som en metod för att nå nollvisionen. Dåvarande minister före valet 2006, Ulrica Messing, och jag hade kontakt med dåvarande kommissionärer i EU, som var mycket intresserade av att prova denna teknik i några medlemsländer för att förhindra alkohol i trafiken, vilket är ett mycket stort problem i EU. EU har lättare att ena sig om teknik än om kultur och vanor. Att ena sig om promillegränser i EU betraktar jag som näst intill omöjligt, men att enas om en teknik som förhindrar att motorn startar om föraren är olämplig att köra på grund av alkohol skulle förmodligen vara lättare.

Svensk fordonsindustri var mycket proaktiv och arbetade och verkade för detta eftersom alkolås integrerade i fordonen skulle vara mycket smartare än att ha dem eftermonterade.

Alkolås fångar inte alla problem, men det finns det ingen teknik som gör. Men att våga använda teknik ser jag som något viktigt för att nå målen.

Det handlar inte bara om teknik, utan det handlar också om ideologi och den enskildes och det allmännas ansvar. Nu i efterhand tror jag inte att man kan säga att någon av de reformer som leder till att färre dör i trafiken var fel, men alla argument om att de förhindrar den enskildes ansvar förekom också tidigare.

När det gäller sms och hur man använder kommunikationsutrustning i bilar har Sverige en lagstiftning liknande den i Ryssland och något land till i EU. Jag tror att det är sammanlagt tre länder som har en så pass liberal inställning som Sverige har till i vilken utsträckning det är okej att skicka sms och annat. Det är självklart bra med den lagstiftning som alliansregeringen införde, men det naturliga vore att gå ett steg längre för att förhindra att människor kommer till skada. Det gemensamma har ett ansvar för den som färdas i trafiken, och det tror jag är en skillnad mellan oss i samarbetsregeringen och Alliansen.

Jag skulle vilja återkomma lite grann till frågan om alkobommar, för jag är som sagt väldigt nöjd med att vi kunde komma överens om tillkännagivandet. För min del påverkas det delvis av ett besök som jag gjorde tidigare i år i Trelleborg. Där hade man i likhet med Stockholm och Göteborg haft försök med alkobommar, och det föll väl ut. Problemen bestod framför allt i att tullens och polisens resurser inte räckte till för att ta hand om alla som blåste rött.

Mot slutet av prövotiden med alkobommar var det ett minskande problem, för alkobommarna hade ett förebyggande syfte. Ingen av oss är i första hand ute efter att fler blir straffade. Vi är intresserade av att folk betar sig rätt. Alkobommarna hade den effekten. När förarna körde på färjan fick de veta att de inte skulle komma av färjan utan att ha blåst, och det lärde de sig av. Färre drack för mycket under färjans övergång, och problemet minskade.

Jag meddelade glatt Trelleborg att man kommer att få tillbaka alkobommarna. Det är folk nog mycket nöjda med. Människor i Skåne minns ännu den tragiska olyckan där en berusad förare körde ihjäl en hel familj. Sådant ska inte få förekomma.

Även om vi kan vara relativt nöjda jämfört med andra länder när det gäller utvecklingen av antalet döda i trafiken ska vi givetvis inte slå oss till ro. 275 döda 2014 är 275 för många.

Till detta kommer antalet svårt skadade i trafiken. Här är statistiken tyvärr mindre fullständig, och jag önskar att den var bättre. Jag har själv träffat dem som har blivit rullstolsbundna för resten av livet eller fått andra allvarliga men, och det är fullständigt onödigt att sådant ska inträffa i trafiken.

Vad kan vi göra för att komma närmare den nollvision vi alla säger oss förespråka? Ett sätt är att kombinera nollvisionen med den jämställdhetsintegrering som ska ske inom alla politikområden.

Det finns systematiska skillnader i både attityder och beteende i trafiken mellan män och kvinnor. Därmed säger jag självklart inte att alla män är lika och att alla kvinnor är lika, för så är det inte. Men när det gäller inställning till hastighet och säkerhet är kvinnor mer positiva till de åtgärder som gynnar trygghet i trafiken medan män i allmänhet prioriterar hastighet och bilframkomlighet högre.

Fler kvinnor än män omkommer i trafiken. Vi måste fundera på vad det beror på och vem det är som ska ändra beteende.

Jag blir därför lite bekymrad när Sverigedemokraterna i talarstolen upprepar sin ovilja mot att cyklister ska finnas på gator och vägar även om det finns ett mer eller mindre ofullständigt cykelstråk bredvid. De vill hålla cyklisterna borta, och förstod jag det rätt beror det på att de anser att cyklister är mindre uppmärksamma i trafiken och därför kan komma till skada.

Om vi skärsådär de olyckor som sker med oskyddade trafikanter är det snarare hastigheten hos bilförarna än cyklisternas uppmärksamhet som är problemet. Det är viktigt att man anpassar hastigheten. Finns det oskyddade trafikanter bör hastigheten anpassas så att alla kommer fram utan att någon blir allvarligt skadad.

Här måste vi ha regler som klargör vilken trafikantgrupp som ska finnas var. Det måste också finnas straff och tillräckliga resurser för polisen att se till att lagstiftningen efterlevs.

Jag hade tillfälle att besöka Polishögskolan för några veckor sedan. Poliserna uttryckte stor frustration över att de inte hade tillräckliga sanktionsmöjligheter, för det är mycket det som avgör hur man fördelar polisresurser. Det finns fler uppgifter vi vill att polisen ska utföra än vad det finns poliser som har tid att arbeta med det, och resurserna fördelas efter hur allvarliga brotten är.

Det finns utrymme att göra hastighetsöverträdelse till ett betydligt allvarligare brott än vad det anses vara i dag. Att smita när en polis försöker stoppa en borde också vara belagt med straff och sanktionsmöjligheter. Det skulle underlätta polisens arbete.

Vi måste inse att vi politiker här i riksdagen som vill främja en hållbar och säker trafik har vissa möjligheter till vårt förfogande. Vi kan lagstifta och anslå resurser. Vi är dock beroende av att olika aktörer i trafiken bidrar.

I Sverige är vi lyckligt lockade eftersom det finns stora grupperingar och aktörer inom transportvärlden som verkar tillsammans med oss. I trafikutskottet kan vi vara glada för att NTF finns och att MHF finns, som bidrog mycket till besluten om alkobommar och före det alkoholås.

Vi är också befryndade av att Sveriges Åkeriföretag, Cykelfrämjandet och andra diskuterar med oss hur vi ska få ordning och reda i trafiken så att människor kommer fram utan att komma till skada.

Jag förväntar mig att stå i talarstolen om ett år med ännu fler reformer som vi har lyckats ena oss kring, för det är inte okej att någon kommer till skada i trafiken.

Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Det är glädjande att Miljöpartiet och jag har en samsyn om att det är farligt att använda mobiltelefoni vid framförande av fordon.

Jag blir dock förvånad när Miljöpartiet säger att folk dödas när de cyklar och att det beror på att de cyklar på gång- eller cykelväg.

Vi vill att man särskiljer cyklarna från vägen. Puttar man ut tågtrafik, barnvagnar och gående på samma ställe kommer självklart fler att bli dödade i trafiken.

Därför är vår retorik ganska självklar. Cyklar ska vara där de ska vara, och bilar ska vara där de ska vara. Blandar man enheterna går det ofta illa.

När det gäller mobiltelefonerna har vi samma syn. Mobiltelefonerna stjälar förarens uppmärksamhet. Kommer det då en oskyddad trafikant, till exempel en cyklist, ökar risken för att denna blir påkörd.

Anf. 46 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! När det gäller mobiltelefoni och hur man använder den i bilen vill jag att vi går längre. Jag har dock viss respekt för att en regering inte kan leverera alla propositioner det första verksamhetsåret under en mandatperiod. Men trafikutskottet har en dialog med regeringen, och vi hoppas att regeringen återkommer. Precis som vi säger i betänkandet måste fler åtgärder vidtas vad gäller användning av kommunikationsutrustning i bilen för att förhindra att folk kommer till skada.

När det gäller cyklar är vi inte alls överens, Jimmy Ståhl. Mig veterligen kommer den bästa internationella forskningssammanställningen från Transportøkonomisk institutt i Norge. De har gått igenom 13 empiriska undersökningar i olika länder och jämfört vad som leder till flest olyckor, att cykla på cykelväg eller att cykla på gata och väg. När man lämnar cykelvägen och i korsningar förekommer det fler olyckor än under själva sträckorna. Den vinst man får av att separera försvinner när man inte har det sammanhållet. Det är lite komplicerat.

Har man det som i Holland med väl utbyggda cykelvägar över hela landet är separering kanske inget problem. Men när man som i Sverige inte har tillräckligt utrymme för cyklister utan blandar snabbcyklister, långsammcyklister, gående och barnvagnar på samma sträcka kommer det

att bli större problem än om de snabba cyklisterna befinner sig ute på gatorna och vägarna.

Anf. 47 JIMMY STÅHL (SD) replik:

Herr talman! Jag förstår din tanke, Karin Svensson Smith. Det finns de som cyklar mycket fort, de som går långsamt, de som har hundar och de som kör elcykel. Men väljer man att placera dem bland hårda plåtburkar på gatorna kommer olyckorna att bli större och fler dö i trafiken.

Nu handlar debatten som sagt egentligen inte om det, men jag var ändå tvungen att gå upp och ta replik på dig, Karin Svensson Smith. Hastighet dödar, men det är orimligt att sänka hastigheten i storstäder till 30 kilometer i timmen eller kanske till 5 eller 4 kilometer i timmen. Jag anser att det är viktigt att vi i stället försöker bygga ut infrastrukturen för cyklar så att man kan hålla isär trafikslagen.

Anf. 48 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Hastigheten är helt avgörande. Om det sker en kollision och bilen kör 30 kilometer i timmen eller lägre blir det väldigt sällan ett dödsfall. Men om bilen har en hastighet på 50 kilometer i timmen eller mer är risken tyvärr ganska stor att det blir ett dödsfall.

Vi har städer i Sverige, och utrymmet mellan husen är begränsat. Då är det rimligt att man fördelar gatan så att alla kommer fram, såväl de som åker buss som de som går, cyklar eller kör bil. Då tror jag att även de som finns i en plåtlåda kan anpassa sig till förhållandena.

Själv kommer jag från Lund, där 46 procent av persontransporterna sker med cykel. Det är väldigt sällan bilister medvetet vill köra ihjäl cyklist, utan hastigheten anpassas så att vi fungerar tillsammans.

Jag hoppas att vår vision och syftet med vårt tillkännagivande om cykling – att cyklisterna är mogna nog att själva välja var de ska cykla – kan gälla även andra städer så att hastigheten anpassas till oskyddade trafikanter i stället för tvärtom.

Anf. 49 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Mycket har sagts i trafiksäkerhetsdebatten. Jag vill börja med att uttrycka min glädje över att vi har en stark samsyn i utskottet när det gäller trafiksäkerhetsarbetet. Det visar inte minst själva betänkandet i stora delar.

I betänkandet behandlas 56 motionsyrkanden, vilket visar att riksdagens ledamöter tycker att trafiksäkerhet är ett angeläget ämne.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Jag tänker uppehålla mig vid två delar i mitt anförande: kommunikationsutrustning och körning respektive insatser mot alkohol vid bilkörning.

Vi föreslår från ett enigt utskott att vi ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att skyndsamt se över frågan om hur ett införande av alkobommar i gränshamnarna kan genomföras.

Tidigare i debatten har vi hört många inlägg om de försök som gjorts och görs med automatiska alkobommar och om de positiva effekter detta har givit – därav utskottets vilja att skynda på processen att införa alkobommar. Vi fick från regeringen, i form av vår infrastrukturminister Anna Johansson, kvittensen att man ser detta som väldigt angeläget. Jag

är övertygad om att vi framöver kommer att få se bra lösningar på hur det ska se ut.

Det finns goda erfarenheter av detta. MAF har utarbetat en rapport och en sammanställning av det försök man hade i Göteborg. Resultatet var gott, men jag tänker inte återupprepa det eftersom flera redan har tagit upp det i debatten. Det finns en stark samsyn i utskottet om att vi ska införa detta och att vi ska göra det på ett bra sätt. Som alltid när det gäller nya delar måste man dock ha helhetsbilden klar för sig – hur det kommer att se ut.

När det gäller kommunikationsutrustning under färd kan man säga väldigt mycket. Vi socialdemokrater drev denna fråga intensivt under den förra mandatperioden, och vi fortsätter att driva den under denna. Vi vill se ett ställningstagande i form av lagstiftning om mobiltelefonanvändande under färd.

Den förra regeringen gjorde en hel del kopplat till detta, men vi tycker inte att det är tillräckligt. Vi ser gärna att ett förbud införs mot att använda handhållen kommunikationsutrustning och mobiltelefoner under färd. Exakt hur teknik och annat ska se ut får man återkomma till.

Det är glädjande att allianspartierna efter sju år i en borgerlig regering nu har vaknat till liv i frågan. Vi hörde i Boriana Åbergs inlägg att Sten Bergheden – kraken – har motionerat om frågan under åtta år och först efter sju år fått gehör från sin egen regering. Det är i och för sig glädjande, men man hade kanske kunnat ha en annan intern beredningsprocess. Det känns positivt att det går framåt, och jag tror att vi kommer att ha goda förutsättningar framöver.

Trafiksäkerhet är en viktig del i betänkandet. Vi kan konstatera att utvecklingen går åt rätt håll i Sverige. Vi har varit aktiva. Karin Svensson Smith gjorde i sitt anförande en bra exposé över förbud och åtgärder som införts när det gäller trafiksäkerheten och som verkligen har tjänat Sverige väl.

Det är viktigt att vi håller högt tempo i trafiksäkerhetsarbetet. Det finns uttalade mål som vi står bakom i en enig riksdag. Det är viktigt att vi fortsätter att jobba med dem också framöver.

Vi som politiker ska sätta upp mål. Vi ska anslå medel till att följa målen och hålla uppe ett högt tryck i frågan. På så sätt tror jag att vi kommer långt i arbetet med trafiksäkerheten.

Men det måste hänga ihop. Det är inte bara vi i riksdagen som har ett ansvar. Våra kamrater hemma – lokalpolitikerna – måste också agera utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv. Oavsett om det handlar om att anlägga en cykelbana i en vägkorsning med mötande eller annan trafik måste man hela tiden ha ett sådant perspektiv.

Därför ser vi särskilt fram emot den cykelstrategi som regeringen nu kommer att ta fram. Där får vi titta på hur vi ska ha det framöver, bland annat när det gäller anläggande av cykelbanor med mera.

Jimmy Ståhl tog i sitt anförande upp det beslut vi fattade i samband med cykelbetänkandet, nämligen att tillåta i första hand snabbgående cykeltrafik på allmän väg där det finns en cykelbana för dem som har fyllt 15 år. Vi sa då att vi skulle ge ett uppdrag att utreda förutsättningarna för detta. Det är naturligtvis viktigt att man belyser detta utifrån en helhet.

Det finns mycket vi kan underlätta för att få fler cyklister. Själva grunden i vårt ställningstagande är att vi vill att fler ska börja cykla, för att på så sätt få ett bättre fungerande transportmedel i samhället.

Herr talman! Med de orden yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 50 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Det betänkande som vi behandlar i dag tar även upp frågor om körkortsutbildning. Det är viktiga frågor.

I valrörelsen gav Stefan Löfven ett löfte om att ungdomar ska kunna få ta ett CSN-lån på max 25 000 kronor för att ta körkort. Stefan Löfven upprepade löftet vid två tillfällen, första gången i sitt sommartal och sedan vid en presskonferens med Gabriel Wikström, dåvarande SSU-ordföranden, numera minister.

Därför är jag lite förvånad över att Socialdemokraterna i trafikutskottet inte yrkade bifall till motionen om CSN-lån för att ta körkort. Ni yrkade inte ens bifall till de mer allmänt hållna motionerna om att överväga initiativ som ger ungdomar möjlighet att ta körkort.

Därför vill jag fråga Johan Andersson: Gäller Stefan Löfvens löfte fortfarande? Kommer ungdomar att kunna ta CSN-lån för att ta körkort?

Anf. 51 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Boriana! Ja, de vallöften som vi har ställt ut kommer naturligtvis att infrias när det finns möjlighet till detta utifrån ekonomiska perspektiv och andra perspektiv.

Jag vet inte om Boriana kommer ihåg det, men vi har haft en ganska besvärlig parlamentarisk situation i Sverige som löstes den 27 december förra året, med decemberöverenskommelsen om hur vi ska processa budgethanteringen. Det är första gången nu den 15 april som regeringen kommer att lägga fram en vårandringsbudget och sedan förhoppningsvis också en höstbudget för 2016.

Jag ser fram emot, när vi kommer att processa igenom de här delarna, Moderaternas ställningstagande då när man så tydligt i denna kammare deklarerar att man kommer att stå bakom ett sådant förslag.

Anf. 52 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att det var en fin gest att visa att man står bakom sin regering och den kommande, efterlängtade propositionen om CSN-lån till ungdomar. Men jag misstänker att förutom den besvärliga parlamentariska situationen är det den besvärliga regeringssituationen som ni har som gör att ni håller er lite bakom i denna fråga, nämligen att ni inte är överens med det andra partiet i regeringen, Miljöpartiet.

Jag minns i somras Miljöpartiets reaktioner när Stefan Löfven kom med sitt löfte. ”Vi tycker inte att det är bra med ett generellt CSN-lån för att ta körkort. Det gynnar de som vill ta det där körkortet”. Det sa Esabelle Dingizian, dåvarande ungdomspolitisk talesman. Ungdomsorganisationen

i Miljöpartiet gick ännu längre i sin kritik. Språkröret Lorentz Tovatt uttryckte på Twitter att förslaget var miljövidrigt, trams och populism.

Prot. 2014/15:78
25 mars

Jag undrar om detta kan vara ett hinder för att den efterlängtrade propositionen kommer i april.

Anf. 53 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Borianana, för följdfrågan!

Jag kan säga till Borianana och till lyssnare och åhörare i kammaren att jag vet – regeringssituationen är nog mindre besvärlig än det politiska läget var, framför allt vid jul – och är helt övertygad om att vi kommer att lösa den här frågan på ett bra sätt framöver.

Exakt hur det kommer att se ut får vi återkomma till.

Anf. 54 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag hoppas att rösten håller. Jag är lite hes och förkyld men ska göra mitt bästa för att ta mig igenom vad jag har tänkt säga.

Jag vill börja med att svara Johan när det gäller motionerandet: Faktum var att jag inte har motionerat om alkobommar tidigare. Vi i Alliansen satte igång arbetet med försöket för att komma fram till ett färdigt förslag, för att sedan kunna genomföra det så fort vi hade vunnit valet 2014 igen. Nu visade det sig att det blev en annan majoritet och framför allt en annan regering. Det innebar att min oro ökade kraftigt för om detta verkligen skulle fullföljas eller inte. Det var då jag skrev den motion som i dag har fått bifall.

Herr talman! Betänkandet handlar framför allt om trafiksäkerheten. Den är hög i Sverige, och detta är bra. Men det är också viktigt att jobba vidare med att förbättra det som fortfarande inte är så bra. Det gäller att förbättra trafikmiljöer, att göra bättre och säkrare fordon och utrustning och att förbättra förarnas möjligheter och färdigheter, men det handlar också om att få bort dem från vägarna som i dag utgör ett hot mot övriga trafikanter.

Då är frågan: Har polisen rätt verktyg? Har polisen rätt resurser? Prioriterar polisen detta arbete? Trafikpolisens arbete bör prioriteras mycket högre. Tyvärr är detta inte så prioriterat inom polisen i dag som det borde vara.

Vi i Alliansen såg fram emot att polisen nu blir *en* myndighet och också får ett tydligare trafikpolitiskt ansvar. Tyvärr har vi inte sett något av detta i den nya regeringens arbete med att utforma polisens organisation utan snarare tvärtom.

Jag är ändå glad att vi här i dag har ett enigt utskott som ställer sig bakom min motion och också ett tillkännagivande om att vi vill ha alkobommar i alla våra hamnar och gränsstationer.

Herr talman! Varje år rullar det in över 3 miljoner bilar till Sverige som tar sig igenom våra gränsstationer. Många av de förarna är alkoholphåverkade. Det kan vara så många som en per 175 fordon, vilket innebär att dessa självklart måste hindras att ta sig ut på de svenska vägarna. Vi har därför tidigare i alliansregeringen tagit initiativ till att starta försök först i Göteborg och sedan i Stockholm.

Att få stopp på dessa onyktra chaufförer anser jag vara en ren självklarhet. Därför måste detta arbete prioriteras och verkställas så snabbt som det över huvud taget går.

Prot. 2014/15:78
25 mars

Det är bra att även Socialdemokraterna lyckades krypa till korset även i den här frågan och gå med på ett tillkännagivande. Från början var det väldigt mycket om: Detta arbete pågår, vi kommer att ta tag i det, vi ska bara titta lite vidare på det och eventuellt utreda lite ytterligare vad vi ska göra innan vi går till verket. Men vi lyckades i oppositionen, och till slut anslöt sig alltså Socialdemokraterna till detta tillkännagivande. Jag tycker att det är bra att vi är överens i de här frågorna.

Nu har regeringen fått ett tydligt uppdrag och kan verkställa det. Riksdagen kommer att fatta ett tydligt beslut om att man vill ha detta.

Vi i oppositionen vill se verkstad och pekar nu tydligt med hela handen på att detta ska bli genomfört på våra gränsstationer och i våra hamnar. Vi kommer självklart också att följa upp detta, så att det verkligen blir det tempo som vi förväntar oss.

Herr talman! Det är fler länder som är intresserade av dessa alkobommar, för de har samma bekymmer och vill stoppa onyktra förare och ta dem i tid, innan de tar sig ut på det allmänna vägnätet. Att vi kan stoppa de onyktra chaufförerna innebär också möjligheter för svenska arbetstillfällen. Det handlar om att vi kan exportera vår teknik och vårt kunnande till fler länder i Europa, vilket ökar trafiksäkerheten i hela Europa.

Herr talman! Det är positivt att vi är eniga i detta när det gäller yrkestrafiken och den olagliga konkurrensen, och jag hoppas att vi kan fortsätta i den goda andan i trafikutskottet och jobba vidare. Vi har ytterligare frågor framöver som behöver lösas.

Herr talman! Nu ger vi tydliga signaler och direktiv till Trafikverket, till polisen, till hamnarna och gränsstationerna. Nu är det dags att planera och verkställa och att se till att vi får upp dessa alkobommar så snabbt som möjligt i landets alla gränsstationer och hamnar.
(Applåder)

I detta anförande instämde Boriana Åberg (M) och Robert Halef (KD).

Anf. 55 PER KLARBERG (SD):

Herr talman! I dag ställer vi höga och tuffa krav på dem som ska ta körkort när det gäller både teoretisk och praktisk utbildning. Vi ålägger yrkestrafiken obligatoriska utbildningar och fortbildningar för att de ska fortsätta vara godkända, och det är bra. Men tyvärr framförs alltför många fordon utan att föraren innehar ett lagligt körkort. Det är inte acceptabelt att förare som har myglat sig till sina körkort förekommer på våra vägar. Det är inte acceptabelt att man för 450 euro kan köpa sig ett körkort på internet och samtidigt beställa tillstånd för att framföra fordon som man inte har behörighet att framföra. Det är inte heller acceptabelt att det inte görs något handlingskraftigt åt detta stora problem.

Att framföra fordon är ingen rättighet utan motsvarande skyldigheter. Trafiksäkerheten ska upprätthållas på vägarna genom att utbildade och godkända körkortsinnehavare framför fordonen och inga andra.

Herr talman! Dagens åtgärder räcker inte, och därför behövs det ett mer aktivt arbete. Jag vill att allt som krävs nu görs för att man ska få bort de olagliga körkortet genom att regeringen och polisen tar sitt ansvar genom att utforma en tydlig handlingsplan och därefter skyndsamt verkställer den samt att regeringen arbetar mycket aktivt för att EU ska ta sitt ansvar och utforma körkortet på ett sådant sätt att de i princip är omöjliga att förfalska.

Herr talman! Med dessa ord yrkar jag bifall till reservation 5.

I detta anförande instämde Jimmy Ståhl (SD).

Anf. 56 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Jag hade egentligen inte tänkt delta i debatten om denna fråga. Men efter Sten Berghedens och många andra borgerliga debattörers inlägg här kunde jag inte låta bli.

Det är några saker som jag tycker att man bortser från och några saker som man förenklar oerhört mycket.

Det första handlar om att det sägs att lagstiftningen ska vara teknikneutral. Naturligtvis ska lagstiftningen vara teknikneutral. Det är en självklarhet. Sedan kommer man till den praktiska användningen av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning i bilen. Ny teknik ska användas i gammal teknik. Den gamla tekniken i detta fall är bilen. Det kan vara en gammal Volvo 240 från 1967, eller när dessa gamla bilar började tillverkas. Detta håller inte ihop. Den nya tekniken är mobiltelefonen, och den gamla tekniken är bilen. Det går inte riktigt att få dessa saker att gå ihop, utan man måste förbjuda mobilsamtal om telefonen hålls i handen. Då kan man inte gömma sig bakom talet om att det ska vara teknikneutralt och att vi inte behöver göra så mycket åt detta. Man vill lägga detta på den enskilda, precis som gäller säkerhetsbälten och allt annat som Karin Svensson Smith talade om tidigare.

Jag hade nöjet att besöka polisutbildningen uppe i Umeå och diskuterade med trafikpoliser som är i tjänst ute på vägarna men som gick en vidareutbildning om denna fråga. De berättade att om de ska ta en förare som kör trafikfarligt för att denna använder mobiltelefonen måste de följa efter denna förare tre fyra kilometer för att se att någonting händer. Då räcker det inte med att föraren vinglar över mitten av vägen, utan det ska i princip nästan vara en trafikolycka.

Hur många gånger har inte jag och många andra följt efter en bil där föraren har pratat i mobiltelefonen? Man ser att hastigheten minskar kraftigt, men sedan drar föraren på igen. Man undrar vad föraren håller på med. När man kommer lite längre fram är det kanske en två-plus-ett-väg så att man kan köra om bilen. Då ser man att föraren sitter och pratar i mobiltelefonen, helt okoncentrerad på vad som händer runt omkring. Naturligtvis måste sådant bort.

Det är ganska fascinerande med de alkobommar som borgerligheten har infört. Det är Sten Bergheden som har stått på barriaderna för genomförandet av alkobommar i Sverige. Men det är inte sanningen, och det vet Sten Bergheden mycket väl.

Den förra borgerliga regeringen, med Catharina Elmsäter-Svärd i spetsen, sa när försöket i Göteborg var genomfört ungefär följande: Det var ett bra försök.

Sedan gjorde man ingenting mer åt det.

Det var vi i den tidigare oppositionen – möjligen uppbackade mentalt av Annelie Enochson från Kristdemokraterna som drev denna fråga jättehårt, men hon hade nog lite gehör för frågan inom Alliansen – som drev på för att detta försök skulle genomföras. Det var vi som drev på så att det blev någonting av detta. Nu ska vi också driva på så att det genomförs i verkligheten, trots Alliansen.

I detta anförande instämde Karin Svensson Smith (MP).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 8 Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet

Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU13
Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet (prop.
2014/15:57)
föredrogs.

Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Kammaren har nu att ta ställning till regeringens proposition *Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet*. Propositionen omfattar större eller mindre förändringar i åtta lagrum. Det finns också en reservation i betänkandet.

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Hela denna proposition har sitt ursprung i det så kallade kapitaltäckningsdirektivet, där man bland annat ställer krav på att medlemsstaterna inför särskilda regler för olika former av administrativa sanktioner mot fysiska personer. I korthet innebär det att Finansinspektionen kan utkräva sanktionsavgifter från personer i finansinstitutens eller värdepappersbolagens ledning och styrelse. Detta kan gälla till exempel när någon som mot Finansinspektionens beslut driver verksamhet inom finansmarknadsområdet har uppgett felaktiga uppgifter till Finansinspektionen. Då kan man i stället för sanktionsavgifter besluta om att den personen inte ska ha kvar sitt uppdrag i styrelsen eller i ledningen. Som yttersta åtgärd kan man utfärda sanktioner i form av avgifter.

Herr talman! Normalt är sanktionsavgiften ett belopp motsvarande 5 000 euro. Det kan också vara ett belopp som motsvarar en dubbling av den vinst som den som har begått regelbrottet har gjort.

Herr talman! Att driva olika typer av företag inom finansmarknadsområdet är inte som att driva vilket företag som helst. Det handlar i hög grad om att man får ett förtroende av samhället genom det tillstånd som krävs för att bedriva verksamhet inom området.

Det har visat sig inte minst i den europeiska kontexten att detta inte räcker. Hot om att få sitt tillstånd indraget räcker inte. Vi måste alla – enskilda personer, företag och förvaltare av stora belopp i våra olika pensionsystem – kunna lita på att företagen som förvaltar våra medel gör det

på ett betryggande sätt. Därför är det nödvändigt med restriktiva åtgärder i form av sanktionsavgifter. Jag vill dock betona att dessa avgifter ska vara ett undantag och inte en regel.

Herr talman! Vänsterpartiets reservation, med anledning av en motion, handlar inte om förslaget innehåll – hela utskottet är överens med regeringen om det – utan om huruvida preskriptionstiden ska vara två eller fem år. En del remissinstanser förespråkar en längre preskriptionstid. Utskottsmajoriteten har efter en sammanlagd bedömning kommit fram till att vi delar regeringens bedömning, det vill säga att preskriptionstiden ska vara två år.

Anf. 58 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Vänsterpartiet välkomnar att regeringen nu presenterar bestämmelser som genomför de här reglerna inom kapitaltäckningsdirektivet som innebär att administrativa sanktioner ska kunna utdömas mot fysiska personer.

När det gäller preskriptionstiden för sanktioner mot en fysisk person för ett instituts överträdelser anser vi däremot att tiden bör vara längre än två år. Som vi hörde enligt tidigare talare finns det remissinstanser som menar att det skulle behövas. Det beror på att det annars finns incitament att dra ut på ärendena.

Just därför vill vi vidhålla vår reservation, och jag yrkar därför bifall till Vänsterpartiets reservation.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 9 Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU10
Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga (prop. 2014/15:50)
föredrogs.

Anf. 59 LINUS BYLUND (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag betänkande SfU10, *Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga*.

Nedsättningen av sociala avgifter för unga inrättades av den borgerliga regeringen redan 2007 och syftade till att göra det billigare för företag att anställa unga. I sin nuvarande form kostar reformen skattebetalarna nära 14 miljarder kronor netto per år. Det är ca 56 miljarder över en budgetperiod. Det handlar således om väldigt mycket pengar.

Förslaget som vi nu debatterar går dessutom ut på att utöka rabatten för vissa åldersgrupper, och trots att förslaget också innefattar att ta bort rabatten för andra grupper skulle den årliga nettokostnaden öka med ¼ miljard kronor i och med detta förslag.

Frågan man måste ställa sig är om nedsättningen av sociala avgifter för unga, den så kallade ungdomsrabatten, verkligen är värd så här mycket pengar. Svaret är enkelt: nej.

Det största och mest tydliga argumentet för detta rungande nej är att Sverige fortfarande har en mycket hög ungdomsarbetslöshet. När alliansregeringen tillträdde 2006 låg denna ungdomsarbetslöshet på 20 procent. I dag, nio år senare, är den drygt 22 procent. Det är ett uselt resultat orsakat av en usel arbetsmarknadspolitik.

Vad jag personligen tycker är mest anmärkningsvärt med detta är att vi står här i dag och debatterar en utökning av ungdomsrabatten, fast samtliga partier i den här kammaren är medvetna om dess ineffektivitet.

Redan vid inrättandet av rabatten dömde Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU, ut förslaget. De ansåg att den beräknade effekten skulle bli försumbar. Samma myndighet konstaterade återigen i rapporten 2013:26 att ungdomsrabatten är en dyr och ineffektiv satsning.

Endast 6 000–10 000 nya jobb kan härledas till just ungdomsrabatten, till en kostnad av 14 miljarder kronor årligen. För hela målgruppen kostar alltså varje jobb mellan 1 och 1,6 miljoner kronor per person och år.

Smaka på det! 1 miljon, om vi räknar lågt, för varje nytt jobb! Det är väldigt dyra jobb.

Utöver rapporten jag nämnde har en rad andra synpunkter framkommit. Dessa pekar också på att denna reform är ineffektiv. Inte minst gäller detta synpunkter från Finanspolitiska rådet och från Riksrevisionen.

Det största problemet med ungdomsrabatten är att den slår fel. Syftet är att det ska bli billigare att anställa unga. Det är gott. Men eftersom rabatten omfattar alla unga inom nämnd åldersram blir dödviktseffekten mycket stor.

Vi tar alltså arbetande svenskers skattemedel och strösslar dessa pengar över företagare, inte för att de anställer unga utan främst på grund av att de redan har många unga anställda. Visst kan alla behöva en klapp på axeln ibland. Men det är väl inte riktigt det vi ska använda just de här skattemedlen till.

Ska vi införa allmänna ekonomiska lättnader för Sveriges arbetsgivare för att stimulera ekonomin eller som en allmänt trevlig gest, vilket jag förvisso inte är emot, bör vi titta på bättre urvalskriterier för detta. Om vi vill bekämpa ungdomsarbetslösheten är dock detta inte rätt åtgärder.

Herr talman! Vad svensk arbetsmarknad behöver är en nystart. Vi måste göra om och göra rätt. Sverigedemokraterna arbetar för en aktiv arbetsmarknadspolitik som inte nöjer sig med enkla och ineffektiva punktinsatser.

För det första måste vi komma till rätta med den bristande matchningen på arbetsmarknaden. Vi måste låta företagens behov spela en större roll för lärosätenas val av utbildningar, och vi måste våga satsa betydande resurser på utbildningsväsendet i stort.

För det andra måste vi reformera arbetskraftsinvandringen och göra den behovsprövad. I dag finns det i Sverige ungefär 400 000 arbetslösa människor som inget hellre vill än att ha ett riktigt jobb. Dessa människor ska inte bara konkurrera med varandra utan även globalt med billig arbetskraft från allsköns låglöneländer.

Dock – notera detta – är Sverigedemokraterna inte principiellt emot arbetskraftsinvandring. Faktum är att det moderna Sverige i vissa stycken är byggt med hjälp av arbetskraftsinvandring. Men den fria

lågkvalificerade arbetskraftsinvandring som vi har i dag och som konkurrerar med svenska arbetslösa i branscher där det redan råder stor arbetslöshet måste bort och bytas mot en behovsprövad arbetskraftsinvandring av kompetens som Sverige behöver.

För det tredje måste vi satsa på att skapa fler arbetstillfällen. Vi behöver öka anställningsbenägenheten hos företag genom slopat sjuklöneansvar för de mindre företagen, och vi behöver sänka arbetsgivaravgifterna för små och medelstora företag. Vi behöver en ordentlig satsning på landsbygden i enlighet med Sverigedemokraternas landsbygdslyft. Vi behöver få fler att våga starta företag genom förbättrade starta-eget-bidrag. Vi behöver också säkerställa kvaliteten i vården och omsorgen och samtidigt skapa fler jobb med vårt förslag om rätt till heltid.

Med en sverigedemokratisk politik kan vi tillsammans minska arbetslösheten, inte bara för unga utan för alla.

Avslutningsvis ställer jag mig bakom samtliga sverigedemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 1.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 60 TERESA CARVALHO (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater står bakom det särskilda yttrande som vi har lämnat tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Den stora ungdomsarbetslösheten är en stor samhällsutmaning. Arbetslösheten bland ungdomar är betydligt högre än bland andra åldersgrupper. Den har ökat sedan i början av 2000-talet och är i dag uppe på alldeles för höga nivåer som inte så smickrande sticker ut bland jämförbara länder.

Att unga lämnas i passivitet är inte bara förödande för de enskilda som drabbas och som inte får en ärlig chans att försörja sig själva och ta klivet ut i vuxenlivet. Det är också ett hinder för vår framtida gemensamma tillväxt och välfärd, och det krävs därför effektiva åtgärder för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten omgående.

Enligt den gamla borgerliga regeringen skulle nedsättningen av socialavgifter för unga vara lösningen. Men denna nedsättning har kritiserats av många. Riksrevisionens bedömning är att sänkningen har lett till begränsade sysselsättningseffekter, att samma personer som får arbete inom åtgärden skulle ha anställts i alla fall och att det är ett märkligt sätt att hantera statliga pengar på.

Sedan har vi regeringens finanspolitiska råd som kom till slutsatsen att ”lägre arbetsgivaravgifter för alla ungdomar är en dyr och ineffektiv åtgärd för att sänka ungdomsarbetslösheten”. Konjunkturinstitutet har också anfört att sysselsättningseffekterna av ytterligare sänkning som vi har att ta ställning till här i dag kommer att bli små, inte minst i näringslivet, trots att kostnaden för reformen är betydligt högre i den sektorn.

Även Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, har ifrågasatt nedsättningens effektivitet och konstaterat att för ungdomar som behöver extra stöd och hjälp för att ta sig in och etablera sig på arbetsmarknaden har nedsättningen av socialavgifterna inte haft någon effekt.

Jag konstaterar två saker. För det första har nedsättningen av socialavgifterna för unga inte haft avsedd effekt, att pressa ned

ungdomsarbetslösheten. För det andra är det dyrt att lägga 18 miljarder kronor på anställningar som ungdomar till stor del hade fått i alla fall. När man lägger så mycket pengar på att subventionera kostnaden för varje nytt jobb att det egentligen motsvarar tre eller till och med fyra heltidsanställningar, eller väldigt många utbildningsplatser för den delen, drar jag slutsatsen att pengarna naturligtvis kan användas betydligt mer effektivt. När medicinen inte fungerar, och den dessutom döms ut av expertkåren, ja då anser vi socialdemokrater att det är hög tid att ta till nya recept.

Herr talman! Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 en halvering av nedsättningen av socialavgifterna för unga och att nedsättningen helt skulle upphöra vid utgången av det här året. Det föreslog man till förmån för en mer ändamålsenlig politik med jobbskapande investeringar i ekonomin, satsningar på utbildning och andra aktiva insatser för att få en bättre matchning på arbetsmarknaden. Det var en klok inriktning, och jag är glad att regeringen tydligt deklarerat att man tänker komma tillbaka till riksdagen med förslag i den riktningen igen.

Utbildning får en allt större betydelse på arbetsmarknaden. Gymnasiekompetens har rent av blivit en vattendelare. Arbetslösheten bland dem som inte klarat gymnasiet är dubbelt så hög som bland dem som har en fullgod gymnasieutbildning.

Trots den höga arbetslösheten – och nu kommer vi till det paradoxala – ökar de lediga jobben på många platser i landet. Arbetsgivare vittnar om att de inte vill något hellre än att anställa men klarar det inte eftersom de inte hittar rätt kompetens. Nästan alla de nya jobben kräver minst gymnasieutbildning. Aldrig tidigare har det väl varit tydligare att det krävs aktiva insatser för att sluta rekryteringsgapet.

I december röstade vi socialdemokrater för regeringens budgetproposition och en mer träffsäker politik för att knäcka ungdomsarbetslösheten, för att se till att alla klarar gymnasiet och får det stöd de behöver för att etablera sig på arbetsmarknaden och rustas med rätt kompetens till att möta efterfrågan på arbetskraft.

Men som bekant röstade en majoritet i riksdagen bestående av de borgerliga och Sverigedemokraterna för att fortsätta med den gamla politiken, där just nedsättningen av socialavgifterna för unga var en bärande del. Det vi har på vårt bord i dag är en följd av utfallet av den budgetomröstningen.

Eftersom regeringen snart återkommer med förslag till en betydligt mer slagkraftig politik mot ungdomsarbetslösheten avstår vi i avvaktan på dessa förslag från att delta i dagens beslut om en ändrad nedsättning av socialavgifterna för unga.

Anf. 61 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! I dag debatterar vi socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU10, *Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga*. Bakgrunden till betänkandet är det tillkännagivande riksdagen riktade till regeringen den 3 december 2014. Tillkännagivandet innebar bland annat att regeringen skulle återkomma med ett förslag motsvarande förslagen i alliansregeringens proposition *Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta*.

I propositionen föreslår regeringen nu en sänkning av socialavgifterna för ungdomar som inte fyllt 23 år och att nedsättningen av socialavgifterna helt tas bort för personer som fyllt 25 år. Det innebär oförändrad nedsättning för personer mellan 23 och 25 år.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är totalt 31,42 procent av den anställdes bruttolön under 2015. Nedsättningen har till dags dato genomförts i två olika steg. Den 1 juli 2007 sänktes arbetsgivaravgifterna för personer mellan 18 och 24 år till 22,11 procent. Den 1 januari 2009 sänktes arbetsgivaravgifterna ytterligare till 15,49 procent. Samtidigt utvidgades sänkningen till att omfatta personer som under året fyllde 26 år och yngre.

I propositionen föreslås att för personer som under året fyller 23 år eller är yngre sänks arbetsgivaravgifterna från 15,49 procent till 10,21 procent. För personer som under året fyller 24 år och för personer som under året fyller 25 år bibehålls arbetsgivaravgifterna på 15,49 procent.

Regeringen har aviserat att den i sommar vill återinföra arbetsgivaravgiften för unga upp till ungefär den nivå som gällde före 2007, det vill säga 32 procent. Det är alltså en fördubbling. Regeringen har i samband med överlämnandet av propositionen meddelat att man avser att återkomma med förslag i vårpropositionen som innebär att ungdomsrabatten helt avskaffas från den 1 juli 2015. Det här blir oerhört komplicerat och komplext för arbetsgivarna, som kan få flera olika nivåer att förhålla sig till.

Herr talman! Att fler unga kommer in på arbetsmarknaden är en av Sveriges största utmaningar, men unga vuxna är självklart inte en homogen grupp. Vi har i anförandena hört både sverigedemokrater och socialdemokrater tala om unga vuxna som om alla vore likadana och hade samma förutsättningar. Vissa står längre från arbetsmarknaden medan andra har lättare att få ett jobb.

Alliansens jobbreformer tog fasta på just det faktum att människor är olika och har olika behov av stöd och hjälp för att få en anställning. Det känner vi nog alla till, om vi tänker efter. Unga som saknar gymnasieutbildning eller har nedsatt arbetsförmåga behöver hjälp att få verktyg för att lättare bli anställbara. Därför måste det finnas flera vägar in på arbetsmarknaden. Den sänkta arbetsgivaravgiften är en sådan åtgärd, folkhögskoleprojektet, det som kallas studieförberedande folkhögskolekurser, är en annan. Yrkesintroduktionsanställning är ytterligare en åtgärd för att kunna gå vidare till studier eller arbete.

Många unga får sitt första jobb inom besöksnäringen. Hotell, restauranger, campingar, nöjesparker med mera är inte sällan unga vuxnas första arbetsplatser. Intressant statistik från SCB och Visita visar att den svenska besöksnäringen sysselsätter mer än 50 000 ungdomar mellan 15 och 26 år. Det är en ökning med över 10 000 sysselsatta sedan arbetsgivaravgiften för ungdomar sänktes år 2007.

Effekten av en fördubblad arbetsgivaravgift för unga, som fanns i regeringens budgetproposition, skulle slå kraftfullt mot en näring som anställer många unga. Visitas beräkningar visar att en sådan ökning skulle öka kostnadsbördan med ca 1,5 miljarder. Räknat på en genomsnittlig

månadslön på 20 000 kronor motsvarar en dubblerad arbetsgivaravgift mer än 5 000 helårsarbetande.

Även handeln, som har många unga anställda, beräknas få en kostnadsökning på 3 ½ miljarder. Det motsvarar 11 500 jobb. Intressant är att i byggsektorn, som också har ett stort antal unga anställda, utgör de unga 15 procent av den totala lönesumman, och en fördubblad arbetsgivaravgift skulle därför få allvarliga konsekvenser. I går aviserade regeringen att ROT-avdraget ska minskas. En dubblerad arbetsgivaravgift och ett minskat ROT-avdrag slår direkt mot unga som arbetar i byggbranschen. Det är inte bara ett svek mot väljarna. Det är dessutom en dubbelstöt mot unga.

Herr talman! Det skulle innebära en kostnadschock för företag med många unga anställda om det blev en dubbling av arbetsgivaravgiften. Svenskt Näringsliv har gjort uträkningar och menar att det lågt räknat handlar om att 19 000 jobb skulle försvinna. Det är många unga som får vara med och betala priset för samarbetsregeringens politik.

Många företag som är anslutna till Svenskt Näringsliv vittnar om att de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga, som alliansregeringen införde, inte bara har skapat nya jobb utan också har skapat möjlighet för fler företag att anställa arbetsledare som tar hand om och vägleder dessa unga, detta eftersom många ser att många unga har dåligt självförtroende och behöver mycket hjälp med mental coachning och med att bygga upp självförtroendet. Kort och gott har det gjort att fler företag har anställt unga.

Herr talman! I dag är det få som vet vad en arbetstagares totala kostnad är för arbetsgivaren. I en SNS-undersökning hade enbart var tionde person ett hum om vad arbetskraften kostar totalt för en arbetsgivare. Det relevanta för en arbetsgivare är förstås hela lönekostnaden, den som kan vara helt avgörande för att kunna anställa ytterligare en medarbetare. Därför är det också av största vikt att hela lönekostnaden är transparent, inte minst för oss beslutsfattare.

Att höja arbetsgivaravgiften för unga är ett svek mot alla ungdomar som tack vare sänkningen fått ett jobb, men också mot de unga som snart slutar gymnasiet och längtar efter ett arbete. Kostnadschocken för arbetsgivarna kommer självklart att drabba alla unga som vill ha ett arbete men saknar erfarenhet. Hur blir jobben fler om det blir dyrare att anställa? (Applåder)

Anf. 62 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Vi hörde Lotta Finstorp framhålla att ungdomar inte är en homogen grupp och att det behövs flera olika typer av insatser för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Jag kan inte annat än instämma i detta. Ungdomar är inte en homogen grupp, utan det behövs flera olika insatser riktade mot deras särskilda behov för att de ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Det är just därför vi riktar kritik mot den här generella åtgärden, som inte specifikt riktar sig mot ungdomarnas speciella behov utan är en generell åtgärd för alla inom denna ålderskategori. Vi tror att det vore betydligt smartare att rikta pengarna till utbildning, traineejobb och andra aktiva insatser som mer träffsäkert leder till att ungdomar får hjälp med det de behöver för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Det låter nästan som att Moderaterna har upprepat sitt mantra så många gånger att de själva börjar tro på att de sänkta socialavgifterna för unga har lett till en lägre ungdomsarbetslöshet. Ni gav alla hopp om att det skulle bli så, och det är mycket möjligt att det var tanken. Men det var inte så det blev. Det var inte en lägre ungdomsarbetslöshet som blev effekten. Tvärtom har ungdomsarbetslösheten bitit sig fast på en alldeles för hög nivå.

Helt uppenbart är det så att det behövs andra åtgärder och en ny politik för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten i Sverige.

Min fråga är varför Moderaterna så envist håller fast vid den gamla politiken och vill fortsätta gräva djupare där när den uppenbarligen inte har lyckats.

Anf. 63 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Teresa Carvalho för frågan. Själv har jag en mängd frågor om vilka åtgärder Socialdemokraterna vill vidta. Det finns alltid bara en massa tomma löften om att återkomma senare.

Jag skulle vilja att ni tog del av en alldeles utmärkt skrift som heter *Sveket – så slår höjda arbetsgivaravgifter mot unga*. Det är Svensk Handel, Visita och Almega som har tagit fram den. Där ställs bland annat frågan: ”Varför har Sverige en så hög ungdomsarbetslöshet?” I skriften har man kommit fram till detsamma som vi gjort i våra analyser. En orsak är att vi i ett internationellt perspektiv har ”hög ingångslöner i branscher som sysselsätter många ungdomar”. Det är lägre ingångslöner för den som arbetar i en butik i till exempel ett annat europeiskt land. En annan orsak är ett ”litet utbud av jobb där erfarenhet och utbildning inte är avgörande för att utföra arbetsuppgiften i den svenska ekonomin”. Det finns väldigt få yrken och jobb kvar där man inte kräver en högre utbildning. Dessa organisationer tar också upp att ”turordningsreglerna i LAS drabbar unga anställda”.

Lägre arbetsgivaravgifter ger också en stimulans för arbetsgivarna att anställa en person till. För varje jobb som skapas blir det färre ungdomar som inte har någonting att göra. Det räcker med att gå långtidsarbetslös i några månader så har man kommit in i dåliga vanor. Det vet vi alla. Det blir sedan ett mycket större steg när man äntligen kan gå över till jobb eller studier. De sänkta arbetsgivaravgifterna är oerhört viktiga för att få in fler ungdomar på arbetsmarknaden.

Anf. 64 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Lotta Finstorp är orolig över ”tomma löften” och över att regeringen säger att man ska återkomma med en politik. Jag tycker inte att Lotta Finstorp behöver vara så orolig. Men om det är så att minnet är lite kort jag kan för säkerhets skull påminna om att regeringens politik och de förslag man hade i budgeten i höstas inte gick igenom, då Moderaterna tillsammans med de övriga borgerliga partierna och Sverigedemokraterna valde att rösta för att fortsätta med den gamla politiken – som jag återigen kan konstatera inte har haft avsedd effekt vad gäller att knäcka ungdomsarbetslösheten.

Jag hör som så många gånger tidigare ett resonemang om att sänkta socialavgifter för unga skulle ha haft effekt, trots att det mesta tyder på motsatsen. Ovanpå det får vi höra att en höjning av socialavgifterna skulle få en ännu större effekt än vad sänkningen haft. Det här resonemanget går inte riktigt ihop. Men jag skulle kunna tolka påståendet att en höjning skulle få ännu större effekter som en typ av erkännande av att sänkningen i sig inte hade så stor effekt. I så fall skulle jag bli glad, om det är så att vi kan nå varandra där och konstatera att sänkningen inte har haft avsedd effekt.

Frågan är fortfarande varför ni ändå väljer att höja socialavgifterna för dem som är mellan 25 och 26 år. Är det någonting magiskt med just de här ungdomarna som gör att det inte blir någon dramatisk effekt för dem? Men framför allt: Varför envisas Moderaterna med att fortsätta gräva i den gamla politiken, som har misslyckats med att knäcka ungdomsarbetslösheten?

Jag har en sista fråga. Lotta Finstorp förde i sitt anförande ett resonemang om ungdomar inom Handels. Handels konstaterade så sent som för någon vecka sedan att andelen unga anställda i den sektorn minskat under den tid då subventionerna gällt. Jag undrar vad Lotta Finstorp har att säga om det.

Anf. 65 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Svensk Handel står bakom den rapport jag nämnde. Den kom i dagarna. Jag utgår från att det är korrekta siffror som finns där. De är precis lika oroliga för vad en höjning skulle innebära för deras anställda unga som Visita – Svensk besöksnäring och Almega är.

Jag har ett antal frågor till Socialdemokraterna. Dem kommer jag inte att få svar på i dag, men vi kommer säkert att mötas i andra debatter också. Det gäller framför allt vilken analys som gjorts avseende en höjd arbetsgivaravgift. Vilken analys stöder ni er på när ni hävdar att en höjd arbetsgivaravgift inte kommer att slå mot unga? Man kan ju vända på perspektiven också.

Frågorna är väldigt många. Ni lämnar ett särskilt yttrande och ska återkomma med förslag. Även om er budget föll i december har ju alla partier en politik för olika områden. Därför hade det varit intressant i dag om Socialdemokraterna tagit möjligheten att berätta för kammaren och lyssnarna i medierna vad ni kommer att komma med och vad ni har för tankar och idéer för att minska ungdomsarbetslösheten. Vi vet ingenting om det i dag. Det vi står och debatterar nu är arbetsgivaravgiften. Ni anser att sänkningen är en felaktig åtgärd, medan vi har sett att den ger en bra effekt. Men vad som kommer sedan vet ingen av oss. Därför kan jag inte heller förhålla mig till det.

Ännu en fråga som jag inte kommer att få svar på i dag är vad Socialdemokraterna säger till de tiotusentals ungdomar som har fått arbete tack vare den sänkta arbetsgivaravgiften och till de arbetsgivare som kunnat anställa. Det får vi inte svar på i dag, och det är oerhört sorgligt. Det finns en stor oro för vad som kommer att hända om arbetsgivaravgifterna höjs.

Anf. 66 RICKARD PERSSON (MP):

Herr talman! Nedsättningen av socialavgifterna för unga är och har varit en dyr och ineffektiv reform. Det har, som tidigare sagts i debatten, alla regeringens egna expertorgan konstaterat, även under den tid Alliansen satt vid makten. Till exempel har IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, konstaterat att det fanns positiva men förhållandevis små effekter av dessa riktade satsningar.

Den första sänkningen uppskattas ha gett 6 000–10 000 arbetstillfällen för ungdomar på kort sikt. Det mesta har tytt på att den andra sänkningen inte gav någon ytterligare sysselsättningseffekt. Intäktsbortfallet per skapat jobb uppgår till mellan 1 miljon och 1,6 miljoner kronor, vilket motsvarar omkring fyra gånger den genomsnittliga anställningskostnaden för 19–25-åringar.

Men det var då det. Utredningen har något år på nacken. Nu uppgår den totala kostnaden för reformen till ca 14 miljarder kronor per år, och då skapas i sitt bästa scenario ett ungdomsjobb för en kostnad av minst 1,4 miljoner kronor och i sämsta fall av upp till ca 2 miljoner kronor.

Finanspolitiska rådet konstaterar: "Lägre arbetsgivaravgifter för alla ungdomar är en dyr och ineffektiv åtgärd för att sänka ungdomsarbetslösheten." Ekonomistyrningsverket har uttalat gällande nedsättningen av socialavgifterna att effekterna på sysselsättningen sannolikt är små och att det minskar kostnaden för anställningar som i hög grad skulle blivit av ändå.

Även den myndighet som praktiskt arbetar med arbetslöshet och arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen, säger "att forskningen om effekterna av arbetsgivaravgiftssänkningen på sysselsättningen i allmänhet visar på försumbara effekter". Jag skulle kunna fortsätta att referera till flera andra aktörer som är kritiska till denna reform, till exempel Konjunkturinstitutet och ett flertal nationalekonomer.

Reformen har heller inte främst uppmuntrat sysselsättningen i småföretag, trots att det är där som jobben skapats. Under 20 års tid har de stått för fyra av fem nya jobb. Arbetsgivaravgiftssänkningen kostar alltså ca 14 miljarder kronor per år.

I stället för att dessa pengar ska gå till jobb för unga som till stora flertalet ändå hade fått arbete och öka företagets vinstmarginaler med skattesubventioner skulle man för samma belopp, om man räknar med en lön på 30 000 kronor plus arbetsgivaravgifter efter några år i yrket, till exempel kunna anställa drygt 32 000 nya lärare eller sjuksköterskor. Detta är bara sagt som en jämförelse i fråga om hur ineffektiv denna reform är.

Vi vill avveckla denna dåliga reform och satsar i stället på kraftfulla arbetsmarknadsåtgärder med bättre träffsäkerhet. Insatserna måste individualiseras och riktas till de grupper av ungdomar som behöver dem. Generella åtgärder mot hela gruppen ungdomar ger inte någon önskad effekt.

Vi kommer att satsa på traineejobb riktade till arbetslösa ungdomar inom vissa delar av välfärdssektorn. Traineejobben är viktiga både för att motverka ungdomsarbetslösheten och för att öka personaltätheten i välfärdssektorn och därmed höja kvaliteten i verksamheten.

I budgetpropositionen för 2015 föreslog regeringen att det skulle avsättas medel för fler utbildningsplatser inom vuxenutbildningen – detta för att möjliggöra för ungdomar som erbjuds traineejobb att kombinera arbete med relevant yrkesutbildning som också är viktig. Jag är för min del övertygad om att dessa och andra åtgärder är mer effektiva för att på sikt skapa arbete både för ungdomar och andra än vad denna ineffektiva reform är.

Herr talman! Jag har inget yrkande nu, utan vi återkommer i denna fråga och andra som berör förslag till en effektivare jobbpolitik för bland annat ungdomar. Men jag står naturligtvis bakom det särskilda yttrande som S, MP och V gemensamt har lämnat in.

Anf. 67 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Miljöpartiets anförande här väcker en mängd frågor. Först och främst står det i det särskilda yttrande som S, MP och V har skrivit under att samma personer som får arbete genom åtgärden, det vill

säga den sänkta arbetsgivaravgiften, ändå skulle ha anställts. Det skulle jag gärna vilja få vidareutvecklat av Rickard Persson.

Hur tänker man då? Vad är det som säger i analysen att den ungdom som har fått ett arbete skulle ha fått det ändå i matvaruaffären? Eller var det faktiskt så att den sänkta arbetsgivaravgiften betydde att ungdomen fick jobbet?

Sedan talar Rickard Persson om matchningen. Det fungerar inte så att en ung, utbildad och oerfaren person, vilket man ofta är om man går ut gymnasiet och inte har en yrkesutbildning med sig, direkt ska kunna få ett jobb där det blir ett ledigt arbete i en bransch. Så fungerar det inte. Där blir jag väldigt bekymrad.

Traineejobben trodde jag var någonting som regeringen hade skrotat efter all kritik som har kommit inte minst från fackförbunden. Det vill jag också gärna få svar på.

Anf. 68 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Herr talman! Som svar på Lotta Finstorps frågor kan jag säga följande: Du säger att jag hävdar att dessa personer skulle ha blivit anställda ändå. Det är faktiskt vad regeringens egna expertorgan säger. Det är vad de konstaterar i rapport efter rapport, och det är vad nationalekonomerna konstaterar.

Oavsett denna sänkning av socialavgifter är det ändå trots allt billigare i dag att anställda ungdomar, eftersom lönekostnaderna är mindre på grund av det faktum att de är ungdomar med lägre ingångslöner och annat. Det är ungefär 15 procent lägre kostnad än vad det är för en äldre person redan i dag.

Redan där finns ett incitament, om det var företagens största hinder för att anställa ung arbetskraft, vilket jag i och för sig inte tror att det är. Jag tror att företagen efterfrågar kompetens och duktiga medarbetare. Det är vad de i stället ska anställa på.

Lotta Finstorp sa i sitt inlägg att det är ännu fler jobb som kommer att försvinna än vad som tillskapades av reformen. Det kanske det är till delar. Här hänvisas till rapporten från Visita med flera. Den går igenom så kallade asymmetriska effekter på detta. Jag läser den rapporten närmast som att det har varit ett överflöd av subventioner, inte för att anställa människor utan för att höja löneläget i branschen. Det visar också att det är en ineffektiv reform.

Anf. 69 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Att få sitt första jobb och få in en fot på arbetsmarknaden är en av de viktigaste sakerna för en ung människa. Vi får höra Rickard Persson säga att vad arbetsgivaren vill är att anställa människor med lång erfarenhet och kompetens. Det är så, kanske lite beroende på vad det är för yrke. Där man måste ha en legitimation för att få ett arbete kräver det en akademisk utbildning.

Men alla kommer inte att gå vidare till högskola och universitet. Jag förstår inte problemet med att då kunna få in en fot på arbetsmarknaden genom att arbetsgivaravgiften är sänkt därför att jag är ung och på det sättet kan komma in. Vi vill ju att ungdomar ska komma ut på arbetsmarknaden.

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att jobben ska bli fler? Vi har hört här från Miljöpartiet att det kommer att bli

arbetsmarknadsåtgärder, traineejobb och olika sysselsättningsåtgärder, men ingenting om hur arbetsgivarna ska kunna anställa människor. Det tror jag att vi är många här inne som gärna vill veta mer om.

Prot. 2014/15:78
25 mars

I den utmärkta rapporten *Sveket – så slår höjda arbetsgivaravgifter mot unga* undrar Svensk Handel hur regeringen kommer att göra för att minimera arbetslösheten bland unga. Hur ser analysen ut? Vad kommer det att få för följer för Sveriges unga om man i stället dubblerar arbetsgivaravgiften?

Anf. 70 RICKARD PERSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar först, som svar till Lotta Finstorp, att ni själva ju föreslår en höjning av arbetsgivaravgiften för unga mellan 25 och 26 år.

Det är inte som du låter föresväva – att hela näringslivet står bakom detta och att de tycker att det är en bra idé med sänkta sociala avgifter för ungdomar. Företagarna, till exempel, som organiserar just de företag där det finns en potential för ungdomsarbeten, vill inte ha denna reform. De vill ha en generell åtgärd, ett så kallat arbetsgivaravdrag, som de menar är mycket bättre. De står alltså inte bakom denna reform, och det finns också andra som inte står bakom den.

Vi har sett i alla dessa utvärderingar och utredningar att det är en ineffektiv metod. Jag har sett den rapport som du står och viftar med här, och jag kan inte tolka den på annat sätt än att detta är en ineffektiv metod eftersom pengarna egentligen snarare går till överflöd och ökade löner i branschen. Just därför hävdar man i dag att det skulle kosta mer att avveckla reformen än att ha den kvar.

Frågan är snarare vad ni vill göra åt arbetslösheten. Jag nämnde ett antal åtgärder tidigare. Om du var uppmärksam hörde du vilka det var.

Generella sänkningar kan vara bra i vissa lägen. Miljöpartiet har för sin del föreslagit en lägre arbetsgivaravgift. Men den är riktad till någonting annat, nämligen till de mindre företagen och småföretagen. Vi menar att det skulle gynna dessa företag, där det skapas jobb, och även landsbygdsföretagen.

Anf. 71 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Under åtta år av regeringstid för Centerpartiet och Alliansen har man arbetat med att sänka trösklarna för unga för att komma in på arbetsmarknaden. Man har också sett till att göra det billigare att anställa och driva företag i Sverige. Det har varit viktiga reformer för att fler människor ska få ett arbete att gå till och för att fler unga ska få chansen till ett första jobb. Chansen att få ett första jobb är en möjlighet att visa upp sig och att få en erfarenhet och en rad på sitt cv. Det är också chansen till en egen försörjning och den möjlighet och frihet det innebär att kunna styra sitt eget liv.

Utskottets förslag om att sänka arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna för unga under 23 år är en bra reform för att fler unga ska få chansen till ett jobb. För det är bland de allra yngsta som det är som tuffast att komma in på arbetsmarknaden. Det är de som har det svårast. Det är inte så konstigt, egentligen. Unga som kommer direkt från skolan saknar ofta de erfarenheter och det kontaktnät som behövs för att få ett jobb.

Det är därför förslaget att sänka kostnaden för de allra yngsta att komma in på arbetsmarknaden är bra. Det gör dem därmed mer attraktiva att anställa. Då får de också möjlighet att få erfarenheter och de kontakter som krävs för att de ska kunna få sitt nästa jobb och komma vidare på arbetsmarknaden och därmed få en bättre förutsättning senare i livet.

Vi har hört företrädare från regeringspartierna här tala om hur ineffektiv sänkningen av arbetsgivaravgifterna har varit samtidigt som de själva i sin egen budget kompenserar kommuner, landsting och försvaret för de höjda kostnaderna för arbetsgivaravgiften. Om det inte har någon påverkan på sysselsättningen, på jobbskapandet eller på jobben – varför kompenserar man då de offentliga verksamheterna?

Ni refererar gärna till en rapport från IFAU som pekar på att sänkta arbetsgivaravgifter inte har haft någon effekt. Det rapporten också säger är att sänkningen borde ha varit större. Det är precis det vi kommer att genomföra i dag; vi kommer att sänka arbetsgivaravgifterna ytterligare. Det man ska komma ihåg med denna rapport är att siffrorna är hämtade från botten av finanskrisen – en tid då inget företag i Sverige vågade eller kunde anställa. Nu ser verkligheten annorlunda ut.

De senaste åren har fyra av fem nya jobb skapats i små och växande företag. De har varit jobbmotorn i den svenska ekonomin, och de har varit anledningen till att vi har kommit ur finanskrisen på det sätt som vi har gjort. Det är också i de små företagen som många unga får sitt första jobb.

Tyvärr är risken att de positiva effekter som reformen skulle ha kunnat få nu uteblir på grund av det som regeringen har aviserat: Vi kan förvänta oss en höjning av arbetsgivaravgifterna inom en snar framtid. Med stor sannolikhet kommer det en höjning redan i vårandringsbudgeten. Det skapar en osäkerhet bland företagen. Regeringen har inte berättat hur stor höjningen av arbetsgivaravgifterna kommer att vara. De har inte heller berättat när den ska genomföras. Regeringen leker rysk roulett med de svenska småföretagen, skulle jag vilja säga.

Herr talman! Jag vill lyfta fram Sverigedemokraternas agerande i frågan och säga att den är anmärkningsvärd. För ett år sedan valde Sverigedemokraterna tillsammans med de rödgröna partierna Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna att fälla propositionen när den kom till riksdagens bord. I december, när det skulle röstas om budget, valde Sverigedemokraterna i stället att rösta för Alliansens budget. Därmed står vi här i dag för att sänka arbetsgivaravgifterna ytterligare. Då har Sverigedemokraterna ändrat sig igen, och är i stället emot sänkta arbetsgivaravgifter för unga.

Det bekräftar två saker. Det bekräftar för det första att Sverigedemokraternas agerande i december endast var till för att ställa till kaos och oreda. Det bekräftar för det andra att det inte är ett parti som är särskilt företagsvänligt. I dag hade chansen funnits att rösta för sänkta kostnader för småföretagen för att anställa unga. I stället vill Sverigedemokraterna verka för högre kostnader för att anställa unga. I sin reservation skriver Sverigedemokraterna att de vill använda det frigjorda reformutrymmet till vad de själva kallar mer effektiva arbetsmarknadsåtgärder. Det här handlar inte om att sänka kostnader för företag eller någonting sådant. Det här handlar om gammal klassisk politik där man ersätter riktiga jobb med arbetsmarknadsåtgärder och Amspolitik. Den är snarlik den politik som regeringen har och för.

Herr talman! Att sänka kostnaderna är viktigt för att fler unga ska få chansen till ett första jobb, men det behövs fler insatser. Utbildning och näringsliv måste bättre kopplas samman, matchningen måste förbättras och de jobbskapande småföretagens regelkrångel och kostnader måste minskas. Det är frågor som Centerpartiet och alliansregeringen har jobbat för. Vi kommer också att fortsätta att arbeta för detta för att fler unga ska få chansen att komma in på arbetsmarknaden.

Om regeringen får igenom sin aviserade höjning av arbetsgivaravgifterna riskerar många företag att få säga upp personal och i vissa fall till och med att få lägga ned sina verksamheter. Det blir också ett slag mot den välfärd som regeringen säger sig vilja värna. Om vi har färre människor i arbete får vi också lägre skatteintäkter att fördela till den offentliga verksamheten och till välfärden.

Herr talman! Också andra motioner tas upp i betänkandet än den det handlar om när vi talar om arbetsgivaravgifterna för unga. Jag vill särskilt lyfta fram en motion från mina partikollegor Anders Ahlgren och Per Lodenius om ett förslag om att alla allmännyttiga organisationer på samma sätt som idrottsrörelsen ska få möjlighet att avlöna ledare med upp till ett halvt basbelopp utan att betala vare sig arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt. Det är ett bra och viktigt förslag för civilsamhället. Oavsett om det handlar om idrottsrörelsen, friluftslivet, studieförbund eller kulturorganisationer måste förutsättningarna vara desamma. Detta har utskottet uttalat sig positivt om och sagt att det är principiellt viktigt att alla behandlas lika. Det är ett medskick till regeringen: Nu måste man ta tag i frågan.

Med dessa ord, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 72 LINUS BYLUND (SD) replik:

Min talman! Jag vet inte om Fredrik har läst vår budget eller känner till våra satsningar där vi vill slopa sjuklöneansvaret för småföretag, där vi generellt vill sänka arbetsgivaravgiften och där vi vill ta bort löneavgiften för mindre företag. Att säga att det är Amsätgärder ser jag inte riktigt som korrekt retorik.

Anf. 73 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag kan läsa högt ur er reservation 2 angående nedsättning av socialavgifterna för unga: Det frigjorda reformutrymmet bör i stället utnyttjas till mer effektiva arbetsmarknadsåtgärder för den berörda målgruppen.

Jag tror inte att det kan bli tydligare än så vad ni ska använda pengarna till.

Sedan finns det också andra problem i er politik som inte är särskilt företagsvänlig. Regeringens förslag hade ändå det goda med sig att inte genomföra en höjd restaurangmoms, något som Sverigedemokraterna föreslår. De föreslår också höjda arbetsgivaravgifter för unga generellt, vilket hade slagit mot de små, växande företagen.

Jag kommer från Bohuslän. Där är det många företag som är väldigt oroliga just nu. Det finns en osäkerhet. Många unga som har fått sitt första jobb där riskerar att bli arbetslösa på grund av höga arbetsgivaravgifter och

riskerar att stå utan jobb. Sverigedemokraterna bedriver alltså en företagsovänlig politik. Man målar upp bilden av att man är företagsvänlig, men i praktiken motverkar man företag.

Anf. 74 LINUS BYLUND (SD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att du har läst vår budget. Att ni valde att rösta på en sämre budget i höstas är inte min huvudvärk. Vi lade fram den budget som vi ansåg vara bäst. Om du läser vår budget tycker du nog retrospektivt att den åtminstone är bättre än den övriga oppositionens budget på området företagande. Det är jag helt övertygad om.

Jag tycker inte att du ska slå dig för bröstet för att vi stödde er budget. Om man måste välja mellan två karamellpåsar med sura karameller kommer det att vara sura karameller i båda påsarna, oavsett hur man gör. Sedan att vissa karameller kanske är godare i ena påsen och mindre goda i den andra påsen är effekten av det hela.

Jag måste ändå fråga: Är det verkligen rimligt att köpa ett jobb till kostnaden för fyra jobb, om man köper dem direkt? Man köper alltså ett jobb via någon sorts mellanhand, och sedan får man ett jobb för samma kostnad som man skulle kunna köpa fyra jobb för.

Anf. 75 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vill återigen påminna Linus Bylund om vilken budget man röstade igenom. Det var Alliansens budget, och det är med den som grund som vi ska besluta om sänkta arbetsgivaravgifter för unga – en budget som ni stödde i kammaren.

Jag har faktiskt läst er budget. Den innehåller många förslag som skulle påverka företagsamheten negativt i Sverige. Höjda arbetsgivaravgifter för unga är en del som särskilt skulle drabba många verksamheter med unga anställda. Kostnaden för byggbranschen skulle öka med 2,4 miljarder. Besöksnäringen skulle få det jättetufft.

Det handlar om att vi måste skapa förutsättningar för att fler människor ska kunna starta och driva företag, och då kan sänkta arbetsgivaravgifter vara ett sätt. Alliansen har genomfört det, men det hänvisas till att det är så dyra jobb. Då lever man också i en tro som tyvärr genomsyrar både Sverigedemokraternas och de rödgrönas politik: Bara staten får pengarna får vi ut mer, samtidigt som resurserna används bättre och effektivare. Det är en sanning som inte stämmer.

Man glömmer de dynamiska effekterna, vad ett jobb i privat sektor för med sig och vad det skapar för mervärden för samhället i stort när det gäller företagsamheten och utvecklingen. I stället vill den socialdemokratiska regeringen ha statliga traineejobb. Och Sverigedemokraterna vill ha andra arbetsmarknadsåtgärder. Det som man vill använda de 18 miljarderna till är arbetsmarknadsåtgärder, och det är tyvärr en politik som socialdemokratiska regeringar under historien bedrivit och som inte har fungerat.

Anf. 76 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Alla ungdomar är förstås inte lika. Det är flera som har sagt här i kammaren att de tycker så. Det är märkligt att man tror att en enda metod, nämligen att sänka arbetsgivaravgifter och socialavgifter för unga, är den enda metoden som ger jobb.

Flera före mig här har beskrivit att den borgerliga regeringens finanspolitiska råd har sagt hur ineffektiv stöttningen till arbetsgivarna för att man ska anställa unga har varit. Riksrevisionen redovisar att dessa ungdomar hade fått jobb ändå, även om avgifterna inte hade sänkts. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitiska utvärderingar säger samma sak.

Den enda som säger någonting annat är förstas Svensk Handel. Hur förvånande är det att Visita, Almega och de andra som får pengarna skulle vara ännu mer nöjda om det blir ännu billigare att anställa? Men pengarna går ju inte till höjda löner inom till exempel Handels avtalsområde. Det har inte heller lett till fler jobb.

Om det hade blivit fler jobb – säger en av instanserna som också har gjort en undersökning – är det vansinnigt dyra jobb, mellan 1 ½ och 2 miljarder kronor. Det finns bättre sätt att använda dessa 18 miljarder. I och med den här reformen kommer det att bli ännu mer pengar, ytterligare en kvarts miljon.

För dessa 18 miljarder skulle man kunna anställa 35 000 sjuksköterskor – för att ta ett exempel. Dessutom skulle vi för den merkostnad, som det här förslaget som nu kommer röstas igenom innebär, ha kunnat lyfta alla fattigpensionärer över fattigdomsgränsen. Det hade varit väl använda pengar.

Men man måste naturligtvis också se vad den enskilde ungdomen behöver för hjälp. Som sagt är alla ungdomar inte lika. Ett av skälen till att vi har just den här diskussionen är det som hände den 3 december. Då röstades den borgerliga alliansens budget igenom här i kammaren med stöd av Sverigedemokraterna. Det är väldigt förvånande att man inte förstår vad som händer när man röstar igenom en budget. Om den budgeten får majoritet då är det den politiken som får råda.

Men då gör Sverigedemokraterna återigen ett reptrick för att få medial uppmärksamhet. Man tyckte inte att alla delar av Alliansens budget var bra, men ni stod ju bakom den. Vad gör man då? Jo, då skriver man en motion där man reserverar sig mot den politik som man själv har varit med om att rösta fram. Riksdagen är ingen lekstuga, utan här är det allvar. När vi trycker på voteringsknapparna förändrar vi vanliga människors förutsättningar. Vi ingriper i vanliga människors liv. Vi beslutar om höjningar och sänkningar som kan gå under huden på människor. Då kan man inte vara ovarsam med hur man röster, och det får stor betydelse vilken budget som gäller.

Herr talman! Därför står jag bakom det särskilda yttrande som vi har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Jag står inte bakom det här beslutet.

Anf. 77 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Herr talman! Att ha ett arbete betyder att du finns med i ett sammanhang, du är efterfrågad och du är behövd. Alla individer behöver känna detta.

Att ha ett arbete innebär inte bara att man har en lön utan också att man får arbetskamrater och arbetstider. Det i sin tur gör att man får kontinuitet i sitt liv.

Tyvär är det svårt för ungdomarna i dag att få sin första anställning, speciellt om de har en lägre utbildning. För att underlätta för ungdomarna

att få det första jobbet sänkte alliansregeringen arbetsgivaravgifterna för dem som är under 26 år. Det gjorde det lite billigare för företagen att anställa ungdomar.

Många företagare i dag har det tufft. De jobbar betydligt mer än 40 timmar per vecka för att få sitt företag och sin livsdröm att gå runt. Att anställa ytterligare en person i ett företag är ett stort steg för den enskilde företagaren, och det är också en utgift som gör att företagaren drar på det länge. Ofta jobbar och sliter företagaren själv betydligt mer än vad som är nyttigt för hälsan.

Nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga har haft två positiva effekter. Ungdomarna får lättare sitt första arbete, och de kommer på så sätt lättare in på arbetsmarknaden. Företagaren har möjlighet att anställa ytterligare en person till en något lägre kostnad.

Eftersom det är de yngre ungdomarna som är i störst behov av nedsättningen av arbetsgivaravgiften föreslår vi nu ytterligare en utvidgning av den så kallade ungdomsrabatten för de ungdomar som är under 23 år. Det kommer att vara ett ännu mer effektivt verktyg för att få in dessa ungdomar på arbetsmarknaden.

När man har fått sin första anställning har man en möjlighet att gå vidare på arbetsmarknaden. Man kan söka andra jobb. Man har något att skriva i sitt cv, och man kan få referenser från sitt arbete. Men man har också något annat som är nog så viktigt, nämligen att man finns i ett sammanhang, är efterfrågad och känner sig behövd.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 78 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till förslaget i socialförsäkringsutskottets betänkande Sfu10 *Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga* och avslag på samtliga reservationer.

I propositionen föreslår nu regeringen en sänkning av socialavgifterna för ungdomar som inte har fyllt 23 år och att nedsättningen av socialavgifter tas helt bort för personer som har fyllt 25 år, allt i enlighet med Alliansens förslag. Så långt är allt väl, herr talman.

Jag var 19 år och skulle fylla 20 det året när jag svarade på en annons i Göteborgs-Posten. En skola i Uddevalla annonserade ut ett lärarvikariat, och jag sökte och fick tjänsten. Det öppnade en ny värld för mig in i ett kollektiv. Jag fick lära mig att på allvar ta ansvar. Jag fick arbetsgemenskap, och jag lärde mig att visa hänsyn. Jag fick ta del av andra dimensioner, som det betyder att få ett jobb – om än ett vikariat.

Så småningom utbildade jag mig till lärare. Dörrarna hade öppnats, och jag klev frimodigt in i en värld av ansvar, hårt arbete och belöning i form av lön och inte minst gensvar från dem som jag var satt att ge kunskap. Jag vet vad det betyder att få ett jobb i unga år som öppnar dörrarna till det kanske meningsfullaste i livet, nämligen att vara en del i arbetslivet i Sverige och att kunna försörja sig.

Herr talman! Sommaren 2007 halverades avgifterna som arbetsgivarna betalade för unga som fyllt 18 men inte 25. År 2009 utökades spannet till unga upp till 26 år. I dag är avgiften för personer mellan 19 och 26 års ålder 15,49 procent. Vi har i dag hört kritik riktas mot att de sänkta

arbetsgivaravgifterna för unga inte är tillräckligt träffsäkra. Det är också anledningen till att Alliansen gjorde om förslaget och lade fram ett nytt förslag som gick igenom höstens budgetomröstning med sänkta arbetsgivaravgifter ned till drygt 10 procent för dem upp till 23 års ålder.

Socialdemokraterna gick till val på att ta bort ungdomsrabatten i två steg. Efter budgetnederlaget före jul måste nu regeringen genomföra Alliansens förslag och sänka arbetsgivaravgifterna för de yngre. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 maj i år, men redan i sommar vill regeringen höja igen. Vi har en situation där regeringen lägger fram det förslag som vi i dag debatterar och som bygger på Alliansens budget, men vänsterregeringen tänker så småningom komma tillbaka till riksdagen med ett förslag som rimmar med den politik de vill föra.

Regeringen har bestämt sig. Socialavgifterna för unga ska höjas upp till den nivå som gäller för alla arbetsgivare. Vägen är utstakad. Beslutet i dag ses mer som ett paustecken i det stora partitur som Magdalena Andersson dirigerar.

Det var till och med så att regeringen ondgjorde sig över att vi i oppositionen satte käppar i hjulet genom att ha fräckheten att hävda vårt eget förslag, som vi förstås tror är både rätt och riktigt för att få fler ungdomar i arbete. Men vänsterregeringen vill att oppositionen ska lägga sitt förslag åt sidan, trots dess demokratiska legitimitet, eftersom vänsterregeringen ändå skulle återkomma med sin höjning av arbetsgivaravgiften för unga. Vilket märkligt resonemang!

Det har talats en del om traineejobb i dag. Det var ett av de starkaste vallöftena från Socialdemokraterna. Så småningom konfronterades Socialdemokraterna med verkligheten. Löften tar tid. De måste lanseras hos arbetsgivarna. De unga som ska in i bland annat den stora vårdapparaten måste hitta sina roller och fungera. Jobben måste dessutom göras meningsfulla. Det här skedde under ett års tid, sedan var det hela över – i alla fall de statliga medlen.

Det är naturligtvis lite för tidigt att tala om fiasko, men vad kommer det att bli? Det ska bli intressant att se. Det fanns inte mycket i budgeten den här gången. Det kommer sedan, säger man. Debatten har bara börjat i dessa frågor.

Herr talman! Vad säger branschen om vad regeringen aviserar i sitt förslag om att höja arbetsgivaravgiften? För telefonförsäljnings- och kundtjänstföretagen där nära hälften av de uppåt 200 000 anställda ungdomarna finns innebär vänsterregeringens förslag kostnadsökningar på 2 000–3 000 kronor i månaden per ung anställd. De räknar med upp till 5 000 färre arbetstillfällen som en direkt följd.

På Ica arbetar 25 000 unga. Hälften av butiksmedarbetarna är under 25 år. En Icahandlare säger att ungdomsrabatten har gjort butiken mer benägen att utforska nya idéer och affärsmöjligheter, till exempel bemannade diskar. Nu kommer de att på ett helt annat sätt att tänka till innan de anställer, bli mindre kreativa och i stället konsolidera mer, säger Icahandlaren.

Inom detaljhandeln arbetar 90 000 ungdomar. Det är runt en femtedel av alla ungdomar som har ett jobb. Nära tre av tio handlare säger att höjda arbetsgivaravgifter tvingar dem att minska antalet anställda. Det är klart att om kostnaden blir densamma oavsett om ungdomarna är upp till 23

eller om de är lite äldre och har lite mer erfarenhet, då får de yngre svårare att få in en fot på arbetsmarknaden.

Prot. 2014/15:78
25 mars

Jag kan bara vädja till regeringen att anamma Alliansens förslag till gagn för alla ungdomar som behöver komma in i arbetslivet, uppleva arbetsgemenskap, ta ansvar och som ett resultat av en bra insats också kvittera ut lön och planera för framtiden när det gäller familj, bostad, resor och annat som hör livet till. Vi vill satsa på dessa ungdomars framtid.

Anf. 79 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Jag begärde replik eftersom vi i slutet av anförandet fick höra om nya potentiella jobb eller nya jobb som skulle ha skapats inom handeln.

Det var en liknande replik som jag försökte anföra mot Lotta Finstorp från Moderaterna tidigare, men där tror jag att det blev ett litet missförstånd. Jag refererade till en rapport som fackförbundet Handels kom med så sent som nu i mars. Jag tror att Lotta Finstorp tolkade det som att jag hänvisade till Svensk Handel, menar jag menade alltså fackföreningen Handelsanställdas förbund.

Handels har så sent som i mars i år kommit med en rapport som visar att andelen unga inom handeln faktiskt har minskat under den tid då de här subventionerna har funnits inom både detaljhandeln och partihandeln. Jag skulle egentligen bara vilja höra vad Kristdemokraterna har att säga om det.

Anf. 80 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att det har blivit ett antal arbetstillfällen för dessa ungdomar – 6 000–10 000 arbetstillfällen. De är viktiga. För varje enskild ungdom blir det ett väldigt viktigt moment att få det arbetet.

Att arbetslösheten har stigit under tiden kan man knappast belasta just den här reformen för. Det tycker jag är ganska magstarkt. Det finns många andra incitament som påverkar hur arbetslösheten utvecklas i ett land. Det här är i så fall ett försök att stävja minskningen.

Anf. 81 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Vi hör här ledamoten Utbult från Kristdemokraterna resonera enligt den teori som han och de borgerliga har haft i ett antal år och vill fortsätta att tillämpa framgent. Det är en teori som går ut på att fler ungdomar skulle få jobb tack vare de sänkta sociala avgifterna.

Det är klart att vi kan hitta enskilda fall. Men ungdomsarbetslösheten har inte blivit lägre under de här sju åren med sänkta sociala avgifter för unga.

Nu ser vi svart på vitt att inom handeln, som det så ofta refereras till, har det till och med blivit en lägre andel unga anställda. Jag hade hoppats att få lite mer av analys och svar från Kristdemokraterna i fråga om hur de ser att den teorin går ihop med verkligheten, för jag får inte riktigt ihop det.

Det jag ser är att vi i dag har en dyr och ineffektiv åtgärd som hade avsikten att sänka ungdomsarbetslösheten men som bevisligen inte har haft den effekten.

Ser inte Kristdemokraterna att man skulle kunna göra en väldig massa andra aktiva insatser för de pengarna för att få ett bättre resultat?

Anf. 82 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Tack, Teresa Carvalho!

Det verkar som att regeringssidan är emot de här ungdomsjobben på grund av att de kostar så pass mycket. Vi är antagligen överens om att de 10 000 jobben som har skapats ändå är någonting positivt. Det är kostnaden som jag hör att flera företrädare för regeringssidan reagerar på.

Låt oss då ställa det här som Teresa Carvalho och regeringssidan säger är så ineffektivt mot regeringens förslag om traineejobb.

SKL har uttalat sig och säger så här: ”Risken är att det här” – alltså traineejobben – ”blir pengar i sjön för att ungdomarna finns inne ett år och sedan försvinner ut igen till något annat. Då kommer arbetsgivarna antagligen använda det här för att ta in nya ungdomar” – man tar alltså in nya ungdomar igen efter år – ”i stället för att se till att ungdomarna nu blir anställningsbara.”

Dessutom uttrycker man sig så här – jag ska inte apostrofera någon på SKL och säger inte att det här är SKL:s uppfattning, men det finns personer som uttrycker det så här:

Traineejobben ska bygga på de avtal flera kommuner redan tecknat med facket om yrkesintroduktion för ungdomar, men de ska vara fullt finansierade av staten. Ljusdals kommun är ett exempel på en kommun som redan har avtal, men äldreomsorgschefen där ser problem med traineejobben: Vår omvårdnadspersonal, undersköterskor och vårdbiträden, behöver ha väldigt mycket tid för att kunna ta hand om de här personerna. I dag finns den tiden inte hos vår personal.

Hur ska ni bära er åt med de här traineejobben för att det ska fungera i vårdapparaten med helt nya ungdomar som inte har någon erfarenhet? Det ska bli väldigt intressant att höra vad du säger, Teresa Carvalho.

Anf. 83 TERESA CARVALHO (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att under den här debatten har flera av företrädarna för de borgerliga partierna konstaterat dels att det är svårt för unga att få jobb i dag, dels att det är många unga som står utan tillräcklig kompetens. De är inte tillräckligt rustade för att ta de jobb som finns.

Ändå låter det på de borgerliga företrädarna som att de tror att sänkningen av de sociala avgifterna för unga har lett till en dramatiskt lägre ungdomsarbetslöshet. Så är ju inte fallet. Det blev inte på det viset.

Jag vill också göra klart att ingen föreslår att vi ska höja de sociala avgifterna för unga för att sedan lägga pengarna orörda på hög någonstans. Poängen med att ta bort nedsättningen av de sociala avgifterna är att göra något annat för pengarna i stället, att göra sådant som ger effekt och faktiskt hjälper unga människor att ta sig in på arbetsmarknaden och möta de krav som ställs där i dag.

Sänkningen av de sociala avgifterna för unga har varit dyr och ohyggligt ineffektiv. Man får i dag *ett* jobb för en kostnad som motsvarar tre fyra jobb. 18 miljarder kronor är jättemycket pengar. Det motsvarar, för att återigen hänvisa till den rapport som Handelsanställdas förbund kom med nyligen, ungefär 40 000 heltidsjobb med en lön på 25 000 kronor i månaden eller hundratusentals utbildningsplatser.

Vi socialdemokrater vill rikta de här pengarna mot aktiva insatser som ger resultat för att knäcka ungdomsarbetslösheten. Det är så vi vill välja att agera.

Jag undrar fortfarande varför Alliansen så envist vill fortsätta att gräva i det gamla spåret med en politik som uppenbarligen inte har lyckats knäcka ungdomsarbetslösheten.

Anf. 84 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Teresa Carvalho tala om effektiviteten. Om det är så att de höjda arbetsgivaravgifterna för unga som regeringen föreslår inte har någon effekt på jobben, varför väljer då regeringspartierna att kompensera försvaret, kommunerna och landstingen för de kostnadsökningar som de får på grund av de höjda arbetsgivaravgifterna? Jag tycker att det är en ganska intressant fråga som Socialdemokraterna faktiskt bör svara på.

När man talar om effektiviteten i åtgärderna refererar man ofta och gärna till IFAU. Jag vill återigen poängtera det som jag lyfte fram i mitt anförande: Rapporten skrevs med siffror som var från 2010, när finanskrisen var som värst och inga företag vågade anställa. Det är den ena delen.

Den andra delen är att man konstaterar att sänkningen kanske inte var tillräckligt stor. För att få effekt skulle sänkningen ha varit ännu större.

Det är det som nu genomförs för de allra yngsta, de som står längst från arbetsmarknaden och behöver få den här möjligheten att komma in på arbetsmarknaden, för att ge dem riktiga jobb – som det faktiskt blir – genom att sänka de kostnader för att anställa i små och växande företag eller i kommuner och landsting som den här sänkningen medför.

Återigen: Varför kompenserar man kommuner och landsting när man inte anser att det har någon effekt på sysselsättningen eller jobben?

Anf. 85 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! Vi säger inte att det inte har haft någon effekt. Vi säger att det har haft begränsad effekt. Vi säger att effekten inte har stått i proportion till kostnaderna.

När sysselsättningseffekterna har varit så oerhört begränsade finns det inte mycket som tyder på att en höjning skulle få större effekter. Det är många experter som håller med om det resonemanget.

I ert resonemang, Fredrik Christensson, hör jag dock precis detta, alltså att en höjning skulle få större effekter än en sänkning har haft. Det resonemanget går inte helt ihop, och det finns många, bland annat IFAU, som har underkänt det.

Det är också intressant att de borgerliga partierna föreslår en höjning för de ungdomar som är mellan 25 och 26 år. Jag skulle vilja höra Centerpartiet resonera om det får någon effekt för just dessa ungdomar. Om det är så, hur kommer det sig då att man är beredd att höja för dessa men inte för andra, på grund av att det skulle komma att få förödande konsekvenser som man resonerar kring? Detta skulle jag vilja få svar på.

Anf. 86 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med de asymmetriska effekterna, som Teresa Carvalho började med. Handels Utredningsinstitut gjorde en beräkning på detta och pekade just på att effekterna är asymmetriska, vilket innebär att de negativa effekterna av att höja arbetsgivaravgifterna för unga är mycket större än de positiva effekter som man har fått genom att sänka dem.

När jag träffar småföretagare ute i landet, framför allt hemma i Bohuslän, har jag mött många inom särskilt besöksnäringen som tack vare de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga har vågat anställa en till. De vittnar också om den problematik som de står inför i sommar när de inte vet vilken kostnaden för deras anställda blir. Ska man behöva dra ned antalet anställda redan nu, eller ska man vänta till senare?

Problemet är att det inte går att kompensera de högre utgifter man får genom att höja arbetsgivaravgifterna för unga. Man kan inte sänka lönerna i samma utsträckning som arbetsgivaravgifterna ökar. Man kan heller inte höja priserna på produkterna för att motsvara de höjda arbetsgivaravgifterna. I stället går det direkt ut över resultatet. Det gör att företagen måste minska sin arbetskraft eller i värsta fall lägga ned sin verksamhet. Det är förödande för många av landets små och växande företag.

När det gäller varför vi gör en justering och tar bort sänkningen av arbetsgivaravgifterna för de äldsta ungdomarna och sänker den ytterligare för de yngsta vill jag framhålla det jag nämnde på tidigare. Bland andra IFAU pekar på att effekterna skulle ha varit större om vi gjorde en kraftfullare sänkning. Det är just det vi nu gör för de allra yngsta – de som står längst från arbetsmarknaden, som kommer ut från skolan och inte har de kontakter eller erfarenheter som de behöver för att få sitt första jobb. Den erfarenhet man då får behövs för att man ska kunna få sitt nästa jobb och därmed komma in på arbetsmarknaden. Det är det avgörande.

Anf. 87 TERESA CARVALHO (S) replik:

Herr talman! I dag ser vi trots allt många nya lediga jobb. Detta sker samtidigt som vi har en väldigt hög arbetslöshet, inte minst bland unga. Vi ser också att de nya jobben nästan varje gång kräver minst gymnasial utbildning.

Nu hör vi ett resonemang från Centerpartiet. Man säger att vi har en allvarlig situation på arbetsmarknaden. Det instämmer jag i. Det är bland annat för att det finns många unga som inte står tillräckligt rustade att ta de jobb som växer fram.

Jag menar att ni hamnar i en tankekurva. Vi gör en helt annan analys och drar en annan slutsats. Vi säger att bland det viktigaste vi kan göra är att se till att ungdomarna blir rustade med det som krävs för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Till sist vill jag slänga in ett citat från Gustav Möller: Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket.

18 miljarder kronor är väldigt mycket pengar, speciellt när resultatet är så ofantligt begränsat som det har blivit efter den här reformen. Vi har inte fått någon lägre ungdomsarbetslöshet. Det är dags för en ny politik nu.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 10 Beskattning av företag, kapital och fastighet

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU17
Beskattning av företag, kapital och fastighet
föredrogs.

Anf. 88 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Riksdagen har ansvaret att fastställa riktlinjer för skattepolitiken. Skattereglerna måste utformas så att de bidrar till goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning och till goda villkor för företagande och investeringar.

Det är angeläget att arbetet med att förenkla skatteregler och minska den administrativa bördan drivs vidare med hög prioritet. En lämplig utgångspunkt är att beskatta mer av det vi vill ha mindre av och beskatta mindre av det vi vill ha mer av.

Herr talman! Sverige behöver en stark jobbtillväxt i hela landet. Den ekonomiska krisen i Sverige och vår omvärld har drabbat många hårt. Särskilt mindre orter som har varit beroende av en eller ett fåtal arbetsgivare har fått se jobb försvinna. När jobben försvinner, försvinner också framtidstron.

Detta är vad som nu händer på de platser där Arbetsförmedlingen och Skatteverket aviserar nedläggningar. Jag tycker att det är både fel och anmärkningsvärt med den förändring som har aviserats de två senaste dagarna. Det försvagar den svenska myndighetsstrukturen, och det skapar olycklig centralisering med flyttning till vissa större orter.

När svensk ekonomi nu långsamt återhämtar sig – jag tycker att Konjunkturinstitutets rapport i dag, som visar på 5-procentig ökad export och en bnp-tillväxt på 3 procent för innevarande år och nästa år är väldigt glädjande – är det viktigt att alla får en chans att dra nytta av återhämtningen. Vi måste stärka möjligheterna för jobb att växa fram i små företag i hela landet.

Centerpartiet och Alliansen gjorde mycket för jobbskaparna under vår tid i regering. Vi gjorde det enklare att starta företag, bland annat genom att minska regelkrånglet och sänka kravet på aktiekapital. Vi gjorde det billigare att anställa genom att sänka arbetsgivaravgifterna, särskilt för ungdomar. Vi sänkte risken med att anställa, bland annat genom att införa ett så kallat högkostnadsskydd för sjuklönekostnaderna. Och vi gjorde det enklare att driva företag genom att undanta småföretag från revisionsplikt, och vi införde investeraravdraget.

Centerpartiet och Alliansen har också bidragit till att det går att driva företag i nya branscher. Inom välfärden finns många nya arbetsgivare som levererar välfärd av hög kvalitet och bidrar till större valfrihet för såväl anställda som patienter och elever. Antalet kvinnliga företagsledare inom vårdbranschen är dubbelt så stort som i resten av näringslivet. Så ser en jämställd politik ut i praktiken. Vi har gett fler kvinnor möjlighet att ta makten över sin arbetsituation, starta företag och ta ekonomisk makt.

Herr talman! Mer måste dock göras för att vi ska få se en grön jobbtillväxt i hela landet. En stor del av våra mindre företag är familjeföretag. Många av dem drivs av personer som i dag är över 55 år. Vi står alltså inför ett stort generationsskifte i de svenska företagen. Att dessa företag kan drivas vidare är av största vikt. De skapar en trygghet och långsiktighet i det svenska näringslivet.

Därför är det olyckligt att dagens skatteregler missgynnar generationsskiften. I många fall är det skattemässigt gynnat att sälja familjeföretaget till en extern köpare i stället för att låta det gå vidare till nästa generation. Och i många fall ger samma regler upphov till ett ineffektivt beteende, där kapital låses i träda för att undvika att man ska behöva beskatta det som inkomst av tjänst.

Centerpartiet vill se fler familjeägda småföretag, inte färre. Därför vill vi tillsammans med de andra i Alliansen underlätta för generationsskiften.

Alla som startat ett företag vet att det ofta är ont om såväl kapital som likviditet i inledningsskedet. Många företagare vänder sig därför till externa finansiärer. Det är klart att det är bra och nödvändigt, och tillgången till externt kapital är viktig. Men det innebär emellanåt att företagen förlorar kontrollen över sitt eget företag.

Herr talman! Bristen på likviditet gör det också svårt och ibland omöjligt att erbjuda konkurrenskraftiga ersättningar till personer med nyckelkompetens, företrädesvis i mindre företag. Det gör det svårt att få den kompetens som krävs för att företaget ska kunna växa.

Ett sätt att lösa båda dessa problem – att företagaren förlorar kontrollen över sitt företag och att det är svårt att attrahera den nyckelkompetens som krävs – är att underlätta för så kallade personaloptioner. Personaloptioner gör det möjligt för företagaren att erbjuda anställda att bli delägare. Det skapar rätt incitament för företagaren och ökar möjligheten att locka till sig nödvändig kompetens.

Alliansen tillsatte en utredning om den skattemässiga behandlingen av just personaloptioner. Centerpartiets tydliga åsikt är att reglerna måste bli mer förmånliga. Det skulle ge oss fler drivna företagare med större möjlighet att skapa jobb och få företag att växa.

Herr talman! Centerpartiet var med och avskaffade revisionsplikten för tiotusentals småföretagare. Det var ett led i arbetet med att minska regelkrånglet för landets jobbskapare. Vi vill gå vidare. Fler småföretag kan undantas från revisionsplikt. På så vis kan de ägna mer tid åt det som de är bra på: att skapa jobb. Låt mig bara påminna om att fyra av fem nya jobb under den senaste tjuugoårsperioden just skapats i mindre företag. Dess-

utom skulle detta innebära ett revisionsupplägg som mer liknar andra EU-länders.

Det är genom öppenhet och handel som vi bygger vårt välbefinnande. Samtidigt utmanas företag och jobb i Sverige av entreprenörer och innovationer från hela världen. För att kunna konkurrera på den globala marknaden behöver vi förbättra villkoren för företagsamhet och entreprenörskap. En ambitiös politik för företagande, entreprenörskap och innovationer är en förutsättning för att jobben ska kunna bli fler. Här spelar skattepolitikens utformning en avgörande roll.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis konstatera att skattesystemet måste premiera det personliga, direkta och arbetande ägandet, som har starka positiva effekter för samhället.

Från Centerpartiets sida lovar vi att fortsätta arbetet för ett bättre klimat för jobbskaparna och för hållbar tillväxt i hela landet.

Jag vill med det yrka bifall till Alliansens reservation nr 1.

(Applåder)

Anf. 89 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag tänker inleda med att göra något som görs alldeles för sällan från den här talarstolen. Jag tänker sjunga företagandets och företagsamhetens lov.

För mig är varje enskild företagare en hjälte. Det är någon som tror på en idé, utvecklar den och genom sin kraft och sitt engagemang bidrar till vårt lands utveckling och till sin egen och andras försörjning.

Arbetslinjen börjar i företagen. Det är genom företagsamhet och genom nya och växande företag som fler får sin anställning, fler får sysselsättning och fler kan känna verklig trygghet. Fler jobb i växande företag betyder också ökade skatteintäkter, vilka i sin tur finansierar vår gemensamma välfärd.

Vi behöver ett företagsamt Sverige. Vi behöver fler företagare i Sverige. Vi behöver fler som genom sina insatser hjälper till att bygga vårt land.

Herr talman! Vi har i dag att behandla skatteutskottets betänkande nr 17, *Beskattningsav företag, kapital och fastighet*. Det är ett motionsbetänkande som dels behandlar förslag från de budgetmotioner riksdagens partier lade fram i höstas, dels behandlar motioner från den allmänna motionsperioden 2014.

Jag valde i dag att inleda mitt anförande med att sjunga företagandets lov. Det gjorde jag eftersom det blir alltmer uppenbart att det är här skiljelinjen går också i den här kammaren.

Antingen vill man underlätta för företagande och entreprenörskap och lägger fram förslag om hur regler kan förenklas och skatter justeras så att fler vill och vågar ta steget ut i företagande och så att fler företag kan växa eller så lägger man fram förslag där företagande såväl stävjas som försvåras.

Antingen väljer man att se på företagsamhet som en förutsättning för tillväxt, jobb och en god välfärd eller så ser man företagsamhet som något

nödvändigt ont, något som mest snedvrider och snedfördelar och något som i bästa fall kan utgöra en aldrig sinande inkomstkälla för staten och som ständigt kan påföras ny beskattning.

Häromveckan inledde min utskottskollega Hannah Bergstedt, Socialdemokraterna, sitt anförande med att citera en känd strof ur en socialistisk kampsång:

”Båd’ stat och lagar oss förtrycka
vi under skatter digna ner”

Det var väl den del av Hannah Bergstedts anförande som jag mest höll med om. Men själv kommer jag osökt att tänka på Allmänna valmansförbundets valaffisch från 1932, där näringslivet framställs som den numera utmärglade arbetshästen under rubriken: Havre eller arsenik. Man syftade på Högers näringspolitik alternativt den socialistiska krishjälpen.

Så illa är det tack och lov inte i dag, herr talman. Det vore mig främmande att påstå något sådant. Men man ser enskilda företagare antingen som potentiella hjältar eller som förmodade skattesmitare som ständigt ska misstänkliggöras.

Herr talman! Alliansregeringen har de senaste åtta åren vidtagit flera åtgärder för att stärka företagsklimatet i Sverige. Bolagsskatten och socialavgifterna har sänkts, och de ekonomiska drivkrafterna för att driva företag har förbättrats. Det har blivit möjligt att driva företag inom fler områden, inte minst inom branscher som domineras av kvinnor. Det finns i dag 200 000 fler företag än när alliansregeringen tillträdde.

Egenavgifterna har sänkts, och regelbördan har minskat. Vi avskaffade revisionsplikten för vissa bolag och införde enklare redovisningsregler. Kvartalsredovisning av mervärdesskatt infördes, och förenklningar i arbetsmiljölagstiftningen gjordes. Vi förbättrade 3:12-reglerna, förenklade i fråga om tidsbegränsade anställningar och införde enklare regler för bokföring och arkivering. Vi införde enklare redovisning när det gäller jämställdhetsplaner och lönekartläggningar.

Vi införde investeraravdraget för att underlätta kapitaltillförseln till mindre företag och öka incitamenten för privatpersoner att satsa i små företag och ge dem bättre förutsättningar att växa.

Den så kallade expertskatten förenklades, vilket innebär bättre förutsättningar för svenska företag att rekrytera utländska experter och andra nyckelpersoner. Detta stärker svenska företags konkurrenskraft på den internationella marknaden och gör det attraktivare för högkvalificerade personer att arbeta och forska i Sverige. Vi införde också en utvidgad avdragsrätt för forskning och utveckling.

Herr talman! Det blir alltmer uppenbart när man ser till den så kallade samarbetsregeringens förslag och utspel att fagert tal före valet om vikten av ett gott företagsklimat och ett starkt näringsliv stannade vid en läpparnas bekännelse.

I Sverige är skatterna på företagande fortfarande högre än i många andra jämförbara länder. Ändå är det ytterligare skattehöjningar som står

överst på regeringens näringspolitiska agenda. Det ska bli dyrare att arbeta, dyrare att anställa och dyrare att driva företag.

I den budget som regeringen presenterade i höstas var skattehöjningarna som drabbar jobb och företag 40 gånger högre än satsningarna man gjorde på företagande. Det vi ser nu är en straffbeskattningsav svenskt företagande av sällan skådat slag.

Statsminister Stefan Löfven har talat sig varm för en svensk innovationskatapult. Man kan slå upp ordet katapult i Wikipedia. Det beskrivs som ett belägringsvapen som med hjälp av sin hävarm slungar stenar och andra projektiler mot fiendebyggnader och trupper.

Fortsätter regeringen på den inslagna vägen riskerar innovationskatapulten att bli en företagskatapult, stående i Sverige med de svenska företagen på hävarmen. De är redo att avlossas mot oklart mål, men det otvivelaktiga resultatet är att företagen slungas ut ur landet.

Herr talman! Vi vill fortsätta att sänka kostnader och lätta på regelbördorna. I dag är de minsta företagen undantagna från revisionsplikt. Vi vill pröva förutsättningarna för att fler företag ska undantas från det kravet. Vi vill underlätta generationsskiftet. Familjeföretag och ägarledda företag bidrar till långsiktighet. Den som säljer sitt företag till sina barn ska inte missgynnas skattemässigt. Vi vill dessutom förbättra regelverket för personaloptioner för att öka möjligheterna till delaktighet och ägarskap och därmed förbättra företagets möjligheter att knyta till sig nyckelpersoner och spetskompetens.

Herr talman! Det är genom öppenhet och handel vi bygger vårt välstånd. Samtidigt utmanas företag och jobb i Sverige ständigt av entreprenörer och innovationer från hela världen. För att kunna konkurrera på den globala marknaden behöver vi förbättra villkoren för företagsamhet och entreprenörskap. Ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning är beroende av fler och växande företag, och politiken måste skapa rätt förutsättningar och underlätta för landets företagare. Målsättningen är att fler ska våga, vilja och kunna driva företag i Sverige. Det är först då vi bygger Sverige starkt.

Därmed, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 1.
(Applåder)

Anf. 90 ANNA HAGWALL (SD):

Herr talman och ärade ledamöter! I betänkande SkU17 avhandlas beskattning av företag, kapital och fastighet. Det är kvarvarande motionsyrkanden från den allmänna motionstiden. Utskottets förslag till riksdagsbeslut är uppdelat på tolv punkter.

I betänkandet finns reservationerna 3 och 4 från SD, vilka jag yrkar bifall till.

Herr talman! Glädjande nog lämnas det in väldigt många motioner som behandlar frågor om beskattning av företag, kapital och fastigheter. Det visar att det finns ett stort intresse bland ledamöterna att försöka skapa förutsättningar för gynnsammare villkor – i vårt fall gynnsammare

skattevillkor – för näringslivets aktörer. Våra idéer för och förslag på hur företagsamhet bäst stöds och gynnas skiljer sig naturligtvis åt.

Vi inser dock alla att den snabba förändringen i världen, med stenhård konkurrens från fler och fler aktörer, kräver snabb anpassning om vi ska behålla sysselsättningen och skapa nya jobb åt den växande befolkningen. Dessa jobb ska generera den välfärd svenska folket har bestämt ska tillhandahållas befolkningen. Vi vet alla att det inte är den skattefinansierade sektorn som ska öka utan företagandet, som skapar varor och tjänster vi får betalt för på den inhemska och den internationella marknaden.

Från de gångna epokerna sedan industrialismens början har vi nu facit i hand: Det är den fria marknadsekonomin som är den bästa grunden för företagsamhet. Det stora socialistiska experimentet, där miljoner människor tvingades inordna sig i planekonomi, har lärt oss att den lösningen inte fungerar. Den kunde inte tillgodose ens de mest grundläggande av medborgarnas behov. Bristerna skapade korruption, och fattigdom följde.

Att släppa lös girigheten och hänsynslösheten helt och hållet och hävda att samhället inte ska lägga sig i marknadens villkor är dock inte heller en perfekt lösning. Den fria marknaden med försiktig reglering är det mest förnuftiga och den bästa formen av kapitalism.

Vad krävs då av samhället för att företag ska startas, överleva och bestå samt expandera? Det är naturligtvis oräkneliga förutsättningar, herr talman. Förutom de handfasta, materiella villkoren spelar våra värderingar och vår inställning till arbete och företagande en viktig roll som inte ofta berörs.

Skolan och andra institutioner i samhället har sedan 1950-talet präglats av socialdemokratis och folkrörelsens bildningsideal, deras demokratisträvanden och deras syn på samhällsutvecklingen. I kraft av sin politiska styrka har Socialdemokraterna kunnat påverka de allmänna målen för skolan. De politiska målen har preciserats i läroplaner, direktiv och riktlinjer som varit riktninggivande för läroboksförfattare. Socialdemokratiskt tänkande i olika avseenden har varit avgörande för hur bilden av företagare, företagsamhet och näringsliv har tecknats.

I 1960-talets läroböcker återfanns ofta företagarperspektiv med en dominerande patriarkal och uppfostrande attityd. Man uppmärksammade dock kunskapsproduktion som något viktigt och betydelsefullt. Under 1980-talet lades tonvikten vid planekonomins möjligheter. Den centralistiska planekonomin beskrivs som en möjlig modell, och det kunde stå så här i en lärobok: Det väsentliga är att politikerna beslutar om fördelningen på olika typer av konsumtion. Vi behöver inte 25 olika sorters tvättmedel. Systemet är överlägset det kapitalistiska och dessutom mer demokratiskt, eftersom det är proletariatet som styr efter revolutionen.

I ämnet historia finns företagen inte med i beskrivningen – entreprenören är osynlig. Att företagen är osynliga kan hänga samman med att välfärdsstaten främst tolkas som en följd av politisk demokrati och inte som en konsekvens av förändrade produktions-, konsumtions- och

handelsmönster. Läroboksförfattarna ställer inte frågor om olika perspektiv och tolkningar. Vad ger det för underlag för eleverna att kunna göra egna bedömningar?

Många konstnärer och författare har politiskt befunnit sig till vänster och ställt sin konstnärlighet till den politiska kampens förfogande. Företagandet och företagarna har därmed blivit självklara måltavlor för kritik, karikatyr och satir. En oförtjänt negativ bild skapar problem, och det blir inte bara näringslivet utan allas vårt problem – ett av de stora bekymren i svensk ekonomi är att nyföretagandet ligger på en för låg nivå.

Hur produktion, arbetsliv, arbetsmarknad, företag, företagare, arbetsgivare och arbetstagare framställs i skolans läroböcker är därför mycket viktiga faktorer. Vilken bild av företag och företagare har svenska ungdomar fått med sig i bagaget inför sina liv? Lär vi dem att förstå arbetets värde och betydelse för individ och samhälle? Lär vi dem att en investering i utbildning innebär att man avstår från konsumtion för att nå högre mål längre fram i livet?

Vid flera enkätundersökningar har man sett att ungdomarna gärna vill få anställning på stora multinationella företag efter sin utbildning. De flesta värdesätter en säker anställning med goda lönevillkor, gärna säkrad från uppsägning genom fackanslutning eller a-kassetillhörighet. De få som önskar starta företag har orealistiska föreställningar om vad det innebär att driva eget. Många tror – för så har de blivit lärda – att man är företagare bara man kan bokföra och registrera sitt företag på ett korrekt sätt. Skolan pratar sällan om en långsiktigt hållbar affärsidé, blod, svett och tårar.

Inte undra på att de flesta företag som startas av ungdomar inte överlever särskilt länge. Kan det ha att göra med att erfarenheten av företagande är väldigt klen i politikernas och skolans värld och att man naturligtvis inte på ett trovärdigt sätt kan förmedla det man inte har erfarenhet av?

Nästa stora fråga är hur företagen överlever. Under denna punkt måste vi enas om att vi människor är ganska rationella varelser som har en tendens att byta till bättre alternativ när vi inte är nöjda. Om en individ försöker förverkliga sin dröm, har en affärsidé och tar stora risker för att starta en rörelse, men får ett utfall som är långt ifrån summan av den investering individen har gjort i projektet – vad gör då en rationell varelse? Slutar, naturligtvis. Vad vill jag säga med det? Jo, att det måste löna sig att starta och driva företag. I mitt tycke borde vi ha mer fantasi när det gäller idéer.

Herr talman! För att återgå till verkligheten är det inte fel på fina formuleringar och önskemål i betänkandet. Det heter att skattereglerna utformas så att de bidrar till goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning och till goda villkor för företagande. Observera att det inte står om goda villkor för *företagare*! Min poäng är att trenden inte kommer att vända om vi inte börjar se företagaren som först och främst en varelse med berättigade krav på belöning för sin insats och som en suverän varelse i stället för ett verktyg med vars hjälp resurser ska skapas till det allmänna.

Anf. 91 MATS PERSSON (FP):

Herr talman! Fler och växande företag är grunden för vårt välstånd.

Under de senaste åren har flera viktiga reformer genomförts i Sverige för att stärka konkurrenskraften, inte minst för svenska företagare. Det handlar om sänkt bolagsskatt, stora satsningar på forskning och utveckling, slopad revisionsplikt och lägre arbetsgivaravgifter för den som anställer unga. Alla dessa reformer har skapat fler jobb och underlättat för de människor som valt att ta steget att bli företagare. Men samhället är inte färdigbyggt; det finns mer att göra.

Det handlar om att underlätta för mindre, ofta nystartade företag att expandera. För att kunna göra det bör man inse att den typen av företag har olika förutsättningar och olika behov. En del får sitt kapital via riskkapital, andra via börsen och en tredje genom att skapa ömsesidiga kontrakt med sina anställda. Det kan handla om företagare som erbjuder sina anställda en del av eventuella framtida vinster och expansion genom optioner i stället för lön. Här kan vi konstatera att dagens regelverk inte är tillräckligt modernt och utvecklat för att detta ska fungera på ett bra sätt. En viktig del i att stärka företagsklimatet i Sverige handlar därför om att förbättra regelverket för den typen av personaloptioner.

Om fler och växande företag är grunden för vårt välstånd handlar det också om att se till att de företag som redan finns i vårt land kan fortsätta existera, även i det fall där den som är företagare och har företag är på väg att gå i pension. Runt om i Sverige finns många företag som nu har ett stort generationsskifte som väntar bakom dörren. Det är därför viktigt att kunna genomföra generationsskifte för att företaget ska kunna vara kvar och också för att möjliggöra för andra familjemedlemmar eller andra intressenter att ta över den typen av företag. Också här finns det mer att göra. Också här finns det anledning för oss att se över hur vi kan förbättra reglerna och lagstiftningen så att den typen av generationsskiften i företag kan fungera bättre.

Herr talman! Fler och växande företag är grunden för vårt välstånd. Det betyder att vi allmänt behöver se till att ha ett skattetryck som motiverar människor att investera, att ta ansvar och att utveckla företag. I det läget är det viktigt att vi som politiker inte höjer skatter rent slentrianmässigt eller ökar beskattningen, vilket minskar drivkraften och därmed möjligheten att finansiera vår välfärd.

Med detta vill jag yrka bifall till reservation 1 i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 92 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Det är genom öppenhet och handel som vi bygger vårt välstånd. Samtidigt vet vi att våra företag och jobb i Sverige ständigt utmanas av entreprenörer och innovationer från hela världen. För att kunna konkurrera på den globala marknaden behöver vi därför kontinuerligt förbättra villkoren för företagsamhet och entreprenörskap. Det är en förutsättning för att jobben ska kunna bli fler.

Under alliansregeringen sänktes bolagsskatten och socialavgifterna. De ekonomiska drivkrafterna för att driva företag förbättrades. Regelbördan minskades genom bland annat avskaffad revisionsplikt för mindre företag och förenklade redovisningsregler. Det har samtidigt blivit möjligt att driva företag inom fler områden, inte minst inom branscher som domineras av kvinnor.

Jobb skapas av företag som växer och anställer. Fler jobb i växande företag betyder ökade skatteintäkter och i förlängningen mer resurser som kan gå till vår gemensamma välfärd.

Herr talman! I syfte att stärka företagsklimatet, främja entreprenörskap och innovationer, underlätta kompetensförsörjningen och i bred mening förbättra möjligheterna för företagande tog alliansregeringen initiativ till en bred översyn av förutsättningarna för att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige. Även om vi nu är i opposition vill vi fortsätta detta arbete.

Ett exempel är villkoren för familjeföretag och ägarledda företag, som ofta bidrar till långsiktighet genom att de erbjuder ett engagemang i den egna staden eller bygden och därför bidrar till stora värden utöver bara de jobb som skapas. Här har vi i Alliansen som ambition att förbättra förutsättningarna för generationsskiften så att den som säljer sitt företag till sina barn inte missgynnas. Ett annat exempel rör revisionsplikten. I dag är de minsta företagen undantagna från denna plikt, men vi vill pröva förutsättningarna för att fler företag ska undantas från plikten. Ett tredje exempel är regelverket för personaloptioner, som vi vill underlätta.

Herr talman! Även om Sverige har många företag är vardagen för en företagare i Sverige långt ifrån enkel. Skatter, avgifter och tidsödande regelkrångel måste ständigt ses över och minimeras.

Jag vill därför yrka bifall till Alliansens reservation nr 1.
(Applåder)

Anf. 93 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Vi behandlar skatteutskottets betänkande 17, och jag vill börja med att yrka bifall till förslaget till beslut i betänkandet.

Det talas här naturligtvis mycket om skatter. Det som vi har hört hittills har varit mest i hämmande, stoppande och destruktiva termer.

Jag tycker att det är viktigt att tala lite om varför vi har skatter, varför vi tar in skatterna. Vi vill gemensamt bygga det här landet och investera i befolkning, infrastruktur och annat som vi är övertygade om att vi kommer att ha god nytta av både i dag och för lång tid framöver. Det finns otroligt mycket att göra.

Enligt Svenskt Näringsliv misslyckas vart femte rekryteringsförsök i dag. Det beror inte på att det är för höga skatter på arbete. Det beror på att de som försöker få ett arbete har för lite eller fel utbildning.

Skatterna är inte ett mål i sig. Jag tror inte att någon i den här byggnaden vill ta in skatter bara för att lägga dem på hög. De ska naturligtvis användas. Allting måste sättas i relation till vad vi vill göra med skattepengarna.

De skatter vi tar in måste vara rättvisa och någorlunda lika. Skatterna är inte till för att premiera vissa saker. Skatterna ska inte kunna sänkas för vissa saker som vi vill premiera. Skatterna ska tas in för att användas till något som vi vill göra. Det är otroligt viktigt att ha med sig hela tiden.

Den arbetslöshet vi har i dag är ett enormt slöseri med resurser som finns här i landet. Det måste vi se till att ta itu med. Vi gör det genom utbildning och genom att anställa folk där de behövs – se till att de får någonting att göra.

Vi har under årtionden försökt bota arbetslöshet med skattesänkningar och ökade vinster för företagen och hoppats på att de då ska anställa. Men har vi sett investeringarna öka? Nej, inte i stort. Varken företagens eller det offentliga investeringarna har ökat i samma takt som skatteintäkterna har minskat. Det här måste vända. Vi måste börja investera i befolkningen, bostäder, utbildning och vård – en offensiv politik för hela folket, för hela Sverige.

Vi har de senaste dagarna i försvarsdebatten hört partierna försöka övertrumfa varandra med ökade utgifter. Samtidigt vill åtminstone halva kammaren sänka skatteintägen. Det går inte ihop.

Vi måste våga ta in de skatter vi behöver för att göra det vi vill. Det gäller i alla lägen.

Vi måste också se till att företagen har en god miljö att växa i. De måste kunna tänka nytt och innovativt och ta fram nya produkter och inte bara stå och stampa där de är.

Om pengarna är drivkraften måste fler skattesänkningar och subventioner för företag snarast vara kontraproduktivt. Då kan man öka vinsterna utan att rusta sig för framtiden och utan att investera och effektivisera. Någonstans tar detta slut, och var står företagen då? Det är viktigt att tänka på.

Det har sjungits företagets lov här i dag, och givetvis är företagen viktiga. Men människorna som arbetar i företagen är också viktiga – de som är där i dag, de som är där i morgon och de som var där i går. Det finns inte bara företagare i landet. De allra flesta är anställda, och så kommer det att fortsätta att vara.

Innovation och nytänk bör premieras, men produktionen skapar de värden som vi sedan kan distribuera och använda till det vi vill. Innovationsråd, kompetenshöjning, utbildning och bostadsbyggande har vi sett förslag på från den sittande regeringen. Det är sådant vi tror kan lyfta hela nationen, även företagen. Det gör vi genom de skatter vi tar in.

(Applåder)

Anf. 94 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag inledde mitt anförande med att sjunga företagsamhetens lov. Patrik Lundqvist gjorde något annat. Han valde att inleda med att sjunga skatternas lov. Det kan man ju göra, och det var kanske inte så förvånande.

Det bekymrar mig lite när jag hör Socialdemokraterna redogöra för varför vi har skatter att de ser skatter endast som en inkomstkälla. Det är

ett sätt för stat, kommun och landsting att få in mer pengar till att satsa mer. Det kan tyckas vällovligt, men skatter har även andra funktioner.

Skatter kan till exempel vara styrmedel. Genom att höja och sänka skatter kan vi se till att beteenden uppmuntras eller förändras. Vi har till exempel höga skatter på alkohol och tobak för att vi tycker att det är dumt att människor håller i sig för mycket alkohol eller röker för mycket.

Vilka skatter ser Patrik Lundqvist som skadliga? Hur ser han på skadliga skatter och skatter som styrmedel?

Jag delar Patrik Lundqvists synpunkt att skatter är viktiga för att få in pengar så att vi kan satsa på allt som vi vill förändra och göra bättre. Men vad är viktigast: att statens skatteintäkter ökar eller att allt färre betalar alltmer i skatt?

Anf. 95 PATRIK LUNDQVIST (S) replik:

Herr talman! Vilken skatt som helst kan vara skadlig. De kan vara skadliga om de är för höga eller för låga. Får vi in för lite pengar till utbildning, till exempel, kommer vi att få problem eftersom folk inte har den utbildning som behövs. Har vi för höga skatter på vissa saker kommer de givetvis att konsumeras mindre. Var gränsen går för när det är skadligt eller inte kan jag inte svara på. Det beror helt på vilka skatter vi talar om och vad vi vill.

Huvudprincipen att skatterna inte är till för att subventionera vissa saker är viktig. Skatterna finns där för att vi ska kunna genomföra de saker vi vill.

Givetvis finns det sådant vi kan göra även på intäktssidan, till exempel höja skatter på tobak, sänka skatter på miljöinvesteringar och annat. Men att detta inte ska vara huvudprincipen för skattesystemet är min poäng.

Anf. 96 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Då delar vi uppfattningen att skatterna är ett viktigt styrmedel, Patrik Lundqvist. Höjer vi skatten mycket på något minskar konsumtionen eller det blir mindre av fenomenet. Sänker skatterna premierar vi något.

Då förvånar det mig att ni så ivrigt talar för en politik som så kraftigt höjer skatterna på arbete och företagande. I regeringens budgetförslag höjs skatten på arbete och företagande 40 gånger mer än vad regeringen satsar på företagande. Självfallet får det konsekvenser.

I gårdagens interpellationsdebatter sa finansminister Magdalena Andersson att det är i företagen som jobben måste skapas. Jag utgår från att Patrik Lundqvist delar finansministerns synpunkt. Varför höjer ni då skatterna på företagande så mycket?

Patrik Lundqvist säger att det är fel att subventionera med skatten. På vilket sätt subventionerar ett skatteuttag? Om jag har 100 kronor och betalar 50 kronor till staten avstår jag 50 kronor av min lön. Om jag bara avstår 40 kronor av min lön, är jag subventionerad då?

Hur kan det vara en subvention att sänka skatten på det som vi tycker är bra i samhället, på företagande och jobb? Hur kan det vara en subvention

när vi fortfarande har några av världens högsta skatter? Jag får inte ihop retoriken.

Det är fortfarande så att företagare och arbetstagare betalar skatt. Men det är väl bättre att fler arbetstagare och företagare betalar skatt än att allt färre arbetstagare och företagare ska betala alltmer?

Anf. 97 PATRIK LUNDQVIST (S) replik:

Herr talman! Det blir fel när man sänker skatten för en hel åldersgrupp. Sänkta arbetsgivaravgifter för alla under 25 år slår till exempel ut dem som är äldre. Arbetsgivaravgiften måste vara lika för alla. Det kan vara värt att göra undantag för vissa mindre grupper, till exempel för dem som under lång tid stått långt från arbetsmarknaden. Men generella sänkningar för stora grupper kan till och med vara skadligt.

Anf. 98 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Vi debatterar alltså frågor om skatt på företag, kapital och fastighet. De flesta som har hållit sina anföranden har koncentrerat sig på företagen. Vilka villkor som gäller är givetvis viktigt och av avgörande betydelse för näringslivets utveckling.

Skattereglerna är en viktig del, men annat är också viktigt för att företagen i landet ska kunna konkurrera på marknaden. Det måste finnas bostäder för dem som ska driva företagen och för övrig personal. Infrastruktur behövs, både fysisk och inte minst digital så att it och bredband fungerar. Även de upphandlingar som görs av kommunerna, landstingen, regionerna och staten är viktiga.

Regeringen har aviserat åtgärder för att förbättra företagens möjligheter när det gäller rådgivning, lån, tillgång till riskkapital och enklare regler.

I budgetpropositionen, som blev nedröstad i höstas, aviserades också att sjuklöneansvaret skulle minska för företagen genom att den andra veckan tas bort.

Regeringen har tillsatt ett innovationsråd som ska se över olika delar som gäller företagens villkor. Vi får följa det arbetet och se hur innovationsföretag kan utvecklas på olika sätt.

Det finns andra angelägna områden i betänkandet. Det finns moderata motioner som berör frågan om att successivt avveckla eller begränsa ränteavdragen. Jag välkomnar att det kommer upp en diskussion om denna fråga.

Ränteavdragen har en väldigt skev fördelningspolitisk profil. I går kunde man i SVT:s *Aktuellt* se att 85 procent av avdragen går till den halva av befolkningen som tjänar mer än den andra halvan. Avdragen kan ibland uppgå till mer än hela hyreskostnaden för en hyreslägenhet. Detta kostar statskassan 32 miljarder varje år.

Det finns nog inget bättre läge att påbörja en nedtrappning än just nu när räntorna är så låga. Om det ska göras bör det ske genom en utfasning på sikt som det bör finnas en bred majoritet för, eftersom många människors långsiktiga ekonomi berörs. Regeringen har varit tydlig med

att den anser att hushållens skuldsättning är ett problem, och detta är ett av flera sätt som man har pratat om.

Det finns även motioner om att se över reavinstbeskattningen vid försäljning av bostäder, för att underlätta flyttkedjor. Som det står i betänkandet tittar Regeringskansliet på detta. I ett större sammanhang, med en översyn av avdrag och regler på bostadssidan, är detta en del.

En annan sak som det finns motioner om och som det står om i betänkandet är tonnageskatt för sjöfarten. Detta debatterades här i kammaren i går i en interpellationsdebatt. Det har funnits en riksdagsmajoritet för att införa en sådan skatt länge, men ingenting hände i frågan under den förra, borgerliga regeringen. Detta är viktigt av konkurrensskäl för företag i Sverige, för ekonomin och inte minst för miljön, om vi kan få över gods från väg till sjöfart och järnväg.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 99 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Herr talman! När vi nu i dag diskuterar beskattning av företag, kapital och fastigheter är det ytterligare ett område där den tidigare, borgerliga regeringens politik grävt stora hål i statens inkomster – hål som givetvis måste finansieras på andra sätt.

Det sätt som den borgerliga alliansen valde var en väg som ökade klyftorna, försämrade välfärden och urholkade våra olika försäkringssystem, med försämringar för exempelvis arbetslösa och sjuka.

Det finns inget egenvärde i att ta in skatter, utan det är ett verktyg för att genomföra den politik vi tror på. Det är en politik för välfärd, en politik vi kan lita på och en politik som satsar på avgörande investeringar i infrastrukturen och omfattande anställningar av välfärdsarbetare i offentlig sektor, det vill säga förskollärare, socionomer, undersköterskor, läkare, sjuksköterskor, barnskötare och många andra yrkesgrupper. Det är en politik som ger unga och arbetslösa jobb eller utbildning.

På samma sätt som det inte finns ett egenvärde i att höja skatterna finns det heller inget egenvärde i att ha så låga skatter som möjligt, vilket en förblindad borgerlighet ibland tycks tro.

Vi har nu genomlidit åtta års brutal skattesänkarpolitik som gett mer åt dem som redan har och tagit från dem som inte har och som har lett till ökande klassklyftor och en fördelningspolitisk katastrof, i alla fall om man tror på jämlikhet som målsättning för politiken.

Förmögenhetsskatten uppgick till 6 miljarder när den avskaffades 2007. Den senaste sänkningen av den i realiteten redan låga bolagsskatten kostade staten 16 miljarder. Sänkningen av fastighetsskatten kostade ytterligare 16 miljarder. Bara dessa tre exempel på vansinnig skattesänkarpolitik kostade Sverige 38 miljarder kronor – pengar som så väl behövs i välfärden.

Vi har under den senaste tiden också sett bevis för hur uppfinningsrika ledande svenska företag och riskkapitalbolag, med hjälp av Luxemburg och aktiv skatteplanering, kan blåsa skattebetalarna och Sverige på

miljardbelopp och hur de allra rikaste privatpersonerna, med hjälp av banken HSBC, aktivt gömmer undan sina inkomster från beskattning.

Skattefrågorna är avgörande inte bara för den svenska välfärden utan också för alla andra länder i världen och har seglat upp som en av de viktigaste frågorna på EU:s och OECD:s dagordning. Det pågående BEPS-projektet är helt avgörande för att täppa till luckor för skattesmitare. Vänsterpartiet ser fram emot att den nya regeringen på ett betydligt aktivare sätt än den tidigare driver dessa frågor vidare och blir ett föregångsland på området.

Dock räcker inte det, utan Sveriges regering måste också ha en betydligt högre profil och aktivitet just kring frågan om Luxleaks och HSBC-skandalen. Just nu sitter regeringen i dessa frågor tyvärr på avbytarbänken.

Vänsterpartiet välkomnar att den svenska regeringen har lyssnat på oss och i kommande budgetar vill ta de första stegen mot att införa en bankskatt – ett förslag som Vänsterpartiet har arbetat för länge. Vi hade redan kunnat besluta om en sådan skatt om inte Sverigedemokraterna, som – hör och häpna – anslöt sig till idén under Almedalen 2014, hade valt att gå samman med Alliansen och fällt bankskatten och budgeten i december.

Vi kan konstatera att finanssektorn med bankernas övvinster är underbeskattad och att regeringen förhoppningsvis vill ta raska steg framåt och öka en sådan beskattning på bankerna för att nå betydligt längre än de 4 miljarder som diskuterades i den senaste budgeten.

När vi ändå pratar om finanssektorn vill jag understryka att Vänsterpartiet fortfarande är anhängare av att pröva idén med transaktionsskatten på finansiella transaktioner, som den tidigare regeringen avvisat men som förhoppningsvis den nya regeringen kan vara öppen för att diskutera.

Som jag sa tidigare var förmögenhetsskatten närmare 6 miljarder när den avskaffades, och ytterligare miljarder förlorades då arvs- och gåvoskatten togs bort. Detta är två skatter som Vänsterpartiet anser att vi bör återinföra. Det är skatter som finns i de flesta länder och som också är rimliga, inte minst arvs- och gåvoskatten. Lika rimligt som att skatta på lön är det att skatta på stora inkomster som erhålls på annat sätt.

Självklart behöver man reglera hur makar och sambor undantas samt se till att företagsöverlåtelser fungerar mellan generationer. Lika självklart är ett generöst grundavdrag som gör att arvsskatten inte betalas från första kronan.

En annan avgörande fråga framöver blir att hitta former för att se till att fastighetsskatten eller fastighetsavgiften, som den kallas i dag, går från att vara regressiv till att bli progressiv. Det betyder att fastighetsskatten behöver höjas. När den gamla fastighetsskatten gjordes om innebar det en skattesänkning med 57 000 kronor per år för en genomsnittlig villa i Danderyd med genomsnittligt taxeringsvärde. Det är en fördelningspolitik som vi vänsterpartister inte kan acceptera.

Överallt där bolagsskatten diskuteras ingår den i dag i ett race to the bottom där vi kan se hur den kostat statskassor runt om i världen ofantliga belopp utan att ge de positiva effekter man talar sig varm för.

Redan före den senaste sänkningen av bolagsskatten till 22 procent låg den enligt OECD nära genomsnittet för OECD-länderna och var lägre än hos tio av våra viktigaste samarbetspartner, däribland Tyskland och Norge.

Enligt en undersökning från Skatteverket var den reella bolagsskatten efter alla avdrag så låg som 13,4 procent. Detta är långsiktigt ohållbart, och Vänsterpartiet ser fram emot att under mandatperioden ingå i diskussioner med regeringen om en höjd bolagsskatt.

Slutligen vill jag säga ett par ord om den orättvisa beskattningen av hyresrätten. Den måste avskaffas. Det är inte hållbart att en hyresrätt i skattehänseende kostar 3 000 kronor mer i månaden jämfört med andra boendeformer.

Vänsterpartiet vill att det ska råda skattemässig neutralitet mellan de olika upplåtelseformerna. Vi förutsätter att regeringen återkommer med sådana förslag i arbetet kring Bostadsbeskattningskommitténs betänkande, som just nu bereds i Regeringskansliet.

Jag vill samtidigt passa på att välkomna regeringens initiativ att anamma Vänsterpartiets politik vad gäller en avtrappning av ROT-avdraget och hoppas att dessa resurser används för att stimulera byggandet av billiga hyresrätter.

Anf. 100 OLLE FELTEN (SD):

Herr talman! Det mesta har redan sagts om det principiella innehållet i skatteutskottets betänkande SkU17. Jag ska till detta föga några synpunkter på effekterna av beskattningen av fastigheter och bostäder på lite mer konkret nivå.

Den svenska bostadsmarknaden har under lång tid kännetecknats av en produktionshastighet som ligger en bra bit under den samlade efterfrågan, även om vi också har sett en ökning av bostadsbyggandet under ett antal år. Speciellt har vi sett en stor diskrepans mellan produktion och efterfrågan när det gäller mindre bostäder, särskilt hyreslägenheter. Att det byggs för få små lägenheter innebär att svenska ungdomar har svårt att hitta sin första egna bostad och därigenom kunna börja sitt vuxenliv på allvar.

Det finns många faktorer som påverkar byggandet av bostäder, och det finns alltså inte en enda lösning i bostadsfrågan. Man måste därför ge sig på situationen från många olika håll samtidigt för att åstadkomma ett nöjaktigt resultat. I betänkandet finns det ett antal förslag från den allmänna motionstiden som tar sikte på några olika problem i branschen.

I vår reservation 4 till betänkandet finns viktiga förslag som pekar ut åtgärder som skulle kunna bidra till att produktionen av små lägenheter och studentbostäder ökar. Behovet av studentbostäder är enormt på de flesta universitetsorter, och det hämmar möjligheterna för många att studera på universitet och högskola. Det innebär i sig en förlust för samhället, och det är en god anledning för att vidta åtgärder för att minska trösklarna för byggande av studentbostäder.

En sådan åtgärd som vi pekar på i reservation 4 är att klassa studentbostäder som elevhem och därigenom befria dem från fastighetsavgiften. Det skulle vara en liten ekonomisk eftergift att justera underlaget för fastighetsavgiften på detta sätt, och det skulle – tillsammans med andra viktiga åtgärder som behandlats i civilutskottets betänkande CU7 tidigare här i kammaren – definitivt innebära en stimulans för produktionen av studentbostäder. Det tycker vi är mycket viktigt.

En annan viktig faktor för att förbättra situationen på bostadsmarknaden är att skapa bra förutsättningar för reparation och underhåll utan att det innebär skyhöga hyreshöjningar, med en mängd oönskade effekter som följd. Vi har mötts av en ständigt ökande ström av rapporter om att människor inte har råd att bo kvar i sina lägenheter efter

att reparationer och underhåll har genomförts. Det beror på att man tvingas höja hyrorna på grund av finansieringssätten.

En viktig åtgärd för att minimera riskerna för sådana och andra negativa effekter i samband med planerade reparationer och standardhöjningar är att skapa möjligheter för bostadsföretagen att bygga upp reparations- och underhållsfonder med oskattade medel. Det skulle göra tröskeeffekterna vid omfattande reparationer betydligt mindre och därmed underlätta för många att kunna bo kvar efter sådana åtgärder.

När det gäller byggandet av små lägenheter finns det flera åtgärder som kan underlätta en sådan utveckling. Förenklade byggregler och en mer flexibel bostadsmarknad är sådant som ofta nämns i detta sammanhang. Det har också genomförts sådana åtgärder under de senaste åren, och det är bra.

En åtgärd som är enkel att genomföra och som faktiskt inte skulle kosta något är att ändra beräkningsgrunden för fastighetsavgiften för lägenheter från storheten lägenhet till lägenhetsyta. I dag har en femrummare samma fastighetsavgift som en etta. Det är uppenbart att det är en regel som bidrar till att det byggs färre små lägenheter. Vi menar att det skulle bidra till en ändrad syn på byggandet av små lägenheter om fastighetsavgiften för lägenheter beräknades per kvadratmeter i stället, utan att det totala skatteuttaget i kronor förändras. Det skulle betyda att små lägenheter inte längre skulle missgynnas av fastighetsavgiftens konstruktion, även om det tar ett antal år innan fastighetsavgiften trillar ut.

Med detta sagt, herr talman, yrkar jag bifall till reservationerna 3 och 4.

Punktskatter

I detta anförande instämde Anders Forsberg (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 11 Punktskatter

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU18
Punktskatter
föredrogs.

Anf. 101 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Skattereglerna ska utgöra effektiva ekonomiska styrmedel men också främja ett legitimt och rättvist skattesystem. Grön skatteväxling – att höja skatten på utsläpp och sänka den på arbete – har länge varit nationalekonomernas favoritlösning på miljöproblemen. Idén lanserades av Arthur Cecil Pigou för nästan hundra år sedan, när han argumenterade för att minska skatter som drabbar arbete och kapital och i stället införa skatter som korrigerar problem, som miljöskatter. Att välja skatter som vrider rätt i stället för skatter som snedvrider ekonomin,

exempelvis på miljöområdet till förmån för folkhälsan och minskade utsläpp, är ett gott exempel.

Herr talman! I Sverige lanserades idén om en grön skatteväxling redan på 1970-talet, och den började genomföras på 1990-talet, med Centerpartiet som pådrivande i regeringen och som innehavare av miljöministerposten.

Både intäkterna från miljöskatterna och skatterna på arbete har varit stigande eller konstanta sedan 1990-talet, men bakom de siffrorna döljer sig betydande förändringar. Då utsläppen har minskat under perioden har det effektiva skattetrycket på miljöpåverkan stigit, och eftersom sysselsättningen har ökat och jobben har blivit fler sedan 2006 har intäkterna från skatter på arbete ökat trots lägre skattesatser på arbete.

Herr talman! Alliansregeringen, under miljöminister Lena Ek, tillsatte i december 2013 en utredning om ekonomiska styrmedel för en giftfri vardag. Det var med andra ord en utredning som skulle titta på behovet av nya ekonomiska styrmedel på kemikalieområdet för att minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från olika varugrupper, till exempel kläder och hemelektronik. Ekonomiska styrmedel används i dag inom klimatpolitiken men endast i mycket begränsad utsträckning inom kemikaliepolitiken i Sverige.

Rätt utformade skatter och andra ekonomiska styrmedel har stor potential att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till att de uppsatta målen på miljöområdet kan nås. Miljöanpassade alternativ kan gynnas, vilket leder till att dessa snabbare kommer in på marknaden eller ökar sina marknadsandelar. Skatter och andra ekonomiska styrmedel kan därmed vara substitutions- och innovationsdrivande på just kemikalieområdet. Det är viktigt att frågan får fortsatt hög prioritet. Det är också viktigt att Sverige går före i EU och visar goda exempel.

Herr talman! Centerpartiet har lagt en partimotion med krav på att införa skatt på farliga kemikalier för att minska risker i vardagsmiljön, särskilt för barn i hem och förskola.

Herr talman! Sverige ska fortsätta att investera i förnybar energi, och vi ska vårda den energiöverenskommelse som alliansregeringen har träffat. Det ger stabila förutsättningar för industrin och är en miljömässigt hållbar inriktning för energipolitiken.

För att stimulera mer produktion vill vi sänka skatten på egenproducerad förnybar el och effektivisera tillståndsprocessen för att ansluta kunder till elnätet.

Låt mig konstatera att den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är just transportsektorn.

Längsiktiga och goda villkor för de förnybara drivmedlen är av yttersta vikt för en fortsatt omställning. Det krävs effektiva styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel med hög klimatprestanda. Centerpartiet och Alliansen vill premiera drivmedel med stor klimatnytta genom att skattebefria andra generationens drivmedel.

Herr talman! Företag ska kunna verka i hela landet. Regeringen fortsätter tyvärr hårdnackat att argumentera och förbereda införandet av vad man kallar en kilometeravgift. Det är inget annat än en skatt på avstånd. En avståndsbaserad kilometerskatt kommer att särskilt drabba företag och människor som bor och verkar på landsbygden. Vi anser därför att en sådan skatt inte ska införas.

Herr talman! Frågan om att återinföra en skatt på handelsgödsel aktualiserades av regeringskonstellationen i samband med den budgetproposition som presenterades i oktober. Det finns en risk att frågan inte upplevs som så stor och dramatisk, men det är den.

Svensk livsmedelsproduktion har under många årtionden minskat, och i dag importeras enligt Lantbrukarnas Riksförbund mer än 45 procent av den svenska konsumtionen. Återinförs handelsgödselskatten försämras konkurrensvillkoren för svenskt jordbruk, och importen av mat ökar ytterligare. Denna import kommer från länder med lägre miljö- och djurskyddskrav än vi har i Sverige. Sverige var tidigare det enda land inom EU som beskattade handelsgödsel, vilket påverkade svenska bönders konkurrenskraft negativt.

Herr talman! Ett återinförande av en straffskatt på handelsgödsel är med andra ord en fråga om vår syn på svensk livsmedelsproduktion. Vill vi att svensk livsmedelsproduktion ska öka, vill vi se betande djur, vill vi ha ett öppet landskap och vill vi att svensk livsmedelsproduktion ska bidra till en tillväxt runt om i vårt land är handelsgödselskatten ett stort steg i fel riktning. Med andra ord handlar det inte bara om en enskild procentsats. Det handlar om att kunna upprätthålla en närodlad produktion av råvaror, av trygg och säker mat. Det handla om Sveriges livsmedelsförsörjning.

När landsbygdsministern i tidningen Land Lantbruk säger att en utebliven höjning av handelsgödselskatten inte hjälper svenska bönder är det mycket provocerande. Det är ett slag i ansiktet på svenska livsmedelsproducenter.

Herr talman! Regeringens destruktiva förslag måste bort från bordet. Det gäller både handelsgödselskatten och kilometerskatten.

Erfarenheten visar att handelsgödselskatten inte haft någon inverkan på handelsgödselanvändningen i och med att trenden visar en minskande användning även utan skatt. Ett återinförande av skatten skulle innebära att en än större del av den mat som konsumeras i vårt land produceras i andra länder. Fokus måste i stället ligga på att hitta åtgärder som gör konkret miljönytta och samtidigt stärker svenskt lantbruks konkurrenskraft. Skatten är både ineffektiv och dyr, och den ska inte införas.

Herr talman! Jag anser att det skulle vara mycket olyckligt och allvarligt om skatten på handelsgödsel återinförs. En sådan sär- och straffbeskattning av svenskt jordbruk i förhållande till andra länder skulle skicka helt fel signaler till näringen. Jag har under debatten talat om skadliga skatter. Handelsgödselskatten är definitivt en skadlig skatt.

Herr talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation 9, men jag står givetvis bakom mina och övriga Alliansens reservationer.

(Applåder)

Anf. 102 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att från talarstolen i riksdagen rikta ett stort tack till alla skattebetalare, både privatpersoner och företag, som ser till att vi har en gemensamt finansierad välfärd. Som motprestation ska vi se till att de skatteintäkter som vi får in ska användas med respekt och där de gör mest nytta.

Herr talman! Sverige är ett av de länder i världen som har det högsta skattetrycket i världen. Vi hamnar på plats fem bland OECD-länderna med ett skattetryck på runt 43 procent av bnp. Danmark, Finland, Belgien och Frankrike har ett högre skattetryck än vi har. Vi har världens näst högsta marginalskatter på arbete. Under dessa förutsättningar ska man studera nya skattehöjningar väldigt noga. I slutändan är det oftast konsumenterna som får betala för en skatt, direkt eller indirekt.

Punktskatter är speciella konsumtionsskatter på särskilt utvalda varor och tjänster. De flesta punktskatter har inte till huvudsakligt syfte att berika staten. Ändå är det ett faktum att punktskatterna genererar stora inkomster till staten. Staten får in totalt ca 120 miljarder kronor per år från punktskatterna.

Punktskatterna används för att styra konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning. Exempel på detta är skatten på alkohol, energi och tobak. Dessa tre skatter är också våra äldsta punktskatter.

När punktskatterna används på rätt sätt kan de utgöra ett effektivt verktyg för att påverka till det bättre. Men när de används på fel sätt riskerar de att slå hårt mot jobb, företagande och enskilda människor.

Herr talman! Därför säger vi nej till en avståndsbaseerad kilometerskatt. En sådan skulle särskilt drabba företag och människor som bor och verkar på landsbygden. Vi anser därför att en sådan skatt inte ska införas.

Herr talman! Vi säger nej till en skatt på handelsgodsl som slår hårt mot landsbygden och mot Sveriges lantbrukare. Sveriges lantbrukare är viktiga för Sverige, och de producerar mat och mjölk med hög kvalitet. En skatt skulle leda till att en ännu större andel av den mat som konsumeras i vårt land skulle produceras i andra länder och till att jobb skulle försvinna.

Vi säger även nej till en nationell flygskatt, eftersom företag och människor ska kunna verka i hela Sverige. Sverige är ett land med stora avstånd, och vi är helt beroende av ett fungerande flyg. Därför måste ett skattesystem utformas på ett sådant sätt att det inte slår hårt mot landsbygden. Därför vill vi inte att en nationell flygskatt ska införas. Därutöver vill vi givetvis bevara Bromma flygplats, som är viktig för alla i hela landet.

Herr talman! Vi säger ja till att stimulera produktion av förnybar el, och vi vill sänka skatten för egenproducerad förnybar el och effektivisera tillståndsprocessen för att ansluta en ny kund till elnätet.

Herr talman! Vi säger ja till fortsatt långsiktiga och goda förutsättningar för förnybara drivmedel och vill särskilt premiera

drivmedel med stor klimatnytta genom att skattebefria andra generationens biodiesel.

Herr talman! Vi har fem reservationer i betänkandet, men vi yrkar bifall till reservationerna 6 och 9.

Anf. 103 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 5 och 9.

Punktskatter kan, som tidigare talare har uppmärksammat, vara bra ibland. Inte bara för att de ger skatteintäkter, utan även för att det höjer priserna för konsumtion av produkter som är skadliga för hälsan eller miljön. Det kan också handla om en förhoppning om att detta ska uppmuntra utvecklingen av alternativ. Dock finns det uppenbarligen olika uppfattningar i riksdagen om vad som är skadligt och inte.

Sverigedemokraterna menar att Sverige måste värna sina viktigaste samhällsfunktioner. Vi har länge, faktiskt sedan långt innan vi kom in i riksdagen, betonat vikten av ett starkt försvar, att säkerställa tillgången till energi, att ha en fungerande infrastruktur, och, kanske den allra viktigaste samhällsfunktionen av alla: förmågan att förse den inhemska befolkningen med livsmedel i en värld där handeln över gränserna inte fungerar optimalt.

Vi ska ju inte inbilla oss att fri handel av vilka varor som helst över gränserna är någonting som är garanterat för all evig tid, särskilt inte i den oroliga värld vi i dag lever i. Vi ska heller inte inbilla oss att importerat livsmedel framställs på ett mer miljövänligt sätt än vad som görs i Sverige.

Sverigedemokraterna är också angelägna om att behålla en levande landsbygd. Häromåret lanserade Sverigedemokraterna, i samband med att vi lade fram vår vårbudgetmotion, det så kallade landsbygdslyftet med avsikt att säkerställa jobb och tillväxt just på landsbygden. Därför är det viktigt med ett fungerande jord- och skogsbruk som är livskraftigt och kan skapa arbetstillfällen och dessutom behålla de arbetstillfällen som finns.

Det svenska lantbruket verkar inom ramen för en hård, konkurrensutsatt internationell marknad, där vi måste sträva efter bättre konkurrensvillkor – inte sämre. Svenska bönder har en konkurrensnackdel genom ett högre skattetryck i form av koldioxidskatt på diesel för skogs- och jordbruksmaskiner. Detta har lett till att importen har ökat, och produktionen har därmed flyttat utomlands, vilket också det har konstaterats av tidigare talare. Det har även lett till färre jobb i Sverige. Minskningen av antalet anställda i jordbrukssektorn var 26 procent under tioårsperioden 2003–2013, enligt Jordbruksverket.

Regeringen tycks negligera det här problemet. Återbetalningen av koldioxidskatt har minskat. Med tanke på jordbrukets lönsamhetsproblem är detta ett direkt skadligt beslut som ytterligare försämrar det svenska jord- och skogsbrukets konkurrenskraft. Sveriges skattekostnader för diesel inom jord- och skogsbruket är höga i en internationell jämförelse.

Till råga på det har regeringen aviserat att man avser att återinföra skatten på handelsgödsel nästa år. Det är ytterligare ett slag mot svensk livsmedelsproduktion som skadar konkurrenskraften hos svenska livsmedelsproducenter och sannolikt bidrar till att öka importen av livsmedel som producerats på exakt samma sätt, eller möjligen mer miljöskadligt, än det skulle ha gjorts i Sverige.

Om man nu vill återinföra skatten av miljöskäl är det minsta man kan begära att livsmedelsproducenterna kompenseras på något sätt, exempelvis genom sänkt skatt på energi och diesel.

Jag menar att vi bör eftersträva möjligheten till självförsörjning av livsmedel i Sverige. Det får ses som en långsiktig målsättning som vi måste arbeta för under en längre tid, förmodligen i många, många år, men det förutsätter också att vi börjar förbättra möjligheterna för producenterna och inte fortsätter att försämra dem, vilket vi har gjort under en väldigt lång tid.

Jag vill säga några korta ord om biodrivmedel. Som argument för att tvinga fram användande av biodrivmedel anförs i huvudsak den klimatnytta som dessa bränslen genererar. Det finns dock anledning att ifrågasätta detta, åtminstone när det gäller första generationens biodrivmedel.

Riksrevisionen har också skrivit i sin rapport *Klimat för pengarna?* att regeringen inte har samordnat infrastrukturplaneringen med klimatmålen utan sätter förhoppningen till att stora, ännu okända, tekniksprång ska

kunna bidra till utsläppsminskningar. Detta får anses vara oansvarigt. Vi bör inte köra med någon blunda- och-hoppas-politik, i synnerhet som vi i dagsläget inte tydligt har samordnat klimatforskningen med klimatmålen för att inrikta forskningen mot att åstadkomma de tekniksprång som skulle behövas. Med anledning av det borde regeringen göra en bredare analys av nyttan med biodrivmedlen.

I detta anförande instämde Anders Forsberg (SD).

Anf. 104 MATS PERSSON (FP):

Herr talman! Som politiker kan vi med styrmedel, skatter och avgifter försöka påverka människors beteende och på det sättet försöka uppmuntra och underlätta för människor att i vardagen välja det alternativ som är bra för samhället.

Naturligtvis kan vi med skatter, avgifter och styrmedel försöka påverka människor att göra mindre av det som är dåligt i samhället. Det kan handla om hälsa, det kan handla om miljö, det kan handla om andra värden som vi politiker vill uppmuntra.

Herr talman! I det här betänkandet presenterar Alliansen ett antal motioner som handlar om just detta. Bland annat har vi en motion som handlar om att skattebefria andra generationens biodiesel, det vill säga se till att göra det möjligt för människor att göra ett aktivt och miljömässigt klimatsmart val i sin vardag. Det krävs politiska initiativ och styrmedel för att göra det.

På samma sätt ser vi nu hur regeringen aviserar att man kommer att gå fram med en vägslitageavgift som i realiteten är en skatt på avstånd, en skatt som innebär att den svenska landsbygden får mindre förutsättningar att vara livaktig och som minskar konkurrenskraften för företag som är verksamma på mindre orter på landsbygden. Det är ett steg i helt fel riktning.

Herr talman! Det är också viktigt att vi politiker tar ansvar för både miljön och jordbrukets konkurrenskraft. Ibland står dessa intressen emot varandra. Ett sådant exempel är den skatt på handelsgödsel som alliansregeringen tog bort och som regeringen nu har aviserat att man vill återinföra.

Även om det inte finns något skarpt förslag i kammaren i den här frågan i dag om att införa det ser vi från Folkpartiets sida att det visst kan finnas anledning att ha miljöavgifter eller styrmedel som underlättar det miljömässigt hållbara, vilket är att se att utsläpp av kväve och kadmium i jordbruket är dåligt eftersom det orsakar övergödning av sjöar, hav och vattendrag.

Men eftersom den rödgröna regeringen samtidigt aviserar andra skattehöjningar, till exempel införande av kilometerskatten och höjda arbetsgivaravgifter som på ett påtagligt sätt påverkar det svenska näringslivet och jordbrukssektorn, menar vi att i detta läge bör det inte införas en skatt på handelsgödsel.

Från Folkpartiets sida kommer vi, om det är så att regeringen återkommer med ett sådant förslag, att bedöma det och agera i den frågan utifrån den totala effekten som den förda politiken får för det svenska jordbruket. Med tanke på de förslag som just nu har aviserats – kilometerskatten och höjda arbetsgivaravgifter – är det väldigt många skatter i vågskålen som just nu påverkar det svenska jordbruket negativt, och vi kommer därför att avstå i den omröstning som sker i dag.

Herr talman! I det här betänkandet är det tyvärr så att Alliansen och Folkpartiet inte får gehör för flera av de motioner som vi har lagt fram för att underlätta människors möjligheter att välja det som är bra för samhället, både när det gäller hälsa, miljö och andra delar. Det handlar bland annat om att underlätta för människor att välja det klimatsmarta alternativet när det gäller bränslen, men det handlar också om att se till att vi har skatter som underlättar för företag att vara konkurrenskraftiga och på så sätt underlätta för det svenska näringslivet.

(Applåder)

Anf. 105 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Jag hade möjlighet att under förra mandatperioden, i opposition, vara den som förde vår talan beträffande vad vi ville med området Punktskatter. Punktskatter handlar i huvudsak om styreffekter för att uppnå god folkhälsa och bättre klimat och miljö. Det är politiken för hur vi mår i vår vardag och det ansvar vi måste ta för kommande generationer.

I det perspektivet känns det minst sagt märkligt att det huvudsakliga innehållet i de gemensamma borgerliga motionerna och reservationerna handlar om vad regeringen inte borde göra. Enligt min mening blottar det ett kunskapshål och en brist på ambition på det här området som den tidigare alliansregeringen försökte dölja. Ambitionerna är helt enkelt inte särskilt höga.

Det kan illustreras med den av alliansregeringen föreslagna kvotplikten, som var tänkt att genomföras i maj förra året men som föll på målnöret eftersom den dåvarande regeringen inte grundlade arbetet inför EU och därmed fick dra tillbaka sitt förslag. Förslaget var i sin grund inte helt populärt, vare sig hos aktörerna på marknaden eller hos oppositionen eftersom förslaget redan låg efter i utvecklingen vad gällde utformningen.

Det här är ett viktigt område både för att vi ska kunna nå det i dag eftersatta målet om en fossiloberoende fordonsflotta och för att ge långsiktiga förutsättningar för de aktörer som finns på den marknaden. Där ligger svenska företag i framkant. Ett av företagen, Sun Pine, ligger i min hemstad Piteå och samarbetar med Preem. Viktig tid har gått till spillo, och jag märker den frustration som finns när jag är ute och besöker företagen. Därför tycker jag att det är anmärkningsvärt att reservationen i huvudsak handlar om vad regeringen inte ska åstadkomma och inte ska göra.

I dag har vi en regering som tar frågan på stort allvar, både ur perspektivet att ta ansvar för miljön och ur jobbperspektivet. Förädling och utveckling av de resurser vi har i Sverige kan hjälpa till att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta och att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa år 2020.

Sverige är ett litet avlångt land. Det vet inte minst jag som bor i den norra delen av landet. Vi är beroende av transporter, av snabba och säkra transporter, som är konkurrenskraftiga. Att kunna leverera tungt gods ut

till våra handelspartner är avgörande för utvecklingen i landet. Därför är investeringar i järnväg oerhört viktiga.

Både underhåll och utbyggnad har under de senaste åren legat efter på ett bedrövligt sätt. Byggnaden av exempelvis Norrbotniabanan gick i stå under förra mandatperioden. Trots att man på EU-nivå såg värdet i byggnaden var intresset hos den tidigare regeringen icke-existerande. Nu har det äntligen fått det stöd det behöver. Vi ser med tillförsikt an utbyggnaden av de viktiga infrastrukturprojekten i hela landet.

Behovet av en utbyggnad av järnvägen är viktig ur miljösynpunkt och för att få snabba och konkurrenskraftiga leveranser. Men även lastbilstransporterna är viktiga. Det går inte att dra järnväg överallt. För att transportera ut viktig råvara krävs en åkerinäring med kvalitet och säkerhet. Under de senaste åren har vi sett hur den svenska åkerinäringen riskerar att gå samma väg som sjötrafiken då konkurrensen består av utländska åkare med usla villkor både lönemässigt och vad gäller vilotider. Det innebär ett lidande för individerna men skapar också osäkerhet på vägarna och får till följd att svenska åkare, som premierar sjysta villkor, konkurreras ut. Det måste få ett slut.

Kapaciteten på järnväg behöver byggas ut för att klara av det gods vi har att hantera. Järnvägen bär i dag sina kostnader i form av banavgifter. Vi behöver få bättre konkurrensneutralitet mellan transportslagen. Det kan vi få genom att utforma ett program med bland annat vägsplitageavgift som säkerställer det, men även gynnar klimatsmarta transporter med ökat axeltryck och ökade krav på dem som driver företag i Sverige inom bland annat transportnäringen.

Vi ser regelbrott som äventyrar arbetsmiljön, där förare får arbeta under i det närmaste livegna förhållanden. Dagens situation skapar snedvriden konkurrens för branschens seriösa aktörer, som följer kollektivavtal, lagar och regler. Det ger sämre förutsättningar för åtgärder som höjer trafiksäkerheten, förbättrar miljön och ger minskad klimatpåverkan.

Genom att utreda ett system med en avståndsbaserad vägsplitageavgift vill vi ge förutsättningar för nödvändiga investeringar och sätta stopp för utnyttjandet av människor. Det är ett förslag som välkomnats av såväl branschen som facket. I vår version av Sverige ska det råda sjysta villkor på arbetsmarknaden. Företag ska inte slås ut i konkurrens med företag som gör profit på människors utsatthet. Att priserna pressas och människor utnyttjas genom dåliga löner och usla arbetsvillkor tänker vi inte stillasittande se på.

Herr talman! Om man vill komma till rätta med de utmaningar vi står inför kan vi inte backa oss in i framtiden och fokusera på vad vi inte ska göra. De farhågor som finns om att landet delas upp, att orättvisorna mellan stad och land växer, är redan ett faktum som vi står inför. Vi vill vända den utvecklingen, men det gör vi inte genom att titta på annat än framtidsbranscher. Om vi inte vill skjuta ansvaret på framtiden måste vi ta tag i de utmaningar som vi nu står inför.

Det är därför glädjande att det finns partier även på den borgerliga sidan som vill utveckla miljö- och klimatpolitiken och som inser att borttagandet av handlingsöskatten faktiskt var ett misstag, en förhastad po-

litisk åtgärd. Vi ser att det finns behov av att minska utsläppen av kväve och kadmium, som bidrar till övergödning av sjöar, hav och vattendrag. Det måste vi ta itu med. Där delar vi Folkpartiets ambitioner.

Jag tror att det finns skäl att se över den träffsäkerhet som en sådan skatt skulle kunna innebära. Den som protesterar mot införandet måste ställa sig frågan om man tycker att det finns ett problem med övergödning, om det finns ett problem med utsläpp av kadmium och kväve, och vad man i så fall tänker göra åt det. Eller är det ytterligare ett inte i den borgerliga politiken?

Styrmedel för kemikalier är en välkommen öppning. Per Åsling nämnde det i sitt anförande. Det råder i Sverige bred politisk enighet om att Reach är otillräcklig i dess nuvarande utformning för att nå miljömålet Giftfri miljö. I regeringsdeklarationen lyfts fram behovet att Sverige ska gå före med nationell lagstiftning på det här området. Det känns gott att kunna säga att Centerpartiet, åtminstone i det här fallet, anser att det kan vara betydelsefullt med en styrs katt.

Sverige behöver en politik som klarar av att både ha fokus på framtidens jobb och ta ett klimatansvar. Då krävs det långsiktighet såväl för att ta ansvar för framtida generationer som för att säkerställa att vi kan göra de stora investeringar som krävs för att vi ska klara av det ansvaret. Därför behövs det spelregler som är långsiktiga, som håller mer än en mandatperiod.

(Applåder)

Anf. 106 ERIK ANDERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi fick en hel del klagoranden från Socialdemokraterna när jag lyssnade på Hannah Bergstedts anförande. Socialdemokraterna säger att man värnar om hela Sverige. Den fråga jag därför vill ställa till Hannah Bergstedt är: Hur kan man säga att man värnar om landsbygden när man vill införa kilometerskatt, skatt på handelsgodset, höjd skatt på arbete, flygskatt och något som kanske inte har så mycket att göra med dagens ärende men som är i ropet i dag, förändringar i ROT och RUT?

Anf. 107 HANNAH BERGSTEDT (S) replik:

Herr talman! För mig som bor på landsbygden i den norra delen av landet blir det tydligt att varje gång det skett en olycka på E10:an mellan kusten och Kiruna påverkas lastbilstransporterna och därmed LKAB:s förutsättningar. Varje gång malmtransporterna står stilla kostar det miljarder.

Jag hävdar bestämt att det är absolut nödvändigt att ha en politik som säkerställer att vi klarar av att göra de nödvändiga investeringar i till exempel underhåll av järnväg och utbyggnad av nya transporter som garanterar att vi klarar av att leverera till våra kunder i Sverige och i Europa. Under förra mandatperioden konstaterade vi att det var ett stort bortfall för några av våra absolut största leverantörer och exportörer. Man klarade inte av vare sig järnvägsunderhåll eller utbyggnad av de snabba transporter som vi behöver för att vara konkurrenskraftiga i ett

internationellt perspektiv. Som jag nämnde i mitt tidigare anförande lyftes det till exempel inte ett finger för att bygga ut Norrbotniabanan, ett av de stora infrastrukturprojekt som kommer att kunna innebära att vi som bor uppe i Norrbotten, där vi har stora avstånd, klarar av att säkerställa att företagen får den konkurrenskraft de behöver. Det innebär också jobb i hela Sverige.

Anf. 108 ERIK ANDERSSON (M) replik:

Herr talman! Under alliansregeringen fördubblades i och för sig underhållet av järnvägen jämfört med hur det var under de tidigare regeringarna.

Om man inför en kilometerskatt, skatt på handelsgödsel, höjd skatt på arbete, flygskatt och även förändringar i RUT och ROT, som är så i ropet i dag, vem är det då som får betala? Är det konsumenterna eller någon annan?

Anf. 109 HANNAH BERGSTEDT (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Erik Andersson har uppmärksammat de utmaningar som vi står inför. Erik Andersson frågar sig vem det är som får betala. Men vad händer om vi i dag inte tar ansvar för att minska den klimatpåverkan som till exempel kadmium och kväve har på övergödningen i våra hav och sjöar? Flygskatt har införts av Tyskland, Storbritannien och ett antal andra länder. Vad får det för konsekvenser om vi i dag inte tar detta ansvar? Vem är det då som får betala? Jo, det är mina barn och barnbarn, det vill säga kommande generationer.

I dag har vi ett betänkande som i första hand innehåller reservationer om vad man inte ska göra. Jag skulle vilja fråga Erik Andersson vad det är ni vill göra åt de problem vi står inför. Vem kommer att få betala om vi inte tar ansvar för det här i dag?

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Erik Andersson har inga fler repliker och kan inte svara på frågan.)

Anf. 110 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Vi debatterar skatteutskottets betänkande om punktskatter, något som spänner över flera politiska områden, bland annat miljö, folkhälsa, fordon, energi och reklam. Punktskatterna är av lite olika slag, men de flesta finns för att vi ska begränsa användningen av de respektive produkterna och varorna på olika sätt därför att de är skadliga för oss eller samhället på ett eller annat sätt.

När det gäller alkohol och tobak har vi i Sverige under det senaste decenniet haft en samsyn kring att skatterna inte ska sänkas. Tvärtom höjde även den tidigare borgerliga regeringen de skatterna i ett antal steg. Den förra moderata finansministern gjorde uttalanden om att det är bättre att vi arbetar än att vi super och om att han aldrig träffat någon som druckit för lite vin – uttalanden som blev omtalade.

Ur ett folkhälsomässigt perspektiv kan vi glädja oss åt att svenska folket generellt sett successivt gått mot en sundare dryckeskultur med en större andel vin och öl i stället för starksprit, vilket är mindre skadligt. På samma sätt har rökningen gått ned totalt i befolkningen. Som utskottet anför i betänkandet gäller det också att regeringen följer hur alkoholkonsumtionen förändras, så att det inte blir så att högre skatter leder till ökad smuggling. Vi vet också att smuggling av alkohol och tobak är nära knuten till smuggling av till exempel vapen, narkotika och människor.

Herr talman! Det finns flera punktskatter av olika slag som är till för att begränsa en miljöpåverkan. Principen bakom detta är egentligen ganska enkel. Exempelvis är det ingen som äger luften, så vi sätter tillsammans ett pris på utsläpp, och priset ska motsvara den förstörelse utsläppet orsakar.

Ibland är det snårigt att värdera skadan och hur långsiktig den är. Det kan vara svårt att veta exakt vad ett utsläpp får för konsekvenser på kort och lång sikt. I dag är forskare världen över överens om att klimatförändringarna är orsakade av människan och att vi måste vidta åtgärder för att minska utsläppen av de gaser som förändrar klimatet. Koldioxidskatter är där ett väldigt effektivt styrmedel för att minska användningen.

Detta är också regeringens ambition. I den överenskommelse som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har framgått det tydligt att den miljöstyrande effekten ska öka och att incitament ska användas strategiskt för att fossila bränslen ska minska under mandatperioden. Utskottet anser också i betänkandet att flyget ska bära sina egna kostnader.

Kemikaliespridningen i samhället är något som oroar många, inte minst småbarnsföräldrar som oroar sig över kemikalieexponeringen av deras barn. I ett vanligt hus är det ofta i barnets lekrum som det finns flest kemikalier, ibland med oklar påverkan, och det är något som många med rätta känner oro inför. Om man ska köpa leksaker i en butik går man och letar efter olika märkningar för att se vilka leksaker som är så lite skadliga som möjligt, eller naturligtvis helst inte skadliga alls.

Riksdagen har antagit ett miljömål för en giftfri vardag. Det kom också en utredning om ekonomiska styrmedel för kemikalier för något år sedan. Det kan ibland vara rimligt med direkta förbud mot farliga kemikalier om de är alltför farliga, men ekonomiska incitament kan också vara ett sätt att främja bättre alternativ. Att det ska arbetas vidare med frågan är väldigt bra.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 111 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Herr talman! Vi debatterar ytterligare ett skattebetänkande. Nu handlar det om punktskatterna, som är helt avgörande. Precis som alla andra skatter syftar de till att få in medel till samhället och välfärden. Men här finns också andra syften; punktskatterna ska styra i en god riktning vad gäller miljö, folkhälsa och andra frågor.

För Vänsterpartiet är det viktigt att göra det möjligt att införa lokala avgifter för dubbdäck. Användandet av dubbdäck är en av de största orsakerna till höga halter av partiklar i många städer. Stockholm, Malmö och andra städer behöver ett beslut som möjliggör sådan avgifter.

Lika viktigt är det att vi inför vägslitageavgifter. Hannah Bergstedt har argumenterat väl för detta. Sådana avgifter gör det möjligt att investera i infrastruktur och gynna seriösa aktörer i åkerinäringen. De skapar en konkurrensneutralitet mellan väg, järnväg och sjöfart. Självklart gynnar de också miljön och klimatet.

Det handlar om sjysta villkor, kollektivavtal, miljön samt Sveriges utveckling. Självklart måste vi välkomna regeringens utredning och beredning av frågan. Från Vänsterpartiets sida ser vi fram emot förslaget om avståndsbaserade vägslitageavgifter.

Anf. 112 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Regeringen har i sin budget lyft fram ett förslag om en ny livsmedelsstrategi. Utredningar och strategier i all ära, det svenska jordbruket och landsbygden behöver framtidstro och optimism för att kunna utvecklas. Regeringen motverkar detta genom flera skattehöjningar som slår hårt mot landsbygden i allmänhet och svensk livsmedelsproduktion i synnerhet.

Regeringen vill till exempel utreda hur en gödselskatt kan utformas och planerar att införa den från 2016. Den dåvarande skatten på handelsgödsel kom en gång till för att finansiera den svenska spannmålsexporten. Sedan användes den som ett skäl för att minska läckaget av gödning till vattendrag och även att minska tillförsel av tungmetaller till åkermarken.

Den rödgröna regeringen förefaller dock omedveten om att Sverige redan importerar drygt hälften av sin konsumtion av livsmedel och att många lantbrukare redan i dag har kniven mot strupen rent ekonomiskt. Alla extra pålagor i detta läge innebär risk för ytterligare nedlagda jordbruk och i praktiken ett ökat behov av livsmedelsimport, huvudsakligen från länder som inte har de höga krav på miljö- och djurskydd som vi har i Sverige.

Det problem regeringen säger sig vilja lösa är övergödningen av våra sjöar och vattendrag. Enligt retoriken orsakas detta av handelsgödsel, vilket är ett antagande utan en starkare vetenskaplig grund. För det första visar försäljningen av handelsgödsel en minskande trend främst för att Sveriges bönder blivit alltmer effektivare i sin odling. För det andra har vi väldigt tydliga miljöregler i Sverige för spridning av både naturlig gödsel och konstgödsel.

Det går dock inte att bortse ifrån att det i vissa områden i Sverige med till exempel en hög djurtäthet kan finnas en högre risk för näringsläckage. Det är någonting som svenska lantbrukare ihop med myndigheter och rådgivningsorganisationer arbetar med och där man gör framsteg.

Herr talman! Tyvärr är detta det logiska resultatet av att låta ett litet landsbygdsfientligt parti diktera politiken för landsbygden. Kanske tror man att man likt Robin Hood står upp och försvarar de stackars bönderna, men icke. Snarare är det så att miljöministern och regeringen i detta fall mer liknar sheriffen av Nottingham, dock i gröna kläder.

Vi har uppfattningen att gödselskatten är en ineffektiv åtgärd som inte kommer att påverka särskilt många bönder att minska användningen av konstgödsel. Vi vill därför att en sådan skatt inte genomförs. Risken har nu gått från överhängande till akut eftersom Folkpartiet i varje fall ett tag hade anslutit sig till regeringen i denna fråga men verkar ha fått en bättre klokskap.

Dessutom har vi en världsfrånvärd landsbygdsminister som talar om möjligheterna för det nya svenska stålet och möjligheterna som finns för livsmedel samtidigt som han försvarar höga skatter på diesel och konstgödsel. Självklart spelar det roll.

Herr talman! Vi i Sverigedemokraterna kommer konsekvent att försvara landsbygden och de svenska böndernas intressen. Vi måste sträva

efter bättre konkurrensvillkor snarare än att lägga ut fler ekonomiska snaror. Det är helt enkelt dags att ta ett helhetsgrepp när det gäller det svenska lantbruket och på allvar jobba för att höja den svenska livsmedelsproduktionen. Då kan vi inte ohämmat låta skatter och regler försämra Sveriges bönders konkurrenskraft.

(Applåder)

Anf. 113 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Ekonomiska styrmedel är oerhört centrala i klimatpolitiken. För att få en så kraftfull klimatpolitik som möjligt är det viktigt att vi inkluderar så många sektorer som möjligt i utformningen av våra miljöskatter. Inte minst är det viktigt att inkludera transportsektorn rätt. Tyvärr gör vi inte riktigt så i dag med de undantag som finns för flygbränsle. Jag har därför väckt en motion i frågan. Jag är väldigt glad att ett enigt utskott konstaterar att flyget måste börja betala sina egna miljökostnader.

Utskottet konstaterar vidare att det är fullt möjligt att på nationell nivå införa beskattning av flygbränsle. Men å andra sidan är det en större och viktigare miljöeffekt om vi får gemensamma EU-beslut i frågan. Jag ser ingen motsättning mellan en nationell skatt och att driva frågan vidare i EU, tvärtom. Genomslaget för ett EU-direktiv blir rimligtvis större om vi har fler länder som törs gå före och införa en beskattning på nationell nivå.

I regeringsöverenskommelsen mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet slås fast, precis som Rasmus Ling tog upp, att miljöskatternas styrande effekt ska öka och att vi från regeringens håll ska studera vilka metoder som finns för att flyget i högre utsträckning ska kunna bära sina klimatkostnader.

Utifrån den överenskommelsen delar jag utskottets ställningstagande att några ytterligare initiativ i frågan inte behövs från riksdagen. Jag följer regeringens förslag och ser fram emot vad regeringen föreslår.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 15.)

§ 12 EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU11
EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder (prop.2014/15:51)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 15.)

Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013

§ 13 Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU12
Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013
(skr. 2014/15:36)
föredrogs.

Anf. 114 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Att bli utsatt för hemliga tvångsmedel är en stor kränkning av den personliga integriteten. Regeringsformen är mycket tydlig om allas grundläggande fri- och rättigheter. Dessa grundläggande fri- och rättigheter får endast begränsas i lag och endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningarna får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt eller utgöra ett hot mot den fria åsiktsbildningen.

Ska hemliga tvångsmedel användas ska det ske med stor restriktivitet och under ordnade och beslutade former, och riksdagen har också beslutat att det ska redovisas hur reglerna har tillämpats. Det gäller att hålla en balans mellan skyddet för den personliga integriteten och myndigheternas möjlighet att fullgöra sina uppgifter att förebygga, förhindra och utreda brott.

Därför är denna skrivelse, herr talman, en viktig handling i riksdagens granskande uppdrag. Det finns starka skäl till att i ett demokratiskt samhälle tillåta att hemliga tvångsmedel används. Det måste finnas metoder, befogenheter och medel att använda för våra brottsbekämpande myndigheter för att få en effektiv brottsbekämpning.

Vi har en brottslighet som blir mer och mer gränsöverskridande och komplicerad, och framför allt är det i samband med narkotikabrott och smuggling, sexualbrott och människohandel, våldsbrott och annan grov brottslighet som nyttan är särskilt stor av att använda hemliga tvångsmedel.

Det förekommer en stor mängd illegala vapen som inte har på våra gator och torg att göra. Det florerar en stor mängd narkotiska preparat som är lättillgängliga för våra ungdomar och som kan förstöra ett ungt liv genom ett livslångt missbruk och ett liv i kriminalitet.

Men det är också viktigt att framhålla att det krävs ett domstolsbeslut och att straffet förväntas bli fängelse i två år för att myndigheterna ska få använda metoderna. Det krävs också att ändamålet är klart och tydligt och tillståndet är knutet till just det ändamålet. Det ska finnas ett behov av att använda just denna metod och inte någon mindre ingripande åtgärd. Det ska finnas en proportionalitet mellan intrånget och brottsmisstanken.

Antalet redovisade tillstånd minskade något under 2013, det är som redovisningen omfattar, medan antalet förundersökningar med hemliga tvångsmedel har ökat. En nyhet i årets redovisning är att myndigheterna redovisar antal personer som har varit utsatta per tvångsmedel. Det innebär inte per automatik att det är detta antal individer. En individ kan varit utsatt för både kameraövervakning, telefonavlyssning och övervakning av e-posttrafik. Detta redovisas då som tre personer om man lägger ihop de olika tvångsmedlen.

Ett tillstånd är också begränsat till ett visst telefonnummer eller en adress. Om individen byter adress eller telefonnummer fordras ett nytt tillstånd. Alltså kan en individ och en utredning generera ett ganska stort antal tillstånd.

Herr talman! Har dessa lagar om möjligheten att använda olika hemliga tvångsmedel inneburit en reell nytta? Ja, säger myndigheterna och regeringen, och utskottet instämmer. De fyller en viktig funktion för det brottsutredande arbetet. Det är av stor betydelse vid utredning av grov kvinnofridskränkning att det med hjälp av samtalslistor går att visa på omfattningen av och tidpunkten för en misstänkt mans kontakter med sin tidigare hustru.

Det är av stor betydelse i polisens och tullens arbete mot grova narkotikabrott att kunna följa kommunikation mellan till exempel organisatörer och kurirer. 83 procent av de beslut som rör elektronisk kommunikation rör just grovt narkotikabrott eller smuggling.

Det finns en stor mängd exempel på att uppgifter från elektronisk kommunikation i kombination med underrättelser har lett till både gripande av personer och att stora partier narkotika har kunnat tas i beslag.

Bland annat ledde en underrättelse om leveranser av stora mängder narkotika från Malmö till Stockholm i kombination med uppgifter om elektronisk kommunikation till att en person greps på Stockholms central. Initialt togs 15 kilo marijuana i beslag. Slutligen dömdes tio personer till sammanlagt 40 års fängelse, och ca 50 kilo olika cannabispreparat togs i beslag.

I ett annat fall ledde det till att ett kriminellt nätverk kunde kartläggas. Det finns mängder med exempel på nyttan av dessa tvångsmedel.

Det finns också exempel på att underrättelser som avsåg förberedelser till mord efter analys av inhämtade uppgifter visade sig vara grundlösa och personen kunde friskrivs från vidare misstankar.

Herr talman! Regeringens tydliga ambition är att skrivelsen till riksdagen ska hålla hög kvalitet. Enligt riksdagens beslut i november 2014 bör skrivelsen i framtiden även innehålla en redovisning av den öppna polisens och Tullverkets tillämpning av hemlig rumsavlyssning och förebyggande tvångsmedel.

Regeringen har också gett Åklagarmyndigheten i uppdrag att i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, polismyndigheter och Tullverket lämna en gemensam redogörelse av tillämpningen av tvångsmedel och hur användningen har utvecklats i förhållande till tidigare år. Regeringen avser också att vidta ett flertal åtgärder för att stärka skyddet för den personliga integriteten. Det arbetet pågår just nu i en parlamentariskt sammansatt utredning.

För att få en så stor transparens som möjligt bör alla myndigheter som har rätt att använda hemliga tvångsmedel på sikt redovisas i skrivelsen. Men det saknas i dag enligt regeringen tillräckligt med underlag för att nu föreslå hur Säkerhetspolisens användning ska redovisas, och man avser att återkomma i den delen. Utskottet välkomnar att detta arbete pågår för att riksdagen i framtiden ska få en heltäckande redogörelse.

Med det, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och föreslå kammaren att skrivelsen läggs till handlingarna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.53 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering och återrapportering från Europeiska rådets möte skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 mars

AU5 Arbetsmarknadspolitik

Punkt 2 (Arbetsförmedlingens organisation och verksamhet)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

3. res. 4 (KD)

Förberedande votering:

20 för res. 3

12 för res. 4

253 avstod

64 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Veronica Lindholm (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

238 för utskottet

19 för res. 3

28 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 70 M, 41 SD, 22 MP, 14 FP

För res. 3: 1 SD, 18 V

Avstod: 17 C, 11 KD

Frånvarande: 22 S, 14 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Erik Ottoson (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden)

1. utskottet

2. res. 6 (M, C, FP, KD)

Votering:

173 för utskottet

113 för res. 6

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 42 SD, 22 MP, 18 V

För res. 6: 71 M, 17 C, 14 FP, 11 KD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Punkt 7 (Arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning)

1. utskottet
2. res. 8 (SD)

Votering:

116 för utskottet
42 för res. 8
128 avstod
63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 3 M, 22 MP

För res. 8: 42 SD

Avstod: 68 M, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Maria Abrahamsson (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 11 (Dokumentation vid kommunala arbetsmarknadsinsatser)

1. utskottet
2. res. 11 (SD)

Votering:

244 för utskottet
42 för res. 11
63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res. 11: 42 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU5 Kultur och fritid för barn och unga

Punkt 4 (Utvidgning av Skapande skola till gymnasieskolan)

1. utskottet
2. res. (M, C, FP, KD)

Votering:

173 för utskottet
112 för res.
1 avstod
63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 42 SD, 22 MP, 18 V

För res.: 70 M, 17 C, 14 FP, 11 KD

Avstod: 1 M

Frånvarande: 22 S, 13 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU4 Spelfrågor

Punkt 1 (Reglering av spelmarknaden)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

244 för utskottet

43 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res.: 43 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU7 Luftfartsfrågor

Punkt 3 (Avveckling av Bromma flygplats)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, S, V)

Votering:

156 för utskottet

131 för res. 2

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 71 M, 43 SD, 17 C, 14 FP, 11 KD

För res. 2: 91 S, 22 MP, 18 V

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU8 Trafiksäkerhet

Punkt 3 (Kommunikationsutrustning och körning)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
  2. res. 1 (SD)
- Votering:
244 för utskottet
43 för res. 1
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res. 1: 43 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 2 (M, C, FP, KD)

Votering:

131 för utskottet

113 för res. 2

43 avstod

62 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 22 MP, 18 V,

För res. 2: 71 M, 17 C, 14 FP, 11 KD

Avstod: 43 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Punkt 6 (Trafiksäkerhet vid vägarbeten)

1. utskottet

2. res. 4 (V)

Votering:

268 för utskottet

18 för res. 4

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 42 SD, 22 MP, 17 C, 14 FP, 11 KD

För res. 4: 18 V

Frånvarande: 22 S, 13 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Punkt 12 (Körkortsfrågor)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

244 för utskottet

43 för res. 5

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res. 5: 43 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU13 Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

269 för utskottet

18 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 43 SD, 22 MP, 17 C, 14 FP, 11 KD

För res.: 18 V

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

SfU10 Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

120 för utskottet

43 för res. 1

124 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 S, 71 M, 3 MP, 17 C, 1 V, 14 FP, 11 KD

För res. 1: 43 SD

Avstod: 88 S, 19 MP, 17 V

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Hannah Bergstedt och Paula Holmqvist (båda S) samt Rasmus Ling och Lise Nordin (båda MP) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU17 Beskattning av företag, kapital och fastighet

Punkt 1 (Företagande och investeringar, allmänna frågor)

1. utskottet

2. res. 1 (C, M, FP, KD)

Votering:

174 för utskottet

113 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 43 SD, 22 MP, 18 V

För res. 1: 71 M, 17 C, 14 FP, 11 KD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Punkt 5 (Fastighetsskatt på elproduktion)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

243 för utskottet

43 för res. 3

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res. 3: 43 SD

Frånvarande: 23 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Punkt 8 (Boendebeskattning)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

244 för utskottet

43 för res. 4

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 71 M, 22 MP, 17 C, 18 V, 14 FP, 11 KD

För res. 4: 43 SD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU18 Punktskatter

Punkt 4 (Beskattning av biodrivmedel)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

129 för utskottet

43 för res. 5

114 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 22 MP, 16 V

För res. 5: 43 SD

Avstod: 71 M, 17 C, 1 V, 14 FP, 11 KD

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 4 V, 5 FP, 5 KD

Wiwi-Anne Johansson (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 5 (Fordonsskatt)

1. utskottet
2. res. 6 (C, M, FP, KD)

Votering:

174 för utskottet

112 för res. 6

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 43 SD, 22 MP, 18 V

För res. 6: 71 M, 17 C, 13 FP, 11 KD

Avstod: 1 FP

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Emma Carlsson Löfdahl (FP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 10 (Skatt på handelsgödsel)

1. utskottet
2. res. 9 (C, M, SD, KD)

Votering:

131 för utskottet

142 för res. 9

14 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll res. 9.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 S, 22 MP, 18 V

För res. 9: 71 M, 43 SD, 17 C, 11 KD

Avstod: 14 FP

Frånvarande: 22 S, 13 M, 6 SD, 3 MP, 5 C, 3 V, 5 FP, 5 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU11 EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU12 Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 16 Återrapportering från Europeiska rådets möte

Anf. 115 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vid Europeiska rådets möte förra veckan stod huvudsakligen tre teman på dagordningen. Det var den så kallade energiunionen, ekonomiska frågor och utrikesfrågor.

Dagen innan mötet inleddes genomfördes tyvärr fruktansvärda attacker i Tunis, vilket vi är väl medvetna om. Många människoliv gick till spillo. Av det skälet började mötet med en tyst minut för att hedra offren. Vi antog sedermera ett uttalande som fördömde attacken och uttryckte stöd till Tunisien vad gäller terroristbekämpning men även vad gäller demokratisk, ekonomisk och social utveckling. Vi uttryckte också att EU gärna utökar och utvecklar sitt samarbete med Tunisien för att uppnå detta.

Därefter, herr talman, inleddes mötet med en bra diskussion om energiunionen. Utgångspunkten var kommissionens meddelande från den 25 februari om en energiunion med så kallad framåtsyftande klimatpolitik. Den bygger på tre kännetecken: Det ska vara trygghet, det ska vara hållbarhet och det ska vara konkurrenskraft i EU:s energiunion.

Därutöver finns det fem dimensioner med som energiunionen bygger på: försörjningstrygghet, inre marknad, energieffektivisering, minskade klimatutsläpp samt forskning och innovation.

Inför och under mötet var det flera som drev att vi i huvudsak skulle fokusera på dimensionen försörjningstrygghet. Men Sverige hade tillsammans med en rad andra länder verkat för och lyckats få igenom att Europeiska rådet skulle både diskutera och komma med vägledning om alla de fem dimensionerna i kommissionens meddelande. Jag är nöjd eftersom det också blev slutresultatet.

Slutsatserna som antogs visar väldigt tydligt på kopplingen mellan dessa fem dimensioner. De är starka var för sig, men de är ännu starkare tillsammans. Det är mycket viktigt.

För att ge några exempel är det självfallet så att en fungerande inre marknad för energi bidrar till ökad försörjningstrygghet. Även energieffektivisering – där vi har fått in bra skrivningar – bidrar till försörjningstrygghet, men det bidrar också till minskade klimatutsläpp.

Det är väldigt bra att det finns tydliga skrivningar om förnybart och om att utveckla styrningen för att följa upp 2030-målen och att vi dessutom är tydliga med vikten av att EU nu samordnar sig och får till ett starkt budskap inför klimattoppmötet COP 21 i Paris senare i år.

Rådet fick vid mötet ett uppdrag att åiterrapportera till Europeiska rådet före december månad. Också kommissionen kommer senare att rapportera om hur det konkreta arbetet med att följa upp meddelandet ska gå till. Därför kommer också regeringen att återkomma till riksdagen i de här frågorna.

Herr talman! Europeiska rådet diskuterade även det ekonomiska läget. ECB-chefen Draghi som deltog talade om de delvis förbättrade tillväxtsiffrorna. Men det är inget tvivel om att vi ändå har många utmaningar för Europas ekonomi och behöver diskutera dem, vilket vi gjorde.

Vi ställde oss bakom de tre prioriteringar som kommissionen hade angett i sin årliga tillväxtöversikt, nämligen vikten av investeringar, strukturreformer och ansvarsfull finanspolitik.

Vi hade också en bra diskussion om TTIP. Flera av oss framförde att ett bra sådant avtal kommer att skapa förutsättningar för tillväxt och jobb. Budskapet från mötet blev att det är viktigt att ha en hög ambitionsnivå att slutföra förhandlingarna snart. Vi skulle helst vilja se ett avtal på plats före årets slut.

För mig var det också viktigt att framhålla att ett avtal inte får begränsa de demokratiska möjligheterna att stärka exempelvis skyddet för miljön, löntagarnas rättigheter, skyddet för människors hälsa eller djurskyddet.

Herr talman! Även om det låg utanför själva mötet kan jag nämna att vi i samband med den ekonomiska diskussionen fick en återrapportering från det informella mötet om situationen i Grekland som hölls i marginalen av Europeiska rådet. I det mötet deltog kommissionens ordförande Juncker, rådets ordförande Tusk, ordföranden i Eurogruppen Dijsselbloem, Greklands premiärminister Tsipras, Frankrikes president Hollande och Tysklands förbundskansler Merkel.

Det fattades inga nya beslut vid detta möte, men det var uppenbarligen en möjlighet för de olika ledarna att stämma av hur uppföljningen av den överenskommelse som gjordes inom eurogruppen den 20 februari har fungerat.

Låt mig fortsätta med diskussionen om Ryssland och Ukraina. Stridigheterna i Ukraina har visserligen gått ned i intensitet sedan införandet av vapenvilan i februari.

Men separatisternas brott mot vapenvilan och Rysslands kontinuerliga militära stöd till separatisterna ger anledning till oro. Därför var det oerhört viktigt att medlemsstaterna vid mötet i förra veckan stod eniga och kunde komma överens om att vi tidsmässigt tydligt kopplar de restriktiva åtgärderna mot Ryssland till efterlevnaden av Minsköverenskommelsen, som ju sträcker sig fram till slutet av 2015.

Vi hade gärna sett att ett formellt beslut om förlängning av sanktionerna hade fattas redan förra veckan, men om detta fanns ingen konsensus vid det här mötet. Men det viktigaste är att vi har en tydlig politisk överenskommelse om att nödvändiga beslut kommer att fattas under de kommande månaderna.

Slutsatserna ger också beredskap för att vid behov vidta ytterligare åtgärder och, vilket är viktigt: EU fortsätter att fördöma den olagliga annekteringen av Krim och håller fast vid icke-erkännandet.

Diskussionen vad gäller östliga partnerskapet blev ganska kort, men det hänger så klart ihop med diskussionen om relationen till Ryssland. Vi var vid mötet helt eniga om EU:s fulla stöd till det östliga partnerskapet och att relationerna med de sex partnerländerna ska stärkas. Jag informerade också vid detta möte om att jag kommer att delta i toppmötet i Riga senare i vår.

Slutligen hade vi också en diskussion om Libyen. Den höga representanten, Federica Mogherini, informerade om läget på marken och om de

ansträngningar som pågår för att hitta en diplomatisk lösning på krisen. Vi uttalade ett starkt stöd för FN:s ansträngningar. När det finns ett avtal och en samlingsregering står EU berett att samarbeta med andra länder i regionen och andra internationella aktörer för att stödja genomförandet av en sådan politik och en sådan regering.

Europeiska rådet beklagade naturligtvis också förlusten av migranters liv på Medelhavet, strax utanför våra egna gränser, och kom överens om att mer måste göras, inklusive att stärka Frontexinsatsen Triton. Det påpekades också att flyktingfrågan är en angelägenhet för alla medlemsstater, något som Sverige har drivit hårt för att få fram.

Europeiska rådets ordförande meddelade slutligen att han kommer att resa till Libyen snart, tillsammans med den höga representanten, och utrikesministrarna återkommer också till frågan vid sitt nästa möte.

Herr talman! Detta var min återrapporing från Europeiska rådets möte.

Anf. 116 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för återrapporingen från Europeiska rådet.

Det är glädjande att energiunionen har blivit mer balanserad än vad som var tänkt från början. Jag är glad för att regeringen tillsammans med andra länder har varit pådrivande i det här. Självklart är det viktigt att tala om försörjningstrygghet, inte minst i relation till Ukrainas situation. Men samtidigt är det viktigt att tala om grön och förnybar produktion och effektivare energianvändning liksom, precis som statsministern sa, att lyfta detta med forskning och innovation.

Forskning och innovation är viktigt för att åstadkomma tillväxt i EU. Det ser inte så bra ut. Väldigt många människor är arbetslösa. Det finns en risk i att man glömmer bort tillväxtfrågorna och arbetslöshetsfrågorna när det är så många andra frågor som dominerar på dagordningen. Jag är också här väldigt glad att regeringen tillsammans med några andra länder har drivit på för att få upp tillväxt- och sysselsättningsfrågorna.

Det hela hänger ihop. Det handlar om forskning och utveckling. Det handlar om ett nytt handelsavtal med USA, med alla utmaningar detta kan innebära, och det kan också innebära väldigt många nya jobb. Men det handlar också om att främja kvinnors arbetskraftsdeltagande i EU. Med det låga arbetskraftsdeltagande som är i dag förlorar vi väldigt mycket resurser.

Jag skulle vilja fråga statsministern om denna fråga diskuterades något vid mötet.

Anf. 117 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det var väldigt viktigt att hålla i balansen i energiunionen. Vi får se till att verkligen vidhålla detta, för de tre förstärker varandra, som jag sa. Jag har all respekt för de länder som har problem med försörjningstryggheten. Vi ska hjälpas åt för att de inte ska behöva ha den

oron. Det är bland annat därför unionen är till. Men precis som Marie Granlund påpekar är balansen avgörande. Det är detta vi har haft uppe.

När det gäller forskning, innovation, jobb och tillväxt kan vi se samma sak. Inför toppmötet var vi noga med att påpeka – detta fanns nämligen knappt med då – att vi inte kan släppa den här frågan. Det handlar om att se till att inte minst våra ungdomar kommer i arbete så fort som möjligt. Att knäcka långtidsarbetslösheten är en fråga som det inte räcker att man bara har uppe några gånger, utan den ska finnas med hela tiden. Det var också av den anledningen som vi, tillsammans med flera länder, inför mötet kunde se till att den kom med i slutsatserna på det sätt som den nu gjorde. Här kunde vi också bekräfta kommissionens förslag till prioriteringar vad gäller tillväxtanalysen, och det var bra.

Jag är glad över att Marie Granlund också tar upp frågan om kvinnors arbetsmarknad, för det är precis ett sådant perspektiv som vi ska vara tydliga med och hålla i. Jag gjorde det i mitt inlägg. Framför allt tror jag att det är viktigt att visa att detta är både en moraliskt rätt fråga – att kvinnor och män har samma möjligheter på arbetsmarknaden – och en ekonomiskt smart fråga. Det är dags för fler att se det, så att man tar sig an detta på ett helt annat sätt. Får kvinnor och män samma möjligheter på arbetsmarknaden har vi en helt annan möjlighet till bättre tillväxt. Den frågan har vi absolut med.

Anf. 118 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret!

Jag tänkte ta upp det som väl var huvudfrågan på mötet, nämligen Ryssland. Det har ju varit mycket spekulationer om huruvida man skulle kunna nå en enighet eller inte, och det är väldigt glädjande att man kunde nå en enighet, men inte om ytterligare sanktioner. Statsministern nämnde att frågan kommer upp på kommande toppmöten. Självklart är det otroligt viktigt och grundläggande med varje lands rätt att bestämma över sin egen framtid när vi talar om Ukraina.

Jag skulle vilja fråga statsministern om han skulle vilja utveckla något hur han ser på möjligheterna att få en enighet kring ytterligare sanktioner framöver.

Anf. 119 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är ju ingen hemlighet att det har varit lite olika syn på detta, framför allt när det gäller om det ska bli ytterligare sanktioner. Därför tog jag på det förra toppmötet upp att vi måste ha beredskap för det. Det har vi fått kvitterat. Det finns beredskap, och man utarbetar vad det i så fall skulle kunna vara. Men det gäller alltså ytterligare sanktioner.

Det som var huvudfrågan här var om de befintliga, existerande sanktionerna skulle förlängas redan nu. Vi hade den uppfattningen. Men efter att ha besökt Ukraina och pratat med president Porosjenko, som tydligt säger att det viktigaste nu är att behålla enigheten i EU och att det är det som är avgörande för framgång här, kunde jag nöja mig med att den politiska uppgörelsen innehåller att vi kopplar sanktionerna till Minsköverens-

kommelsens genomförande, och det ligger vid årets slut. Det innebär att vi snart måste ta ett beslut om förlängning.

Anf. 120 MARIA PLASS (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för åiterrapporten!

Jag har några frågor angående TTIP, alltså handelsavtalet mellan EU och USA, och läget i de förhandlingarna.

I de slutsatser som vi har fått ta del av och som också statsministern nämnde är ambitionen att avsluta förhandlingarna före årets slut. Det står också att medlemsstaterna och kommissionen bör intensifiera sina insatser för att informera om avtalets fördelar samt öka dialogen med det civila samhället. Jag har några frågor om detta.

Hur ser statsministern på det fortsatta arbetet med TTIP? Hur ser statsministern på tidsplanen för det fortsatta arbetet? Tror statsministern att det går att få till avtalet före årsskiftet?

Jag har också en fråga angående de länder som är kritiska till handelsavtalet – det är tre länder som är kritiska. Hur ser statsministern på förutsättningarna för att de länderna ändå ska, så att säga, bli överens med de övriga EU-länderna, så att förhandlingarna kan avslutas?

Och till sist: Hur ser regeringens plan ut för att öka informationen om fördelarna med avtalet?

Anf. 121 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vad gäller det fortsatta arbetet pratade jag i förra veckan med kommissionär Malmström. Det här är inga enkla frågor, men det finns ett brett stöd i kommissionen och rådet. Enligt kommissionären går de förhandlingar som förs framåt.

Det finns en öppenhet som jag tycker är väldigt bra. De positioner som man i EU kommer överens om läggs ut på EU:s hemsida. Alla kan följa det och se vilka framsteg som görs. Men, återigen, det är väldigt svårt att sia om huruvida det kommer att bli eller inte bli ett avtal. Låt oss arbeta så bra som möjligt för att det ska bli ett, med de förutsättningar som jag nämnde i inledningen: Vi ska skydda demokratin, skydda människors hälsa och så vidare.

Tidsplanen är att försöka bli klar under året. Det är med tanke på att USA sedan går in i valtider. Vi räknar med att det hela kommer att förskjutas om vi inte blir klara under året. Det skulle vara olyckligt.

Jag kommer att besöka USA under kommande veckoslut och i början av nästa vecka och har möjlighet att ta upp frågan där.

Anf. 122 MARIA PLASS (M):

Herr talman! Jag uppfattar det som att man i Bryssel är lite orolig över just tidsplanen för TTIP. Men låt oss se framtiden an.

Jag har en annan fråga. Den rör investeringsplanen, som vi har diskuterat både här i kammaren och i EU-nämnden vid åtskilliga tillfällen. Vi har från Alliansens sida haft synpunkter bland annat på finansieringen.

Vi uppfattar det som att regeringen alltmer håller med om den kritik som vi har framfört.

Det framfördes också kritik angående investeringsplanen från Europeiska revisionsrätten. Jag vill då fråga: Diskuterades den frågan över huvud taget vid mötet?

Anf. 123 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Nej, inte detaljerat. Det är ingen hemlighet att det har framförts kritik, men en hel del av den kritiken har tagits om hand, och det har medfört justeringar i hanteringen.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi verkligen ser till att få denna på plats. Är det någonting som vi behöver runt om i Europa är det investeringar. Kan man göra den här sammanläggningen av resurser från banken och kommissionen är det en framgång. Det handlar om att försöka få till en uppväxling av de pengarna så att vi får upp investeringsvolymen.

Vi har all anledning att försöka stödja det arbetet. Men, som jag har sagt tidigare, vi vill självfallet inte att det ska innebära ökade medlemsavgifter, utan det får tas genom omprioritering inom befintlig budget. Det är utgångspunkten. Vi får tillbaka besked närmare halvårsskiftet om hur man tänker ta sig an detta.

Anf. 124 PAVEL GAMOV (SD):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för återrapporingen även om den dessvärre inte särskilt mycket berörde frågan kring det östliga partnerskapet.

Men på Europeiska rådets möte uttrycktes ett starkt engagemang för just det östliga partnerskapet och för att förbindelserna ska stärkas till vart och ett av de sex partnerländerna. Europeiska rådet menar i sin rådsslutsats att man ska utöka samarbetet i fråga om bland annat rörlighet och att man ser fram emot att Georgien, Moldavien och Ukraina nu ratificerar associeringsavtalen.

Sverigedemokraternas inställning är däremot att dessa associeringsavtal inte under några som helst omständigheter ska skrivas på. De avtalen är ett första steg till medlemskap för dessa länder. I förlängningen är det så för alla sex länder, men i det korta perspektivet gäller det kanske framför allt Georgien, Moldavien och Ukraina.

Vi kan konstatera att EU befinner sig i en väldigt djup kris. Att i det läget ytterligare spä på krisen genom att fördjupa samarbetet med de här konfliktområdena och oroshärdarna måste ses som direkt kontraproduktivt när det gäller att lösa både EU:s och dessa länders problem. Lägg därtill den väldigt utbredda korruption och fattigdom som råder i dessa länder. Då torde det stå klart för envar att dessa länder inte hör hemma i Europeiska unionen.

Min fråga till statsministern är: Är det statsministerns uppfattning att Georgien, Moldavien och Ukraina ska bli medlemmar i Europeiska unionen? Om svaret på den frågan är ja är nästa fråga: När ska dessa länder bli först kandidatländer och sedan medlemsländer? På det förberedande

möte som vi hade i EU-nämnden inför Europeiska rådet uttryckte både statsministern och flera andra partier att de i förlängningen ville se de här länderna som medlemsstater i unionen.

Anf. 125 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Ja, det är och har länge varit EU:s inställning och bergfasta övertygelse att vi bygger fred genom att knyta länder så nära varandra som möjligt. Hela EU:s samarbete bygger på precis den principen. Det var det som hände när Kol- och stålunionen grundades för många år sedan, 1950. Det var i ruinerna av de krig som Europa hade sett som det här påbörjades. Vi får aldrig glömma det.

Det är självklart så när det gäller vår egen kontinent att det är bra om fler länder kan komma med i den här gemenskapen. Det bidrar till ekonomisk utveckling och därmed till social utveckling. När vi kopplar ekonomierna närmare varandra lägger vi också grunden för en fredlig utveckling.

Det är helt och hållet upp till respektive land att fatta sina beslut. Det vi strider för just nu är att Ukraina ska kunna göra det. Ukraina ska kunna fatta sina beslut.

Vad EU gör är att säga: Välkommen att skriva på de här associeringsavtalen! Det får länderna göra om de vill. Avtalen är förhandlade. De finns där, och de som vill får självfallet skriva på.

Det finns olika ambitioner bland de sex partnerländerna. De tre som nämndes av Pavel Gamov har en högre ambition. Vi har inlett de här diskussionerna. Då ska vi självfallet inte nu stå och säga: Nej, vi vill inte att ni skriver på dem. Det är klart att vi vill det. Och det är klart att vi vill att de i förlängningen också, när det så passar och när förutsättningarna är rätt för länderna och deras situation, ska ha möjlighet att bli medlemmar. Det har varit avsikten hela tiden. Men jag har inte den tidtabellen – det har ingen – utan det får följa av den process som nu pågår. Men inriktningen är helt klar. Vi vill att det ska bli så – ja.

Anf. 126 PAVEL GAMOV (SD):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för svaret på min fråga. Jag tolkar svaret som att regeringen och statsministern har uppfattningen att Georgien, Moldavien och Ukraina ska bli kandidatländer för att i förlängningen bli fullvärdiga medlemmar av unionen.

Jag och mitt parti, Sverigedemokraterna, finner den inställningen väldigt beklaglig. Vi har sett länder som redan i dag är medlemmar i unionen, som inte klarar av sin ekonomiska situation. Detta går ut över de andra medlemsstaterna, inte minst Sverige som är den största nettogivaren till unionen.

Vi kan också konstatera att det i de här länderna råder en väldigt stor fattigdom. Blir de i förlängningen medlemsstater i Europeiska unionen kommer det att gå ut över den svenska välfärden och de svenska skattebetalarna. Lägg därtill att det, som sagt, är väldigt konfliktfyllda länder som inte ens kan kontrollera sina egna landgränser.

Jag menar att statsministern borde tänka om i den här frågan och inte förespråka medlemskap för de här länderna.

Anf. 127 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! De här processerna tas steg för steg. Det innebär att det finns vissa saker som måste vara uppfyllda för att man ska ta nästa steg och eventuellt nästa steg. Därför kan vi inte se den tidtabellen. Men det är riktningen jag pratar om.

Jag skulle vilja säga så här: Det riktigt allvarliga för Sverige och vår utveckling och välfärd vore om vi hade en kontinent som inte fungerade, där vi hade sämre handel och där vi hade mer tullar och mer gränser mellan länderna.

Vi har kommit ur det. Nu vill vi gå i en annan riktning, där vi utökar de här möjligheterna. När det går bra i Europa går det också bättre för Sverige. Det är vårt närområde. Det är vår kontinent. Det är här vi hör hemma. Även om vi vill utveckla och kommer att utveckla export och handel med länder som ligger långt bort från Europa är det här fortfarande vår hemmakontinent. Det är oerhört viktigt att den fungerar bra, och den fungerar bättre inom ramen för Europeiska unionen.

Anf. 128 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporten.

Det här toppmötet handlar ju om energiunionen, sysselsättningen, ekonomin och oroligheterna i vår omvärld. För mig finns det en sak som förenar allt detta och som är nyckeln till lösningen på alla dessa problem, och det är just energiunionen och hur vi hanterar våra energi- och resursfrågor.

Om vi har en tillväxt som bygger på massiv import av råvaror försvinner pengarna ut ur ekonomin igen. Om vi inte satsar på förnybar energi och energieffektivisering får vi färre jobb per investerad krona. Det blir fler jobb per investerad krona om man investerar dem i energieffektivisering. Om vi inte minskar vårt importberoende av gas, olja och andra icke förnybara råvaror göder vi de konflikter som sker i vår omvärld. De icke-demokratiska stater som invaderar andra finansierar detta genom försäljning av råvaror, och terrorgrupper finansierar sin verksamhet genom försäljning av olja.

För mig är alltså energiunionen nyckeln till lösningen. Det ska vara en union för vår planet, en union för vår säkerhet och en union för solidaritet. Fattiga länder ska också ha tillgång till nödvändiga råvaror. Min fråga till statsministern är vilken tyngdpunkt han märkte hos de andra länderna när det gäller att satsa på just den gröna omställningen, energieffektiviseringen och de bitarna av energiunionen. Fanns det någon kritik mot kommissionens tillbakadragande av förslaget om cirkulär ekonomi och väntan på deras nya förslag, som de påstår ska vara mer effektivt? Utan genomförandet av de bitarna tror jag nämligen inte att vi kommer att nå de andra målen heller.

Anf. 129 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Carl Schlyter tar upp den viktiga frågan om de fem dimensioner vi har varit inne på tidigare. Marie Granlund tog upp det.

Det är lite olika mellan olika länder när det gäller vad man lägger tyngdpunkten på. Som jag sa fanns det inför mötet en ambition att fokusera på just försörjningstryggheten. Jag kan ha respekt för det också, för det är många länder som verkligen lider av osäkerhet och känner sig bundna till Ryssland, Rysslands utveckling och Rysslands välvilja. Det är ingen rolig position. Det var dock av det skälet vi höll i och sa att det är precis därför vi måste titta på hur vi reducerar CO₂, det vill säga även gasanvändning, och hur mycket mer förnybart vi kan föra in. Vi måste ha den dimensionen med, och vi måste ha med effektiviseringen.

Flera av länderna som har problem har en högre energiförbrukning än vi har per enhet bnp, exempelvis. När jag var i Ukraina berättade de för mig att de har tre gånger så hög gasförbrukning som ett genomsnittligt EU-land. Nu är inte Ukraina medlem i EU, men det visar på ett problem. Där måste det alltså till något annat, och där är energieffektivisering en lösning – och därmed också en del av lösningen på problemen vad gäller försörjningstrygghet. Den diskussionen är alltså igång, och det är den även inom EU.

Jag menar att detta också är en väldigt stor möjlighet till innovation och till att ligga i framkant. Sverige kan vara i framkant, och vi är – samt ska fortsätta vara – långt fram. Då kommer nämligen andra länder att efterfråga våra lösningar. Vi kan bidra till en bättre miljö, och det är även en stor möjlighet att bidra till fler jobb. Det ska vi göra.

Anf. 130 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Jag tackar statsministern.

När det gäller bästa sättet att uppnå försörjningstrygghet vill jag säga att solen skiner över alla länder, vinden blåser i alla länder, vågorna skvalpar mot alla kuster och skogen växer i alla länder där det finns någon skog kvar. Det innebär att alla länder har alla förutsättningar att göra sig oberoende av Ryssland eller andra.

Jag tror att det är otroligt viktigt att vi kommer förberedda till Paris, att Europa visar ett föredöme och att vi är villiga att bidra till tekniköverföring. Statsministern sa att rådet kommer att återkomma till energiunionen i december. Min andra fråga blir därför om det kommer att ske före Parismötet, så att vi har ett effektivt åtgärds paket vi kan visa upp för vår omvärld.

Anf. 131 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi har varit tydliga med att vi vill att EU ska vara tydligt i COP 21-förhandlingarna. Det är helt nödvändigt, och det finns det inga delade meningar om. Jag tar alltså självfallet för givet att också de här slutsatserna, som påverkar COP 21-förhandlingarna, måste vara i sådant skick att vi kan ligga före, vara aktiva i COP 21-förhandlingarna och vara en förebild. Det är i varje fall Sveriges tydliga inställning.

Lite förståelse får vi dock ha – andra länder är i en annan situation än vi. Därmed inte sagt att vi ska ge upp ambitionerna för mer förnybart och energieffektivisering, men vi har olika startpunkter. När jag besökte Polen fick jag Polens situation väldigt klar för mig, exempelvis, och den är helt annorlunda. Det är utifrån de olikheterna vi måste ta detta vidare. Vi ska ha en energiunion som fungerar utifrån allas olika situationer.

Anf. 132 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Även jag vill tacka statsministern för återrapporten.

Det är ju på det sättet, herr talman, att man i den skriftliga återrapporten kan läsa om diskussioner kring den föreslagna energiunionen. Man kan i den skriftliga återrapporten även läsa om diskussioner kring unionens kontakter med andra länder. Under energiunionssamtalen konstaterades att det är viktigt att använda alla utrikespolitiska instrument för att upprätthålla strategiska energipartnerskap, bland annat för att säkerställa leveranstryggheten av energi.

Samtidigt kan man konstatera att det inte blir de skarpa uttalanden och sanktioner mot det ryska agerandet vi från svenskt håll hade hoppats på. Vi har sett hur Ryssland har använt sina energileveranser som påtryckningsmedel mot andra länder som är beroende av deras energi. Ur det perspektivet tycker jag att det är tydligt att den ryska energin också har en säkerhetspolitisk dimension. Mot den bakgrunden vill jag fråga statsministern om det fördes några diskussioner om den frågeställningen, alltså den säkerhetspolitiska dimensionen i sammanhanget.

Jag vill även fråga om det under en eventuell sådan diskussion, som alltså måste ha förts under energiunionensdiskussionen, fördes resonemang kring vikten av att minska beroendet av rysk fossil energi – exempelvis till förmån för mer förnybar råvara att framställa energi av.

Anf. 133 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Eskil Erlandsson tar upp ett mycket viktigt perspektiv, och det är säkerhetsfrågan när det gäller energiförsörjningen och de frågor som hör till det. Det är inte minst av det skälet detta har kommit upp, det vill säga i ljuset av konflikten i Ukraina och hur Ryssland nu använder energin som påtryckning. Det är självfallet därför det här har skyndats på.

Därför är jag glad att försörjningstrygghet inte bara finns med som ord i detta utan att vi har de fem dimensionerna. Det är precis av det skäl Eskil Erlandsson nämner, det vill säga att vi också bidrar till försörjningstryggheten om vi för till mer förnybart, ser till att effektivisera energianvändningen och så vidare. Då kan vi nämligen dels ha mer egentillverkad energi, dels se till att inte vara beroende av så mycket energi. Alla de delarna hör alltså ihop, och självfallet finns den dimensionen med.

Jag vill dock påpeka att det är lite olika i olika länder, även de som är pressade i detta. De baltiska länderna är till exempel oerhört tydliga i var de står vad gäller sanktionerna mot Ryssland, medan andra länder kanske

har lite mer tvekan om detta. Litauen har satsat mycket hårt och precis invigt en ny LNG-anläggning. Dit kommer en kabel från Sverige att kopplas på i slutet av året, förhoppningsvis – vi hoppas att allt går enligt planerna. Det arbetas alltså successivt för att helt enkelt ställa om försörjningsstrukturen för de länder som är mest utsatta.

Dimensionen att minska beroendet finns alltså med. De länder som är mest beroende av detta är mycket medvetna om farorna med det och den risk de sitter med.

Anf. 134 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag vill i all korthet fråga om statsministern tog något initiativ för att försöka få till skärpta sanktioner gentemot Ryssland utifrån det agerande som vi väl alla här i kammaren tycker gått över den gräns som demokratiska länder agerar efter.

Anf. 135 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Ja, jag har hela tiden varit tydlig med att vi borde ha förlängt de existerande sanktionerna redan nu. Det tog jag upp inför mötet, och jag sa också under mötet att det hade varit det bästa.

Efter mitt besök i Ukraina och samtalet med president Porosjenko är jag övertygad om betydelsen av att EU håller ihop i den här frågan. Det är oerhört viktigt. Då var överenskommelsen att om vi får till det tydliga politiska beslutet att koppla ihop sanktionerna tidsmässigt med Minsköverenskommelsens hela implementering är vi i slutet av året, vilket jag också redogjorde för i EU-nämnden inför toppmötet. Nu är vi överens om det. Det innebär att vi kan fatta de nödvändiga besluten. För att det ska bli så måste besluten fattas under de kommande månaderna. Det tycker jag är bra. Därmed har vi fortsatt enighet.

Anf. 136 JENS HOLM (V):

Herr talman! Statsministern tog upp energiunionen, som har diskuterats på toppmötet. Jag är rädd för att energiunionen, så som den nu finns beskriven för oss, kommer att låsa fast EU och dess medlemsstater i ett fossilberoende i många decennier framöver.

Statsministern sa att det fanns tydliga formuleringar om förnybar energi. Jag hittar inga tydliga formuleringar om förnybar energi. Däremot hittar vi tydliga formuleringar om fossilgas, att man ska bygga ut nät kring det och fortsätta att importera det från andra länder. Det tyder på att Sverige måste fortsätta att ligga på i de här frågorna. Som jag förstått av statsministerns rapportering har Sverige gjort det, och det är mycket bra, men jag tror att vi måste trycka på ännu mer så att det blir en energiunion som främjar den förnybara energin, och bara den.

När det gäller investerings- och handelsavtalet TTIP står det i slutsatserna att EU och dess medlemsstater ska kommunicera fördelarna med avtalet TTIP. Jag skulle vilja fråga statsministern: Vad är vitsen med sådana propagandaformuleringar som att man bara ska kommunicera

fördelarna med ett avtal, ett avtal som vi vet är starkt ifrågasatt och kontroversiellt?

Propagandan har redan börjat manifesteras i dokument från EU-kommissionen. I min hand håller jag ett dokument från EU-kommissionen där man just tar upp TTIP och påstår att man slår hål på myterna kring TTIP. Man säger till exempel att medlemsländerna har rätt att säga nej till GMO och hormonbehandlat kött i framtiden. Jag skulle vilja fråga statsministern: Kan Stefan Löfven garantera att vi med TTIP kan säga nej exempelvis till genmodifierade mekanismer och hormonbehandlat kött?

Anf. 137 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! När det gäller energiunionen inleds det hela med: ”The EU is committed to building an Energy Union with a forward-looking climate policy on the basis of the Commission’s framework strategy, whose five dimensions ... energy efficiency ... decarbonizing ...” Längre fram står det om ”the next generation of renewables”. Vi har förnybart med, och det är mycket viktigt. Jag vill betona att det är de fem dimensionerna som gäller, och dem ska vi ha högt på dagordningen och se till att de alla finns med. Sedan har länderna olika positioner, men det är en annan sak.

Vad gäller TTIP tycker vi att det är bra att tala om fördelarna i ett avtal som vi bestämt att vi ska gå in i. Det lönar sig föga att tala om någonting som är dåligt, att säga att vi gått in i förhandlingar och att de är dåliga. Vi vill att det ska bli ett frihandelsavtal. Sverige är helt beroende av att vi har frihandel, och därför vill vi i grunden utöka möjligheterna till det.

Därmed inte sagt att det får bli vilket avtal som helst. Det ingår i själva förutsättningarna. Vi ska inte försvaga demokratins möjligheter att fatta beslut. Vi ska inte försämra människors hälsa, djurskydd, löntagarnas rättigheter. Det ingår i själva förhandlingen.

Det är lite märkligt att det ibland låter som om förhandlingarna vore klara, att det finns ett avtal och att det blir på ett visst sätt. Vi vet inte det. Vi går in i en förhandling med våra egna föresatser och säger vad som är betydelsefullt för oss, och sedan jobbar vi utifrån att det ska bli så. Det är rätt naturligt att vi ska tala om fördelarna med ett avtal som vi faktiskt vill ha. Vi är inte i en situation där vi ska bestämma om vi ska gå in i förhandlingar eller inte, utan nu sitter vi i förhandlingar.

Anf. 138 JENS HOLM (V):

Herr talman! När jag och en del andra från EU-nämnden och näringsutskottet träffade USA:s vice handelsminister Michael Punke frågade jag honom om man från USA:s sida ansåg att man hade undantagit vissa områden i frihandelsförhandlingarna. Jag frågade därför att EU-kommissionär Cecilia Malmström brukar säga att just GMO och hormonbehandlat kött är undantagna från förhandlingarna. Vi fick svaret att nej, ingenting är undantaget, utan vi förhandlar om allt.

Jag skulle vilja fråga statsministern om man från regeringens sida anser att det finns vissa undantag i förhandlingarna om frihandelsavtalet. Jag

frågade tidigare, utan att få något svar, om medlemsländerna i framtiden helt säkert kommer att kunna säga nej till GMO och hormonbehandlat kött. Kan statsministern svara på det?

Anf. 139 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är självfallet så att alla frågor är uppe. Det är inte så att vissa frågor inte kommer på fråga i förhandlingarna. Det är klart att alla frågor tas upp.

Det jag säger är att inriktningen på det som EU förhandlar om, och som är viktigt, är att se till att vi ska ha respekt för de demokratiska besluten utifrån den diskussion som förs om de så kallade ISDS-reglerna. Detsamma gäller djurskydd, människors hälsa och löntagarnas rättigheter. Alla dessa är med.

Jag tycker inte att det är någon idé att spekulera om hur utfallet av förhandlingarna blir. Vi ska ta ställning till avtalsresultatet så småningom, och då har vi förstås med alla förutsättningarna för att det ska bli ett bra avtal. Vid det tillfället får vi se hur det blir. Jag tycker inte att det är konstruktivt att redan nu börja tala om att ett avtal ser ut si eller så. Vi vet ännu inte vad resultatet blir.

Anf. 140 TINA ACKETOFT (FP):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen! Jag ska inte gå så långt som att säga att för Juncker är Strategiska investeringsfonden svaret på Europas alla finansiella problem, men stundtals känns det så. Jag tror att vi i Sverige gemensamt har en något mer skeptisk inställning till det hela och ganska ofta också tar upp de farhågor som finns.

När diskussionen först dök upp var alla överens om att man skulle värna forskningsbudgeten Horizon 2020, men nu ser vi att så inte längre är fallet. För oss är det ganska självklart att det just är innovationer, ökad kunskap om samhällsproblemens lösning och så vidare som behövs. Nu ser vi som sagt att medel flyttas från Horizon till Strategiska investeringsfonden.

Särskilt de unga forskarna i Europa är väldigt oroliga över det och har skrivit ett öppet brev till Juncker. I brevet pekar de på att man dels minskar budgeten för ERC, som delar ut långtidsanslag till forskning på absolut högsta nivå, dels skär ned på de projekt som tillåter kandidater på postdoktorsnivå att vidareutbilda sig utomlands och knyta internationella kontakter.

Junckers svar var, föga förvånande, någonting i stil med att det naturligtvis var Strategiska investeringsfonden som var det viktigaste. Han menar att medel visserligen har omfördelats men att det inte finns något som säger att man inte kan använda dem för forskning. Faktum kvarstår att medel som var öronmärkta för forskning och innovation nu har plockats bort.

Jag skulle vilja fråga statsministern om det förekom någon diskussion om det, om den frågan lyftes upp på mötet, och vad statsministerns reaktion i så fall var.

Anf. 141 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är helt rätt som påpekas, att Junckerplanen inte är lösningen med stort L för allt, men det är en del av lösningen. Det är viktigt att vi gör allt vi kan för att öka investeringarna. Det är precis det som de europeiska ekonomierna, också vi, behöver.

Vi har lite olika alternativ. Vi kan säga att vi tillför nya pengar, om vi ska få upp volymen. Banken kan bidra med en del och EU med annat. Vi

har varit tydliga med att vi inte vill tillföra nya avgifter; det får tas inom den budget som finns. Jag tycker att det är rätt princip. En del av pengarna tas från den här typen av anslag. Men det är inte alltid så att alla pengar används. Det är inte alla år som alla pengar gått åt. Jag delar nog Junckers uppfattning om att det kan vara mycket troligt att en del av de här projekten ligger i det härad där forskning befrämjas.

Det är egentligen det valet vi måste göra: Endera är Sverige berett att tillföra mer pengar, eller så får vi någonstans ta befintliga pengar. Oavsett varifrån de pengarna kommer att tas kommer det att vara någon som säger att det var fel pengar att ta, gissar jag. Nu är det bra att vi har enats om möjligheten till fler investeringar. Jag tror inte att det kommer att vara lösningen på allt, men låt oss göra ett försök. Europa behöver mer investeringar.

Anf. 142 TINA ACKETOFT (FP):

Herr talman! Då konstaterar jag att statsministern tycker att det är okej att gå ifrån det löfte vi tidigare hade. Man tar alltså pengar från forskningsanslagen och sätter dem i en strategisk investeringsfond som vi är synnerligen skeptiskt inställda till. Då har vi klargjort det.

Jag har en fråga om de yttre förbindelserna. Statsministern behåller hela tiden ställningstagandet att det absolut viktigaste är att man behåller en enighet inom EU-28 när det gäller sanktionerna mot Ryssland. Min fråga är hur långt man är beredd att gå i denna strävan efter enighet. Hur mycket är man beredd att vattna ur sina förslag? Har man nått så långt ned att sanktionerna inte längre har någon som helst effekt är man i alla fall fortfarande enade, och det är ju alltid något.

Jag har en fråga om det östliga partnerskapet. Vi talades vid om detta innan statsministern åkte iväg. Man talar nu om en vitrysk vår och öppnar försiktigt dörren för att den vitryska representationen på Rigamötet kanske kan komma att utgöras av herr Lukasjenko. Talades det något om detta under mötet, herr statsminister, och vilken var i så fall statsministerns reaktion?

Anf. 143 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vad gäller Junckerplanen är det bara så att pengarna måste tas någonstans ifrån. Jag har inte koll på exakt vilka euro som tas exakt varifrån, men vi måste ta dem någonstans ifrån – eller så får vi lägga till mer medlemspengar, och det har vi sagt att vi inte vill. Jag tycker att det är oerhört viktigt med investeringar.

Frågan om EU-28 är befogad. Kan man gå hur långt som helst? Nej, det kan man inte. Men i det här fallet har EU kommit överens om att tidsmässigt koppla Minsköverenskommelsen till sanktionerna, som jag sa. Då vet vi att vi måste fatta beslut före halvårsskiftet om förlängning. Det var det som var det viktiga vid det här tillfället. Men jag måste säga att jag är påverkad av president Porosjenkos besked om hur viktig EU:s sammanhållning är.

Vitrysslands utveckling får man helt enkelt följa, och den följer man. Vi måste självfallet behandla frågan om vilka från Vitryssland som ska komma.

Anf. 144 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för återrapporteringen. Jag har tänkt ställa en fråga om Libyen, ett land där det råder stor oro och där Islamiska staten just nu ökar sin närvaro. Det framgår av den skriftliga rapporteringen att Europeiska rådet tar situationen i Libyen på stort allvar. Det framgår också av skrivelsen att så fort det finns ett avtal och en samlingsregering på plats är EU berett att använda alla sina instrument för att ge stöd. Det har framkommit, dels i medierna, dels i slutsatserna från utrikesministrarnas möte, att det kan bli aktuellt med en fredsstyrka i Libyen.

Jag skulle vilja fråga statsministern om det i dag går att säga någonting om vad detta skulle kunna innebära för Sverige. Hur skulle Sverige kunna involveras i en sådan här insats? Hur skulle Sverige kunna bidra?

Anf. 145 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Oavsett var ett land ligger är en sådan kris oerhört viktig i sig. Men det är faktiskt också så att Libyen ligger precis i närheten av vårt område. Det är oerhört viktigt att vi är engagerade och bidrar. Det första val som är gjort är att stödja ansträngningarna från Förenta nationerna och det speciella sändebudet för att få till en politisk lösning och naturligtvis helst en nationell samlingsregering. Det är det vi uttrycker. Olika insatser ska också bygga på att vi ska underbygga och stödja FN:s insatser. Vi ska självfallet inte gå in i någonting som kan motverka detta. Vi har talat om att vi vill att det ska vara på det sättet.

Vad den höga representanten har i uppgift är att återkomma med olika förslag. Ifall det finns ett avtal och en samlingsregering ska implementeras, hur kan då Europeiska unionen stödja utvecklingen? Även utrikesministrarna har i uppgift att återkomma i den frågan.

Anf. 146 ARON MODIG (KD):

Herr talman! Jag tackar statsministern för svaret. Jag tänkte också ställa en kort fråga om TTIP för att följa upp den fråga som Jens Holm från Vänsterpartiet ställde tidigare om att kommissionen och medlemsländerna ska kommunicera fördelarna med detta handelsavtal. I motsats till Jens Holm från Vänsterpartiet ser jag detta som någonting positivt. Jag skulle vilja fråga statsministern om det i dag går att konkretisera hur statsministern och regeringen anser att detta skulle kunna ske.

Anf. 147 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är självfallet upp till både kommissionen och respektive medlemsland att kommunicera detta. Vi har varit tydliga. Det ligger i det mandatet. Förhandlingarna pågår. I slutsatserna gavs det uttryck för att vi vill att förhandlingarna ska vara ambitiösa och djupa, men

också breda i den meningen att olika områden ska omfattas av avtalet, och att vi vill att de ska slutföras under året. På olika sätt ger vi uttryck för detta stöd för förhandlingarna. Jag menar att det pågår hela tiden. Vi har ingen speciell kampanj på gång, om det är det som avses. Men vi kommer på många olika sätt att tala om att förhandlingarna pågår och att vi vill att de ska gå i mål och slutföras.

Anf. 148 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag tackar statsministern för åiterrapporten. Apropå TTIP och handelsavtalet med USA vill jag verkligen understryka att vi ger all support till statsministerns ansträngningar för att få till ett sådant avtal. Jag välkomnar verkligen att rådsslutsatserna är väldigt tydliga med att USA och EU bör göra allt för att få till ett ambitiöst handelsavtal. Flera företrädare för Alliansen har framfört kritik när det gäller Junckerplanen och vår skepsis mot huruvida den kommer att leverera fler jobb och ökad tillväxt, men handelsavtalet med USA ser vi som fundamentalt viktigt för det fortsatta jobbskapandet i Sverige och Europa. Det är jätteviktigt att statsministern i sina kontakter, inte minst kanske med de kritiska länderna inom Europeiska unionen, argumenterar för betydelsen av att få till det här handelsavtalet.

Men, herr talman, jag tänkte egentligen ställa frågor om energiunionen. Som statsministern har sagt innehåller den fem olika dimensioner. Förhoppningsvis ska energiunionen skapa något av ett paraply för energi- och klimatpolitiken och få till en mer samlad diskussion om dessa oerhört viktiga frågeställningar.

En förhoppning som jag har, herr talman, är att energiunionen i mycket också ska handla om att komma till rätta med det implementeringsunderskott som dessvärre finns. Det har fattats väldigt många beslut på energiområdet, inte minst när det gäller att fördjupa den inre marknaden, men besluten och lagstiftningen är inte fullt ut implementerade.

Min fråga till statsministern är hur han och regeringen avser att agera för att säkerställa att implementeringen tar fart och att energiunionen blir ett verktyg för att höja tempot i implementeringen.

Anf. 149 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det här är en gemensam strategi som bygger på att respektive land får välja sin energimix. Det har varit tydligt, också på det senaste europeiska rådsötet, att vi inte tänker gå in i någonting där helt plötsligt EU ska styra vilken mix vi ska ha, utan det är upp till var och en att se till. Det är också upp till var och en att se till att vi kan ha överförbar energi mellan länderna. Där kan jag säga att Sverige redan är långt före den målsättning som finns, med först 10 procent och sedan vidare. Andra länder har större problem. Spanien och Portugal är de två länder som har sämst möjligheter. För deras överföring från Iberiska halvön upp till resten av kontinenten pågår investeringar för att de ska komma i kapp.

Nu finns det målsättningar för alla att bidra och se till att vi kopplar ihop oss på ett sådant sätt att vi får en effektivare energiöverföring. Sverige är redan långt förbi det målet. I alla de andra dimensionerna vad gäller förnybart och så vidare har respektive land en gemensam strategi för vår energipolitik med förnybart, energieffektivisering och så vidare.

Samtidigt som vi har en gemensam strategi är det viktigt att inte kliva över linjen och komma i någon situation där vi själva inte får fatta beslut så att vi får rätt energimix utifrån våra förutsättningar. Det vill jag dock vara noga med.

Anf. 150 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag ställde egentligen inte någon fråga om energimixen. Vi från Moderaterna och Alliansen har varit oerhört tydliga med att det just måste vara en nationell angelägenhet att utforma sin energipolitik.

Vi tycker att det är väldigt viktigt att vi kommer framåt i frågan när det gäller att just etablera en inre marknad för energi. Det var närmast det som min fråga handlade om och hur regeringen och statsministern avser att verka för att komma till rätta med det implementeringsunderskott som finns.

Sverige har en potentiell väldigt viktig roll att spela när det gäller att skapa en bättre försörjningstrygghet inom Europa. Sverige och Norden kan ses lite som ett batteri för övriga Europa när det gäller energi.

Min fråga till statsministern är hur han ser kapacitetsuppbyggnaden när det gäller energiunionen, hur den ökade efterfrågan på inte minst el kan mötas i Europa och om Sverige ska vara en importör eller exportör av el.

Anf. 151 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag menade med det jag sa om energimixen att det ska följas land för land hur det implementeras. Land för land måste få besluta självt om sin energimix. Det som är det gemensamma åtagandet är bland annat hur vi överför och ser till att vi har överförbar energi mellan de olika länderna. En sådan sak följs naturligtvis upp regelbundet av kommissionen.

Frågan är dock viktig. Jag har ställt den till flera. Är vi säkra på att vi har en energimarknad i framtiden där vi har ett överskott och inte ett underskott? – om jag nu förstod frågan rätt från Johan Hultberg. Den är oerhört viktig. Det är därför vi måste följa den mycket noga.

Om än det är upp till de olika länderna att fatta beslut om sin energimix måste vi veta att vi helst har ett överskott på energi. Då kan vi pressa priser. Har vi ett underskott kommer vi att få ökade priser, och dit ska vi inte. Frågan är rätt ställd.

Anf. 152 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Att frågorna om tillväxt och sysselsättning står högt upp på agendan är centralt. Det är vad som bygger vår framtid och ligger till grund för välfärden. Om detta är vi överens. Statsministern har i det här sammanhanget dock i EU-nämnden flera gånger försökt framhålla att

regeringen är drivande i att sätta upp tillväxt- och sysselsättningsfrågorna på agendan. Jag undrar vad det lite mer konkret innebär för svenskt vidkommande.

Lyssnar man på EU-kommissionen när den kommenterar Sveriges ekonomi, och särskilt när det gäller frågan om strukturella reformer, framhåller den att svensk ekonomi står sig väldigt stark och att svensk ekonomi är en av få ljusglimtar i Europa. Men de behov vi har framgent är att återgå till överskott. Den reguljära utbildningens kvalitet måste stärkas, det vill säga inte arbetsmarknadspolitiska program. Vi måste arbeta med att utveckla vår servicesektor med enkla jobb. Tröskeln in på arbetsmarknaden måste sänkas, och vi måste sänka skattekilarna för arbete.

Riktigt så låter det inte på hemmaplan från regeringen. Vad är syftet med att lyfta upp arbetet för strukturella reformer i Europa om det är så att regeringen nationellt inte kommer att ta till sig det arbetet och de slutsatser man kommer fram till i EU? Jag återkommer med nästa fråga i mitt nästa inlägg.

Anf. 153 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi är drivande, och vi tar upp frågan med jämna mellanrum på rådets möten. Vi fick med att det blev en bättre skrivning i dessa slutsatser jämfört med de första utkasterna vi såg. Det är för att vi vill behålla trycket. Jag tar upp det med både kommissionens ordförande och rådets ordförande vid bilaterala möten.

Vi har en stark ekonomi. Men det är faktiskt också så att man anser att vi nog bör komma bort från de underskott vi har haft. Vi har ärvt ett underskott, och det är vad vi tänker arbeta bort sakta men säkert. Det är inget bra för Sverige. De har också pekat på skuldrisken med hushållens skuldökning. Hur vi tar ned detta är något som vi alla måste fundera på.

En sak som är väldigt genomgående gäller utbildningssidan. För oss är det en strukturell reform att se till att vi har en mycket bättre matchning på arbetsmarknaden än vad vi har i dag. Vi kan inte ha en situation där företaget säger: Vi skulle vilja anställa och har möjlighet att anställa, men vi hittar icke rätt utbildad arbetskraft.

Där finns ett stort strukturellt fel på svensk arbetsmarknad. Dessvärre drog den förra regeringen ned på arbetsmarknadsutbildning och yrkesutbildning i en tid när vi behövde mer av den varan. Vi vill satsa mer också på den reguljära utbildningen. Det gäller alltifrån förskola och grundskola upp till den högre utbildningen, med bland annat fler utbildningsplatser på våra regionala högskolor. De behövs, och de är bra. Det är viktiga strukturella reformer som vi förbereder och återkommer med.

Anf. 154 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Det är intressant att lyssna på statsministern här. Sverige måste tillbaka till överskott, och därför vill statsministern ta bort överskottsmålet.

EU framhåller att Sverige måste satsa mer på kvaliteten i den reguljära utbildningen. Statsministern får det till att vi ska satsa mer på arbetsmarknadspolitiska program. Jag får det inte riktigt att gå ihop.

Jag vill dock ställa en till fråga. Det gäller Efsiplanen, det vill säga Junckerplanen. Jag blev lite konfunderad över vad statsministern sa gällande Tina Acketofts fråga rörande finansieringen.

Nu har Europaparlamentets partigrupper kommit överens om att man inte ska använda anslagen från forskning, innovation och utveckling till att finansiera detta. Då finns det ingen finansiering klar. Detta är någonting som Europeiska revisionsrätten har tagit upp. Har regeringen helt tappat kontrollen över den frågan?

Anf. 155 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Nej, vi ska återkomma till detta för att få det implementerat vid halvårsskiftet. Som jag sa vet jag inte exakt var varje euro kommer att tas. Men det kommer de att återkomma med förslag till. Meningen är att vi ska få det på plats och implementerat från halvårsskiftet.

Det kommer självfallet att föras olika diskussioner. Min poäng var att vi får välja mellan att endera säga att vi är beredda att föra till mer medlemskapspengar, medlemsavgifter, eller så får vi ta någonting ur det befintliga utrymmet. Jag väljer det senare.

Det andra gällde överskott och underskott. Problemet är inte att vi har något överskott, utan det är underskottet som är vårt problem. Det tror jag att alla känner till. Vi behöver komma bort från underskott.

Kvalitet i utbildning för mig gäller också den reguljära utbildningen och den högre utbildningen. Det är därför vi vill satsa mer på universitet och högskolor och inte mindre, som den förra regeringen. Men vi tycker också att det är viktigt att människor kan gå en arbetsmarknadsutbildning för att komma i arbete i ett bristyrke. Det är en väldigt bra investering.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 2014 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU13
2014 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild
utlänningskontroll (skr. 2014/15:46)
föredrogs.

Anf. 156 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Vi diskuterar återigen lagen om särskild utlänningskontroll, som är ett återkommande tema i justitieutskottet. Något annat som också är återkommande är våra förslag att förändra lagen om särskild utlänningskontroll. Vi har nu i många år velat skärpa lagen,

och vartenda år har alla de andra sju partierna varit emot sådana skärpningar.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tidigare framfört krav på att avskaffa lagstiftningen, men vi vill att den ska skärpas.

Enligt denna lag ska en utlännning kunna utvisas med hänsyn till rikets säkerhet om det befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott. Om utvisningen inte kan verkställas på grund av till exempel risk för dödsstraff eller tortyr säger lagen att utvisningen ska skjutas upp. Personen kan eventuellt till och med beviljas uppehållstillstånd, vilket är ganska fantastiskt.

Man hävdar att det finns en viss kontroll från brottsbekämpande myndigheter, till exempel husrannsakan eller anmälningsplikt, och de andra partierna har varit nöjda med det. Vi vill att detta ska skärpas. Vi är inte nöjda med skrivningarna i dagens lagstiftning.

Till att börja med står det i 1 § att en sådan utlännning får utvisas. Vi menar att skrivningen ska skärpas så att det står att personen antingen ska eller bör utvisas, för att göra klart att det är en huvudregel och ingenting annat.

Migrationsverket äger frågan om utvisning, enligt 2 §. Men eftersom detta är en säkerhetsfråga anser vi att Säkerhetspolisen ska vara huvudsvarig för frågan och därmed meddela beslut om utvisning och att Migrationsverket ska ha rätt att yttra sig.

Vi anser att huvudregeln ska vara ett livstidsförbud mot att återvända hit. Alltför många utvisningsbeslut i Sverige i dag är tidsbegränsade. Vi vill att huvudregeln ska vara livstidsförbud. 4 § bör ändras i enlighet med detta. Det är också tveksamt, som vi skriver i motionen, om 4 a och 4 b §§ ska stå kvar. Det möjliggör besök för dem som är utvisade. Om det nu finns några fantastiska skäl för att de ska kunna komma hit på besök igen ska det åtminstone göras under bevakning av polisen eftersom de här personerna uppenbarligen utgör en risk för Sverige. Då ska det också såklart ske på utlänningsens egen bekostnad.

Förvar ska gälla som huvudregel för samtliga som döms till utvisning och som inväntar verkställighet. Det är egentligen ganska naturligt. Om man har blivit utvisad har man blivit det för att man anses utgöra ett hot mot rikets säkerhet. Vi ser det som helt och hållet orimligt att dessa personer ska röra sig mer eller mindre fritt i samhället. Vi kan inte riktigt förstå varför ingen annan håller med oss i den frågan. De ska sitta inlåsta till dess att utvisningen kan verkställas, skriver vi i motionen.

Eftersom vi anser att det är Säkerhetspolisen som ska äga frågan om utvisning enligt lagen ska deras bedömning väga tyngre än Migrationsverkets. Vi anser inte att Migrationsverket ska kunna ompröva beslutet, utan det ska i så fall ske i domstol.

När det finns verkställighetshinder, som risk för tortyr eller liknande, menar vi att man måste göra hårdare ansträngningar för att få dessa personer utvisade till deras ursprungsland. Om det föreligger verkställighetshinder ska man försöka med ett tredje land som de kan utvisas till eller förvaras i. Det kanske kan vara svårt ibland, och om det

inte går ska de sitta inlåsta till dess att vi kan verkställa utvisningen eller till dess att de självmant lämnar landet. Det kan de göra precis när som helst. Men om de inte vill göra det får de också räkna med att sitta inlåsta.

Vi anser att straffen bör skärpas. Terroristbrott och hot mot rikets säkerhet är allvarliga saker. Straffen bör höjas både för den utvisade och för personer som hjälper individer att komma in eller uppehålla sig i landet. Både minimi- och maximinivån bör höjas.

Undantaget i 24 § om att en utlänning ska undgå straff om han har återvänt till Sverige på grund av förföljelse, trots att personen tidigare har utvisats, ska tas bort. Om man har fått ett utvisningsbeslut ska man också straffas om man uppehåller sig i eller återvänder till Sverige. Uppenbarligen är personen ett hot mot rikets säkerhet, och något annat än att han ska straffas är inte rimligt.

Dessutom menar vi att de som har blivit utvisade med stöd av denna lag också ska registrera biometriska uppgifter – fingeravtryck, dna och foto – i en databas. Denna databas ska alla som kommer in till Sverige eller söker uppehållstillstånd här kontrolleras mot just för att förhindra att de försöker ta sig hit under annan identitet eller dylikt.

Dessa förändringar, herr talman, skulle medföra kraftiga skärpningar och förbättringar i lagen om särskild utlänningskontroll. Det är inte minst aktuellt i dag, när vi som vi alla vet har denna situation med terrorresande och folk som sysslar med de sakerna både i Sverige och utomlands. Vi är väl en av de största exportörerna av jihadresenärer eller dylikt, till exempel. Det är givetvis ett resultat av 40 års massinvandringspolitik av den fantastiska sjuklövern, som fortfarande inte förstår sitt eget bästa.

Anf. 157 BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag tror att Elin Lundgren lite senare kommer att redovisa en del av de fakta som rör ärendet. Det är bra.

Jag tror att det är viktigt att understryka att Sverige ända sedan 70-talet har haft bestämmelser för att bekämpa terroristbrott och terrorism. Lagen om särskild utlänningskontroll kom på 90-talet, och den är skarp. Vi har långtgående regler jämfört med många andra länder. Den är ett viktigt verktyg i kampen mot terrorismen.

Att kunna utvisa utlänningar med hänvisning till rikets säkerhet är viktigt. Det är också viktigt att man kan avvisa personer som har begått terroristbrott eller som har samröre med internationell terroristverksamhet, vilket vi kan i dag. Av skrivelsen framgår att lagen kommer till användning, och det lär den göra också framöver.

Den internationella terrorismen oroar. Attentaten i Paris och Köpenhamn är de senaste exemplen i vår direkta närhet. Alla i den här kammaren känner till att hotnivån i Sverige höjdes år 2010 av Säkerhetspolisen. Man har också redovisat att man har avvärjt attentat och gjort insatser som är nödvändiga.

Det som är nytt är att ett stort antal personer reser från Sverige för att strida med terroriststämplade organisationer. Det är ett stort bekymmer.

Alliansen har lagt fram gemensamma förslag om åtgärder. Jag tycker att det är bra att regeringen nu utreder kriminalisering av sådant resande.

Sedan har vi utläningar som söker sig till Sverige, och det är där denna lagstiftning kommer till användning. I betänkandet redovisas hur lagen har använts under en period. Det är viktigt att denna redovisning kommer, eftersom det här är långtgående åtgärder. Vi har haft som tradition och regel att riksdagen ska få denna kunskap återkommande, och det tycker jag är en bra ordning.

I betänkandet avvisar vi också en motion från Sverigedemokraterna. I den allmänna diskussion som finns i Sverige i dag låter det naturligtvis tufft eller skarpt att säga att vi nu ska skärpa lagstiftningen. Men jag vill påstå att Sverigedemokraternas motion är dåligt underbyggd.

För det första väger Säkerhetspolisens synpunkter mycket tungt redan i dag. Jag kan inte erinra mig ärenden där man inte har tagit intryck av Säkerhetspolisens synpunkter.

För det andra föreslås i motionen att personer ska utvisas i första hand till sitt ursprungsland. Så är det naturligtvis. I andra hand ska regeringen upprätta avtal med ett tredje land dit personen kan utvisas, föreslår man. Det är ett intressant ställningstagande. Sverige har undertecknat en rad internationella konventioner om mänskliga fri- och rättigheter. Vi kan inte utlämna personer till länder där man riskerar dödsstraff, tortyr och annat. Det är ett ställningstagande som jag tycker är bra.

Man kan undra om Sverigedemokraterna vill bryta upp från den här typen av internationella överenskommelser. Eller vilket civiliserat land som uppfyller rimliga krav på anständighet tror Sverigedemokraterna att man skulle kunna få ett avtal med? Det skulle alltså vara ett land som skulle öppna dörrarna och säga: Skicka hit några människor som riskerar landets säkerhet eller som har samröre med internationella terroristorganisationer! Det är helt orealistiskt, och orealistiska förslag är inte meningsfulla att rösta ja till.

Dilemmat är naturligtvis att när vi har kommit fram till att en person ska avvisas eller utvisas är det problem när man inte kan utvisa vederbörande.

Det här är ett bekymmer som väldigt många demokratiska länder har i dag. Jag har tidigare diskuterat med många kolleger hur man ska se på detta. Om man vill komma till rätta med det hela ska man möjligen fundera över om det går att hitta några internationella överenskommelser om hur problematiken ska hanteras.

Om man vill stå upp för de internationella överenskommelser som vi har om mänskliga fri- och rättigheter finns det ändå personer som vi enligt lagen kan utvisa, men där verkställighetshinder föreligger. Då tycker Sverigedemokraterna att man ska låsa in dessa personer på livstid och slänga nyckeln. Det som de då inte tar hänsyn till är att dessa ärenden är väldigt olika. Det är inte bara så att man måste vara dömd eller att det ska vara tydligt att man har begått ett terroristbrott, utan definitionen inrymmer också en möjlighet att avvisa personer därför att de befaras kunna

medverka till eller begå terroristhandlingar. Det är en väldigt vid definition.

Att i varje situation utgå ifrån att man ska låsa in folk på livstid och slänga nyckeln är nog att gå väldigt långt. Det är i varje fall inget som man ska acceptera, utan man måste pröva varje ärende.

Enligt den lagstiftning som vi har i dag kan det beslutas om förvar. Personer kan vara i förvar under väldigt lång tid. Men det finns också möjlighet att på andra sätt kontrollera vad en person har för sig. Det är det som är det viktiga, att säkerställa att vederbörande inte kan ägna sig åt terroristverksamhet. Det är viktigt att man använder det verktyget – det är dessutom billigare än att låsa in personer, samtidigt som det är mer human.

Herr talman! Sammanfattningsvis finns det problem med detta, och det finns inga enkla lösningar. Definitionen är sådan att den träffar en ganska bred grupp, även om det är få ärenden där lagstiftningen används.

Det är viktigt att ett civiliserat land som Sverige står upp för mänskliga fri- och rättigheter och grundläggande principer för rättssäkerhet och annat. Vi ska inte bryta internationella överenskommelser.

I kampen mot terrorism måste ett civiliserat land arbeta med blanka vapen. I den stund som vi struntar i grundläggande regler kommer vi att förlora. Det är precis så som terroristerna agerar. De respekterar inte de grundläggande principerna, och det är det som är bekymret. Vi måste vara smarta nog att arbeta med rättssäkerhet och rimliga åtgärder. Vi måste också se till att vi använder en lagstiftning som fungerar, och det gör den här. Det visar också den skrivelse som regeringen har lämnat till riksdagen.

Jag yrkar bifall till justitieutskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 158 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Inom det kriminalpolitiska området har det många gånger visat sig att Moderaterna, Alliansen eller Socialdemokraterna förkastar våra förslag för att sedan genomföra det som vi föreslår. Det gäller till exempel Beatrice Ask och den villkorliga frigivningen för något år sedan.

Jag tror att vi kommer att se något liknande också när det gäller den här frågan. Tyvärr tror jag inte att vi kommer att få se det förrän det är för sent, har hänt något dumt eller när man inte har kunnat utnyttja den lagstiftning som vi föreslår.

När det gäller internationella överenskommelser är jag av den uppfattningen att om de är negativa för Sverige, då måste vi omförhandla dem. Så enkelt är det, och det gäller alla internationella överenskommelser. Vi kan inte vara bundna av någonting som skrevs under för 10–50 år sedan. Man måste inte ens i alla fall omförhandla dessa överenskommelser. Inom internationella konventioner finns det utrymme för att ha en egen lagstiftning.

Beatrice Ask sa att vi vill låsa in dessa personer på livstid. Det var inte det jag sa, utan jag sa att när en person ska utvisas enligt denna lag, och om det inte går att utvisa personen på grund av verkställighetshinder, då ska personen låsas in. Men det handlar inte om livstid, för personen kan

välja att självmant lämna landet när som helst. Sedan eskorterar man personen ut ur landet, och då sitter personen inte längre i fängelse. Detta är alltså mer eller mindre på frivillig basis, men i det här landet ska de inte gå fritt. Det förvånar mig att ett parti, som åtminstone tidigare gav sken av att vara för lag, ordning, rättvisa och säkerhet, här i kammaren säger att man ska nöja sig med att belägga folk, som befaras vara ett hot mot rikets säkerhet eller begå terroristbrott, med anmälningsskyldighet. Vid vissa tillfällen kan man också göra en husrannsakan.

Men i grund och botten går dessa människor fritt omkring i vårt samhälle. Den kriminalpolitiken är ju så långt ifrån lag och ordning och ordentlig kriminalpolitik som man kan komma.

Anf. 159 BEATRICE ASK (M) replik:

Herr talman! Även om det föreligger verkställighetshinder för att utvisa en person kan man redan i dag lämna landet om man vill göra det. Det är fullt möjligt. Syftet med återkommande kontroller är naturligtvis att det inte ska vara enkelt att befinna sig i Sverige, i varje fall inte om man ägnar sig åt sådant som kan vara skadligt.

Det som bekymrar mig är att Sverigedemokraterna helt plötsligt vill riva upp tanken på att sätta en gräns vid till exempel dödsstraff eller tortyr. Det är oerhört viktigt att stå upp för de grundläggande rättigheterna. Jag är inte beredd att utvisa någon som riskerar dödsstraff, av det enkla skälet att jag anser att dödsstraff är förkastligt. Jag kommer aldrig att kunna acceptera det, och av det skälet kan man inte utvisa människor. Det finns internationella regler, och de är rimliga.

Sedan säger Kent Ekeröth att Moderaterna, Alliansen och alla andra är mot er varje gång vi säger nej till era förslag och att vi sedan antar dem. Ja, även en blind höna kan ju hitta ett korn. Så är det. Ni har inte fel i allting; det är inte det jag säger. Men i motionen om lagen om särskild utlänningskontroll är det väldigt tunt med sakliga argument. Det finns ingen anledning att i form ändra hur lagen används. Det finns verktyg för att man ska kunna agera. Det dilemma som finns är när det föreligger verkställighetshinder. Där vill ni uppenbarligen gå väldigt långt i ett internationellt perspektiv. Det är vi inte beredda att göra.

Däremot är det ingen – i varje fall inte allianspartierna – som tycker att den här lagstiftningen ska tillämpas med mjuka vantar, utan den ska vara tuff.

Anf. 160 KENT EKERÖTH (SD) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Beatrice Ask lyssnade riktigt. För den delen har hon nog inte heller läst motionen.

Beatrice Ask kritiserade det här förslaget och sa att Moderaterna och Alliansen sätter gränsen vid dödsstraff och vill inte utvisa någon som riskerar dödsstraff. I motionen står det uttryckligen: Finns det sådana verkställighetshinder ska personer inte utvisas, utan då ska de sitta inlåsta i Sverige till dess att de självmant lämnar landet. Precis som Beatrice Ask var inne på kan de göra det när de vill. Vill de inte göra det ska de inte gå

fria på gator och torg i vårt land. Moderaterna säger att de ska göra det. Visst, de kanske får anmälningsplikt, men det är inte så mycket att hänga i granen, om jag ska vara helt ärlig.

Jag förstår inte riktigt var man får ifrån att förslaget skulle vara dåligt berett. Vi anser att utvisning som huvudregel ska vara på livstid och inte bara några år – som andra partier har en förkärlek för – eller att straffen ska höjas om man bryter mot lagen eller anses utgöra ett hot mot rikets säkerhet. Det här är en åsikt. Straffen ska vara hårdare. Huvudregeln ska vara utvisning på livstid och förvar, inte på livstid utan tills utvisningen går att verkställa eller personen själv lämnar landet.

Det är vid varje enskilt tillfälle upp till dessa personer att lämna landet under kontrollerade former, eskorterade av polisen. Så det handlar inte om livstidsstraff, utan det handlar om att de inte ska gå fria i Sverige. Sverigedemokraterna anser inte att folk som är ett hot mot rikets säkerhet eller befaras begå terroristbrott ska kunna gå fritt på våra gator och torg, till exempel på Drottninggatan, inte så långt härifrån.

Beatrice Ask sa att även en blind höna kan hitta ett korn. Snart i en debatt ska jag återkomma med en lång lista över förslag som vi har drivit, men som ni har röstat ned och argumenterat emot. Det är alltså mer än bara något korn här och där.

Anf. 161 BEATRICE ASK (M) replik:

Herr talman! Jag har absolut läst motionen väldigt noggrant eftersom jag anser att terroristbekämpning är ett oerhört viktigt ämne. Det finns stora komplikationer i hur vi arbetar mot terrorism.

Däremot är förvar precis det som ni föreslår, Kent Ekeröth, men det blir ofta livstid för när det gäller en del av de länder som kan komma i fråga ska man nog vara optimistisk om man tror att möjligheten till utvisning blir aktuell inom rimlig tid. Det kan bli väldigt långa inläsningstider, mer eller mindre som dödsstraff.

När man lagstiftar måste man fundera över de fall som kan komma i fråga. I motionen från Sverigedemokraterna vill ni inte ens ta hänsyn till om folk är under 18 år. Det är klart att det kan finnas farliga ungdomar. Det inser även jag. Men med tanke på vad man kan befara, umgänge och andra faktorer, kan det teoretiskt sett tänkas att det finns en 16-åring som på grund av sin släkt eller sina grannar blir misstänkt för eller befaras kunna begå allvarliga brott eller medverka på något sätt till brott. Vederbörande ska då låsas in, enligt Sverigedemokraterna. Det är helt orimligt.

Om vi tänker oss in i situationen förstår vi att det är helt orimligt. Det hade varit mer logiskt om ni hade sett till att lägga fram förslag som innebär att man blir bättre på hur man ska arbeta med de åtgärder som kan vidtas utöver förvar. Till exempel kan Säkerhetspolisen och andra behöva mer resurser för att mer återkommande kunna följa upp och vidta de kontrollåtgärder som krävs. Det kan tänkas, framför allt om det skulle visa sig att antalet personer som det kan handla om ökar. Det har vi inte sett än, och det framgår också av skrivelsen.

Anf. 162 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Beatrice Ask sa i sitt anförande att jag skulle återkomma och redogöra för ärendet. Men jag får nog säga att efter föregående replikskifte känns ärendet och de synpunkter som finns genomlysta.

Den period som skrivelsen avser är från den 1 juli 2013 till den 30 juni 2014, det vill säga brutet år.

Skrivelsen handlar om tillämpningen av den lag som ger möjlighet att utvisa en person ”om det är särskilt påkallat av hänsyn till rikets säkerhet, eller om det med hänsyn till vad som är känt om personens tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott ... eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott”. Informationen i rapporten bygger på uppgifter som Säkerhetspolisen har lämnat till regeringen.

Som Ask också sa har lagar om terrorism funnits i 42 år i Sverige. Den lag vi talar om nu har uppdaterats och har rötter tillbaka till 1991. Vi socialdemokrater anser att lagens utformning i dag är ändamålsenlig.

I skrivelsen finns också en redogörelse för läget i världen i fråga om terrorism. Där kan vi konstatera det som de flesta som hänger med i debatten också vet, nämligen att den gränsöverskridande och globala terrorismen har ökat de senaste tio åren.

Låt mig säga något om terrorismen, som egentligen förtjänar en helt egen debatt och diskussion, kanske inte främst när vi talar om en skrivelse. Det är naturligtvis aktuellt med de problem som finns med svenskar som reser till andra länder, utbildar sig för strid och deltar i våldsamheter av olika slag. De kommer tillbaka och har varit involverade i olika attentat som har avvärjts av den svenska Säkerhetspolisen.

Det har också varit andra händelser i vårt närområde. Jag tänker på till exempel Oslo och Utøya, där motiven var helt andra. Extremism och terrorism förekommer med olika syften. Det är viktigt att komma ihåg.

Just nu utreds den straffrättsliga lagstiftningen med anledning av vissa internationella åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism. Det är viktigt att veta att de som jag hänvisade till tidigare, de som åker utomlands och sedan kommer tillbaka, är svenska medborgare till allra största delen. De omfattas alltså inte av den lagstiftning vi talar om nu. Ibland tycker jag att det föreligger ett missförstånd där – inte i den här debatten men i samhällsdebatten.

Samtidigt jobbar Mona Sahlin som samordnare mot den våldsbejakande extremismen i Sverige. Det är ett mycket viktigt arbete eftersom alla delar i samhället behöver involveras.

Vi socialdemokrater tror på förebyggande arbete när det handlar om extremism och terrorism, och vi vill poängtera att i jämlika samhällen där människor upplever sig ha stor frihet att forma sina liv så som de önskar är människor mindre benägna att utföra avskyvärda och drastiska terrorhandlingar.

Av skrivelsen framgår att lagen har tillämpats ett fyrtiotal gånger sedan 1991 – somliga år över huvud taget inte alls, andra gånger upp till fem gånger per år. Lyckligtvis visar detta att behovet inte är stort, och jag

hoppas att det kommer att hålla sig där. För den period som omfattas i dag är det fråga om två tillfällen.

Jag vill med detta yrka bifall till utskottets förslag att lägga skrivelsen till handlingarna.
(Applåder)

Anf. 163 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! I det förra replikskiftet efterlyste Beatrice Ask andra åtgärder än inläsning, till exempel mer pengar till Säkerhetspolisen. Vilket sammanträffande! Det var precis vad vi hade med i vår budget. Nog om det.

Jag är faktiskt lite intresserad av att höra Socialdemokraternas syn på varför man ska släppa sådana som befaras begå terroristbrott eller är ett hot mot rikets säkerhet lösa om man inte kan utvisa dem på grund av verkställighetshinder. Det är vad lagen innebär egentligen. Jag var tidigare inne på att de underställs anmälningsskyldighet, husrannsakan och i vissa fall förvar, men det är knappast huvudregel. Personerna släpps ut i samhället. De kan passera på Drottninggatan och göra sin grej. Sedan sker lite svaga kontroller då och då.

Hur kommer det sig att Socialdemokraterna är nöjda med den inställningen? Varför vill man att dessa personer ska få röra sig fritt i vårt land?

Anf. 164 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Tack för Kent Ekeroths frågor!

Dessa frågor avhandlades bra i det tidigare replikskiftet med Beatrice Ask. Där skiljer sig inte våra åsikter åt så mycket.

Däremot vänder jag mig mot en del av formuleringarna, till exempel att vi vill släppa lös människor eller att det är önskvärt att det går omkring – som jag uppfattar det som underförstått i vad Kent Ekeroth säger – någon form av odetonerade mänskliga bomber.

Beatrice Ask redogjorde tydligt för att det sker en kontroll av dessa personer, och det ska vara så. Naturligtvis måste varje fall bedömas enskilt. Det är olika vad människor har för avsikt att göra eller inte göra och vad som eventuellt kan trigga dem. Vad jag förstår sker kontrollerna.

Har Kent Ekeroth några exempel på där människor som har omfattats av lagen faktiskt har utfört något i Sverige på det sätt han beskriver?

Anf. 165 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Jag har inga sådana exempel. Det roliga är att vi aldrig lär få ett sådant exempel. Det är problemet med de andra sju partierna i kammaren.

Jag nämnde i en debatt för någon vecka sedan vad en åklagare hade sagt till mig. Han sa att Sverige gör för lite för sent. Det är därför vi står här.

Om vi inför dessa bestämmelser behöver vi aldrig stå inför en situation som Elin Lundgren pratar om där någon som utgör ett hot mot rikets

säkerhet begått ett brott. Vi ska inte stå här och göra saker när folk redan har dömt eller det är för sent. Vi ska försöka förekomma händelserna genom att ha en lagstiftning som gör att de aldrig händer. Det är poängen.

Är det verkliga Socialdemokraternas utgångspunkt, det vill säga att vi väntar och ser tills något hemskt har hänt, och då kanske vi gör något för lite för sent? Det är exakt den utgångspunkten som Elin Lundgren gjorde så tydlig i sin replik, och det är helt uppåt väggarna.

När en person blir utvisad med stöd av lagen – jag säger det igen – utgör denne ett hot mot rikets säkerhet, enligt Säkerhetspolisen, till den grad att Säkerhetspolisen säger att personen inte ska vistas i landet. Personen ska ut från landet därför att han är en fara för landet. När det har konstaterats att personen är en fara för landet och ska ut, men det går inte på grund av risken för tortyr, borde det inte vara en indikation på att personen inte ska röra sig fritt i landet? Om det är så allvarligt att Säkerhetspolisen vill ha ut personen ur landet, varför ska han släppas fritt i landet när det finns en möjlighet att låsa in honom?

Jag poängterade i förra replikskiftet att personen kan lämna landet precis när han vill.

Det viktiga för oss sverigedemokrater – det borde vara viktigt för alla politiker i det här landet – är att se till att den här personen inte rör sig fritt i vårt land.

Varför har inte ni kommit till den insikten? Varför stod Elin Lundgren här och försökte insinuera att man ska göra någonting när det har hänt, när det är för sent? Vad är det för utgångspunkt att ha?

Polisfrågor

Anf. 166 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Kent Ekeroth påstår att det finns ett egenintresse hos Socialdemokraterna och förmodligen även hos andra partier att människor som kan vara farliga ska släppas lösa. Så är det naturligtvis inte. Precis som jag sa i min förra replik är det så att människor som omfattas av den här lagstiftningen och är föremål för den faktiskt bevakas.

Jag bad om ett exempel av en anledning. Jag ville höra om Kent Ekeroth hade några exempel på att den här lagen inte har funkade. Jag tyckte att jag fick ett svar: Det hade han inte. Det är för mig svar nog på varför jag tycker att dagens lagstiftning är ändamålsenlig.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 26 mars.)

§ 18 Polisfrågor

Justitiekommitténs betänkande 2014/15:JuU16
Polisfrågor
föredrogs.

Anf. 167 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Nu tar vi det årliga motionsbetänkandet om polisen.

Det är ett lite speciellt år, det här. Vi har just sjösatt den största förändringen i en statlig organisation sedan 1965. I ett par månader nu har vi haft den nya Polismyndigheten. Det har varit ett långt arbete innan dess, och det har funnits starka motiv för att genomföra det arbete som nu pågår.

Socialdemokraterna sa sig vilja driva den här frågan ganska långt tidigare. Det är bara att trycka på knappen, sa den dåvarande talespersonen Thomas Bodström.

Vi hade en annan uppfattning, nämligen att det här måste man nog förbereda ganska noggrant.

Resultatet blev den så kallade Polisorganisationskommittén. Den är nu den statliga utredning som har suttit längst, så det fanns nog fog för att vrida och vända på frågorna.

Den utredningen lade fram sitt huvudbetänkande, och det gjorde att en enig riksdag därefter fattade beslut i en budget om att göra det här genomförandet.

Många olika frågor har avhandlats. Det har funnits en genomförandekommitté som har letts av Thomas Rolén som har vänt på och försökt kratta manegen i de större frågorna för att få till stånd den förändring som nu sker.

Vi har stora förhoppningar på den, för vi har sett att det har funnits brister i den gamla organisationen. Vi har tyckt att det har varit viktigt att göra det här arbetet noggrant, liksom allt politiskt arbete måste göras noggrant. Men reformen är inte fullt ut genomförd, och vi kommer säkerligen att behöva vänta ett antal år innan alla stenar har vänts på och alla delar har förändrats.

Den här reformen är i sig ingen garanti för att vi kommer att se fler uttryckningar och mer utredande arbete, vilket vi anser vara det som bör prioriteras i polisens arbete. Men reformen är en förutsättning för att vi ska få den förändring till stånd som vi vill se.

Samtidigt har polisen fått ganska häftig kritik – i vissa fall berättigad, i andra fall faktiskt djupt orättvis. Man har gjort jämförelser med andra länder vad gäller polisens resultat utan att för den skull skärskåda statistiken och se vad som ligger bakom den.

Börjar man titta närmare, vilket inte minst Brottsförebyggande rådet har gjort, håller nog ändå svensk polis ganska hög klass. Svensk polis är välutbildad. Svenska poliser är motiverade och gör ett bra jobb.

Men vi måste i de fall då vi ställer större krav på polisen också ha klart för oss att polisen ofta är den myndighet som finns där när ingen annan finns där och som får lösa uppgifter som inte har med brottsutredningar att göra, uppgifter som inte nödvändigtvis handlar om uttryckning för att det har pågått ett brott i form av stöld eller misshandel.

Det kan vara en sexåring som har sprungit bort. Då är det polisens resurser vi tar till.

Någon har druckit för mycket. I grund och botten är det inte ett brott, men personen är så redlös att personen utgör en fara för sitt eget liv. Då är det polisen som finns där.

Någon kan inte ta hand om sina djur. Man kan tycka att det normalt sett är en veterinärfråga. Men den yttersta konsekvensen är att polisen måste gå dit och stötta i det fall att den här personen inte är samarbetsvillig.

Så här kan vi hålla på och räkna upp område efter område. Det är därför det är viktigt nu när vi fortsätter med omorganisationen av polisen att också rensa bordet med lagstadgade uppgifter så att polisen kan göra det vi önskar att polisen ska göra.

Därför var vi lite olyckliga när den nya regeringen valde att inte fullfölja det arbetet. Det var nämligen så att vi tillsatte en utredning som skulle börja se över polisens uppgifter så att vi skulle kunna få en renodling till stånd. Den skulle lämna två betänkanden och hann lämna ett. Det gällde just hanteringen av djur. Efter det valde den nya regeringen att säga: Nej, vi vill inte veta mer. Det räcker nu. Vi ska inte se över polisens uppgifter mer.

Herr talman! Från vår sida måste vi säga att vi tycker att det var riktigt dumt. Det är faktiskt så att hela utskottet – vi delar den här synen även med Socialdemokraterna – tycker att det här var riktigt dumt gjort av regeringen. Därför lägger vi i dag fram ett tillkännagivande där vi ber regeringen att återuppta det här arbetet.

De enda som är emot det här är Vänsterpartiet. Det tror jag inte att de egentligen är. Av deras reservation att döma har de helt enkelt missförstått det hela. De talar om de civilanställdas befogenheter, och det är helt riktigt. Där har alliansregeringen tidigare gjort en reform och sagt att man i fortsättningen måste bottna i sitt arbete. Det är bara det att man inte kan pröva sig fram om man ska genomföra lagstadgade uppgifter eller inte. Man är nämligen skyldig att genomföra lagstadgade uppgifter.

Men vi ser det som väldigt viktigt, herr talman, att få genomföra den här utredningen. Därför kommer nu riksdagen att fatta beslut om det med instämmande av Socialdemokraterna. Bra!

Vi gör ytterligare ett tillkännagivande i det här betänkandet. Vi är ganska återhållsamma nu – det är bara tre tillkännagivanden.

Det andra är att det är viktigt att utbyta information mellan myndigheter i kampen mot grov organiserad brottslighet. Det grundarbetet – för det är viktigt att vi inte bara tycker saker; det måste bottna i någonting – är redan genomfört. Det finns en färdig promemoria som beställdes av den förra regeringen. Den handlar om en ny lag om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter. Det kan till exempel handla om att Försäkringskassan eller Skatteverket ser någonting som kan ha med brottslig verksamhet att göra och då automatiskt ska ta kontakt med polisen så att man kan arbeta ihop på ett effektivt sätt när det gäller den grova organiserade brottsligheten. Det är en uppgiftsskyldighet.

Det är mycket glädjande att hela utskottet, alla partier, ställer sig bakom Alliansens politik i det fallet. Därmed har vi ett enigt

tillkännagivande till regeringen. Vår uppmaning till regeringen är denna: Se till att hitta den promemorian, och gör någonting av den!

Det tredje tillkännagivandet har att göra med handläggningen av vapenlicensärenden. Det är en fråga som vi under två år nu har följt ganska intensivt på olika nivåer med länspolismästare i den gamla organisationen, i Rikspolisstyrelsens styrelse gång efter annan och i utskott.

Bakgrunden är att ett antal personer anställda hos polismyndigheten har börjat ifrågasätta praxis kring den vapenlag som vi har haft sedan 1930-talet. Jag har själv drivit ett antal rättsfall men framför allt sett handläggningen av vapenlicensärenden försenas så till den milda grad att Justitieombudsmannen reagerade mycket kraftfullt i somras. Sedan dess ser vi förbättringar i stora delar av landet men inte överallt.

Det har fått svåra konsekvenser och lett till stor irritation, inte bara för de jägare som väntar på sina vapen utan också för de vapenhandlare som har beställt vapnen, ligger på stora lager och är på väg att gå i konkurs eftersom myndigheten inte sköter sina uppgifter.

Därför trycker nu vi i utskottet på att det är viktigt att vi följer regelverket så att vi återigen får ordning på torpet.

Från Alliansens sida har vi inte riktigt kommit ända fram när det gäller indragna resedokument. Terrorism diskuterades lite här alldeles nyss. Vi har inte fått stöd så att det räcker till i kammaren för att få igenom ett tillkännagivande. Men det handlar om indragning av resedokument. Vi vill se över möjligheten på ett rättssäkert sätt så att det är proportionerligt och samtidigt effektivt att göra begränsningar när det gäller resedokument för de personer vi vet och ser är på väg att gå med i terrororganisationer och delta som stridande.

Vi vill se över de möjligheterna. Vi hoppas att vi kan vinna gehör, att regeringen kan lyssna eller att vi kan komma att få ett framtida stöd för detta. Vi tror att det är alldeles nödvändigt att se över de här möjligheterna, men vi lämnar nu en reservation.

Jag ska erkänna att det finns frågor i andra reservationer som vi kan ha sympati för men som vi i dag inte är beredda att stötta. När vi från Alliansen lägger fram en politik vill vi inte bara skjuta från höften. Vi vill känna att det bottnar i fakta och att vi inte skapar fler problem än det problem vi vill lösa. Vi kommer därför att envisas, hur det än kommer att låta i de olika debatterna, med att vara noggranna när vi fattar politiska beslut.

Jag vill nöja mig med att yrka bifall till reservation 17 och uppmanar nu regeringen att se till att vårda arvet när det gäller den nya polisorganisationen och inte slarva i det arbetet. Jag beklagar att man har valt att lägga ned vissa utredningar. Man har skyllt på oss att man inte har pengar, men tyvärr har man så sent som i dag tillsatt nya utredningar – då finns det pengar – för att se över en polisutbildning som i grunden är bra. Det beklagar jag.
(Applåder)

Anf. 168 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! I betänkandet om polisfrågor står vi bakom våra 17 reservationer, men för tids vinnande väljer jag att yrka bifall endast till reservation 1, 5 och 20.

När det gäller vapenbrott ska det sägas att lagstiftningen nyligen har skärpts och att en ny brottskategori införts, synnerligen grovt vapenbrott. Det är att betrakta som steg i rätt riktning, en riktning som Sverigedemokraterna efterlyst under flera år i riksdagen. Dock har inte dessa lagskärpningar som gjorts fullt ut tillmötesgått de förslag som Sverigedemokraterna har haft.

Vi har, lagskärpningarna till trots, förespråkat närmare en fördubblad miniminivå för exempelvis grovt vapenbrott och höjda maxnivåer för flera brottskategorier.

Att skärpa olika straff måste alltid ske i beaktande av hur samhället utvecklas och vilka moraliska barriärer som passeras i samband med olika brott.

För inte särskilt många dagar sedan gick två män in på en restaurang på Hisingen i Göteborg och sköt med vad som uppges vara automatvapen. Två personer har dött och ett tiotal personer blev skadade. I det här fallet var det många slumpvisa offer som sannolikt inte hade något otalt med gärningsmännen utan helt enkelt råkade vara på fel plats vid fel tid. Detta är ett av många exempel på en hänsynslöshet som vi inte får glömma när vi diskuterar de här frågorna.

Ett alltmer splittrat samhälle, där utanförskapsområden känner av en allt starkare segregation och där en kulturell samhörighet kan begränsas till intilliggande bostadshus är i grunden en växande krutdurk som exploderar gång på gång. Detta är en utveckling som i samband med lättillgängliga vapen och relativt låga straffvärden gör att etniska, religiösa, kulturella eller områdesrelaterade motsättningar tar sig alltmer extrema uttryck.

Tyvärr är det så i en växande utanförskapsbransch att den som tar till värst våld vinner. Vi kan inte i det här sammanhanget blunda för att en intensiv invandring har varit en avgörande faktor för de alltmer komplicerade segregationsutmaningar vi står inför. I avsaknad av samhörighet och framtidstro har man tillåtit de moraliska gränserna att tyna bort och våldet att eskalera.

Jag tror inte att någon här inne inbillar sig att höjda straffvärden i en handvändning skulle kunna hindra människor från att begå liknande brott som det som hände i Göteborg. Men kriminella kalkylerar med risker och vinster med sitt handlande precis som vilken aktiemäklare som helst. Det finns ju en orsak till att det i så många gänguppställningar där vapen är inblandade skjuts mot benen i stället för midjan och uppåt. Skjuter man mot någons ben blir man nämligen sannolikt åtalad för någon form av grov misshandel i stället för försök till mord. Det råder alltså ingen tvekan om att kriminella kalkylerar med vilka straffvärden ett handlande innebär.

Märker utanförskapsbranschen att det ger en taskig utdelning att handskas med vapen så kommer det att tas i beaktande. Det är ett av skälen

till att använda straffskalan för att på sikt få ned antalet brott där vapen är inblandade.

Ett annat skäl är såklart att ge rättsväsendet en möjlighet att spärra in dokumenterat farliga personer i de fall då den enda bevisningen för detta är ett illegalt vapen. Det är inte direkt normala personer som bär på automatvapen hur som helst, utan det är en ganska solklar indikation på att man inte bör vistas fritt i samhället bland hederligt folk.

Delar av våra krav på höjda straffvärden ligger dessutom i linje med vad Rikspolisstyrelsen har angett som rimligt. Rikspolisstyrelsen har till stöd för lagskärpningarna angett att användningen av olika vapen i kriminella sammanhang utgör ett växande problem.

Våldsbrott med dödlig utgång där vapen använts har ökat, och mord och väpnade uppgörelser mellan kriminella har utvecklats på ett sätt så att läget kan beskrivas som akut. Att förlänga straffen för vapenbrott är ett sätt att störa ut en organiserad brottslighet som är beroende av vapen för sin verksamhet, men det krävs naturligtvis mycket mer.

Att rättssamhället alltid ska upplevas vara steget efter när det gäller att bekämpa olika former av brott är provocerande för de flesta. En del brottslingar kan tyckas få hålla på i evigheter innan rättssamhället får en möjlighet att binda personen vid ett brott. Det är givetvis inte något som vi bara kan rycka på axlarna åt.

Brott som gromning och barnpornografibrott kan vara brott som är väldigt svårutredda. Här krävs en kriminalpolitisk ansträngning.

När det gäller grov organiserad brottslighet är det inte sällan så att nyckelpersoner är svåra att binda till brott. Här krävs en kriminalpolitisk ansträngning. Det ska inte behöva vara så att det alltid ska krävas en handfull brottsoffer eller mer för att rättssamhället ska kunna samla in tillräckliga bevis för en fällande dom.

I dag får man inte använda brottsprovokation om det inte finns en stark misstanke om ett förestående brott. Det är ett förhållande som vi vill ändra på. Vi anser att brottsprovokation ska kunna användas mot grupper eller individer som har en kriminell livsstil och där det finns stark misstanke om fortsatt brottslighet. Det kan röra sig om kriminella ligor i exempelvis något av de 55 bostadsområden som polisen uppgett att kriminella nätverk styr över. Det kan också gälla mc-gäng, såklart, men även i andra situationer kan det vara särskilt påkallat, till exempel om ett område är särskilt drabbat av gruppvåldtäkter, våldtäkter, personrån eller misshandel.

Det råder för oss ingen tvekan om att det ligger i samhällets intresse att lagföra tungt kriminella och andra farliga personer utan att det ska behövas brottsoffer i plural, och här är brottsprovokation mot vissa typer av brott, med ett visst straffvärde, utan tvekan ett rimligt och effektivt medel.

Herr talman! Det som jag nu har anfört är åtgärder som på olika sätt stör ut kriminellas verksamhet och som ger polisen möjlighet att sätta dit farliga personer. Men det krävs också mer snabba och handfasta åtgärder, inte minst mot oroligheter i mångkulturella förorter och andra segregerade bostadsområden.

De upplopp som vi har kunnat följa i våra förorter är ett underkänt betyg till de politiska krafter som styrt vårt land. Deras verklighetsfrånvända idéer har på ett allvarligt sätt byggt in allvarliga motsättningar i vårt samhälle. Det krävs ett politiskt helhetsansvar för att komma till rätta med detta, och det är vi beredda att ta. Men till dess får vi inte hindras från att på kort sikt säkerställa ordningen i dessa områden genom att visa vilka det är som bestämmer.

Polisen måste erbjudas de möjligheter och de skyldigheter som krävs för att ungdomsgäng och kriminella nätverk inte ska kunna känna sig överlägsna polisen. Vi är skyldiga, inte minst alla dem som bor i dessa områden och som med rädsla ser hur polisen backar ut ur områden där upplopp råder, att ge polisen de möjligheter och skyldigheter som krävs för att upprätta ordning och reda när upplopp sker.

Herr talman! Det måste också vara så att personer som är delaktiga i upplopp i högre grad kan lagföras. Det enda vi kan konstatera utifrån situationen i dag är att regeringens åtgärder inte är tillräckliga.

Anf. 169 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis så att vi alla här i kammaren vill stävja brottslighet och helst minska brottsligheten. Brottsförebyggande arbete brukar nämnas, men vi vet att det inte alltid räcker. Ibland måste man också ha åtgärder mot dem som de facto kallar sig för enprocentare eller som inte vill ha en åtgärd.

Jag uppskattar ordet helhetsansvar. Det är därför jag blir lite fundersam och måste ställa lite frågor när jag tittar på raden av reservationer från Sverigedemokraterna när det gäller kriminalpolitik eller polisfrågor. Jag har svårt att se helheten.

Vi kan exempelvis ta vapenfrågorna. Vi försöker se en helhet. Det var viktigt att vi skärpte lagstiftningen. Påföljden för att springa omkring med ett vapen var för låg. Detta har vi nyss gjort. Sedan får vi se hur det kommer att tillämpas i domstolar. Vi kommer att följa utvecklingen nära.

Men det är viktigt att man tittar på helheten. Problemet med vapen för legala personer är att de som har onda syften kan missbruka systemet. Därför var vi till exempel tvungna att se till att täppa till hålet, som innebär att en kriminell låter någon annan förvara ett vapen åt sig. Vi skärpte lagstiftningen. Den delen vill ni riva upp.

Det är där jag har svårt att se helheten. Samtidigt kräver ni att man ska kunna få ha en större vapengarderob, alltså fler vapen. Vid ett inbrott är då risken att vi får fler vapen på drift.

Jag vill bara försöka förstå hur helheten ser ut just när det gäller vapenfrågorna. Sedan kan vi övergå till annat i nästa replikskifte.

Anf. 170 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan om hur helheten ska ses när det gäller åtkomsten av illegala vapen som är i omlopp!

Ja, vi har föreslagit en rad åtgärder, bland annat hemlig avlyssning, som exempelvis skulle kunna binda vapen till de personer som förvarar

vapen hos andra personer. Det är en form av brott som Alliansen inte tycker är tillräckligt allvarligt för att man ska kunna använda hemliga tvångsmedel för att få fram bevis.

Jag tycker att vi har en rad förslag på det här området för att komma åt nyckelpersoner inom organiserad brottslighet. Det handlar om skärpta straff. Polisen frågar själv efter ökade straffnivåer. Så sent som i februari hörde vi polisen säga: Vi behöver skärpta straff för vapenbrott.

När det gäller hanteringen av illegala vapen ser jag inte riktigt att detta skulle vara problemet. Problemet är att vi har för låga insatser och för låg ambitionsnivå när det gäller illegala vapen. Det är en linje som Alliansen också ställer sig bakom genom att man inte stöder våra reservationer i det fallet.

Anf. 171 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag måste nog dra slutsatsen att Sverigedemokraterna måste se över sin politik. Det där var inte genomtänkt.

Man får förvara vapen i dag, men man måste söka tillstånd. Vad vi gjorde var att straffbelägga dem som slarvade med detta. Det vill ni riva upp. Ni vill ersätta det med tvångsmedel. Politiken hänger inte riktigt ihop.

Det var bara ett exempel. Det finns många andra, men vi har inte riktigt tid med det.

Ett annat exempel jag skulle vilja ta upp gäller brottsprovokation. Det är viktigt. Vi har tittat på det. Det fanns en utredning, men jag tror att det, när vi har tittat på den, kommer att krävas ett omtag. Det är viktigt att vi har ett klart och tydligt regelverk.

Men jag blir lite bekymrad när jag lyssnar på anförandet, för det låter precis som om Sverigedemokraterna vill skapa ett stort antal nya brott begångna av poliser i syfte att ta fast personer för de brott som polisen har initierat och skapat. Det är inte riktigt så vi från vår sida vill se brottsprovokation.

Det vore bra om Sverigedemokraterna ville förklara vilken typ av nya brott som man vill skapa med den här bestämmelsen. Hur hänger det ihop med helheten?

Anf. 172 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Som jag sa i mitt anförande tycker vi inte att det ska behövas en handfull brottsoffer eller mer för att man ska kunna fälla personer som är farliga för samhället eller personer som ingår i kriminella nätverk eller liknande eller som har en kriminell livsstil.

Låt oss säga att det i områden finns en kriminell verksamhet. Om man kan påvisa det tycker vi att man ska kunna ha brottsprovokation för att styrka det. Det behöver inte vara ett förestående brott. Det kan vara så att man sedan tidigare vet att det finns en sådan brottslighet och att det finns dokumenterad brottslighet i historiken som tyder på det. Det handlar inte om att skapa nya brott, utan det handlar om att fälla brottslingar som begår brott hela tiden men där det inte finns starka bevis för det.

Anf. 173 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Låt oss för ett ögonblick föreställa oss att det här inte är riksdagens kammare utan en restaurang. Låt oss föreställa oss att herr talmannen inte är talman utan krögare. Tillsammans jobbar vi i kök och matsal för att ge våra gäster en trevlig upplevelse och valuta för sin nota.

Ur högtalarna strömmar inte min torra stämma utan härlig musik, och stämningen är god. Det är sådana här arbetsdagar som är kompensationen för alla sena kvällar och obekväma arbetstider. Det rycker lite i benen, och på väg in i köket, med en stor laddning disk, sjunger vi med i den välbekanta refrängen. Det gör också ett par gäster som står i baren. De nickar med i takten, och nu övergår ryckningarna i ett par rytmiska steg. Plötsligt, i detta ögonblick, sker ett lagbrott.

Herr talman! Dans utan att ett särskilt tillstånd finns är nämligen olagligt. Krögaren kan åtalas. Att det är orimligt förstår väl de allra flesta. Det behandlas också i ett stort antal motioner i det här betänkandet som syftar till att ta bort kravet på danstillstånd.

När vi diskuterade detta i alliansgruppen inför ärendets beredning kom vi dock fram till att vi bör koppla ett bredare grepp kring de här frågorna. Det finns kanske fler onödiga krav på tillstånd som hindrar folk och företag från att ha kul och driva verksamhet. Mot bakgrund av detta har vi alltså för avsikt att återkomma med en större alliansgemensam motion där bland annat kravet på danstillstånd ska adresseras.

Herr talman! Det finns flera skäl att väga orden i en sådan motion mycket noga. Regeringen får såväl från oss som från andra utskott ett stort antal tillkännagivanden. För att det inte ska finnas några ursäkter för att låta bli att agera i frågan om avskaffande av krav på danstillstånd ska vi konstruera den motionen på ett sätt som stänger alla sådana dörrar.

Herr talman! Det är också skillnad på att snacka och på att göra. Ibland kan man i vår bransch falla till föga för frestelsen att säga det som man vet att folk vill höra fast man vet att det kanske är någonting annat som faktiskt får någon konkret betydelse i lagstiftningen. Jag har lärt mig att uppskatta värdet av långsiktighet, och jag tror att man ska se på tillståndsfrågorna just så.

Herr talman! Ett annat ämne som har varit uppe tidigare är de mycket långa handläggningstider som stundtals har rått när det gäller ansökan om vapenlicenser. I samband med att polisen nu omorganiseras finns goda möjligheter att styra upp arbetet kring det här så att onödiga saktfärdighet kan undvikas. Men det är också viktigt att vi ligger på om detta, så att det inte är något som nedprioriteras.

Det är helt enkelt oacceptabelt att en prövning som man dessutom betalar för måste ta flera månader när den skulle kunna ta någon vecka. Det är också oacceptabelt att det har varit så stora skillnader över landet.

Det är därför mycket glädjande att vi har en majoritet i utskottet för att tillkänna just detta för regeringen.

Herr talman! Jag ska kanske öka allvaret lite grann i anförandet. Jag vill slutligen prata lite om människohandel. Alla delar säkert uppfattningen att det är ett vidrigt brott. Det står i en stark kontrast mot de värden som

vår demokrati står för. Människors frihet och människors rådande över sin tanke och sin tid och sin kropp och sin själ är grundläggande rättigheter som måste försvaras med kraft. All människohandel är oacceptabel, oavsett i vilket syfte människohandeln sker.

Centerpartiet har föreslagit ett par åtgärder. Regeringen bör agera för att tillse att Sverige får en nationell handlingsplan mot alla former av människohandel. Vi vill även tillsätta en fristående nationell rapportör som kan samla, värdera och tillgängliggöra kunskap om människohandel av alla slag.

Jag står givetvis bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 14 om just fristående nationell rapportör.

(Applåder)

Anf. 174 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! I dag debatterar vi 120 motioner från den allmänna motionstiden inom området som rör polisfrågor. Det är en salig blandning av olika ämnen och förslag.

Det är också en salig blandning när det gäller vilka partier som utgör majoritet när det kommer till justitieutskottet. Alliansens partier har tagit Sverigedemokraterna i hand och genomfört tillkännagivande efter tillkännagivande, som om Alliansen inte har suttit i regeringen under de senaste åtta åren utan i stället har väntat med att genomföra sin politik tills nu när de är i opposition. Det är en spännande strategi som tyvärr resulterar i en ganska spretig politik, och det är något förvirrande.

Jag ska inleda med att yrka bifall till reservationerna 16 och 18.

Miljöpartiet har en jättebra motion från 2014 om en stärkt polis. Det är en väldigt bra motion – Vänsterpartiet har skrivit många liknande motioner om ungefär samma förslag – och eftersom Miljöpartiet har lite svårt att genomföra sin gröna, hållbara politik som regeringsparti tänkte jag hjälpa dem på traven. Motionen handlar om att brott som en polis eller åklagare misstänks ha begått inte ska utredas av den egna myndigheten utan av en fristående myndighet. Den internutredningsverksamhet som i dag finns i polis- och åklagarväsendet bör bytas ut mot en självständig utredningsmyndighet.

Allmänhetens förtroende för rättsväsendet är oerhört viktigt, och tillvägagångssättet att polisen i princip utreder sig själv kan verka lite märkligt. Att i stället ha en fristående myndighet som kritiskt kan granska och analysera eventuella brott som har begåtts är en mer förtroendegivande lösning. Sveriges Advokatsamfund och Justitiekanslern instämmer i detta.

Sedan den 1 januari 2011 handläggs anmälningar mot polisanställda av en särskild avdelning inom Rikspolisstyrelsen. Anmälningar av brott eller påståenden om att någon polisanställd har handlat fel i tjänsten ska enligt förordningen omedelbart överlämnas till en åklagare, och det är åklagaren som gör själva brottsutredningen. Att den egna myndigheten utreder sig själv är nog inte det bästa sättet att lösa problematiken. När en polis är

brottsmisstänkt bör någon annan än polisen och åklagaren utreda brottet. Det har Miljöpartiet helt rätt i, tycker vi, och Vänsterpartiet instämmer i motionen. Det är bara lite synd att regeringen själv inte instämmer i den.

De motioner vi debatterar i dag berör inte bara Sverige och inrikespolitiken, eller för den delen krogen och danstillståndet, utan även EU och asylrätten. Vänsterpartiet har skrivit en motion som behandlar Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser, kallad Frontex. Frontex huvudsakliga uppgifter är att samordna det operativa samarbetet mellan medlemsländerna när det gäller förvaltning av de yttre gränserna och gemensamma operationer samt bistå medlemsstater med utbildning och genomföra riskanalyser.

Vänsterpartiet vill att Frontex verksamhet ska ändras så att asylrätten säkerställs och skyldigheten att bistå skeppsbrutna respekteras, och det är därför jag yrkar bifall till reservation nr 18. Det är nämligen så att EU i dag har en asyl- och flyktingpolitik som gör att människor dör i sin kamp att fly från krig och svält. I kampen för ett bättre liv försätter hundratusentals kvinnor, barn och familjer sina liv i fara för att försöka ta sig till Europa.

Jag tror att vi alla kommer ihåg den fruktansvärda katastrofen utanför Lampedusa i Italien i oktober 2013, då över 300 migranter drunknade. Italien initierade då en operation kallad Mare Nostrum, ledd av italienska flottan och kustbevakningen, med syfte att undsätta migranter ute på Medelhavet. Mare Nostrum avslutades den 1 november 2014 och hade då räddat livet på ungefär 150 000 migranter. Det är oerhört många.

En av anledningarna till att Mare Nostrum inte kunde fortsätta är att Italien inte ensamt kunde bära de ekonomiska kostnaderna. Mare Nostrum ersattes av en EU-gemensam operation under ledning av myndigheten Frontex. Operationen fick namnet Triton – statsminister Stefan Löfven talade om Triton för bara några timmar sedan.

Skillnaden mellan Mare Nostrum och Triton är att Triton hade ett mycket mer begränsat uppdrag. De fartyg som ingick i Triton gick inte längre än 30 sjömil utanför Italiens kust och hade inte search-and-rescue-uppdraget, vilket innebar att man inte patrullerade särskilt nära Libyens territorialvatten eller aktivt bevakade området i syfte att upptäcka migrantfartyg. Det har inneburit att kommersiella, vanliga fartyg ute på Medelhavet – som inte är utrustade eller utbildade för att genomföra räddningsoperationer – i högre grad än tidigare har fått bistå de migranter som hamnat i sjönöd.

Detta beror på att enskilda medlemsstater är ytterst ovilliga att bidra med finansiering, personal och resurser till en gemensam Frontexoperation. Det finns också en oro att migranter enligt den maritima lagen ska söka asyl på fartygen från de EU-länder som undsätter dem.

Under 2014 drunknade över 3 000 migranter på sin väg över Medelhavet. Medlemsländerna sätter pengar före människoliv. Det är därför Frontex uppdrag måste ändras. Enligt Frontexförordningen ska grundläggande mänskliga rättigheter och asylrätten respekteras i dess

verksamhet, men det är väldigt svårt att kontrollera. Jag anser att utvecklingen sätter fingret på EU:s motvilja att på ett ansvarsfullt och humant sätt ta ansvar för mänskliga katastrofer, vilket faktiskt är vad flyktingtrafiken över Medelhavet är.

Det går att göra betydligt mer, och därför måste Frontex uppdrag förändras så att asylrätten säkerställs och skyldigheten för medlemsländerna att solidariskt dela ansvaret att bistå skeppsbrutna respekteras. Det går att göra mycket mer för att rädda människors liv och stärka asylrätten. Låt oss göra det!

Anf. 175 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag har redan kommenterat en av Vänsterpartiets motioner, så vi behöver inte debattera renodlingen av polisens uppgifter. Däremot skulle jag vilja ge en liten bakgrund till det här med interna utredningar av polisen.

Polisorganisationskommittén kom fram till slutsatsen att en egen myndighet inte bör bildas, och Vänsterpartiets representanter – som har jobbat länge med frågan – kom fram till samma slutsats. Anledningen är att det inte går att hävda att någon annan än polis och åklagare ska utreda brott, för då blir det oklart vem som ska utreda brott. Brott ska utredas inom rättsväsendet av dem som är skickligast och bäst på att hantera det. Risken finns nämligen att det kommer att bli dåliga utredningar om någon annan ska göra det, och att det kommer att bli utredningar som inte leder till fällande domar.

Man kan tänka sig modellen att man bildar en egen, liten polismyndighet som bara utreder misstänkta polisbrott. Problemet med en sådan myndighet är att den blir så svag att den inte kan upprätthålla kvaliteten. Poliser som är brottsliga begår nämligen alla typer av brott, och därför måste man se till att ha kvalificerade utredare.

Det man egentligen vill komma åt är ju jävsproblem, och det löser man inte per automatik med en egen myndighet. Jäv kan nämligen uppstå genom att personer känner varandra även om anställningen är på ett annat ställe. Därför är det jävsproblematiken man måste komma åt. Jag skulle vilja uppmana Vänsterpartiet att återigen titta på det rätt gedigna arbete som finns och sedan återkomma i frågan.

Anf. 176 LINDA SNECKER (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Krister Hammarbergh för uppmaningen. Jag tycker inte att det är jättesvårt att se att en myndighet inte ska utreda sig själv. Sedan kan man ha åsikter om vilka som ska utreda brott och den problematik du målar upp – absolut. Men jag tror inte att man behöver vara orolig för att det inte skulle vara kvalificerade utredare om vi införde en ny myndighet som utreder just brott som poliser eventuellt har utfört i tjänsten.

Jag förstår dina frågor, Krister Hammarbergh. Självklart kan jäv uppstå, och det är någonting som måste tas på allvar. Jag tycker dock inte

att det är svårt att rent logiskt förstå att en myndighet inte ska utreda sig själv.

Anf. 177 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Det är aldrig en myndighet som begår brott, utan det är individer, människor, som gör det. Det gäller att fokusera på rätt sak. Det som skulle bli ett problem vore ett jävsproblem mellan två individer, det vill säga att den som utreder ett brott känner den som misstänks ha begått brottet. Det är det man måste fokusera på. Det är alltså inte en myndighet som utreder sig själv.

Med dagens lösning finns en självständig enhet med egen chef och egen budget fastställd av regeringen. Det finns en insyn också från Rikspolisstyrelsens styrelse som vi ska se över ytterligare ett varv. Jag vet att Linda Snecker har svårt att tro på alliansföreträdare, särskilt kanske på dem av mitt kön, men hon kan väl åtminstone tala med Elin Lundgren som är en av dem som följer arbetet.

Våra slutsatser, som vi lämnar för årsredovisningen, är att arbetet sker på ett mycket professionellt sätt och med stor öppenhet genom oss som allmänhetens företrädare. Vi kan inte se hur den enda förändringen, att den som ska vara chef för enheten ska kallas generaldirektör, skulle lösa det grundläggande problemet. Tvärtom tror vi att det vore en mycket sämre lösning där färre de facto skulle fällas för brott eftersom brottsutredningarna skulle tappa i kvalitet. En egen myndighet vore nämligen alltför svag.

Anf. 178 LINDA SNECKER (V) replik:

Herr talman! Jag har under min tid i rättsväsendet handlagt sådana ärenden från åklagare som utreder brott av poliser. Jag tror inte att du behöver vara orolig. Krister Hammarbergh, för att jag ifrågasätter om det sker på ett professionellt sätt eller inte. Jag tror inte att du heller behöver vara orolig för att jag inte skulle fokusera på rätt saker. Den problematiken kan du nog lägga åt sidan.

Krister vet mycket väl vad jag menar med myndigheter som utreder sig själva. Jobbar man på en myndighet så representerar man myndigheten. Man är en statlig tjänsteman. Ska vi begära att statliga tjänstemän utreder sig själva? Jag tror inte att det är den bästa lösningen. Det är därför vi driver den här frågan, precis som Miljöpartiet har gjort, senast för några månader sedan.

Jag tror att det kan bli ett bättre sätt för att undvika problematiken med bland annat jäv, som du har tagit upp.

Anf. 179 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Polisbetänkandet behandlar bland annat frågor om polisdatalagen. Jag noterar att Sverigedemokraterna vill göra det möjligt att registrera så kallade känsliga uppgifter. Jag vill inte spekulera i vilka motiv Sverigedemokraterna har bakom den motionen, men Folkpartiet anser att det vore ytterst integritetskränkande att utöver nuvarande

uppgifter samla in data som exempelvis skulle bygga på religion eller etnicitet.

Förtroendet för svensk polis ökar, men helt klart naggades det i kanten i samband med Skånepolisens upprättande och hantering av registerdata där dess kriminalunderrättelsesektion under flera år byggde upp ett i princip etniskt register över fler än 4 000 romer.

Det är enligt svensk lag inte tillåtet, herr talman, att registrera personer hur som helst. Det finns undantag. I särskilda fall får polisen insamla registerdata. Men det finns tydligt reglerat vilka sökord man får använda och att det i princip måste föreligga misstanke om brott för att hamna i databasen. Det finns regler för gallring och lagring av data. Inget av detta hade efterlevts när polisen i Skåne byggde upp sitt romregister. 4 000 personer, levande och döda, vuxna och barn, var både misstänkta och inte misstänkta för brott. Vi kan inte låta denna företeelse passera obemärkt och föreslå nya saker som skulle förvärpa det hela.

Detta agerande har nu i praktiken samtliga myndigheter dömt ut. Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten, Datainspektionen och för bara någon vecka sedan Justitieombudsmannen har helt dömt ut detta agerande, herr talman. Vi från Folkpartiet välkomnar Justitieombudsmannens särskilda ställningstagande om ansvarsfrågan. Kritik riktades i beslutet mot de poliser och polischefer som sanktionerat, upprättat och använt registret utan stöd i svensk lag.

Rikspolisstyrelsen, där jag haft förmånen att ingå under fyra år, har följt frågan noga. De har fått ett uppdrag, beslutad av dåvarande alliansregeringen, att rätta till bristerna. Det har också delvis rapporterats i polisens årsredovisning för 2014 där man redovisar vilka åtgärder man vidtagit. Exempelvis kan vi i dagens betänkande läsa att rikspolischefen bett rättsavdelningen inom polisen ta fram en handlingsplan. Jag vet att det finns en utpekad person som jobbar med frågan fram till maj i år.

Herr talman! En annan viktig fråga i betänkandet, som är särskilt aktuell och som jag vill kommentera, gäller polisens arbete mot den organiserade brottsligheten och de illegala vapen som florerar i Sverige.

Som folkpartist är jag tacksam för att alliansregeringen gjorde ett antal skärpningar så sent som i september förra året då vi tog ett par steg framåt i arbetet mot vapenbrotten. Då höjdes minimistraffet för vapenbrott från sex månader till ett års fängelse. Vi införde också ett nytt brott, synnerligen grovt vapenbrott, i straffskalan.

Herr talman! Det finns mycket mer att göra. Det gäller polisens förmåga att förebygga och förhindra brott. Här vill Folkpartiet och Alliansen med dagens tillkännagivande till regeringen skicka en signal om att snarast återkomma med lagförslag utifrån den promemoria som finns i Regeringskansliet.

Det gäller även polisens möjlighet att utbyta information med andra myndigheter. Folkpartiet och Alliansen har uppmärksammat frågan tidigare. Redan 2008 gav dåvarande regeringen ett uppdrag till ett antal berörda myndigheter – Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Försäkringskassan med flera – att genomföra en gemensam aktion mot den

organiserade brottsligheten. Det som nu behöver göras är att i lag formalisera myndigheternas arbete och inte minst lätta på sekretessen.

Det som inte alls aviseras i detta betänkande, herr talman, är arbetet mot grovt vapenbrott. Även här anser Folkpartiet att det behöver vidtas fler åtgärder mot det alltmer hänsynslösa våldet. Betänkandet *Polisfrågor* tar upp vapenfrågor, men i motionerna behandlas i princip handläggningstider, vapengarderobers och licensfrågor. Folkpartiet har därför i fredags inlämnat en interpellation till inrikesministern för att följa upp regeringens åtgärder mot den organiserade brottsligheten.

Vår uppgift måste vara att försöka komma åt de personer som på ett eller annat sätt, direkt eller indirekt, utgör en del av infrastrukturen för den organiserade brottslighetens olika moment. Det är sällan en gärningsman agerar helt ensam.

Folkpartiet anser därför att det är dags att ta ett steg till i synen på vissa vapenbrott och andra brott knutna till den organiserade brottsligheten. Regering och riksdag bör starkt överväga skärpta straff inte bara för dem som begår brottet, utan också för dem som på olika sätt är med och förbereder övergrepp i rättsak. Det kan gälla grovt våld, grovt hot eller grovt vapenbrott.

Herr talman! Studier visar att de kriminella gängens drivkraft är pengar. Men när uppgörelser sker mellan gängen visar uppföljningar som polisen och Brottsförebyggande rådet gjort att inslaget av illegala vapen blir allt vanligare. Även om huvudsyftet främst är att hota och skapa rädsla vid utpressning och andra uppgörelser har vi tyvärr sett att vissa är beredda att ta till totalt hänsynslösa metoder för att uppnå sina mål.

Denna utveckling måste vi försöka stoppa. Vi måste se över vapenlagen och polisens befogenheter, och vi måste också lätta på sekretessen. Därför är dagens tillkännagivande till regeringen ett viktigt steg.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag ta upp att svensk polis nu genomgår en stor och välbehövlig omorganisation. Det finns en stor förväntan att polisen ska bli synligare, mer effektiv och mer närvarande i lokalsamhället. En hel del arbete återstår innan vi ser hur organisationen och resurserna, drygt 20 miljarder till svensk polis, landar. Parallellt har myndigheten interna problem som måste lösas. Det gäller it-plattformen, kompetensförsörjningen och utmaningen att använda resurserna rätt så att fler gärningsmän grips och fler brott klaras upp. Ytterst handlar det om medborgarnas förtroende för denna viktiga myndighet.

(Applåder)

Anf. 180 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett var man bor – på landsbygden, i städerna eller i någon av våra förorter. En av statens kärnuppgifter är att se till att medborgarna känner trygghet. Polisens roll i det brottsförebyggande arbetet är central. Att förebygga brott, att reagera tidigt och att bryta kriminella beteenden är av största vikt. För att lyckas med det krävs inte bara det vi diskuterar i dag angående polisens arbete, utan också ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik. Det behövs också fler poliser i yttre tjänst.

Herr talman! Polisen genomgår nu en stor omorganisation, som flera debattörer varit inne på. Sedan den 1 januari i år är polisen en myndighet med en helt ny organisation. Polisen var tidigare uppdelad i 21 myndigheter och Rikspolisstyrelsen. Nu har man slagit samman dem till en polismyndighet. Syftet med omorganisationen är att skapa en tydligare styrning och förbättra resultaten i polisens arbete. Genom att samordna exempelvis administration kan mer av polisens resurser komma ut i lokalsamhället.

I den nya polisorganisationen ska så kallade medborgarlöften utfärdas. De ska leda till bättre och tydligare samverkan mellan polis, myndigheter, civilsamhälle och kommuner. Det är viktigt att detta följs och utvecklas, så att verksamheten når upp till de höga förväntningar som finns. Det är också viktigt att syftet med omorganisationen uppnås, att det blir fler poliser i yttre tjänst närmare medborgarna. Därför har riksdagen redan gett regeringen ett tillkännagivande om att återkomma med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet lokala poliser.

Polisens utredningsresultat måste förbättras. Fler brott ska utredas och leda till fällande dom. Polisen behöver kunna lägga fokus på sina kärnuppgifter. Därför är det viktigt att renodla polisens uppgifter, vilket ett av tillkännagivandena i det här betänkandet tar upp. Krister Hammarbergh var inne på det i sitt anförande. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att regeringen väljer att lägga ned en utredning efter det första delbetänkandet. Det är positivt att riksdagen i morgon när vi fattar beslut i den här frågan kommer att sända en tydlig signal till regeringen om att återuppta utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter.

Herr talman! Det finns många angelägna frågor som behandlas i betänkandet. Jag tänkte fokusera på ett område som jag tycker är särskilt angeläget. En viktig del i att förenkla polisens arbete och på så sätt få ut mer polisiärt arbete per enskild polisman är att komma till rätta med det uråldriga – höll jag på att säga – avrapporteringssystemet. Det här är ingen ny fråga. Orimligt mycket pengar, hundratals miljoner, brändes på datasystemet Pust, som inte fungerade utan ratades.

I stället arbetar poliser i yttre tjänst i dag fortfarande i ett DOS-baserat avrapporteringssystem som heter RAR och vars första utgåva om jag förstått det rätt kom 1987, året då jag föddes. Man har inte Enter, bara Scroll Lock. Man kan inte använda mus utan sitter och trycker på pilar fram och tillbaka. Detta används när polismän ska rapportera in olika händelser.

Som sagt är det ingen ny fråga. Det här systemet har funnits med sedan jag föddes. Men sedan jag valdes in i justitieutskottet i höstas har jag varit med på flera lite längre arbetspass med poliser i mitt hemlän Jönköping. En polisman satt med detta avrapporteringssystem och skulle rapportera in en händelse en hel arbetsdag. När han lämnade sin arbetsplats sa han att han skulle behöva sitta med det lite grann följande dag också. Han gjorde ett medskick som jag tänkte ta upp här i kammaren i kväll, herr talman: Vi behöver inte bli fler poliser, men låt oss göra vårt jobb! Jag orkar inte sitta med det här, väste han fram frustrerat i den där hytten vid E4.

Vid ett annat tillfälle förvånades jag av att en polis som skulle skriva in en ordningsbot slog i en pärm som kanske inte var från 80-talet men väl 90-talet för att hitta rätt kod. Min fråga var: Var är din smarta telefon, där du lätt kan slå in det här i en app och hitta den rätta koden? Har du ingen

app i telefonen där du kan hitta detta snabbt och smidigt? Polismannen, som kanske var några år äldre än jag, skakade på huvudet som om jag kom från en annan planet.

Polisens brister beträffande it-hjälpmedel är viktiga att komma till rätta med. Det är något som jag lyft fram när rikspolischefen besökt utskottet och även i Polismyndighetens insynsråd. Jag välkomnar och tycker att det är väldigt positivt att rikspolischefen har sagt att det behövs en teknisk revolution inom polisen. Även om detta kan tyckas vara en intern fråga för polisen att lösa är jag helt övertygad om att vi behöver följa upp detta från politiken. Hur använder poliserna sin arbetstid? Hur används i slutändan skattebetalarnas pengar? Detta är viktigt att följa för att vi ska kunna få ut fler lokala och synliga poliser.

Vi kan jämföra med skolans värld. Jag kan inte tänka mig att någon skolpolitiker skulle undvika att ha synpunkter om eleverna satt och knappade på DOS-baserade datorer eller om det var griffeltavlor och kriterier som var norm i klassrummen. Det krävs en uppdatering av polisens avrapporteringssystem. Systemet och hjälpmedlen måste vara utformade så att de är enkla och användbara för poliser som arbetar i yttre tjänst.

Vi kristdemokrater vill ha fler synliga poliser i brottsutsatta områden. Internationell forskning visar att ökad patrullering i områden med hög brottslighet fungerar brottsförebyggande. Fler synliga poliser är viktigt exempelvis för att ungdomsgång inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boende i området. Därför yrkar jag bifall till vår reservation nr 11 i betänkandet. Jag står också bakom alla tillkännagivanden. Dessutom yrkar jag bifall till Alliansens reservation nr 17, som tidigare ledamöter yrkat på i kammaren.

(Applåder)

Anf. 181 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Polisen är en fråga som engagerar. Det hörs på tidigare talare, som valt att lyfta fram många av de olika ämnen som hör till det här området. Att polisorganisationen är helt ny från den 1 januari gör att debatten får en liten särprägel, som Krister Hammarbergh poängterade. Väldigt mycket saker är nya. Det känns skönt att vi hade en politisk enighet om att bilda den nya organisationen. Jag tror att vi alla är måna om att det här ska falla ut på absolut bästa sätt.

Att utvärdera den nya organisationen i det här läget, knappt tre månader efter att den kickat igång, är naturligtvis helt omöjligt. Det kommer att ta något år innan vi kan se de resultat som vi förväntar oss. Det är ett facit från andra myndighetssammanslagningar och också det som rikspolischefen signalerar. Efter 2016 ska allting vara genomfört och klart. Först då kan vi på ett rättvist sätt börja utvärdera och jämföra resultat. Det är förstås svårt när man är en otålig själ, men det är väl bara att förhålla sig till det.

Däremot går det bra att sätta upp ett finger i luften för att få veta hur polisorganisationen upplevs i dag. Lite grann beroende på var det här fingret åker upp finns det något olika synpunkter av både positiv och negativ karaktär. Begrepp som ”rörigt” och synonymer till det förekommer frekvent när jag frågar poliser. Många väntar på att de nya chefsbefattningar som ännu inte är tillsatta ska bli klara, så att

organisationen och arbetssätten lokalt kan sätta sig. Detta är ingen optimal situation. Det tror jag inte att det är någon som tycker. Men det är förmodligen ofrånkomligt när vi har en så stor organisationsförändring.

Ett viktigt mål med omorganisationen är att medborgarna ska uppleva att polisen kommer närmare, någonting som också har sagts här tidigare. Helt enkelt ska fler poliser vara där vi medborgare är, så att vi lätt kan komma i kontakt med dem och känna en ökad grad av trygghet. Det finns på sina håll bland poliser en oro över att man ännu inte känner att man har levererat på det här området. Det är viktigt för oss politiker att vi följer upp detta. Resurserna måste naturligtvis fördelas så att vi når fram till medborgarna.

Utmaningarna är många inom polisorganisationen. Jag tycker att Andreas Carlson redogjorde väldigt väl för den it-problematik som finns. När man som utomstående hör sådana saker tror man lite grann att det är ett skämt, men det är det tyvärr inte. Också annan utrustning som polisen har – det kan vara skyddsutrustning, kameror eller sådant – är inte ändamålsenlig. Det är också någonting som rikspolischef Dan Eliasson konstaterade när han var ute på några av sina första verksamhetsbesök. Sådana praktiska frågor i polisorganisationen är upp till rikspolischefen och hans chefskolleger att reda ut. Men det finns en frustration i organisationen, och jag förutsätter att vi kommer till en snabb lösning.

Den nya regeringen har valt att i sitt regleringsbrev till polisen göra en del förändringar. Den viktigaste förändringen är att den tidigare resultatuppföljningen, som ledde till ett fokus på enkelt mätbara insatser, är borttagen till förmån för ett uppdrag till Polismyndigheten att själv bättre utveckla den inre styrningen. Målet är enligt regleringsbrevet att säkerställa verksamhet som håller hög kvalitet, är resurseffektiv och har tydligt medborgarfokus. Regleringsbrevet är alltså inte lika tyngt av detaljer som tidigare utan visar en större tilltro till polisorganisationen. Jag tycker det är rätt inriktning.

Antalet brott som anmäldes 2014 är drygt 3 procent fler än 2013, och det är en trend vi måste vända. Statistik kan ju vara lite vanskligt utifrån mörkertal och sätt att mäta. Men oavsett vilket tror jag nog att vi alla vill se tydliga siffror från olika mätningar på att färre utsätts för brott och att fler brott klaras upp. Trafikbrott och våldtäkter är två brottskategorier där anmälningarna ökat mycket. De två brotten är uppenbart olika till sin karaktär på väldigt många sätt, bland annat eftersom trafikbrott i stor utsträckning upptäcks utifrån hur polisen prioriterar arbetet just med dem.

När det gäller våldtäkter, däremot, handlar det om hur många som utsätts och hur många som både vågar och känner att det är meningsfullt att anmäla. Det är mycket lättare för polisen att ge sig ut på jakt efter trafikbrott än till exempel våldtäktsbrott – tråkigt nog, får man väl säga. Trafikbrotten kan förebyggas genom ett mer strategiskt arbete från polisen, medan vi får inse att det är mycket svårare med våldtäkter. Där är det en helt annan karaktär av attitydförändrande och förebyggande arbete där människor måste förstå att andra människor äger rätten till sin egen kropp.

Det brottsförebyggande arbetet åligger många andra aktörer än bara polisen. När det gäller det brottsförebyggande arbetet annonserade justitieministern i går att Brottsförebyggande rådet kommer att få i uppdrag att se över hur det lokala brottsförebyggande arbetet fungerar och lämna förslag

på hur det kan förbättras. Det känns viktigt med tanke på att Riksrevisionen har slagit ned på det brottsförebyggande arbetet tidigare.

Vi socialdemokrater har länge drivit på frågan om att göra polisutbildningen till en högskoleutbildning. Att komma i mål med den frågan var ett löfte från statsminister Stefan Löfven i regeringsförklaringen i höstas. Polisens yrkesroll blir allt komplexare, och kraven på polisen ökar. Därför ser vi att en treårig högskoleutbildning är framtiden.

I torsdags beslutade regeringen om ett kommittédirektiv för att förändra polisutbildningen. Uppdraget att föreslå hur utbildningen kan omformas till en högskoleutbildning ska presenteras om ungefär ett år, den 15 april 2016. Vi behöver en modern högskoleutbildning för poliser. Det främjar forskning och utveckling och förbättrar möjligheterna till ett kontinuerligt lärande hos de anställda i polisorganisationen. Polisen behöver i mycket större utsträckning bygga sin verksamhet på vetenskap och beprövad erfarenhet. En forskningsbaserad utvärdering av polismetoder är ett måste. Man kan enkelt säga att när brottsligheten utvecklas måste också polisen göra det.

Det här är också ett tillfälle att prata om en fråga som blivit aktuell för oss den senaste tiden. Det handlar om mångfalden inom poliskåren. Vi har förstått att det är en påfallande majoritet män som blir poliser, en försämring mot för hur siffrorna såg ut för några år sedan. Det är också så att färre studenter än tidigare har annan härkomst än vad vi skulle kunna kalla för ursvensk, utifrån den information vi har fått.

Det är enkelt att förstå att polisen på de här två parametrarna går miste om olika infallsvinklar, kunskaper och erfarenheter. Vi tror att det är viktigt att polisen hittar nya former för att attrahera ännu fler människor att söka till polisyrket. Det finns goda internationella exempel där man har lyckats bra med att marknadsföra yrket mot underrepresenterade grupper.

Sammanfattningsvis vill jag säga att polisen är i ett mycket spännande läge just nu, kanske mer spännande än någonsin. Men det viktigaste är de meningar som jag fick i ett mejl från en polis och som känns väldigt bra. Det stod: Det praktiska polisarbetet funkar. Det fångas tjuvar på gatorna!

Herr talman! Det är precis så det ska vara, och jag har en tilltro till att det blir ännu bättre. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet. (Applåder)

Anf. 182 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Tack, Elin Lundgren, för det stöd vi får för alliansmotionerna och de tillkännagivanden som nu görs. De känns viktiga och angelägna. Jag är också glad att ni från Socialdemokraternas sida anser att det är viktigt att vi prioriterar viktiga utredningar och att vi också lägger resurser på det. Vi blev lite förvånade när man började lägga ned dem och det sedan började dyka upp nya.

Jag är lite förvånad över det direktiv som har kommit i dag vad gäller en akademisk utbildning för polisen, även om det fanns i Stefan Löfvens regeringsförklaring. Vi ska använda rätt ord. Polisutbildning sker i dag ute på högskolor och universitet. Den finns i Umeå, Växjö och nu i Södertörn i den miljön och med den tillgång som finns till forskning och även andra typer av kurser.

Det vore därför bra om Elin Lundgren kunde förklara var dagens polis egentligen brister. Det krävs kontinuerligt lärande, säger Elin Lundgren.

Men på vilket sätt har inte dagens poliser förmågan att lära sig saker? Det krävs kunskap och beprövad erfarenhet. På vilket sätt har inte dagens poliser kunskaper och beprövad erfarenhet? Vad är det för fel på dem? Vad är det för fel på utbildningen? Är det just akademiska poäng som är det viktiga?

När vi möter både nya poliser och dem som har tagit emot och hjälpt nya poliser brukar de snarare framföra att det inte är i den teoretiska utbildningen det brister. Det brister många gånger i praktiskt handlag och den rent praktiska träningen. Det kan handla om sådant som till exempel bilkörning. Förklara gärna, Elin Lundgren: Vad är det för fel på dagens poliser?

Anf. 183 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Krister Hammarbergh. Jag har aldrig uttryckt mig som att det är någonting fel på dagens poliser. Man får verkligen hålla isär polisverksamheten och de enskilda poliserna. Det jag betonade i mitt anförande handlade om möjligheten till forskning och utvärdering. Vi vet att den miljön finns i det du kallade för den akademiska miljön. Det är där man är bäst på detta. Om polisen redan i dag vore färdigutvecklad, eller vilket annat ord man än vill använda om det, skulle vi haft bättre resultat än vad polisen har, men det har vi inte.

Jag var på besök på polisutbildningen i Växjö häromveckan. Där har de förberett sig ganska länge på att bli en del av högskoleutbildningen. De ser det som självklart. Motiveringen är ganska enkel. När brottligheten blir mer komplex måste poliserna stå mer rustade. Det finns ingenting som säger att inte mer i den treåriga utbildningen skulle kunna vara av den praktiska karaktär som Krister Hammarbergh efterfrågar. Det är precis det som kommittédirektivet ska ta fasta på. Hur skulle en sådan utbildning utformas?

Anf. 184 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag blev inte mycket klokare. Det sägs att det behövs mer teoretisk utbildning, men den utbildningen kunde lika gärna vara praktisk. Sedan ska det följa med akademiska poäng på detta. Det känns som att det är just de akademiska poängen som är viktigt.

Vi har från den moderata kommittén besökt samtliga polisutbildningar innan det fördes över till Södertörn. Visst känner vi också att man gärna vill ha både längre utbildning och att det är lättare att planera utifrån högskolans och universitetets roll när det gäller de egna intäkterna.

Vi har dock svårt att se den kritik som finns mot dagens polisutbildning. Vi har sett andra brister, nämligen att det har funnits för lite befogenheter för civilanställda. Det handlar också om förmågan att ta in specialistkompetens som kommer utifrån – den man har skaffat sig genom erfarenhet. Utbildning är viktigt, men erfarenhet är också viktigt. Vi har från Moderaternas och Alliansens sida svårt att se denna kritik mot dagens poliser.

Återigen, Elin Lundgren: Vad ska ge akademiska poäng? Och på vilket sätt kan man i dag inte utvärdera eller forska i polisfrågor? Det är fullt möjligt, anser jag, i den miljö där polisutbildningen finns redan i dag.

Anf. 185 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Det är tråkigt att Krister Hammarbergh framhårdar i användandet av frågan: Vad är det för fel på polisen? Jag vill säga det igen: Vi har inte sagt att det är något fel på respektive polisman och poliskvinna som jobbar i organisationen.

För att utveckla svaret lite mer kring fördelarna med en akademisk utbildning ser vi till exempel att det skulle attrahera fler personer som kanske har en utbildning tidigare som de vill använda. Då kan de på ett bättre sätt komma in och få fler vägar in i polisorganisationen, vilket vi tror är viktigt, just utifrån att samla upp erfarenheter. Det var också någonting som Krister Hammarbergh tryckte på – erfarenhet är viktigt. Det tror vi att man kan fånga upp där.

Det finns också en annan aspekt. I dag lägger man två år plus ett halvårs praktik på sin polisutbildning. Sedan kan det av olika skäl vara så att det inte känns som att man ska gå vidare. Man kanske också har jobbat inom polisen ett antal år men tycker att det inte längre känns rätt. Också för enskilda individen betyder det att om man har med sig en akademisk utbildning kommer man att bli mycket mer attraktiv också på andra arbetsmarknader. I en tid när omställning på arbetsmarknaden är viktigt tror vi att det är viktigt för varje enskild individ.

Det är dock inte den största poängen, utan det viktigaste är naturligtvis att få en polisutbildning som är tätare knuten till den miljö där man är absolut bäst på forskning och utvärdering. Ja, det går att göra sådant i dag. Men vi ser att det behöver bli ännu bättre.

Anf. 186 MATHIAS SUNDIN (FP):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservation 24 av Roger Haddad, Folkpartiet, om att avskaffa danstillståndet.

Vad är egentligen dans? Den frågan kan man ha ställt sig ett antal gånger när man har spanat ut över dansgolvet. Men det är också en fråga som krögare i dagens Sverige får ta ställning till.

Det som jag ska återberätta nu har berättats för mig av en Norrköpingskrögare. En tjänsteman ringde till honom och meddelade att någon hade rapporterat att det hade förekommit dans i lokalerna. Han meddelade krögaren att det krävs tillstånd för att människor ska få dansa.

Krögaren ställde då frågan tillbaka till tjänstemannen: Vad är dans? Tjänstemannen sa: Vad menar du? Krögaren frågade: När ska jag gå in och bryta? Vid vilka rörelser uppstår dans, och när ska jag gå in och bryta denna dans som utbryter? Tjänstemannen sa: Ja...

Låt mig berätta, sa krögaren, och fortsatte: När våra gäster har suttit och ätit en stund och börjar bli klara börjar vi spela musik. Efter ett tag kanske de börjar gunga i takt till musiken. Är det dans? Nej, sa tjänstemannen, det är inte dans.

Krögaren frågade då: Men om de ställer sig upp? De står still, men de står upp. De kanske krokas arm och gungar ihop till musiken. Är det då dans? Tjänstemannen svarade: Nej, det är inte dans. Krögaren frågade då: Men om de kliver tillbaka och snurrar runt – är det dans? Ja, sa tjänstemannen då. Det är dans. Då ska du ingripa!

Danstillståndet var omodernt när det infördes för länge sedan, och det bör avskaffas så snart som möjligt.

Så, herr talman: Sluta pausa, börja dansa!

Anf. 187 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Trygghet är en förutsättning för en fungerande demokrati. Det kräver en polis som agerar öppet och effektivt – en polis som medborgarna känner förtroende för.

Fler brott behöver klaras upp, och ökad närvaro i lokalsamhället är centralt. Omorganisationen av polisen förväntas leda till detta samtidigt som den möjliggör en tydligare styrning och en polis med god förmåga i hela landet.

Ett exempel på ett område där polisen behöver bli bättre är bekämpningen av hatbrott. Samarbetsregeringens ambitioner är höga, och redan nu har arbetet med att skapa förmåga att bekämpa hatbrott i hela landet satt igång.

Minst lika viktigt som vilken organisation polisen har är vilken kompetens framtidens poliser utbildas till. Nya utmaningar ställer nya krav, och det är dags att polisutbildningen blir en högskoleutbildning. Polisforskning ska kunna bedrivas av poliser, inte bara av dem som också har skaffat sig en annan utbildning.

Viktigt är också vilka mål som vi politiker sätter för polisen. Det är dags att gå ifrån pinnjakten, där det som är enkelt att mäta har fått styra snarare än de mål som har satts upp av riksdag och regering. Det enda och övergripande målet för polisen kan inte längre få vara 20 000. Det är dags för en tydligare ambition för vad dessa poliser faktiskt ska användas till.

För att polisen ska kunna agera effektivt krävs att medborgarna känner förtroende för polisen. De senaste årens uppmärksammade och olagliga registreringar, till exempel av romer eller det så kallade kvinnoregistret, har riskerat detta förtroende. Därför tycker jag att det är särskilt glädjande att polisen nu har startat ett stort arbete för att bättre garantera integritetsskyddet i polisens behandling av personuppgifter.

Herr talman! För att alla medborgare ska känna förtroende för polisen är det också viktigt att polisen speglar samhället. Mångfalden inom polisen måste öka. Polisen är också en av alla myndigheter som har fått den feministiska regeringens uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet.

Herr talman! Sverige har en poliskår med mycket duktiga poliser. Vår ambition är att ge dessa poliser goda förutsättningar att göra sitt jobb – nu genom en effektivare organisation där vi sätter relevanta mål men också framöver genom att göra om polisutbildningen till en högskoleutbildning och se till att fler poliser ges möjlighet att utveckla polisens metoder genom forskning.

Herr talman! Eftersom min talartid är begränsad till fyra minuter vill jag uppmana eventuella andra personer som har kommit med synpunkter på Miljöpartiets politik att begära replik om de vill diskutera dessa frågor vidare.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 26 mars.)

§ 19 Kriminalvårdsfrågor

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU17

Anf. 188 PETTER LÖBERG (S):

Herr talman! I allmänhet präglas diskussionerna här i kammaren av hur dåligt allting har varit under de senaste åtta åren. På kriminalvårdens område har dessbättre inte så varit fallet. Som jag upplever det lite grann från sidolinjen har vi haft en samsyn åtminstone om innehållet i kriminalvården, i varje fall bland de normala partierna – lite förenklat uttryckt. Snarare är det i förspelet till kriminalvården, inte minst inom straffrättens område, som synsätten tidigare har skilt sig ganska rejält.

I detta betänkande finns det ett tillkännagivande som vi ser som ganska bekymmersamt, men låt mig återkomma till det lite senare.

Inom kriminalvården sker det i många delar en positiv utveckling. Antalet rymningar ligger fortsatt på låg nivå. Under förra året ökade de något på klass 2-anstalter, men nu ser de ut att ha stabiliserats. Droganvändningen på anstalterna ligger också på en låg nivå. Screeningtester och annat visar att det är ganska få av testerna som visar positiva resultat. Där måste det naturligtvis vara nolltolerans, och vi hoppas att man ska komma från den förargliga procenten positiva tester till noll.

Precis som i polisorganisationen har det genomförts en stor myndighetsförändring. Vi ligger lite före i processen. Den har genomförts i bred politisk förankring, och det är också bra. Det gör att man har goda förutsättningar för att utveckla verksamheten, se på kvaliteten och se på hur väl man lyckas med att få folk att inte återfalla i brott efter tiden på anstalt eller inom andra delar av kriminalvården.

Det finns dock förbättringsområden, som det så vackert heter. Ett område är att återfallsfrekvensen fortfarande är för hög, framför allt när det gäller yngre som avtjänar fängelsestraff. Det finns vissa farhågor om att det – som vi har diskuterat här i kammaren och på många andra ställen – kanske sker en radikaliserings på fängelserna. Där behövs det en större kunskapsgrund för våra ställningstaganden. Vi behöver ta reda på mer och förmodligen vidta åtgärder för att möta dessa hot och problem.

Särskilda utslusningsåtgärder minskar, enligt myndighetens redovisningar, vilket också regeringen har påtalat.

Det handlar till exempel om utökad frigång och halvvägshus. Detta är naturligtvis inte riktigt bra. I varje enskilt fall kan det finnas orsaker till att det är på det här viset, men vi skulle nog behöva ha ett ganska starkt fokus på att se till att vägarna ut ur Kriminalvårdens anstaltsverksamhet fungerar på ett bättre sätt och används i större omfattning.

Den stora utmaningen för samhället – om man ska försöka att vara lite filosofisk – är att kriminalvården ibland ses som en isolerad ö i samhället, men så är det ju inte. De flesta som sitter på anstalt ska ut i vårt gemensamma samhälle, i vårt gemensamma Sverige. Det är ett samhälle som i många delar är mycket hårdare än vad det har varit på länge. Många upplever det som att samhället är mindre öppet i dag för de människor som lever på marginalen. Det gör de som av olika skäl har varit inom kriminalvården.

Under ganska många decennier har vi haft en synnerligen dysfunktionell bostadspolitik. Utan egen bostad erbjuds inte sällan en

soffa, en gemenskap och en kanske illusorisk trygghet i avvikargrupper, i kriminella gäng, i missbrukarkretsar eller i andra destruktiva miljöer.

När man kommer ut från en anstaltsvistelse är en egen bostad ett absolut krav och en nödvändighet för att det ska gå bra framöver. I det här landet finns det en enorm, nästan kronisk bostadsbrist som måste åtgärdas.

Samhället har också blivit mindre jämlikt, vilket också gör att det är tuffare för dessa grupper.

Helt enkelt: Rättspolitikens framgång är inte enbart en fråga för kriminalvården eller för rättssystemet i sig. Det förutsätter att andra politikområden också fungerar. Det kräver att samhället är starkt på många olika sätt.

Den här diskussionens huvudnummer är ert förslag om att skärpa reglerna för villkorlig frigivning som behandlas i betänkandet.

En sak som gäller för Kriminalvårdens olika program för rehabilitering är att man har oberoende forskare som granskar och ackrediterar programmen för att se om de är effektiva eller inte. Om man vill vara lite polemisk kan man säga att det kanske hade varit bra om också Alliansen hade omfamnats av den typen av resonemang. Ni vet självklart sedan länge – ni har ju själva gjort en rad utredningar – att den här typen av straffskärpningar inte fungerar på det viset som det är tänkt.

Det finns hur mycket evidens som helst på detta område, och det vet ni också. Detta är ju ingen ny diskussion. Man hade önskat ett mer vetenskapligt grundat förhållningssätt när man ska fortsätta att utveckla kriminalvården. Om man vill vara riktigt tyken – som vi säger hemma i Borås – skulle man kunna säga att det är en variant av symbolpolitik som ni ägnar er åt. Om man vill vara lite mindre polemisk kan man säga att det är möjligt att det är ett sätt att smyghöja straffskalan i andra änden av systemet. Det tror vi är väldigt olyckligt. Ni beställde en utredning 2008 som visade på att det här inte hade någon större betydelse.

Här har vi helt enkelt olika synsätt på förslaget. Som en följd av detta resonemang är det naturligt för mig att yrka bifall till reservation 11 som innebär avslag på motion 2970 av Beatrice Ask med flera. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 189 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! I dag debatterar vi ett motionsbetänkande gällande kriminalvårdsfrågor. I betänkandet finns 22 motionsyrkanden om bland annat villkorlig frigivning, permissioner, utslussning, vård och rehabilitering.

Betänkandet innefattar även ett tillkännagivande till regeringen att återkomma till riksdagen med ett förslag om skärpta regler för villkorlig frigivning för dem som återfaller i likartad brottslighet.

Vi står naturligtvis bakom Alliansens alla reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Kriminalvården är en av Sveriges största myndigheter, med ett mycket svårt uppdrag.

Antalet motioner visar att det här är frågor som engagerar. Det bästa vore naturligtvis att kunna förhindra en person från att begå det första brottet.

Men när det inte lyckas är det viktigt att stoppa personen från att begå sitt andra, tredje och fjärde brott – detta för att undvika att personen fastnar i kriminalitet.

Här kommer Kriminalvården in. Den har ett mycket stort ansvar för att stoppa återfall i brott. Från Moderaternas sida vill vi ha en modern kriminalvård som jobbar hårt med att förbereda den intagne under anstaltstiden för livet efter straffet utan kriminalitet och droger.

Jag anser att det är Kriminalvårdens viktigaste uppgift att stoppa återfallen. Tyvärr är det lättare sagt än gjort.

Alltför många återfaller i brott. 70 procent av dem som dömts till fängelse återfaller i brott inom tre år. Troligtvis är siffran ännu högre, för alla åker ju inte fast. Detta är förfärligt dåliga siffror, som måste förbättras.

Kriminalvården ska prioritera det återfallsförebyggande arbetet med särskilt fokus på unga och gruppen våldsamma män.

Olika behandlingsprogram erbjuds inom kriminalvården. Bland annat pågår utveckling av ett individuellt baserat relationsvårdsprogram. Det tycker vi moderater är mycket bra. Våld i hemmen är ett stort problem och är orsak till mycket elände i samhället.

Herr talman! När jag jobbade som kriminalinspektör i Göteborg utredde jag både grova kvinnofridskränkningar och misshandel av barn. Särskilt ömmar jag för de barn som växer upp i våldsamma hem. Detta har jag tagit upp också i andra debatter, men det är så viktigt att det förtjänar att tas upp igen.

Barn som växer upp i våldsamma hem drabbas betydligt oftare än andra barn av misslyckad skolgång, drogmissbruk och kriminalitet senare i livet.

Många av dessa för också vidare det sociala arvet och blir själva våldsverkare. Därför är det oerhört viktigt att män som döms för våld i hemmet får hjälp med att bryta sitt våldsamma beteende. Tyvärr är det endast 30 procent av dessa män som deltar i behandlingsprogram på fängelset. Deltagandet måste öka, och det ligger på Kriminalvården att motivera till detta.

Förutom behandlingsprogram ska intagna erbjudas sysselsättning för att förberedas på ett liv utanför murarna. Det är viktigt att den intagne när denne frigges ska kunna försörja sig själv.

Herr talman! Alliansregeringen har tillfört betydande resurser till hela rättsväsendet under tiden 2006–2014. Alliansregeringens satsningar har gett förbättrade förutsättningar för hela rättskedjan. Samtliga myndigheter inom rättsväsendet har ökat sitt förtroende hos allmänheten, och ytterst glädjande i sammanhanget är att Kriminalvården är bland de myndigheter som har ökat sitt förtroende mest av alla.

S- och MP-regeringen föreslog i sin budget hösten 2014 – den som röstades ned av kammaren – en minskning av anslaget till Kriminalvården med 100 miljoner per år för åren 2016–2018. Alliansens budget röstades igenom, och det innebar att denna minskning inte genomfördes. Utöver regeringens förslag satsar Alliansen ytterligare 60 miljoner per år från och med 2016 på särskilda utslusningsåtgärder.

Tillsammans med övriga allianspartier har vi moderater väckt ett antal motioner gällande Kriminalvården. Gemensamt för dem alla är att de syftar till att stärka Kriminalvårdens förmågor och möjligheter på olika sätt.

Vi moderater vill öka fokus på behandling och eftervård. Det är särskilt viktigt när det gäller våld i nära relationer, så som jag tidigare har nämnt. Vi vill också att det ska finnas ökade möjligheter att tvinga intagna till att delta i behandlingar, inte minst med tanke på vad jag nyss sa om att endast 30 procent av alla deltar i behandlingar. Vi tycker att det är viktigt att antalet ökar.

Vi vill se nya former av samverkan mellan Kriminalvården och andra aktörer, till exempel arbetsförmedling och kommuner. Syftet är då att förbättra möjligheten till bland annat arbete och bostad efter verkställigheten.

Många har varken bostad eller arbete när de lämnar fängelset, och då är det lätt att förstå vilka svårigheter det innebär och hur lätt det är att återfalla i brottslighet. Vi vill ge Kriminalvården i uppdrag att utöka och utveckla arbetet med särskilda utslussningsåtgärder i syfte att förbereda den intagne för ett liv utanför fängelsemurarna. Därför vill vi att Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och socialtjänsten ska ha en gemensam planering för varje person som släpps ut ur fängelse.

Det finns olika utslussningsåtgärder, till exempel de Petter Löberg nämnde – frigång, halvvägshus med mera. Åtgärderna är viktiga för att den intagne ska få hjälp och stöd att klara sig utanför fängelsemurarna.

År 2013 frigavs 87 procent direkt från anstalt utan utslussningsåtgärder. Det är på tok för många. Vi moderater anser att det måste bli en betydande förändring. Vi vill även stärka möjligheterna till yrkesutbildning. Sammantaget är målet med insatserna att den intagne ska få bättre förutsättningar att hålla sig på rätt sida om lagen.

Alliansregeringen tillsatte i juni 2014 en utredning som bland annat skulle analysera kostnadseffektiviteten och föreslå nya former för samverkan mellan Kriminalvården och andra myndigheter. Utredningen skulle också lägga fram förslag om hur återfallen ska minskas. Utredningen skulle presentera sitt arbete och sina förslag vid årsskiftet 2015/16. Trots att det var mindre än ett år kvar valde den nuvarande regeringen att avsluta utredningen mitt i arbetet. För oss moderater är detta helt obegripligt. Vill inte regeringen veta vad pengarna används till, och vill inte den nuvarande regeringen veta hur återfallen ska minska?

Herr talman! Jag vill avsluta med några ord om tillkännagivandet. Vi moderater och övriga allianspartier vill ha skärpta regler när det gäller villkorlig frigivning för dem som återfaller i likartad brottslighet. Det är inte rimligt att den som på nytt döms till fängelse per automatik frigges villkorligt efter två tredjedelar av straffet. S, MP och V har reserverat sig mot detta. De anser att det är bra som det är. Jag kan ge ett exempel.

Om en man misshandlar sin fru illa och döms till fängelse får han alltså per automatik lämna fängelset efter två tredjedelar av straffet. Sedan frigges han, sköter sig ett tag, och sedan misshandlar han sin fru igen. Han får fängelse, och han får återigen per automatik lämna fängelset efter att han avtjänat två tredjedelar av straffet. Sedan frigges han, och han sköter sig ett tag. Sedan misshandlar han sin fru en tredje gång. Per automatik får han återigen lämna fängelset efter två tredjedelar av avtjänat straff.

Detta tycker inte vi är rimligt. Vi vill att den som återfaller i likartad brottslighet och döms till ett nytt fängelsestraff ska avtjäna tre fjärdedelar av det nya straffet.

(Applåder)

Anf. 190 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! I betänkandet finns, som nämnts, ett tillkännagivande. Det är återigen Alliansen och Sverigedemokraterna som gör gemensam sak. Utöver det finns ett antal reservationer från bland annat Sverigedemokraterna.

Tillkännagivandet handlar, precis som ni hörde från Moderaternas talare, om villkorlig frigivning. Det är lite lustigt eftersom frågan om villkorlig frigivning har varit uppe i kammaren tidigare. Sverigedemokraterna vill ta bort den villkorliga frigivningen. I tidigare debatter har den moderate företrädaren i utskottet sagt att det är ett dåligt förslag och att tvåtredjedelsfrigivningen ska behållas. Sedan har Vänsterpartiet sagt att man vill ha halvtidsfrigivning i stället, och det tyckte den moderate företrädaren också var dåligt.

Den moderata företrädaren som talade alldeles nyss tog upp ett exempel där hon visade hur orimligt det är att vid upprepad brottslighet släppas ut efter att ha avtjänat två tredjedelar av straffet. Sedan kommer Alliansen med ett förslag om frigivning efter att ha avtjänat tre fjärdedelar av straffet.

Det är inte en imponerande skillnad, även om förslaget är ett fall framåt. Det är därför vi stöder det. En av Sverigedemokraternas reservationer handlar om att avveckla den villkorliga frigivningen. Man sitter alltså av den tid man har blivit utdömd. Om det anses vara ett problem med strafftiderna får de väl korrigeras, men vi tycker inte att det per automatik ska finnas en villkorlig frigivning över huvud taget. Men vi får inte stöd för den reservationen i det här betänkandet, och därför stöder vi Alliansens förslag, som blir tillkännagivandet. Tre fjärdedelar är bättre än två tredjedelar.

Det är ändå lustigt att det inte är så länge sedan som Alliansen och Moderaterna tyckte att två tredjedelar var världens bästa idé.

Sedan finns ett antal reservationer. Det finns bland annat en reservation från Sverigedemokraterna om att kriminalisera rymningar från fängelse. Det förslaget har vi också fört fram tidigare. Vi tycker att det är helt orimligt att det inte är straffbart, att det inte blir någon påföljd, för att rymma från våra anstalter i Sverige.

För ett par år sedan när Caroline Szyber satt i utskottet gick Kristdemokraterna i Stockholm ut och sa att de också vill kriminalisera rymningar. Det verkar Kristdemokraterna i stort inte ha anammat, vilket vi misstänkte. Men Kristdemokraterna fick vid den tiden en fin rubrik i tidningen, och kanske finns det någon där ute som fortfarande tror att Kristdemokraterna vill kriminalisera rymningar. Men så är det inte. Det finns bara ett parti i Sverige som tycker att det är orimligt att det inte är olagligt att rymma från fängelse. De andra tycker att dagens situation är tillfredsställande, vilket i sig är anmärkningsvärt.

Vi föreslår även att det ska finnas kameraövervakning i cellerna på våra anstalter, det vill säga där de intagna bor. Jag har varit i kontakt med folk inom Kriminalvården som har relativt höga befattningar och även med dem som är verksamma praktiskt. De berättar att mycket av det som pågår på anstalterna – droghandel, kriminalitet, misshandelsfall – sker inne i cellerna, just för att de intagna vet att där inte finns kameror. Kameror finns i hallen, i uppehållsrum och så vidare men inte i cellerna.

Varför? Varför finns inte kameror i cellerna? Då skulle brott kunna beivras som de facto förläggs i cellerna just för att det inte finns någon övervakning. Därför vill vi att även cellerna ska övervakas.

Då kommer argumentet: Hej och hå – integritet för brottslingarna. Men när man sitter i fängelse har man förlorat rätten till sin integritet. Då har man underkastat sig rättssystemet. Man har begått ett brott, och då ska man vara medveten om konsekvenserna. Jag ser inga som helst problem med att övervaka intagna även i cellerna – just för att beivra brott i form av narkotikaverksamhet eller vad det nu kan vara. De olika personer inom Kriminalvården som jag har varit i kontakt med berättar att mycket pågår inne i cellerna. Med hjälp av kameraövervakning kan man komma till rätta med åtminstone en del av brotten.

Vi har även problemet med besök på anstalterna. Det här sa de från Kriminalvården som vi träffade och som alltså jobbar med säkerhet på anstalterna:

Vanligast är att föremålen smugglas in när en person kommer på besök. En fånge kan ha många namn uppskrivna på besökslistan, omfattande såväl släkt som vänner. Besöken kan ske upp till två gånger i veckan. En besökare går igenom en metallbåge men kroppsvisiteras mycket sällan. I besöksrummet finns ingen övervakning, vilket innebär att föremål kan byta händer helt utan att någon iakttar detta.

Vi menar därför att de obevakade besök som de facto förekommer på många ställen ska upphöra för dem som sitter på klass 1- eller klass 2-anstalter, till exempel genom att man sätter in en plexiglasruta så att de inte kan ha fysisk kontakt. Det tycker vi är ganska naturligt. Man har ingen rätt att ha fysisk kontakt när man sitter inburad. Man har ingen rätt att ha den här väldigt slappa hanteringen av besök som finns på vissa anstalter.

En annan av våra reservationer handlar om permissioner. Vi har sett fall som Anders Eklunds – han som mördade Engla. Han kom ut på förvisso bevakad permission men ändå permission några år efter att han åkte in. I ett annat fall mördade en kille en annan ung kille med kniv på gatan. Tio månader efter att han dömdes för mord var han ute på permission – obevakad permission, till och med, vilket är helt orimligt.

Det här måste ses över och göras mycket strängare för de allvarliga brott som leder till klass 1- eller klass 2-anstalt. I princip bör obevakade permissioner utgå. De ska antingen vara övervakade, eller också ska man använda elektronisk fotboja eller liknande.

Vi menar att man ska använda övervakning med elektronisk fotboja i de här riktigt grova fallen för att beivra återfall i brottslighet. Som vi har hört här tidigare är det en väldigt hög andel som återfaller i brottslighet.

Om man under en längre tid efter avtjänat straff, framför allt när det gäller grova våldsbrott, narkotikabrott och dylikt, har elektronisk övervakning kan man beivra de brotten i hög utsträckning.

Jag har haft samtal med poliser om just det här, och detta är faktiskt ett förslag från dem som har jobbat med det här. Det var de som påpekade att återfallen är så många. De menade att mer omfattande och längre användning av fotboja skulle resultera i en avhållande effekt på de här personerna. Begås ett brott har man koll på var de var vid vilken tidpunkt. Då kan man också ta fast dem ifall de gjorde någonting och förhoppningsvis se till att de inte gör någonting i första taget.

Vi har några andra motioner om kriminalvårdsanstalter för dem som inte är svenska medborgare utan ska utvisas efter avtjänat straff.

Tyvärr är det så i Sverige i dag att de som kan bli föremål för utvisning blir utvisade i relativt få fall. Jag lät göra en RUT-utredning; om jag minns rätt handlar det om 20–25 procent som blir utvisade. Resten behåller vi i det här landet av någon anledning.

Lagstiftningen om utvisningen har vi flera gånger försökt skärpa, men tyvärr har ingen lyssnat på oss. Därför har vi kvar väldigt många personer i landet som vi annars skulle ha utvisat.

Jag yrkar bifall endast till reservationerna 5 och 6. I övrigt ställer vi oss givetvis bakom tillkännagivandet som vi än en gång är med och orsakar.

Anf. 191 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Vi har tidigare i denna kammare debatterat påföljdsfrågor, och en hel del på det temat återkommer nu när vi debatterar detta betänkande.

De samhällsekonomiska effekterna av att kunna bryta en människas brottsliga bana är betydande. Det betyder framför allt att färre utsätts för brott och det lidande som det innebär.

För brottslingen kan rätt typ av kriminalvård innebära att ett liv i utanförskap och misär med ökad risk att själv drabbas av brott byts till ett – i brist på bättre ord – normalt liv med hög livskvalitet där man kan söka sina drömmar och vara delaktig i samhällslivet.

Att hitta lämpliga påföljder är en utmaning som har många aspekter att beakta. Rättssäkerhet och likhet inför lagen är en sådan, brottsoffrets och samhällets upprättelse en annan.

Men det är också viktigt för den som begår ett brott att det finns en chans att göra bot, att sona sitt brott. Tydlighet och förutsebarhet är önskvärd, samtidigt som olika straff kan vara mer eller mindre lämpliga för olika individer.

Jag tror att man ska se påföljden på två sätt. Dels är det ett straff. En brottslig handling ska bestraffas på ett sätt som ger samhället och framför allt brottsoffret upprättelse. Men det är också en möjlighet för samhället att stödja en person som vill lämna kriminaliteten bakom sig.

Från Alliansens sida hade vi föreslagit flera åtgärder syftande till bland annat detta. Genom att Kriminalvården får i uppgift att utöka och utveckla arbetet med särskilda utslussningsåtgärder får den som är intagen på kriminalvårdsanstalt det lättare att hitta rätt i livet efter det att straffet är avtjänat. Jag yrkar därför bifall till reservation 4, som handlar om just detta.

Bostad är naturligtvis en oerhört viktig fråga, liksom att hitta ett hederligt arbete. I Alliansen vill vi därför att tillgången till yrkesutbildning på anstalt bör stärkas.

Herr talman! I kriminalvårdsdebatter hör man ibland kraftigt förenklade eller till och med populistiska argument. De är konstruerade för att slå an de strängar hos oss som upprörs över vedervärdiga brott. Jag tror dock att vi måste hålla huvudet kallt och inte falla till föga för våra förvisso ofta väl så motiverade känslor inför allvarliga och hemska brott.

Arbetet med att få till en effektiv, rättvis och samhällsnyttig kriminalvård är ett stort och ständigt pågående arbete. I dag och när vi

voterar i morgon kommer vi en liten bit på väg. Men om detta måste vi fortsätta att pröva våra idéer i debatten, för det finns mycket att vinna. (Applåder)

Anf. 192 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Förra veckan debatterade vi i den här kammaren straffrättsliga frågor.

Den som begår ett brott ska dömas till ett straff som står i proportion till det brott som begåtts. Det är en viktig del i att ge brottsoffret upprättelse att rättvisa skipas.

När rättvisa har skipats ska den som dömts och sonat sitt brott återanpassas till ett fungerande liv i samhället. Tiden inom kriminalvården ska användas på ett meningsfullt sätt och bestå av insatser som möjliggör ett liv utan brottslighet.

Kriminalvården har tillförts betydande tillskott sedan 2006, men fortfarande återfaller alltför många i brott. Effektiv brottsbekämpning kräver framgångsrik återanpassning efter avtjänat straff. För att uppnå detta krävs utvecklad och förbättrad samverkan mellan olika myndigheter och kommunerna.

Jobb är en nyckel för att kunna anpassa sig till ett liv utanför fängelset och inte återgå till kriminalitet. Satsningar på jobbskapande åtgärder inne på fängelserna är därför av stor betydelse och bör även fortsättningsvis prioriteras. Exempelvis behöver tillgången till yrkesutbildning på anstalt stärkas.

Det behövs fler åtgärder för att förbereda intagna på kriminalvårdsanstalt för ett liv i frihet. Det handlar bland annat om kontakten med närstående men också om andra verksamheter för arbete och goda sociala nätverk som kan bidra till att avhålla de intagna från fortsatt kriminalitet.

Herr talman! Det återfallsförebyggande arbetet behöver förstärkas, bland annat genom att utslussningsarbetet förbättras. Vi i Alliansen anser att regeringen bör ge Kriminalvården i uppdrag att utöka och utveckla arbetet med särskilda utslussningsåtgärder i syfte att förbereda de intagna för livet efter tiden på anstalt.

Att hitta former för att bedriva ett framgångsrikt återfallsförebyggande arbete är en av Kriminalvårdens stora utmaningar framöver.

Alliansregeringen tillsatte i juni 2014 en utredning som bland annat skulle föreslå nya former för samverkan mellan Kriminalvården och andra aktörer såsom Arbetsförmedlingen och andra myndigheter, kommunernas socialtjänster och ideella organisationer i syfte att förbättra möjligheterna till återanpassning till ett liv fritt från kriminalitet.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att regeringen har lagt ned den utredningen genom ett beslut den 22 januari.

Jag står bakom tillkännagivandet som mina allianskolleger redogjort för och även alliansreservationerna, men för att spara tid vid voteringen yrkar jag bifall endast till reservation 4.

Anf. 193 KENT EKEROOTH (SD) replik:

Herr talman! Jag ska inte dra ut så länge på debatten. Jag är bara nyfiken på om Kristdemokraterna har inställningen att man inte vill kriminalisera rymningar.

Andreas Carlson tillhör kanske inte Stockholmskristdemokraterna. De gick för något år sedan ut och sa att de ville kriminalisera rymningar. Jag vill bara undersöka om det har fått fäste hos deras representant i justitieutskottet denna mandatperiod eller inte.

Jag misstänker att så inte är fallet, men jag skulle ändå vilja ha det svart på vitt.

Anf. 194 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Det är inte enbart Stockholms kristdemokrater som har lyft den här frågan. Den har diskuterats i vår partistyrelse och även i rikssting. Som talesperson för Kristdemokraterna i rättspolitiska frågor företräder jag inte enbart mitt distrikt. Annars kunde jag uttala mig för Jönköpingsdistriktet, som jag råkar vara distriktsordförande för.

Vi tycker att det är provocerande att det inte är förbjudet att rymma under den tid man sitter intagen. Vi vill att det ska kriminaliseras, men vi har inte så precist som Sverigedemokraterna i sin reservation angett straffvärdet för den typen av brott. Därför har vi inte stöttat er motion.

Anf. 195 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Detta lovar gott för framtiden, känns det som. Kristdemokraterna vill alltså kriminalisera rymningar, men jag ser ingen motion från Kristdemokraterna om detta, vilket då kan te sig lite förbryllande.

Om nu Kristdemokraterna vill kriminalisera rymningar och det till och med är er åsikt på partistyrelsenivå, alltså så att partiet som helhet står bakom det, hur kommer det sig då att ni inte lägger fram något sådant förslag? Hur kommer det sig att man inte försöker enas om en reservation – som inte behöver vara identisk med motionen – som man bifaller?

I reservationen skriver vi inte exakta straffvärden. Vi skriver att det bör, liksom i våra grannländer, leda till några års fängelse – två tre år – och så vidare. Det är ganska löst skrivet i reservationen och motionen. Man binder sig inte fast vid något annat än att man tar hänsyn till vad våra grannländer gjort när det gäller kriminalisering av rymningar. Det handlar om att lägga sig på vad som är en rimlig nivå i länder som liknar oss själva.

Frågan kvarstår. Om nu Kristdemokraterna står bakom att kriminalisera rymningar, varför har man inte lagt förslag om det, och hur kan man anse att förslaget om likhet med våra grannländer är för dåligt för att utgöra en utgångspunkt för att regeringen ska återkomma med förslag? Det är ju inget formellt lagförslag, utan vi vill be regeringen att återkomma med något som vi kan ta ställning till och som man för den delen också kan följdmotionera på. Varför är det så svårt för Kristdemokraterna att göra något här?

Anf. 196 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag kan ärligt talat inte svara på varför vi inte har motionerat om den här frågan under allmänna motionstiden. Det vi diskuterar i dag är ju motioner från den allmänna motionstiden.

Vi är i Kristdemokraterna i ett politikutvecklingsarbete där frågorna på rättsområdet är föremål för förnyelse av vår politik. Vi kommer att se över också tidigare ställningstaganden.

Till dem som händelsevis tittar på den här debatten kan jag säga att de inte behöver vara oroliga för att Kristdemokraterna skulle ha ändrat uppfattning i frågan. Vi har inte varit beredda att stödja motionen i det här betänkandet med tanke på att vi i vårt ställningstagande inte har slagit fast just straffvärdet, och det är anledningen till att vi i det här betänkandet inte har någon reservation.

Vår ståndpunkt i frågan är att det är provocerande att det inte är kriminellt att rymma från ett straff som man har dömts till.

Anf. 197 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Miljöpartiet anser att målet för kriminalvården måste vara att minska brottsligheten genom att se till att det återfallsförebyggande arbetet sätts i fokus.

För dem som dömts till anstaltsvård bör målet efter avtjänat straff vara ett liv utan återfall i brott eller drogmissbruk – ett liv med bostad, egen försörjning och ett fungerande socialt liv. Ju fler tidigare dömda som får egen försörjning, desto färre riskerar att återfalla i brott.

Ju färre som återfaller i brott, desto mer av Kriminalvårdens resurser kan läggas på att förbättra rättsväsendets arbete på andra viktiga områden, inte minst vad gäller det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot den grova organiserade brottsligheten.

Tack vare att det är färre personer som sitter på anstalt innehöll såväl regeringens proposition som Moderaternas förslag till budget för 2015 ett lägre anslag till kriminalvården än föregående år. Vi behövde faktiskt inte lägga lika mycket på fängelser.

Ellen Juntti hävdade tidigare att det skulle föreligga någon skillnad mellan budgetförslagen. Då vill jag påpeka att regeringens budgetförslag endast omfattade 2015, och där var vi helt överens.

Herr talman! Kriminalvårdspolitikerna måste alltid bygga på det vi vet fungerar. Det har talats mycket här i dag om forskning och beprövad erfarenhet. Jag vill ansluta mig till dem som tycker att det är precis detta förhållningssätt vi ska ha när det kommer till kriminalpolitiken i stort och särskilt det arbete som vi har med dem som är dömda för brott, för att se till att de inte återfaller. Det är helt enkelt de metoder som fungerar som bör användas, medan de metoder som inte visat sig ha önskad effekt ska bytas ut.

Det är med stor tillfredsställelse som jag läser att man inom kriminalvården också arbetar på det här sättet, även om det fortfarande finns mycket att utveckla.

Kriminalvården är inte en isolerad ö, precis som Petter Löberg var inne på. Hur samhället ser ut i stort påverkar våra möjligheter att se till att de som har avtjänat sitt straff inte återfaller i brott. Bristen på bostäder, särskilt hyresrätter, är en tröskel som har försvårat det här arbetet. Därför är det med stor glädje som jag kan konstatera att regeringen i dag har lagt fram förslag som kommer att öka byggandet av hyresrätter. Även om syftet inte specifikt varit återfallsförebyggande är ett samhälle där det inte finns bostadsbrist och ett samhälle som har goda möjligheter att se till att människor kan få ett jobb också ett samhälle som har lätt att förebygga återfall i brott.

Slutligen, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 11, som handlar om trefjärdedelsfrigivning, med samma motivering som min kollega Petter. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 26 mars.)

§ 20 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2014/15:78 Förändrade villkor för affärsverkens chefer

Skrivelse

2014/15:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

§ 21 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 mars

2014/15:434 Valhemligheten och det svenska valsedelssystemet

av *Maria Abrahamsson* (M)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2014/15:435 Matchningsanställningar

av *Fredrik Christensson* (C)

till arbetsmarknadsminister *Ylva Johansson* (S)

2014/15:436 Statliga jobb ute i landet

av *Anette Åkesson* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2014/15:437 Avskaffandet av fritidspeng

av *Helena Bouveng* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2014/15:438 Sveriges och Finlands transportförbindelse i Kvarken
av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsrådet Anna Johansson (S)

**2014/15:439 Det palestinska fördomandet av utrikesministerns
agerande**

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:440 Jobbskatteavdragens koppling till grov brottslighet

av *Hans Rothenberg* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 mars

**2014/15:339 Studie- och yrkesvägledning genom hela utbildnings-
kedjan**

av *Betty Malmberg* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

**2014/15:340 Eftersatt järnvägsunderhåll på sträckan Boden-
Bastuträsk**

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

**2014/15:341 Rätten för elever i gymnasiesärskolan att fullgöra sin
skoltid**

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Aida Hadzialic (S)

§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 mars

**2014/15:313 Tillsättande av en förhandlingsperson för Bromma
flygplats**

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

**2014/15:315 Stockholmscentraliseringen av statens
förvaltningsmyndigheter**

av *Robert Hannah* (FP)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:320 Kostnad för förhandlingsperson för Bromma flygplats

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med § 7
anf. 34 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 65 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 11 anf. 101 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 16 anf. 134 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 18 anf. 181 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Ärende för hänvisning till utskott	3
§ 5 Ärenden för bordläggning	4
§ 6 Luftfartsfrågor	4
Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU7	4
Anf. 1 RIKARD LARSSON (S)	4
Anf. 2 JAKOP DALUNDE (MP)	6
Anf. 3 EMMA WALLRUP (V)	8
Anf. 4 EDWARD RIEDL (M)	9
Anf. 5 RIKARD LARSSON (S) replik	12
Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik	13
Anf. 7 RIKARD LARSSON (S) replik	13
Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik	14
Anf. 9 JAKOP DALUNDE (MP) replik	15
Anf. 10 EDWARD RIEDL (M) replik	15
Anf. 11 JAKOP DALUNDE (MP) replik	15
Anf. 12 EDWARD RIEDL (M) replik	16
Anf. 13 TONY WIKLANDER (SD)	16
Anf. 14 RIKARD LARSSON (S) replik	18
Anf. 15 TONY WIKLANDER (SD) replik	18
Anf. 16 RIKARD LARSSON (S) replik	18
Anf. 17 TONY WIKLANDER (SD) replik	19
Anf. 18 ANDERS ÅKESSON (C)	19
Anf. 19 JAKOP DALUNDE (MP) replik	21
Anf. 20 ANDERS ÅKESSON (C) replik	21
Anf. 21 JAKOP DALUNDE (MP) replik	21
Anf. 22 ANDERS ÅKESSON (C) replik	22
Anf. 23 SAID ABDU (FP)	22
Anf. 24 ROBERT HALEF (KD)	23
Anf. 25 EMMA WALLRUP (V) replik	26
Anf. 26 ROBERT HALEF (KD) replik	26
Anf. 27 EMMA WALLRUP (V) replik	26
Anf. 28 ROBERT HALEF (KD) replik	27
Anf. 29 KARIN SVENSSON SMITH (MP)	27
Anf. 30 EDWARD RIEDL (M) replik	29
Anf. 31 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	30
Anf. 32 EDWARD RIEDL (M) replik	30
Anf. 33 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	31
(Beslut fattades under § 15.)	31

§ 7 Trafiksäkerhet

.....	32
Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU8.....	32
Anf. 34 BORIANA ÅBERG (M).....	32
Anf. 35 JIMMY STÅHL (SD).....	34
Anf. 36 ANDERS ÅKESSON (C).....	35
Anf. 37 JIMMY STÅHL (SD) replik.....	36
Anf. 38 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	37
Anf. 39 JIMMY STÅHL (SD) replik.....	37
Anf. 40 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	37
Anf. 41 EMMA WALLRUP (V).....	38
Anf. 42 LARS TYSKLIND (FP).....	39
Anf. 43 ROBERT HALEF (KD).....	41
Anf. 44 KARIN SVENSSON SMITH (MP).....	43
Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD) replik.....	46
Anf. 46 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	46
Anf. 47 JIMMY STÅHL (SD) replik.....	47
Anf. 48 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik.....	47
Anf. 49 JOHAN ANDERSSON (S).....	47
Anf. 50 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	49
Anf. 51 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	49
Anf. 52 BORIANA ÅBERG (M) replik.....	49
Anf. 53 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	50
Anf. 54 STEN BERGHEDEN (M).....	50
Anf. 55 PER KLARBERG (SD).....	51
Anf. 56 LEIF PETTERSSON (S).....	52
(Beslut fattades under § 15.).....	53

§ 8 Nya administrativa sanktioner på

finansmarknadsområdet	53
Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU13.....	53
Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S).....	53
Anf. 58 EMMA WALLRUP (V).....	54
(Beslut fattades under § 15.).....	54

§ 9 Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga

.....	54
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU10.....	54
Anf. 59 LINUS BYLUND (SD).....	54
Anf. 60 TERESA CARVALHO (S).....	56
Anf. 61 LOTTA FINSTORP (M).....	57
Anf. 62 TERESA CARVALHO (S) replik.....	59
Anf. 63 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	60
Anf. 64 TERESA CARVALHO (S) replik.....	60
Anf. 65 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	61
Anf. 66 RICKARD PERSSON (MP).....	61
Anf. 67 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	62
Anf. 68 RICKARD PERSSON (MP) replik.....	63
Anf. 69 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	63
Anf. 70 RICKARD PERSSON (MP) replik.....	64
Anf. 71 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	64
Anf. 72 LINUS BYLUND (SD) replik.....	66

Anf. 73 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	66
Anf. 74 LINUS BYLUND (SD) replik	67
Anf. 75 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	67
Anf. 76 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	67
Anf. 77 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP).....	68
Anf. 78 ROLAND UTBULT (KD).....	69
Anf. 79 TERESA CARVALHO (S) replik	71
Anf. 80 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	71
Anf. 81 TERESA CARVALHO (S) replik	71
Anf. 82 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	72
Anf. 83 TERESA CARVALHO (S).....	72
Anf. 84 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	73
Anf. 85 TERESA CARVALHO (S) replik	73
Anf. 86 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik	73
Anf. 87 TERESA CARVALHO (S) replik	74
(Beslut fattades under § 15.).....	74

§ 10 Beskattning av företag, kapital och fastighet

.....	75
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU17	75
Anf. 88 PER ÅSLING (C).....	75
Anf. 89 OLOF LAVESSON (M)	77
Anf. 90 ANNA HAGWALL (SD)	79
Anf. 91 MATS PERSSON (FP)	81
Anf. 92 ARON MODIG (KD).....	82
Anf. 93 PATRIK LUNDQVIST (S).....	82
Anf. 94 OLOF LAVESSON (M) replik	83
Anf. 95 PATRIK LUNDQVIST (S) replik	84
Anf. 96 OLOF LAVESSON (M) replik	84
Anf. 97 PATRIK LUNDQVIST (S) replik	85
Anf. 98 RASMUS LING (MP)	85
Anf. 99 DANIEL SESTRAJCIC (V)	86
Anf. 100 OLLE FELTEN (SD).....	88
(Beslut fattades under § 15.).....	89

§ 11 Punktskatter

.....	89
Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU18	89
Anf. 101 PER ÅSLING (C).....	89
Anf. 102 ERIK ANDERSSON (M)	91
Anf. 103 DAVID LÅNG (SD)	92
Anf. 104 MATS PERSSON (FP).....	94
Anf. 105 HANNAH BERGSTEDT (S).....	95
Anf. 106 ERIK ANDERSSON (M) replik	97
Anf. 107 HANNAH BERGSTEDT (S) replik	97
Anf. 108 ERIK ANDERSSON (M) replik	97
Anf. 109 HANNAH BERGSTEDT (S) replik	98
Anf. 110 RASMUS LING (MP)	98
Anf. 111 DANIEL SESTRAJCIC (V)	99
Anf. 112 ANDERS FORSBERG (SD)	99
Anf. 113 NICLAS MALMBERG (MP).....	101
(Beslut fattades under § 15.).....	101

§ 12 EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder	101
.....	101
Justitiekontorets betänkande 2014/15:JuU11	101
(Beslut fattades under § 15.)	101
§ 13 Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013	101
Justitiekontorets betänkande 2014/15:JuU12	101
Anf. 114 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	101
(Beslut fattades under § 15.)	103
Ajournering	103
.....	103
Återupptagna förhandlingar	104
.....	104
§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 mars	104
.....	104
AU5 Arbetsmarknadspolitik	104
KrU5 Kultur och fritid för barn och unga	105
KrU4 Spelfrågor	106
§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	106
.....	106
TU7 Luftfartsfrågor	106
TU8 Trafiksäkerhet	106
FiU13 Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet	108
SfU10 Förändrad nedsättning av socialavgifterna för unga	108
SkU17 Beskattning av företag, kapital och fastighet	108
SkU18 Punktskatter	109
JuU11 EU-förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder	110
JuU12 Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2013	110
§ 16 Återrapportering från Europeiska rådets möte	110
.....	110
Anf. 115 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	110
Anf. 116 MARIE GRANLUND (S)	113
Anf. 117 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	113
Anf. 118 MARIE GRANLUND (S)	114
Anf. 119 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	114
Anf. 120 MARIA PLASS (M)	114
Anf. 121 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	114
Anf. 122 MARIA PLASS (M)	115
Anf. 123 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	115
Anf. 124 PAVEL GAMOV (SD)	115
Anf. 125 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	116
Anf. 126 PAVEL GAMOV (SD)	117
Anf. 127 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	117
Anf. 128 CARL SCHLYTER (MP)	117
Anf. 129 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	118
Anf. 130 CARL SCHLYTER (MP)	118
Anf. 131 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	119
Anf. 132 ESKIL ERLANDSSON (C)	119

Anf. 133	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	119
Anf. 134	ESKIL ERLANDSSON (C)	120
Anf. 135	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	120
Anf. 136	JENS HOLM (V)	120
Anf. 137	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	121
Anf. 138	JENS HOLM (V)	121
Anf. 139	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	121
Anf. 140	TINA ACKETOFT (FP)	122
Anf. 141	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	122
Anf. 142	TINA ACKETOFT (FP)	123
Anf. 143	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	123
Anf. 144	ARON MODIG (KD)	123
Anf. 145	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	124
Anf. 146	ARON MODIG (KD)	124
Anf. 147	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	124
Anf. 148	JOHAN HULTBERG (M)	124
Anf. 149	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	125
Anf. 150	JOHAN HULTBERG (M)	125
Anf. 151	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	126
Anf. 152	FREDRIK SCHULTE (M)	126
Anf. 153	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	126
Anf. 154	FREDRIK SCHULTE (M)	127
Anf. 155	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	127
§ 17 2014 års redogörelse för tillämpningen av lagen om		
särskild utlänningskontroll 128		
	Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU13	128
Anf. 156	KENT EKEROOTH (SD)	128
Anf. 157	BEATRICE ASK (M)	129
Anf. 158	KENT EKEROOTH (SD) replik	131
Anf. 159	BEATRICE ASK (M) replik	132
Anf. 160	KENT EKEROOTH (SD) replik	132
Anf. 161	BEATRICE ASK (M) replik	133
Anf. 162	ELIN LUNDGREN (S)	133
Anf. 163	KENT EKEROOTH (SD) replik	134
Anf. 164	ELIN LUNDGREN (S) replik	135
Anf. 165	KENT EKEROOTH (SD) replik	135
Anf. 166	ELIN LUNDGREN (S) replik	136
	(Beslut skulle fattas den 26 mars.)	136
§ 18 Polisfrågor		
.....136		
	Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU16	136
Anf. 167	KRISTER HAMMARBERGH (M)	136
Anf. 168	ADAM MARTTINEN (SD)	139
Anf. 169	KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	141
Anf. 170	ADAM MARTTINEN (SD) replik	142
Anf. 171	KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	142
Anf. 172	ADAM MARTTINEN (SD) replik	142
Anf. 173	JOHAN HEDIN (C)	143
Anf. 174	LINDA SNECKER (V)	144
Anf. 175	KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	146

Anf. 176 LINDA SNECKER (V) replik	146
Anf. 177 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	146
Anf. 178 LINDA SNECKER (V) replik	147
Anf. 179 ROGER HADDAD (FP).....	147
Anf. 180 ANDREAS CARLSON (KD).....	149
Anf. 181 ELIN LUNDGREN (S).....	151
Anf. 182 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	153
Anf. 183 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	153
Anf. 184 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik.....	154
Anf. 185 ELIN LUNDGREN (S) replik.....	154
Anf. 186 MATHIAS SUNDIN (FP)	154
Anf. 187 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	155
(Beslut skulle fattas den 26 mars.)	156
§ 19 Kriminalvårdsfrågor	156
Justitiekammarens betänkande 2014/15:JuU17.....	156
Anf. 188 PETTER LÖBERG (S)	156
Anf. 189 ELLEN JUNTTI (M)	158
Anf. 190 KENT EKEROTH (SD).....	160
Anf. 191 JOHAN HEDIN (C).....	162
Anf. 192 ANDREAS CARLSON (KD).....	163
Anf. 193 KENT EKEROTH (SD) replik	164
Anf. 194 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	164
Anf. 195 KENT EKEROTH (SD) replik	164
Anf. 196 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	165
Anf. 197 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	165
(Beslut skulle fattas den 26 mars.)	166
§ 20 Bordläggning	166
§ 21 Anmälan om interpellationer	166
§ 22 Anmälan om frågor för skriftliga svar	167
§ 23 Anmälan om skriftliga svar på frågor	167
§ 24 Kammaren åtskildes kl. 19.58.	168

Tryck: Elanders, Vällingby 2015